

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KPSS 2020

KONU ANLATIMLI
VIDEO DERSLER
ÜCRETSİZDİR.

ÖNCE BİZ SORDUK
120 SORUDA
99
SORU

GENEL YETENEK
GENEL KÜLTÜR

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

SORU
BANKASI

COĞRAFYA

Download on the
App Store

Google play

pegemkampüs

Uygulamasını indir

VIDEO DERSLERİ
HEMEN İZLE

Lütfen detaylı bilgi için
on sözü okuyunuz.

PEGEM AKADEMİ

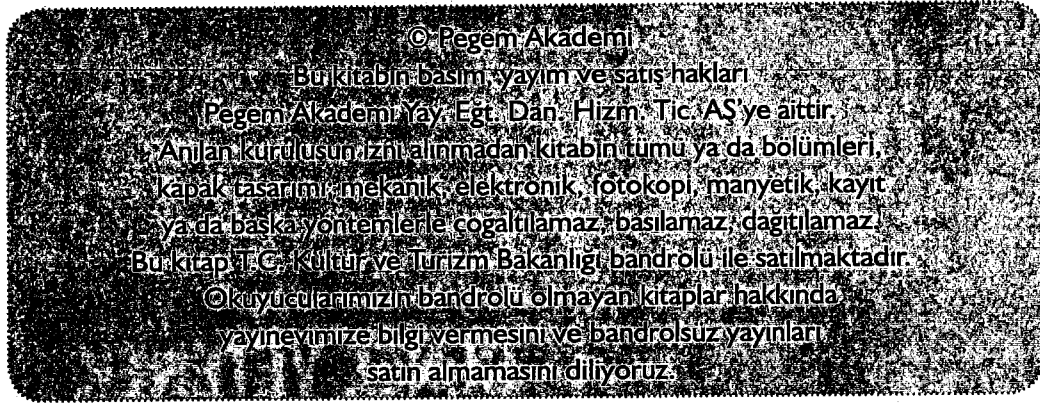

Komisyon

KPSS Coğrafya Soru Bankası

ISBN 978-605-241-737-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

10. Baskı: Eylül 2019, Ankara

Proje-Yayın: Ümit Dilaver

Dizgi-Grafik Tasarım: Gamze Şahin Oral

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105

Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 36306

Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

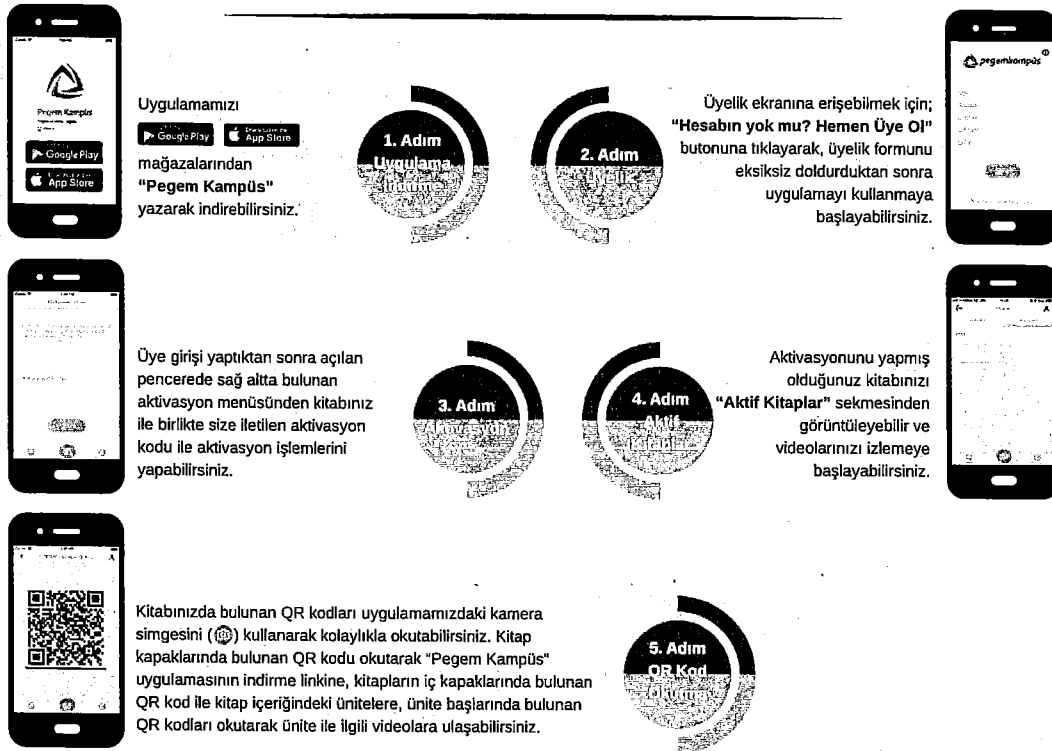
Değerli Adaylar;

Bu kitap Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Genel Yetenek Testinde önemli bir yer tutan "Coğrafya" kapsamındaki 18 soruyu etkili bir şekilde çözebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır.

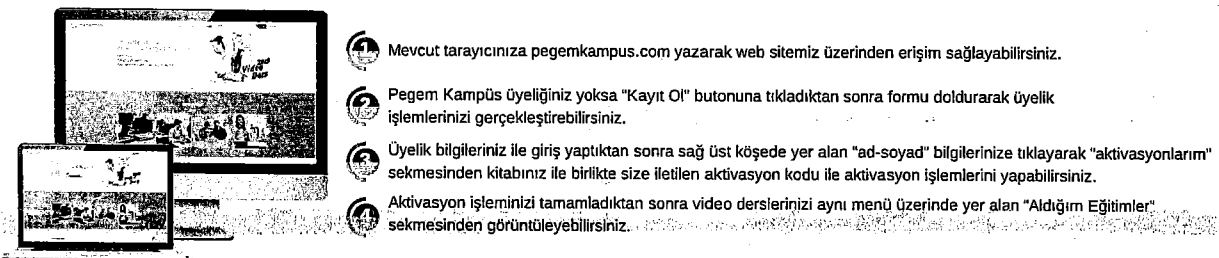
Kitabın çalışmalarınızda yararlı olması dileğiyle, KPSS'de ve meslek hayatınızda başarılar.

Pegem Akademi

Pegem Kampüs Uygulamasını Kullanabilmeniz İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

Pegem Kampüs Web Sitesi Üzerinden Videolarınıza Erişebilmek İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

Aktivasyon Kodu Türkçe kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.

Aktivasyon Kodu ile aktif ettiğiniz video dersler 31 Temmuz 2020 tarihine kadar geçerlidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Coğrafi Konum

Test - 1.....	1
Çözümler	3
Test - 2.....	5
Çözümler	7
Test - 3.....	8
Çözümler	10
Test - 4.....	11
Çözümler	13

Türkiye'nin Dağları - Ovaları - Platoları

Test - 5.....	14
Çözümler	16
Test - 6.....	17
Çözümler	19

Türkiye'nin Akarsuları

Test - 7.....	20
Çözümler	22
Test - 8.....	23
Çözümler	25

Türkiye'nin Barajları, Gölleri,
Su Kaynakları ve Denizleri

Test - 9.....	26
Çözümler	28
Test - 10.....	29
Çözümler	31

Türkiye'de Rüzgârlar - Buzullar - Karstik Şekiller
ve Kıyı Tipleri

Test - 11.....	33
Çözümler	35
Test - 12.....	36
Çözümler	38

Türkiye'nin Toprak Tipleri

Test - 13.....	39
Çözümler	41

Türkiye'de Erozyon - Çığ - Heyelan

Test - 14.....	42
Çözümler	44
Test - 15.....	45
Çözümler	47

Türkiye'nin Yer Şekilleri

Test - 16.....	48
Çözümler	50
Test - 17.....	51
Çözümler	53

Türkiye'nin İklim ve Bitki Örtüsü

Test - 18.....	54
Çözümler	56
Test - 19.....	57
Çözümler	59
Test - 20.....	60
Çözümler	62
Test - 21.....	63
Çözümler	65
Test - 22.....	66
Çözümler	68
Test - 23.....	69
Çözümler	71

Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası

Test - 24.....	72
Çözümler	74
Test - 25.....	75
Çözümler	77

Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme

Test - 26.....	78
Çözümler	80
Test - 27.....	81
Çözümler	83
Test - 28.....	84
Çözümler	86
Test - 29.....	87
Çözümler	89
Test - 30.....	90
Çözümler	92

Türkiye'de Tarım

Test - 31.....	93
Çözümler	95
Test - 32.....	96
Çözümler	98

Türkiye'de Tarım, Hayvancılık ve Ormanlık

Test - 33.....	99
Çözümler	101
Test - 34.....	102
Çözümler	104
Test - 35.....	105
Çözümler	107

Test - 36.....	108
Çözümler.....	110
Test - 37.....	111
Çözümler.....	113

Türkiye'de Madenler

Test - 38.....	114
Çözümler.....	116
Test - 39.....	117
Çözümler.....	119

Türkiye'de Sanayi ve Ticaret

Test - 40.....	120
Çözümler.....	122
Test - 41.....	123
Çözümler.....	125

Türkiye'de Ulaşım ve Turizm

Test - 42.....	126
Çözümler.....	128
Test - 43.....	129
Çözümler.....	131

Türkiye'nin Ekonomisi

Test - 44.....	132
Çözümler.....	134
Test - 45.....	135
Çözümler.....	137

Karadeniz Bölgesi

Test - 46.....	138
Çözümler.....	140
Test - 47.....	141
Çözümler.....	143

Marmara Bölgesi

Test - 48.....	144
Çözümler.....	146
Test - 49.....	147
Çözümler.....	149

Ege Bölgesi

Test - 50.....	150
Çözümler.....	152
Test - 51.....	153
Çözümler.....	155

Akdeniz Bölgesi

Test - 52.....	156
Çözümler.....	158
Test - 53.....	159
Çözümler.....	161

Kıyı Bölgeler (Tarama)

Test - 54.....	162
Çözümler.....	164
Test - 55.....	165
Çözümler.....	167

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Test - 56.....	168
Çözümler.....	170
Test - 57.....	171
Çözümler.....	173

Doğu Anadolu Bölgesi

Test - 58.....	174
Çözümler.....	176
Test - 59.....	177
Çözümler.....	179

İç Anadolu Bölgesi

Test - 60.....	180
Çözümler.....	182
Test - 61.....	183
Çözümler.....	185

İç Bölgeler (Tarama)

Test - 62.....	186
Çözümler.....	188

Tüm Bölgeler (Tarama)

Test - 63.....	189
Çözümler.....	192

Genel Tarama

Test - 64.....	193
Çözümler.....	195
Test - 65.....	196
Çözümler.....	198
Test - 66.....	199
Çözümler.....	201
Test - 67.....	202
Çözümler.....	204
Test - 68.....	205
Çözümler.....	207

Cevap Anahtarı.....	208
---------------------	-----

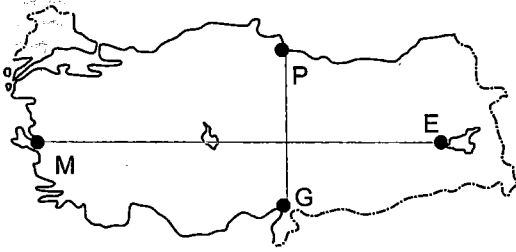
1. Bir yerin yeryüzü şekilleri, çevreyle olan ilişkileri ve bağlantıları o yerin göreceli konumuyla ilgilidir.

- Batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti ortalamasının artması
- Aynı anda farklı mevsim özelliklerinin görülmesi
- Batı rüzgârları etkisinde kalması
- Gölge boylarının hiçbir zaman sıfır olmaması

Bu bilgilerden hangileri Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Türkiye haritasında P, E, G ve M merkezleri belirtilmiştir.

Buna göre P, G ile M, E merkezlerinin hangi özellikleri aynıdır?

P - G	M - E
A) İklimleri	Sıcaklık ortalamaları
B) Öğle vakitleri	Gündüz süreleri
C) Yerel saatleri	Yağış miktarları
D) Çizgisel hızları	Ulusal saatleri
E) Yer şekilleri	Karlı gün sayıları

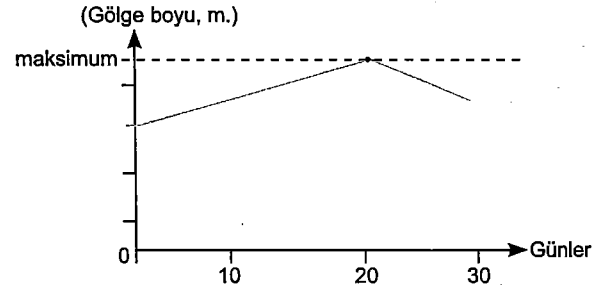
3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonuçlarından biri değildir?

- Gölge yönlerinin daima kuzeyi göstermesi
- Kuzeye doğru gidildikçe yer çekiminin artması
- Bakı yönünün yıl boyunca güney olması
- Gölge boylarının hiçbir zaman sıfır olmaması
- Kuzey sektörlü rüzgârların sıcaklığı düşürmesi

4. Türkiye'de kış gün dönümünün yaşandığı tarihte aşağıdaki illerin hangisinde daha uzun gece süresi yaşanır?

- A) İzmir B) Balıkesir C) Muğla
D) Hatay E) Artvin

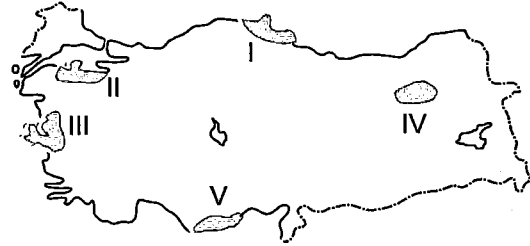
5. Aşağıdaki grafikte Ankara'da yatay bir düzlemdeki sabit bir cismin öğlen vaktindeki bir aylık gölge boyu değişim grafiği gösterilmiştir.

Buna göre grafiğin çizildiği ay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aralık B) Ocak C) Mart
D) Eylül E) Haziran

6. Dünya'da çizgisel hızın her enlemde farklı oluşunun sonucu olarak Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe Güneş'in doğuş ve batış süresi değişkenlik gösterir.

Buna göre haritada taralı yörelerin hangisinde Güneş'in doğuş ve batış sürelerinin daha uzun yaşanması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıda verilen il merkezlerinden hangisinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark daha fazladır?

- A) İzmit B) Iğdır C) Sivas
D) İstanbul E) Afyon

8. Türkiye 36°K - 42°K paralelleri arasında yer alır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında yer almaz?

- Adana'da kalıcı kar sınırının Rize'den daha yüksekte olması
- Alacakaranlık süresinin güneyden kuzeye doğru artması
- Çanakkale'de kış sıcaklıklarının İzmir'den daha düşük olması
- Aynı tarım ürününün Erzurum'da Ankara'dan daha geç olgunlaşması
- Akdeniz'in sularının Karadeniz'den daha tuzlu olması

9.

- I. Aynı anda tek ortak saat ayarının kullanılması
- II. Doğudaki ovalarda tarım ürünlerinin daha geç olgunlaşması
- III. 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
- IV. Gündoğumu süresinin güneyde daha kısa sürmesi

Türkiye için verilen yukarıdaki özelliklerden hangileri boylamın sonuçları arasında yer alır?

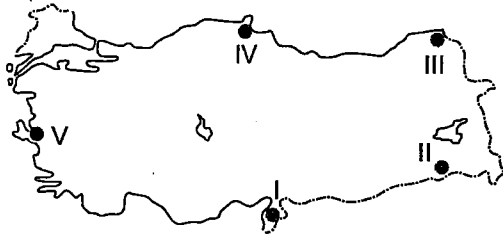
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve IV

10. Çanakkale ve İzmir yaklaşık olarak 26° doğu boylamı üzerinde bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu il çiftleri için söylenemez?

- A) Başlangıç meridyenine uzaklıkları aynıdır.
- B) Yerel saatleri aynıdır.
- C) Gün içinde gölge boyunun en kısa olduğu anları aynıdır.
- D) Greenwich ile olan zaman farkları aynıdır.
- E) Ekinoks tarihlerinde her iki ilde de Güneş aynı anda doğar ve aynı anda batar.

11.

Türkiye haritasında verilen merkezlerin hangisinde yıl boyunca yerel saat daha ileri olup gece ile gündüz arasındaki süre farkı en fazladır?

- A) I B) II C) III
D) IV E) V

12. Türkiye, 36° - 42° kuzey paralelleri ile 26° - 45° doğu meridyenleri arasında yer alır.

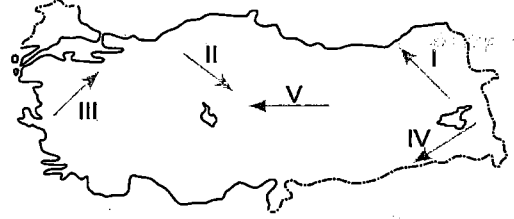
Paralel ve meridyen farkını korumak şartıyla Türkiye aynı yarım kürede daha güneybatıda yer alırdı;

- I. kuzey - güney genişliği,
- II. doğu - batı genişliği,
- III. doğusu ve batısı arasındaki zaman farkı,
- IV. bulunduğu saat dilimi

gibi özelliklerden hangileri kesinlikle değişmezdi?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13.

Özel konum şartları eşit kabul edildiğinde haritada numaralı ok yönünde hareket eden rüzgârlardan hangisinin ismi ve sıcaklığa etkisi yanlış verilmiştir?

	Rüzgâr	İsmi	Sıcaklığa etkisi
A)	I	Samyeli	Artırır.
B)	II	Karayel	Azaltır.
C)	III	Lodos	Artırır.
D)	IV	Poyraz	Azaltır.
E)	V	Kible	Azaltır.

14. İstanbul'dan Antalya'ya yolculuk yapan bir kişinin bu iki ilde aynı koşullarda yaptığı gözlemlerden aktardığı;

- I. tuzluluk oranı artmıştır,
- II. çizgisel hız artmıştır,
- III. alacakaranlık süresi uzamıştır,
- IV. gölge boyları kısalmıştır

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve IV E) II ve III

15. Türkiye'de; Sinop'ta en uzun gece 21 Aralık'ta yaklaşık 15 saat, en kısa gece 21 Haziran'da yaklaşık 9 saattir. Aradaki fark 6 saattir.

Bu farkı azaltmak için;

- I. Sinop'un Ekvator'a yaklaşması,
- II. Sinop'un Ekvator'dan uzaklaşması,
- III. Sinop'un başlangıç meridyenine yaklaşması,
- IV. Dünya'nın çizgisel hızının azalması

gibi değişimlerden hangisinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) II ve IV

16. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Ticaret yollarının kesiştiği noktada yer alması
- B) Kısa mesafede farklı iklim tiplerinin görülmesi
- C) Buzulların oluşturduğu kıyı tiplerinin görülmemesi
- D) Uluslararası transit ticaret limanlarının bulunması
- E) Gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki farkın fazla olması

1. Türkiye 36° - 42° kuzey paralelleri arasında yer alır. Bu durum Türkiye'nin Orta Kuşak'ta bulunmasını sağlar. Batı rüzgârlarının etkisinde kalması, Orta Kuşak'ta olmasının sonucudur. (Mutlak konum)

Gölge boyunun sıfır olması için Güneş ışınlarının 90 dereceyle gelmesi gerekir. Güneş ışınları yalnızca dönenceler arasına ($23^{\circ}27'K$ - $23^{\circ}27'G$) dik gelir. Türkiye 36° - 42° kuzey paralelleri arasında dönenceler dışında yer aldığı için gölge boyu yılın hiçbir döneminde sıfır olmaz. (Mutlak konum)

Türkiye'de doğuya doğru yükselti ortalamasının artması ve aynı anda farklı mevsim özelliklerinin görülmesi, göreceli konumun sonucudur.

Cevap E

2. Aynı boylam üzerinde yer alan P ve G merkezlerinde; yerel saat ve **öğle vakitleri** yıl boyunca aynıdır. Güneş'in doğuş ve batış vakitleri ise farklıdır. Yalnızca ekinoks tarihlerinde (21 Mart - 23 Eylül) Güneş aynı boylam üzerindeki merkezlerde aynı anda doğar ve aynı anda batar.

Aynı enlem üzerinde yer alan M ve E merkezlerinde ise çizgisel hız, **gece-gündüz süreleri**, gurup ve tan vakitleri, Güneş ışınlarının geliş açısı, yıl içerisindeki gölge boyları ve Ekvator'a kuş uçuşu uzaklıkları aynıdır.

Cevap B

3. • Gölge yönlerinin daima kuzeyi göstermesi (A)
• Bakı yönünün yıl boyunca güney olması (C)
• Gölge boylarının hiçbir zaman sıfır olmaması (D)
• Kuzey sektörlü rüzgârların sıcaklığı düşürmesi (E)

Türkiye'nin Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonuçlarındandır. Fakat B seçeneği tüm Kuzey Yarımküre'de geçerli olan bir durumdur. Dünya'nın şekli geoid olduğu için kutuplardan basıktır. Kutuplar dünyanın merkezine daha yakın olduğu için yer çekimi ivmesi kutup noktalarında en fazladır. Ekvator'dan kutuplara doğru yer çekimi ivmesinin artması, Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer alması ile ilgili değildir. Bu durum Kuzey Yarımküre'nin tamamı için geçerli bir özelliktir.

Cevap B

4. Türkiye için kış gün dönümü 21 Aralık'tır. Bu tarihte Türkiye'de kuzeye doğru gidildikçe gece süresi uzar. Bu yüzden seçeneklerde en kuzeyde yer alan şehir doğru cevap olacaktır.

Cevap E

5. Güneş ışınlarının geliş açısı ile gölge boyu arasında ters orantı bulunur. Grafik dikkatli incelendiğinde gölge boyunun en uzun olduğu dönem belirtilmiştir. Gölge boyunun en uzun olabilmesi için Güneş ışınlarının en küçük açıyla gelmesi gerekir. Ankara'nın Güneş ışınlarını en küçük açıyla aldığı tarih 21 Aralık'tır. (Bu durum ülkemizdeki tüm iller için geçerlidir.)

Cevap A

6. Çizgisel hız Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır. Güneş'in doğuş ve batış süreleri ise çizgisel hızın azalmasına bağlı olarak uzar. Türkiye, Kuzey Yarımküre'de olduğu için güneyinden kuzeyine gidildikçe çizgisel hızın azalmasına bağlı olarak Güneş'in doğuş ve batış süreleri uzar.

Cevap A

7. Türkiye'de yıl boyunca 45° Doğu (İğdir) boylamının yerel saati ulusal saat olarak kullanılmaktadır. Buna göre, İğdir'a en uzak olan merkezin (İstanbul) yerel saati ile ulusal saat arasındaki fark en fazla olmaktadır.

Cevap D

8. Soruda Türkiye'nin enlem değerleri verilmiştir. A, B, C, E seçenekleri enlemin sonuçlarıdır. Fakat D seçeneğinde Ankara ve Erzurum yaklaşık olarak aynı enlemde yer almalarına rağmen tarım ürünlerinin olgunlaşma sürelerinin farklı olması sıcaklık ortalamalarının farklı olmasıyla açıklanır. Bu durum Erzurum'un yükseltisinin daha fazla olmasıyla (göreceli konum) açıklanır.

Cevap D

9. II. ve IV. öncüller enlemin sonuçlarıdır.

Türkiye, $26^{\circ} - 45^{\circ}$ doğu boylamları arasında yer alır. Doğu - batı yönündeki genişliği fazla olmadığı için (içerisinden geçen boylam sayısı az olduğu için) aynı anda tek ulusal saat (ortak saat) kullanılır.

Boylam değerlerine bağlı olarak 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alır.

Cevap D

10. Meridyenler arasındaki kuş uçuşu mesafe yalnızca Ekvator üzerinde 111 km'dir. Bu mesafe kutuplara doğru gidildikçe daralır. (Meridyen yayları kutup noktalarında birleştiği için) İzmir ve Çanakkale aynı boylamda olmalarına rağmen Çanakkale daha kuzeyde yer aldığı için başlangıç meridyenine uzaklığı İzmir'den daha azdır.

Cevap A

11. Yerel saatin ileri olması için verilen merkezlerden en doğuda olan, gece - gündüz süre farkının en fazla olması için ise Ekvator'dan en uzak olan merkez (en kuzeyde) seçilmelidir.

Cevap C

12. Türkiye'nin paralel (6°) ve meridyen (19°) farkını korumak şartı ile aynı yarım kürede güneybatıda yer alması durumunda; Paraleller arasındaki mesafe Dünya'nın her yerinde 111 km olduğu için kuzey-güney genişliği değişmezdi. Boylam farkı (19°) değişmediği için doğu-batı arasındaki zaman farkı da değişmez.

Fakat her ne kadar paralel ve boylam farkı korunsa da aynı yarımkürede daha güney batıya taşınacağı için, Ekvator'a olan uzaklık değişeceği için doğu-batı genişliği de değişecektir. (Meridyenler arası uzaklık ekvatora doğru artar.) Ayrıca daha batıya alındığı için saat dilimi de değişecektir.

Cevap B

13. Türkiye, Kuzey Yarım Küre'de Yengeç dönencesinin kuzeyinde yer aldığı için enlemin sonuçlarına göre kuzeyden (kutup yönü) esen rüzgârlar sıcaklığı azaltırken, güneyden (ekvator yönü) esen rüzgârlar sıcaklığı artırır. Türkiye'de esen yerel rüzgârların yönleri ve sıcaklık üzerindeki etkisi göz önüne alındığında Kible, güney yönlü ve sıcaklığı artıran bir rüzgârdır. Haritada V numara ile gösterilen rüzgâr ise gündoğusudur.

Cevap E

14. İstanbul daha kuzeyde, Antalya ise daha güneyde yer alır. Gözlemci, Antalya'ya doğru gittikçe Ekvator'a yaklaşıp, dolayısıyla enlem değeri büyür. Bu nedenle denizlerdeki tuzluluk oranı ve çizgisel hız artar, gölge boyları ve alacakaranlık (gurup ve tan vakitleri) süresi kısalır.

Cevap C

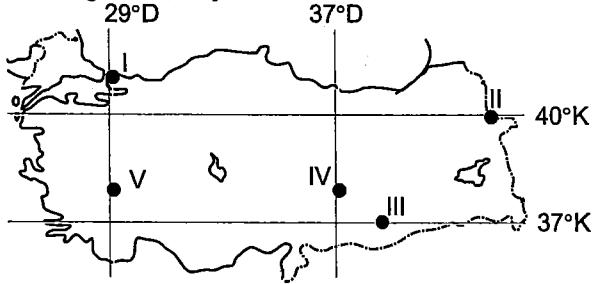
15. Gece ile gündüz arasındaki süre farkı Ekvator'da yıl boyunca sıfırdır. Ekvator'da yıl boyunca 12 saat gündüz, 12 saat gece yaşanır. Ekvator'dan uzaklaştıkça gece-gündüz süre farkı artar, Ekvator'a yaklaştıkça azalır. Sinop'ta bu farkın azalması için Sinop'un Ekvator'a yaklaşması gerekir.

Cevap A

16. Türkiye göreceli konumun sonucuna bağlı olarak Orta Kuşak'ın Ekvator'a yakın bölümünde yer alır. Dünya 4. Jeolojik Dönem'de Buzul Çağı yaşanmış olmasına rağmen, Türkiye'de buzullaşma hiçbir zaman deniz seviyesine inmemiştir. Yalnızca yükseltisi fazla olan dağların zirvelerinde buzullaşma etkili olmuştur. Türkiye'de buzul aşındırmasıyla oluşan fiyort veya skyer tipi kıyılar bulunmaz. Bu, Türkiye'nin enleminin yani mutlak konumunun sonucudur.

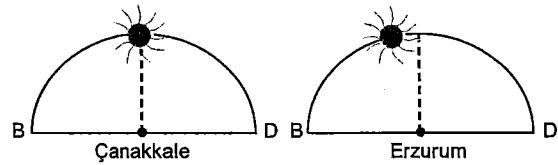
Cevap C

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki beş yöre numaraları gösterilmiş ve yörelerin coğrafi koordinatlarıyla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi bu yörelerin coğrafi koordinatlarından kaynaklanan bir durum değildir?

- A) I. yörenin başlangıç meridyenine uzaklığının V. yöreden az olması
- B) II. yörede Güneş'in IV. yöreye göre daha erken doğması
- C) V. yöredeki alacakaranlık süresinin I. yöreden kısa olması
- D) IV. yöredeki gerçek ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın III. yöreden fazla olması
- E) V. yörede 21 Aralık'taki gece süresinin II. yöreden kısa olması
2. Türkiye'den geçen paralel ve meridyenlerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
- A) Paralel daireleri Akdeniz'den Karadeniz'e doğru gidildikçe küçülür.
- B) Ülkemizden geçen her bir derecelik paralel aralığı kuş uçuşu olarak 111 km'dir.
- C) Batıdan doğuya doğru gidildikçe meridyen uzunlukları azalır.
- D) Ülkemizin en batısından geçen meridyen ile en doğusundan geçen meridyen arasında 19°'lik fark vardır.
- E) Ülkemizden geçen en büyük paralel dairesi, rakamsal değeri en küçük olan paralel dairesidir.
3. Akdeniz'de yer alan bir kıyı ilinden kıyılar takip edilerek Karadeniz'deki bir kıyı iline ulaşılmıştır.
- Bu iki il arasındaki seyahatte aşağıda verilen değişikliklerden hangisinin gerçekleşmesi mutlak konum ile ilgili değildir?
- A) Deniz suyu tuzluluğunun değişmesi
- B) Yağış rejiminin değişmesi
- C) Sıcaklık ortalamalarının değişmesi
- D) Çizgisel hızın değişmesi
- E) Gölge boylarının değişmesi
4. Jeopolitik bir ülkenin coğrafi konum özelliklerinin siyasi alandaki etkilerini inceler.
- Aşağıda verilenlerden hangisi ülkemizin jeopolitiğinde etkili olan değişken unsurlardan biri değildir?
- A) Politik değerler
- B) Ekonomik değerler
- C) Askerî değerler
- D) Jeomorfolojik özellikler
- E) Sosyal-kültürel değerler
5. Türkiye ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi diğerlerinden farklı bir nedene dayanmaktadır?
- A) Ulaşım ağlarının doğu - batı yönünde gelişmesi
- B) Kıyılarda denizel iklimin görülmesi
- C) Akarsuların hidroelektrik potansiyellerinin yüksek olması
- D) Mevsimler arası sıcaklık farklarının belirgin olması
- E) Haliç kıyı tipinin görülmemesi
- 6.

Yukarıdaki şekillerde Çanakkale ve Erzurum'da Güneş'in aynı anda ufuk düzlemindeki konumları gösterilmiştir.

Buna göre yalnızca şekillerdeki bilgilere dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Erzurum'da gölge boyunun uzamakta olduğuna
- B) Çanakkale'de gölge boyunun gün içerisindeki en kısa hâlinde olduğuna
- C) Çanakkale ve Erzurum'da gündüz sürelerinin farklı olduğuna
- D) Erzurum'un daha doğuda olduğuna
- E) Çanakkale'de gündüz süresinin yarısının yaşandığına

7. 21 Haziran'da Hatay ilinden daha uzun bir gündüz süresine ve daha ileri bir yerel saate sahip olan il aşağıda verilen yönlerden hangisinde yer alır?

A) Batı
B) Doğu
C) Kuzeybatı
D) Güneydoğu
E) Kuzeydoğu

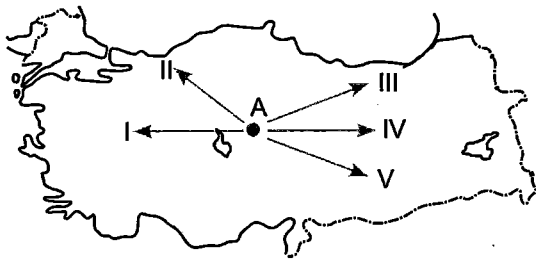
8. TRT kurumunun 12.00 haberlerini yayınladığı bir anda ülkemizde aşağıda verilen illerden hangisinde Güneş tepe noktasında olur?

A) Çanakkale B) Iğdır C) İzmit
D) Edirne E) Ankara

9. Türkiye'nin herhangi iki kentinde gün içinde gölge boylarının en kısa olduğu anın aynı olması aşağıda verilenlerden hangisinin aynı olmasına bağlıdır?

A) Enlemlerinin
B) Yükselti ortalamalarının
C) Boylamlarının
D) Yaşadıkları mevsimin
E) Sıcaklık ortalamalarının

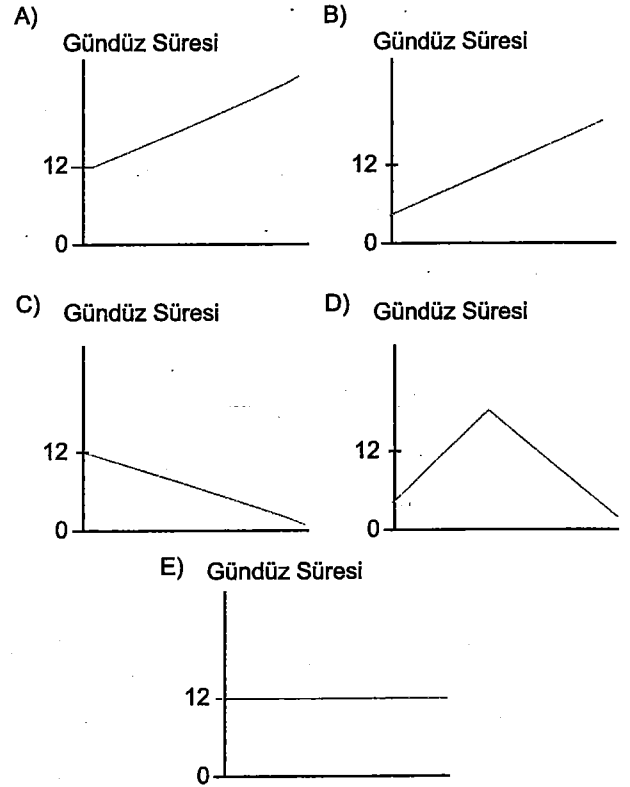
10.

Haritada gösterilen A merkezinden numaralı oklar yönünde gidildiğinde meydana gelen aşağıdaki değişimlerden hangisi yanlıştır?

- A) III numaralı ok yönünde gidildiğinde gece-gündüz süre farkı yıl boyunca artar.
B) V numaralı ok yönünde gidildiğinde gölge boyları yıl boyunca kısalır.
C) I numaralı ok yönünde gidildiğinde yerel saat yıl boyunca olur.
D) II numaralı ok yönünde gidildiğinde çizgisel hız yıl boyunca azalır.
E) IV numaralı ok yönünde gidildiğinde Güneş yıl boyunca erken doğar.

11. Ülkemizde ilkbahar ekinoksu ile yaz gün dönümü arasındaki dönemde gündüz süresi değişim grafiği aşağıda verilenlerden hangisi gibi olur ?

12. Mutlak konum sonuçları ülkemizin enlem ve boylam değerlerinden dolayı kazandığı özelliklerdir.

Aşağıda verilen Türkiye'nin mutlak konumu sonuçlarından hangisi farklı bir nedene dayanmaktadır?

- A) Gölge boylarının hiçbir zaman sıfır olmaması
B) Batı rüzgârlarının etkisi altında bulunması
C) Akdeniz iklimi ve maki bitki örtüsünün görülmesi
D) Tek bir ortak saat ayarı kullanılması
E) Buzul şekillerinin yaygın olmaması

13. Türkiye'nin genç bir ülke olması;

- I. yükselti ortalamasının fazla olması,
II. tektonik depremlerin sık yaşanması,
III. batı rüzgârlarının etkisi altında kalması,
IV. cephe yağışlarının görülmesi

verilenlerden hangileri üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV
D) II ve IV E) III ve IV

1. A seçeneği, I. yöre V. yöreye göre kutuplara daha yakın olduğu (meridyenler arası mesafe kutuplara doğru daraldığı) için doğrudur. B seçeneği, II. yöre IV. yöreye göre daha doğuda olduğu (doğuda Güneş erken doğup erken batar) için doğrudur. C seçeneği, alacakaranlık süresi çizgisel hız ile ilgilidir. I. yöre V. yöreye göre daha kuzeyde yani çizgisel hızı daha az, alacakaranlık süresi V. yörede daha kısa olduğundan doğrudur. 21 Aralık tarihinde Türkiye'de kuzeye doğru gece süresi uzar. Bu bilgiye göre E seçeneği; II. yöre daha kuzeyde, V. yöre daha güneyde olduğu için doğrudur.

Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın fazla veya az olması yükseltiyle alakalıdır. Bu durumun coğrafi koordinatlarla ilgili değil göreceli (özel) konum ile ilgilidir.

Cevap D

2. Meridyenler bir kutup noktasından diğer kutup noktasına uzanan yarım daire yaylarıdır. Dünya'nın şeklinin sonucuna bağlı olarak boyları birbirine eşittir. Meridyenler kutup noktalarında birleştikleri için değişen yalnızca aralarındaki kuş uçuşu mesafedir.

Cevap C

3. Akdeniz kıyılarından Karadeniz kıyılarına ulaşmak 36° enleminden 42° enlemine ulaşmak demektir. Bunun sonucuna bağlı olarak denizlerdeki tuzluluk oranları, sıcaklık ortalamaları, çizgisel hız, yıl içerisindeki gölge boyları değişir. Yağış rejimi ise iklim özelliğidir, enleme göre değişmez.

Cevap B

4. Jeomorfoloji, yeryüzü şekillerinin oluşum ve gelişim süreçlerini inceler. Doğal faktörler arasında yer alan jeomorfolojik özellikler jeopolitiğin değişmeyen unsurlarındandır. Diğer seçenekler beşeridir, değişebilir.

Cevap D

5. Ülkemizde ulaşım ağının doğu-batı yönlü olması dağların uzanış yönüyle alakalıdır. Kıyılarda denizel iklimin görülmesi ülkemizin yarımada ülkesi olmasıyla, hidroelektrik potansiyeli eğim ve engebeyle, haliç tipi kıyının olmaması okyanusa kıyısı olmamasıyla alakalıdır. Bu durumların hepsi özel konum olarak nitelendirilir.

Fakat mevsimler arasında sıcaklık farkının fazla olması Orta Kuşak'ta olmasıyla alakalıdır. Dört mevsim belirgin olarak yaşandığı için sıcaklık farkları belirgindir ki bu mutlak konumun (enlem) sonucudur.

Cevap D

6. Güneş'in tepe noktasında olması, gün içinde Güneş ışınlarının en büyük açıyla geldiğinin ve saatin 12.00 olduğunun göstergesidir. Çanakkale'de yerel saat 12.00 iken Erzurum'da yerel saat yaklaşık olarak 13.00'dür.

A seçeneğinde, Erzurum'da saat 12.00'yi geçtiği için en büyük açıdan uzaklaşıldığından gölge boyu uzamaya başlar. (Doğru)

B seçeneğinde, Çanakkale'de saat 12.00'dir ve gölge boyu gün içindeki en kısa hâlinindedir. (Doğru)

D seçeneğinde, Erzurum'da saat daha ileri olduğuna göre (yaklaşık 13.00) daha doğudadır. (Doğru)

E seçeneğinde, gündüz süresi kaç saat olursa olsun öğlen 12.00 gündüzün tam ortasıdır. (Doğru)

Fakat C seçeneğinde, şekillerde Güneş'in doğuş ve batış saatleri verilmediği için gündüz süreleri ile ilgili yorum yapılamaz.

Cevap C

7. 21 Haziran Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz, en kısa gecenin yaşandığı tarihtir. Bu tarihte Türkiye'de kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar. Hatay'dan daha uzun gündüz için kuzeye gidilmesi gerekir. Yerel saatin daha ileri olması için ise doğuya gidilmesi gerekir. Bu yüzden doğru cevap kuzeydoğu olmalıdır.

Cevap E

8. TRT 12.00 haberlerini verdiğinde ulusal saatin 12.00 olduğu anlaşılmaktadır. 2016 yılından itibaren ülkemizde yıl boyunca 45° Doğu - İğdir ilinin yerel saati, ulusal saat olarak kullanıldığı için yerel saatin 12.00 olduğu yerde (İğdir) Güneş tepe noktasında olmaktadır.

Cevap B

9. Aynı boylam üzerinde yer alan merkezlerin öğlen vakitlerinin aynı olması yani Güneş ışınlarını gün içinde alabilecekleri en büyük açıyla aynı anda almaları demektir. Bu da gölge boylarının gün içerisinde en kısa olduğu anın aynı olması anlamına gelir.

Cevap C

10. Haritada III numaralı ok yönünde gidildiğinde Ekvator'dan uzaklaşılır ve gece ile gündüz arasındaki fark ekinokslar dışında artar. Fakat yıl boyunca dediği için bu sonuca ulaşılamaz. Çünkü ekinoks tarihlerinde (21 Mart - 23 Eylül) Dünya'nın her yerinde gece-gündüz eşitliği yaşandığı için gece-gündüz farkı bu tarihlerde sıfırdır.

Cevap A

11. Ülkemizde ilkbahar ekinoksu 21 Mart'tır. Bu tarihte tüm Dünya'da gece gündüz süreleri eşittir. Grafikte bu yüzden gündüz süresi 12'den başlamalıdır. Yaz gün dönümü de 21 Haziran'dır ve ülkemiz için en uzun gündüzün yaşandığı gündür. Bu tarihler arası dediği için 12'den başlayıp sürekli bir artış olmalıdır.

Cevap A

12. A, B, C ve E seçenekleri Türkiye'nin Orta Kuşak'ta olmasının sonuçları iken (enlem) D seçeneğindeki bilgi Türkiye'den geçen boylam sayısı ile yani doğu-batı genişliğiyle alakalıdır.

Cevap D

13. Türkiye'nin jeolojik olarak genç oluşumlu olması, ortalama yükseltisi ve tektonik deprem riski üzerinde etkili olmuştur.

Fakat ülkemizde cephe yağışlarının görülmesi ve batı rüzgârlarının etkisi altında kalması Orta Kuşak'ta olmasıyla, alakalıdır.

Cevap E

1. Türkiye $36^\circ - 42^\circ$ kuzey enlemleri $26^\circ - 45^\circ$ doğu boylamları arasında yer alır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin enlem ve boylam değerlerinin sonuçları ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Orta kuşak enlem değerlerine sahip olması
- B) En doğusu ile en batısı arasında 76 dakikalık zaman farkı bulunması
- C) En kuzeyi ile en güneyi arasında kuş uçuşu 666 km'lik fark bulunması
- D) 2. ve 3. saat dilimlerinde yer alması
- E) Türkiye'nin Ekvator'a olan uzaklığının, kuzey kutbuna olan uzaklığından daha fazla olması

2.

- I. Aynı anda dört mevsim özelliklerinin yaşanması
- II. Bakı yönünün yıl boyunca güney olması
- III. Cephe yağışlarının görülmesi
- IV. Terra rosa toprakların görülmesi

Yukarıda verilenlerden hangisi Türkiye'nin matematik (mutlak) konumunun sonuçlarından biri değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3.

- I. Erzurum
- II. Trabzon
- III. Mersin
- IV. Bursa
- V. Gaziantep

Yukarıda verilen illerin hangileri arasındaki yerel saat farkı en fazladır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

4. Türkiye matematik (mutlak) konumu itibarıyla Kuzey Yarımküre'de, Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer alır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin dönenceler dışında veya Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonuçlarından değildir?

- A) Güneş ışınlarını yıl boyunca dik alamaması
- B) Bakı yönünün daima güney olması
- C) Öğle vakti gölge yönlerinin kuzeyi göstermesi
- D) Kuzeye doğru çizgisel hızın azalması
- E) Kuzeyden etkili olan rüzgârların hava sıcaklıklarını düşürmesi

5. **Aşağıdakilerden hangisi özel (göreceli) konumu sonucunda ortaya çıkan durumlardan biridir?**

- A) Çizgisel hızın en fazla Hatay'da olması
- B) Antalya'da zeytin tarımının yapılması
- C) Iğdır'da pamuk tarımının yapılması
- D) Güneşin en erken Iğdır'da doğması
- E) Ulusal saat uygulamasında 45° Doğu boylamının yerel saatinin kullanılması

6. **Antalya ile Giresun arasında aşağıdakilerden hangisinde farklılık görülmesi enlem etkisine bağlanamaz?**

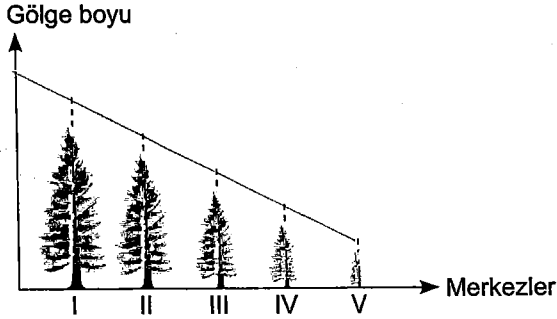
- A) Orman üst sınırı
- B) Yaylacılık faaliyetleri süresi
- C) Gölge boylarının uzunluğu
- D) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi
- E) Yağış miktarı

7. Dünya'da çizgisel hız Ekvator'dan kutuplara doğru gildikçe azalır. Bu hıza bağlı olarak güneşin doğuş ve batış süreleri, kuzey-güney yönünde değişkenlik gösterir.

Buna göre aşağıdaki illerin hangisinde güneşin doğuş ve batış süresi daha kısadır?

- A) Samsun
- B) Ankara
- C) Mersin
- D) İzmir
- E) Iğdır

8. Aşağıdaki grafikte, ülkemizdeki beş farklı merkezde, yatay bir düzlem üzerine dikilen aynı boyuttaki ağaçların gölge boyları gösterilmiştir.

Buna göre verilen gölge boylarından hangisinin Sinop iline ait olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

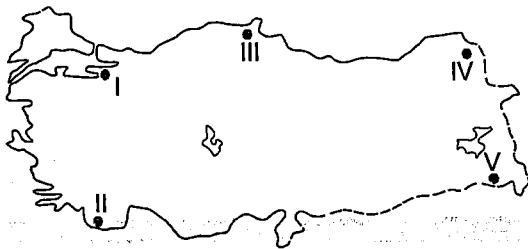

Yukarıdaki haritada gösterilen iki kent, bütün yıl boyunca öğle vaktinde güneş ışınlarını yaklaşık aynı açıyla alır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu iki merkez için yıl içerisindeki ortak bir özellik değildir?

- A) Çizgisel hızları
B) Gündüz süreleri
C) Kuraklık dereceleri
D) Gölge boyları
E) Bakı durumları

10.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen merkezlerin hangisinde yıl boyunca yerel saati geri ve gece ile gündüz arasındaki süre farkı en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

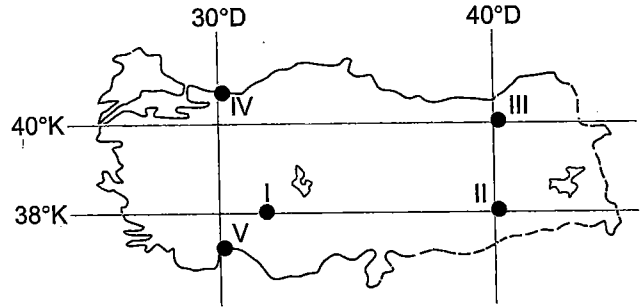
11. Türkiye'de yıl boyunca aşağıdaki illerden hangisinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en azdır?

- A) Samsun B) Sivas C) Aydın
D) Van E) Muğla

12. Aşağıdakilerden hangisinde 21 Aralık tarihinde Kayseri ilinden daha uzun gündüz süresi yaşanır?

- A) İstanbul B) İzmir C) Yozgat
D) Artvin E) Adana

13.

Türkiye haritasında beş farklı merkezin coğrafi koordinatları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu merkezler için söylenebilecek özelliklerden biri değildir?

- A) I ve II numaralı merkezler güneş ışınlarını yaklaşık aynı açıyla alır.
B) Gece ile gündüz süreleri arasındaki farkın en fazla olduğu merkez IV numaralı merkezdir.
C) IV ve V numaralı merkezler öğle vakitlerini aynı anda yaşarlar.
D) Beş merkezde de öğle vakti gölge yönleri kuzeyi gösterir.
E) Başlangıç meridyenine kuş uçuşu olarak en uzak nokta III numaralı merkezdir.

14. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin özel (göreceli) konumunun sonuçları arasında yer almaz?

- A) Batı rüzgârlarının etkili olması
B) Transit ticaretin gelişmiş olması
C) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının bulunması
D) İklim çeşitliliğinin fazla olması
E) Doğuya doğru gidildikçe karlı gün sayısının artması

1. Türkiye $36^\circ - 42^\circ$ kuzey enlemleri arasında yer alır. Paraleller arasındaki mesafe her yerde kuş uçuşu olarak 111 km olduğu için Türkiye'nin Ekvator'a (0°) uzaklığı:

$$36 \times 111 = 3996 \text{ km iken}$$

Kuzey kutup noktasına (90°) olan uzaklığı:

$$90 - 42 = 48$$

$$48 \times 111 = 5328 \text{ 'dir.}$$

E seçeneğinde "Ekvator'a olan uzaklık kuzey kutbuna olan uzaklıktan daha fazla" dendiği için yanlıştır.

Cevap E

2. Türkiye'de aynı anda farklı mevsim özelliklerinin yaşanması Türkiye'nin özel (göreceli) konumu sonucudur. Bu durum yeryüzü şekillerinin çeşitlilik göstermesi ile ilgilidir. Fakat bakı yönünün güney olması, Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının; cephe yağışlarının görülmesi ve terra rosa toprağının varlığı ise Orta Kuşak'ta yer almasının sonucudur. (mutlak konum)

Cevap A

3. Yerel saat güneşin gökyüzündeki konumuna bağlı olarak belirlenen saattir. İki merkez arasındaki yerel saat farkının fazla olması için aralarındaki boylam farkının (doğu-batı) fazla olması gerekir. Verilen illerden aralarında boylam farkı en fazla olan iller Erzurum ve Bursa olduğu için cevap B seçeneğidir.

Cevap B

4. Dünya'nın eksen hareketine bağlı olarak oluşan hız çizgisel hız denir. Dünya'nın küreselliğine bağlı olarak çizgisel hız Ekvator'dan kutuplara gittikçe azalır. Türkiye'de kuzeye doğru gidildikçe çizgisel hızın azalması, Kuzey Yarım Küre'de olmasından kaynaklanır. Bu tüm Kuzey Yarım Küre için geçerli bir durumdur. Fakat diğer seçeneklerdeki bilgilerin tamamı Türkiye'nin enlem değerlerine bağlı olarak dönenceler dışında (A) veya Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde (B, C, E) yer almasından kaynaklanır.

Cevap D

5. Enlem ve boylam ile ilgili özellikler mutlak konum ile ilgilidir. A (enlem), B (enlem), D (boylam), E (boylam) mutlak konum ile ilgili özelliklerdir. Ancak Iğdır'da pamuk yetiştirilmesi buranın Doğu Anadolu karasal iklimi içerisinde çevresine göre oldukça alçak olduğu için mikroklima alanı olması ile ilgilidir. (özel konum)

Cevap C

6. Orman üst sınırı, yaylacılık süresi, gölge uzunluğu ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi güneş ışınlarının geliş açısına bağlı olarak sıcaklığın azalması veya artması sonucu enleme bağlı olarak değişen özelliklerken, E seçeneğinde yer alan yağış miktarını; denizellik, karasallık, yükselti gibi göreceli konum özellikleri etkiler.

Cevap E

7. Güneşin doğuş (tan) ve batış (gurup) süreleri çizgisel hıza bağlı olarak artar veya azalır. Türkiye'de güneyden kuzeye gidildikçe çizgisel hız azaldığı için gurup ve tan süresi uzar. Verilen iller arasında bu sürenin en kısa olduğu il en güneyde yer alan Mersin'dir.

Cevap C

8. Türkiye'de güneyden kuzeye gidildikçe güneş ışınlarının düzlem üzerine temas açısı daralır; buna bağlı olarak gölge boyu uzar. Grafikteki en uzun gölge I numaralı merkeze aittir. Bu yüzden güneş ışınlarının en eğik geldiği bu numara Türkiye'nin en kuzey noktası olan Sinop'a aittir.

Cevap A

9. Yaklaşık olarak aynı enlem üzerinde yer alan Antalya ve Mardin'in;

- çizgisel hızları
- gece-gündüz süreleri
- yıl içerisindeki gölge boyları
- bakı durumları yıl boyunca aynı iken

kuraklık dereceleri birbirinden farklıdır. Bu durum, iki şehrin göreceli (özel) konumuyla alakalıdır.

Cevap C

10. Dünya'nın dönüş yönüne bağlı olarak Türkiye'de bir noktanın yerel saatinin yıl boyunca geri olması için en batıda; gece-gündüz süre farkının en az olması için Ekvator'a en yakın noktada, yani en güneyde yer alması gerekir.

Cevap B

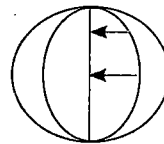
11. Türkiye boylam değerlerine bağlı olarak ikinci ve üçüncü saat dilimleri arasında yer alır. Yıl boyunca 45° doğuda yer alan Iğdır'ı ulusal saat olarak kullanılır. (2016 yılından itibaren) Yerel saat ile ulusal saat arasındaki farkın en az olabilmesi için Iğdır'a en yakın merkezin bulunması gerekir.

Cevap D

12. 21 Aralık tarihinde, Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe gece süresi uzar. Bir yerleşim yerinde Kayseri'den daha uzun gündüz süresi yaşanabilmesi için bu yerin Kayseri'den daha güneyde yer alması gerekir.

Cevap E

- 13.

Dünya'nın küresel şekline bağlı olarak meridyenler kutup noktalarında birleşirler. Buna bağlı olarak aralarındaki mesafe Ekvator'dan kutuplara gidildikçe daralır. Bu yüzden aynı meridyen yayı üzerinde yer alan iki noktanın başlangıç meridyenine olan kuş uçuşu uzaklığı birbirinden farklıdır.

Cevap E

14. Türkiye bulunduğu $36^\circ - 42^\circ$ enlemlerine bağlı olarak bir Orta Kuşak ülkesidir. Orta Kuşak'ta yer almasına bağlı olarak yıl boyunca batı rüzgârlarının etkisi altında kalır. Bu durum Türkiye'nin mutlak (matematiksel) konumu sonucudur.

Cevap A

1.

- I. Güney sektörlü rüzgârların hava sıcaklığını artırması
- II. Yerleşme üst sınırının kuzeye doğru deniz seviyesine yaklaşması
- III. Akdeniz'in tuzluluk oranının Marmara Denizi'nden fazla olması
- IV. Şanlıurfa'nın yaz sıcaklıklarının, Mersin'den fazla olması

Yukarıdaki bilgilerden hangisi ülkemizdeki enlem sıcaklık ilişkisi ile çelişir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

2. Türkiye jeolojik olarak genç yapılı bir arazi oluşumuna sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında yer almaz?

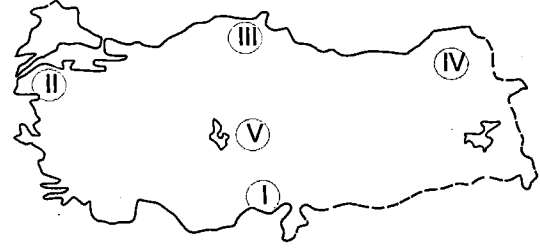
- A) Linyit yataklarının, taş kömürü yataklarından fazla olması
B) Akarsuların denge profilinden uzak olması
C) Yükselti ortalamasının fazla olması
D) Sık sık tektonik deprem gerçekleşmesi
E) Dağların doğu - batı yönünde uzanması

3. Türkiye matematik (mutlak) konumu itibarıyla Kuzey Yarımküre'de yer alır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarımküre'de yer aldığını kanıtlar?

- A) Gölge boylarının uzunluğunun yıl içerisinde değişmesi
B) Gölge boyunun hiç bir zaman sıfır olmaması
C) En sıcak ayların temmuz ve ağustos ayları olması
D) Dört mevsimin belirgin yaşanması
E) Yılda iki gün, gece ve gündüz süresinin eşit olması

4. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi enlem ve yükseltiye bağlı olarak bölgeler arasında farklılık gösterir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen merkezlerin hangisinde tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi özel (göreceli) konuma bağlı olarak daha uzundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıda verilen özelliklerden hangisi mutlak konum ile ilgili değildir?

- A) Antalya'da güneşlenme süresinin uzun olması
B) Gece-gündüz süre farkının en fazla Sinop'ta olması
C) Yerel saat ile ulusal saat arasındaki farkın en fazla Gökçeada'da olması
D) Ege kıyılarında kuzeye doğru gidildikçe deniz suyu sıcaklıklarının azalması
E) Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın Edirne'de Erzurum'a göre az olması.

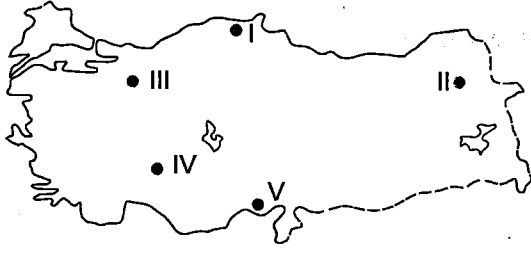
6.

- I. Batıdan doğuya doğru yükselti ortalaması artar.
- II. Maden çeşitliliği fazladır.
- III. Sıcak su kaynakları bakımından zengindir.
- IV. Önemli petrol rezervlerine yakındır.
- V. Fiyort ve skyer kıyı tiplerine rastlanmaz.

Yukarıdaki bilgilerin hangisi Türkiye'nin özel konumunun sonuçları arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli alanlardan hangisi yaz gün dönümünün yaşandığı dönemde en uzun gündüz süresini yaşar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Türkiye’de;

- I. Aynı boylam üzerindeki tüm merkezlerde güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.
- II. Güneye doğru hareket edildikçe gündüz süresi uzar.
- III. Kuzeye doğru gece süresi kısalır.
- IV. Gece süreleri maksimum seviyeye ulaşır.

görülen özelliklerden hangileri 21 Aralık tarihi için doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

9. Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın Ekvator’a ve Greenwich’e olan uzaklığının açı cinsinden belirlenmesine “matematik (mutlak) konum” denir.

Buna göre Türkiye’de;

- I. tarım ürünlerinin güneye bakan yamaçlarda daha erken olgunlaşması
- II. kışın Samsun’un, Ankara’dan daha sıcak olması,
- III. Rize’de yağış miktarının fazla olması
- IV. güneşin en geç Çanakkale’de doğması

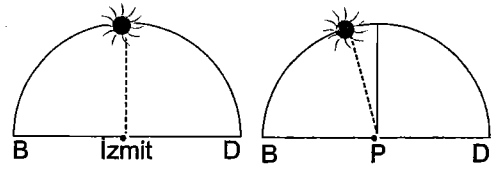
gibi özelliklerden hangisi matematik (mutlak) konumun sonuçlarındandır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’nin özel (görece-II) konumundan etkilenmez?

- A) Tarım ürünü çeşidi
B) Yağış miktarı
C) Ulaşım maliyeti
D) İklim çeşitliliği
E) Bakı yönü

11.

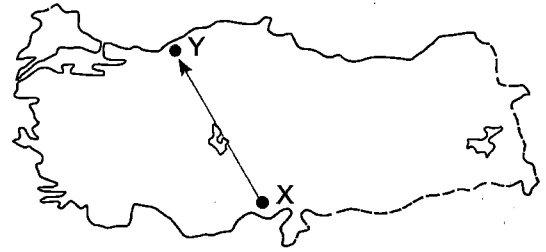

Şekilde Izmit ve P kentinde 21 Mart günü aynı anda Güneş’in ufuk düzlemi üzerindeki konumları gösterilmiştir.

Buna göre P kenti aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çanakkale B) Van C) İzmir
D) Antalya E) Hatay

12.

Haritada belirtilen doğrultu boyunca X’ten Y’ye ulaşıldığında;

- I. yıllık ortalama sıcaklık,
- II. güneş karşısından geçiş hızı,
- III. gece ve gündüz süreleri arasındaki fark,
- IV. deniz suyunun tuzluluk oranı

gibi özelliklerde yaşanan değişimler, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak belirtilmiştir?

	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>IV</u>
A)	Azalır.	Azalır.	Artar.	Azalır.
B)	Artar.	Artar.	Azalır.	Azalır.
C)	Azalır.	Azalır.	Azalır.	Artar.
D)	Azalır.	Artar.	Artar.	Artar.
E)	Artar.	Azalır.	Artar.	Azalır.

13.

60°	40°	20°	0°	20°	50°	80°	
							80°
							60°
			IV		I		30°
	III						0°
						V	30°
		II					60°

Türkiye, yukarıda numaralanmış bölgelerin hangisinde yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye 36° - 42° kuzey paralelleri arasında yer alır. Güney yönlü rüzgârların sıcaklığı artırması, yerleşme üst sınırının kuzeye doğru deniz seviyesine yaklaşması, Akdeniz'in tuzluluk oranının Marmara Denizi'nden daha fazla olması enlem ile açıklanır. Fakat yaklaşık aynı enlemlerde yer alan Şanlıurfa ve Mersin'in yaz sıcaklık ortalamalarının birbirinden farklı olması, göreceli konumun sonucudur. Şanlıurfa'da nem azlığı (karasallık) ve güneyden gelen sıcak hava akımları daha sıcak olmasına neden olur.

Cevap B

2. Türkiye Üçüncü ve Dördüncü Jeolojik Zaman'da oluşan jeolojik olarak genç oluşumlu bir ülkedir. Bu yüzden aktif faylara sahip deprem riski yüksek ve ortalama yükseltisi fazladır. Yükseltisi fazla olduğu için akarsuları denge profilinden uzaktır. Linyit yatakları Üçüncü Jeolojik Dönem'de oluşan arazilerde yoğun bulunur bu da genç oluşumlu olmanın sonucudur. Fakat dağların uzanışının doğu batı yönlü olması kuzeyden ve güneyden tektonik levhalar tarafından sıkışması sonucudur. Genç oluşumlu olmakla ilgisi bulunmaz.

Cevap E

3. Gölge boyunun yıl içerisinde uzayıp kısalması, yıl içinde hiçbir zaman sıfır olmaması, dört mevsimin belirgin olarak yaşanması, gece gündüz süresinin yıl içinde iki gün eşit olması her iki yarım kürede de (dönenceler dışında) karşılaşılabilecek durumlardır. Fakat eksen eğikliğine bağlı olarak haziran, temmuz ve ağustos ayları Kuzey Yarım Küre'nin yaz ayları iken Güney Yarım Küre'nin kış aylarıdır.

Cevap C

4. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi üzerinde en etkili faktör sıcaklıktır. Sıcaklığın fazla olduğu yerde bu süre kısalırken az olduğu yerde uzar. Haritada işaretlenen alanlardan IV numaralı bölge Erzurum-Kars Yöresi'dir. Bu yöre, yükseltisinin fazla olması ve kuzeyde yer alan karasal bir alan olmasına bağlı olarak yıl boyunca sıcaklıkların Türkiye'de en düşük olduğu yerlerden biridir. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzundur.

Cevap D

5. Mutlak konum enlem ve boylam sonuçlarını kapsar. A, B, D seçeneklerindeki özelliklerde enleri, C seçeneğinde boylam etkilidir. Ancak gerçek ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkta yükselti (göreceli konum) etkilidir.

Cevap E

6. Fiyort; buzul aşındırması sonucu oluşan kıyı tipidir. Türkiye enlem değerlerine bağlı olarak Orta Kuşak'ın sıcak bölümünde yer aldığı için Buzul Çağı döneminde bile buzullaşmadan çok fazla etkilanmemiştir. Buzullaşma ülkemizde yalnızca ortalama yükseltinin fazla olduğu yüksek dağ zirvelerinde etkili olmuştur. Enleme bağlı olarak kıyılarda buzul etkisi görülmediği için fiyortlar Türkiye'de görülmez. (mutlak konum)

Cevap E

7. Türkiye'de yaz gün dönümü, 21 Haziran tarihinde yaşanır. Bu tarihte yıl içerisindeki en uzun gündüz ve en kısa gece süreleri yaşanır. Bu tarihte Türkiye'de kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar.

Cevap A

8. 21 Aralık ülkemizde yıl içerisinde en uzun gece süresinin yaşandığı tarihtir ve bu tarihte kuzeye doğru gidildikçe gece süresi güneye doğru ise gündüz süresi uzar.

Cevap D

9. • Ülkemizde tarım ürünlerinin güneye bakan yamaçlarda kuzey yamaçlara göre daha erken olgunlaşması bakı-sıcaklık ilişkisidir. Bu durum ülkemizin enlem değerleri yani mutlak konumuyla ilgilidir. (I)
- Güneşin en geç Çanakkale'de doğması ise Çanakkale'nin ülkemizin batısında yer alması yani boylam değeri ile ilgilidir. (mutlak konum) (IV)

Cevap C

10. Bakı; Güneş'e göre konum demektir. Türkiye'de bakının yönü yıl boyunca güneydir, bu durum değişmez. Bu durum Türkiye'nin enlem değerlerine bağlı olarak Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonucudur. Mutlak konum ile açıklanır.

Cevap E

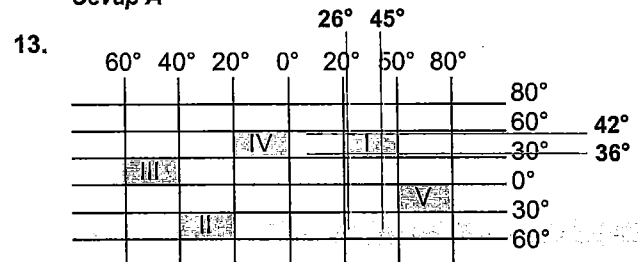
11. Soruda verilen ilk şekilde 30° doğu boylamında yer alan İzmit'te Güneş tam tepe noktasında gösterilmiştir. Bu saatin öğlen 12 olduğu anlamına gelir. İkinci şekilde Güneş öğleden sonraki konumda gösterilmiştir ve saatin İzmit'e göre daha ileri olduğu anlaşılmaktadır. Aradaki zaman farkının yaklaşık 1 saat olduğu şekilden anlaşılmaktadır. Güneş doğuda önce doğup önce battığı için sorulan merkez ülkemizin en doğusunda yer almalıdır.

Cevap B

12. Türkiye'de enleme bağlı olarak güneyden kuzeye doğru gidildikçe;

- yıllık ortalama sıcaklık azalır,
- Güneş karşısından geçiş hızı (çizgisel hız) azalır,
- gece-gündüz süreleri arasındaki fark
- denizlerin tuzluluk oranı azalır.

Cevap A

Türkiye 26° - 45° doğu meridyenleri ile 36° - 42° kuzey paralelleri arasında yer alır. Bu koordinatları kapsayan bölge I numaralı alandır.

Cevap A

1. Türkiye, çok farklı yer şekillerine sahip yüksek ve engebeli bir ülkedir.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Tarım alanlarının parçalı olmasında
- B) Kuzey ile güney kıyıları arasında sıcaklık farkının olmasında
- C) Kısa mesafede iklim çeşitliliğinin görülmesinde
- D) Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın fazla olmasında
- E) Akarsuların denge profilinden uzak olmasında

2. Türkiye'deki dağ sıralarının büyük bir bölümü, kuzey ve güney kıyılarımız boyunca uzanır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi üzerinde azaltıcı bir etkide bulunmamıştır?

- A) Deniz etkisinin iç kesimlere ulaşması
- B) İç kesimlerde orman örtüsünün gür olması
- C) Kuzey-güney yönlü ulaşımın gelişmesi
- D) Liman kentlerinin iç kesimle olan ulaşımı
- E) Kıyı kesimlerdeki yağış miktarı

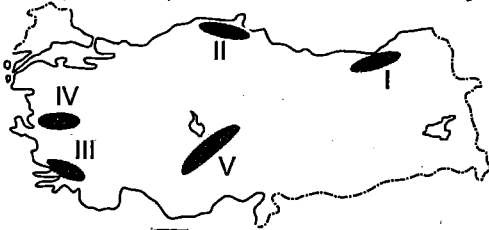
3. Türkiye'de ovaların ve platoların geniş yer kapladığı bir bölge için,

- I. Karayollarında çok sayıda köprü ve tünel ile keskin virajlar bulunur.
- II. Tarım alanları geniş, tarım makinelerinin kullanımı kolaydır.
- III. Akarsuların akış hızı azdır.
- IV. Yerleşme ve nüfuslanmaya uygundur.

özelliklerinden hangisi doğru değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) Yalnız IV

4. Türkiye'deki dağların bir kısmı kıvrılmalar, bir kısmı kırılmalar, bir kısmı da volkanizma sonucu oluşmuştur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde volkanizma sonucu oluşan dağlar yaygındır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Türkiye'de dağların uzanış doğrultusu ve yükseltisinin iklim üzerindeki etkisi dikkate alındığında;

- I. Dağların kıyı çizgisinden yükseldiği Taşeli Yöresi'nin Çukurova'dan çok yağış alması,
- II. Doğu Karadeniz'in Orta Karadeniz'den fazla yağış alması
- III. Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında denizel iklim özelliklerinin görülmesi,
- IV. Batı Anadolu'da denizelliğin iç kesimlere sokulabilmesi,
- V. Karadeniz'in kıyı kesimleri ile iç kesimleri arasındaki iklim özelliklerinin farklılık göstermesi

gibi verilen bilgilerden hangisi bu etkilere örnek gösterilemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Akarsular tarafından derince yarılmış yüksek düzlüklere plato denir. Bazı platolar lavların soğuması sonucu oluşan yumuşak tabakaların akarsular tarafından yarılmalarıyla oluşmuştur.

Buna göre aşağıdaki platolardan hangisinin bu şekilde oluştuğu söylenebilir?

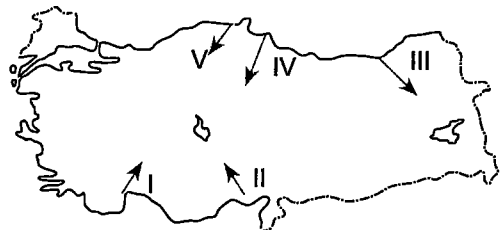
- A) Bozok Platosu
- B) Erzurum-Kars Platosu
- C) Şanlıurfa Platosu
- D) Çatalca-Kocaeli Platosu
- E) Haymana Platosu

7. Suların karstik kayalar kimyasal olarak aşındırması sonucu polye adı verilen ovalar oluşur.

Aşağıdaki ovalardan hangisi polye ovasına örnek değildir?

- A) Korkuteli
- B) Kestel
- C) Tefenni
- D) Acıpayam
- E) Osmancık

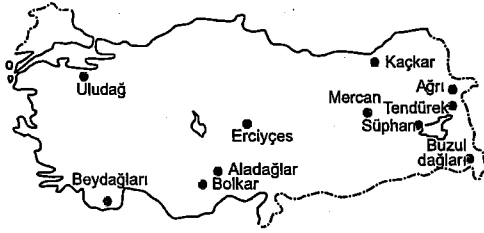
8. Türkiye'de dağların kıyıya paralel uzanışı, kıyı ile iç bölgeler arasındaki ulaşımı zorlaştırmaktadır. Bu durum, kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın yurdumuzun pek çok yerinde geçitlerle sağlanmasına neden olmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada verilen doğrultuların hangisinde ulaşımда geçitlere daha az ihtiyaç duyulur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9.

Yukarıdaki haritada gösterilen dağların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Volkanik olmaları
- B) Kırıklı yapıda olmaları
- C) Kıvrımlayla oluşmaları
- D) Buzul etkileri görülen dağlar olmaları
- E) Kayak turizmi merkezlerine sahip olmaları

10. Türkiye, çok farklı yer şekillerine sahip yüksek ve engebeli bir ülkedir.

Bu durumun varlığı;

- I. tarım alanlarının parçalı olması,
- II. kuzey ve güney kıyıları arasında sıcaklık ortalamalarının farkı olması,
- III. iklimin çeşitlilik göstermesi,
- IV. yol yapım maliyetinin yüksek olması
- V. Akdeniz ve Karadeniz'in tuzluluklarının farklı olması

bilgilerinden hangilerinin üzerinde etkili değildir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

11. Yer şekillerinin; nüfusun dağılışı, iklim, bitki örtüsü, tarım ve hayvancılık faaliyetleri üzerindeki etkisi büyüktür.

Buna göre;

- I. Güneydoğu Anadolu'da ulaşımın kolay olması,
- II. İç Anadolu'da yağış miktarının az olması,
- III. Karadeniz kıyılarının bol yağışlı olması,
- IV. Temmuz ayında Güneydoğu Anadolu'nun Akdeniz'den daha sıcak olması,
- V. Karadeniz'de dağınık yerleşmelerin görülmesi

bilgilerinden hangisinde yer şekillerinin etkisi yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

12. Ovalar oluşumlarına ve bulundukları yere göre gruplandırılır.

Buna göre;

- I. Karacabey,
- II. Dikili,
- III. Bafra,
- IV. Silifke,
- V. Çukurova

ovalarından hangisi oluşum yönüyle diğerlerinden farklıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Yurdumuzda plato adı verilen yüksek düzlükler geniş yer kaplamaktadır.

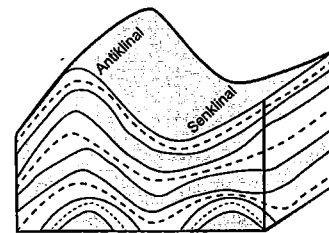
Buna göre;

- I. Cihanbeyli
- II. Haymana
- III. Obruk
- IV. Taşeli
- V. Bozok

Verilen platolardan hangileri diğerlerinden farklı bir coğrafi bölgede bulunur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) III ve V

14. Aşağıda orojenez sonucu kıvrılarak oluşmuş bir dağ şekli gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki dağlardan hangisinin oluşumu bu şekilde gerçekleşmiştir?

- A) Aydın Dağları
- B) Bozdağlar
- C) Karacadağ
- D) Süphan
- E) Küre Dağları

1. Türkiye, ortalama yükseltisi 1132 metre ve yüz ölçümünün %65'i sarp arazi olan bir ülkedir. Bu durum tarım alanlarının daralmasına, yer şekilleri kısa mesafede değiştiği için kısa mesafelerde iklim değişikliğine, yükseltiye bağlı olarak gerçek ve indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın fazla olmasına ve dış kuvvetlerin büyük bir hızla aşındırma yapmasına dolayısıyla akarsuların henüz denge profiline ulaşmamış olmasına neden olmaktadır.

Ancak kuzey (Karadeniz) ve güneyi (Akdeniz kıyıları) arasındaki sıcaklık farkı ise enlemden kaynaklanmaktadır.

Cevap B

2. Türkiye'de genel olarak dağlar kuzey ve güney yönlü levha hareketlerine bağlı olarak doğu-batı yönlü uzanır. Bu yüzden Akdeniz ve Karadeniz'de dağlar kıyı çizgisine paralel uzanır. Dağların bu uzanışı A, B, C ve D seçeneklerindeki özellikleri azaltırken, kıyı (kuzey-güney) kesimlerinde yağış miktarını artırır.

Cevap E

3. Ova çevresine göre alçaktaki düzlükler iken platolar yüksekteki düzlüklerdir. Soruya yorum yapabilmek için ova ve plato bakımından zengin olan İç Anadolu Bölgesi'ni düşünerek cevap verelim. Eğim ve engebe fazla olmadığı için bu bölgede ulaşımında çok fazla köprü, tünel, viyadük gibi çalışmalara rastlanmaz. Fakat düz bir bölge olduğu için tarımda makine kullanımına ve yerleşmeye uygundur. Akarsuların akış hızı ise azdır.

Cevap A

4. Haritadaki I ve II numaralı dağlar Karadeniz'de kıvrılmalar sonucu oluşmuş Kuzey Anadolu Dağları'nı, III ve IV numaralı dağlar ise Ege'de kırılmalar (horst) sonucu oluşmuş Batı Anadolu dağlarını göstermektedir. (IV numaralı alanda "Manisa-Kula" yer alan Kula konileri volkanik dağlar değil tepe ölçeğindeki yükseltilerdir.) V numaralı bölge ise İç Anadolu'da yer alan volkanik dağların olduğu bölgedir (Karadağ, Karacadağ, Hasan, Melendiz).

Cevap E

5. Soruda dağların uzanış doğrultusu ve yükseltinin iklim üzerindeki etkisi sorulmuş. Fakat III'teki durum denizlerin varlığıyla alakalıdır. Sonuç olarak bu bölgelerde yükselti olmasaydı yine de denizlerin varlığına bağlı olarak kıyılarda denizel iklim etkili olacaktı.

Cevap C

6. Türkiye toptan yükselmeye uğradığı için platoların sayısı ve kapladığı alan oldukça fazladır. Bozok, Haymana, Şanlıurfa platoları yatay duruşlu platolara, Çatalca-Kocaeli Platosu aşınım platosuna örnektir. Erzurum-Kars Platosu ise volkaniktir. (lav örtülü)

Cevap B

7. Korkuteli, Kestel, Elmalı, Tefenni, Acıpayam Türkiye'nin karstik (polye) ovalarına örnektir. Fakat Osmancık (Çorum), Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan ve pirinç tarımıyla ön plana çıkan tektonik bir ovadır.

Cevap E

8. Akdeniz ve Karadeniz'de dağların kıyı çizgisine paralel uzanmasından dolayı iç kesimlerle ulaşım oldukça zordur, bu yüzden ulaşımında geçit kullanımı fazladır. Haritadaki numaralandırılan yerlerde I → Çubuk, II → Gülek, III → Kop ve Zigana, V → Ecevit geçitleridir.

Orta Karadeniz'de dağların (Canik) kıyının gerisinde olmasına ve yükseltisinin az olmasına bağlı olarak geçitlere daha az ihtiyaç duyulur.

Cevap D

9. Haritada gösterilen dağlar Türkiye'nin ortalama yükseltisi fazla olan (2000 metre üzeri) dağlarıdır. Bu dağların hepsinin ortak özelliği, buzullaşmanın etkili olduğu dağlar olmasıdır.

Cevap D

10. Türkiye, ortalama yükseltisi 1132 metre ve yüz ölçümünün %65'i sarp arazi olan bir ülkedir. Bu durum tarım alanlarının parçalı olmasına, yer şekilleri kısa mesafede değiştiği için kısa mesafelerde iklim değişikliğine, özellikle kara ve demir yolu ulaşımının zor ve pahalı hâle gelmesine neden olur.

Kuzey ile güney kıyıları arasındaki sıcaklık ortalamalarının farklı olması ve Akdeniz ve Karadeniz'in tuzluluk oranlarının farklı olması enlemden kaynaklanmaktadır.

Cevap C

11. Karalar denizlere göre daha çabuk ısınır ve daha çabuk soğur. Güneydoğu Anadolu ile Akdeniz bölgeleri aynı enlemde olmalarına rağmen temmuz ayında Güneydoğu'nun daha sıcak olması yer şekilleriyle değil karasallıkla açıklanır.

Cevap D

12. Ovalar; oluşumlarına göre; delta, tektonik, karstik vb. olarak ayrılır. Soruda verilen Dikili, Bafra, Silifke ve Çukurova birer delta ovasıyken Karacabey KAF (Kuzey Anadolu Fay Hattı) üzerinde yer alan tektonik bir ovadır.

Cevap A

13. Türkiye toptan yükselmeye uğradığı için platoların sayısı ve kapladığı alan oldukça fazladır. Haymana, Uzunyayla, Cihanbeyli, Obruk, Bozok platoları İç Anadolu'da yer alır. Karstik bir plato olan Taşeli Platosu ise Akdeniz'de yer alır.

Cevap B

14. Dağlar oluşumlarına göre üçe ayrılır: kıvrım, kırık ve volkanik dağlar. Soruda verilen Aydın Dağları ve Boz Dağlar kırık, Süphan ve Karacadağ volkanik dağlardır. Şekilde kıvrım dağlar gösterilmiştir. Küre Dağları, Karadeniz'de kıvrım dağlara örnektir.

Cevap E

1. Türkiye'de dağlar genel olarak Alp Orojenezi kıvrım sisteminde oluşmuştur ve çoğunlukla doğu - batı istikametinde uzanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi dağların doğu - batı istikametinde uzanmasının sonuçlarından biri değildir?

- A) Kuzey - güney istikametinde yol yapım maliyetinin fazla olması
- B) Kuzey ve güney kıyılarımızda denizel etki alanının dar olması
- C) İç kesimlerde karasallığın etki alanının geniş olması
- D) Boyuna ve enine kıyı tiplerinin oluşması
- E) Kırsal alanda dağların güney yamaçlarının daha sık nüfuslanmış olması

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yer şekillerinin çeşitli ve yükseltinin fazla olmasının sonuçlarından biri değildir?

- A) Doğal bitki örtüsünün çeşitli olması
- B) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin farklılaşması
- C) Akarsu rejimlerinin genellikle düzensiz olması
- D) Ulaşım faaliyetlerinin maliyetli olması
- E) Nüfusun dengesiz dağılımı

3. Kıyı ovaları, denize yakın yerlerde oluşmuş ve yükseltileri az olan ovalardır. Büyük bir kısmı delta ovası olup fizikî haritada yeşil ile gösterilir.

Buna göre aşağıda verilen, delta ovasının oluşabilmesi için gerekli olan özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) Kıyı derinliğinin fazla olması
- B) Akarsuyun bol alüvyal yük taşıması
- C) Kıta sahanlığının geniş olması
- D) Kıyıda güçlü dalga ve akıntıların olmaması
- E) Etkili gel-git olmaması

4. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde yer şekillerinin etkisi en azdır?

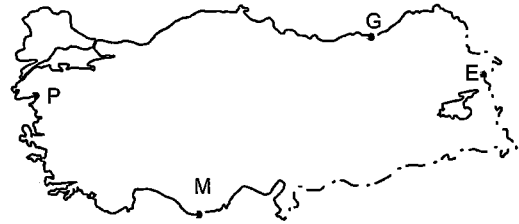
- A) Hayvancılık
- B) Tarım ürünleri
- C) Toprak tipi
- D) Yer altı kaynakları
- E) Ekonomik faaliyetler

5. Karstik ovalar, kalker, jips, kayatuzu gibi suda kolayca çözünen kayaların olduğu yerlerde erimeyle oluşur.

Türkiye'nin yeryüzü şekilleri düşünüldüğünde aşağıdaki ovalardan hangisinin karstik yapıda olması beklenir?

- A) Tefenni
- B) Silifke
- C) Altınbaşak
- D) Suruç
- E) Niksar

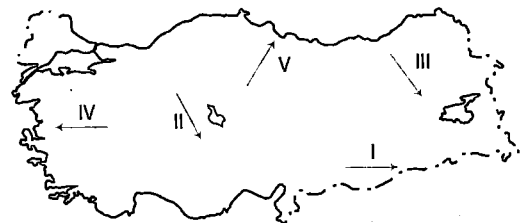
6. Aşağıdaki haritada P, E, G ve M noktaları verilmiştir.

Buna göre, bu alanların özellikleri dikkate alındığında P ve E ile G ve M noktalarının hangi bakımdan benzer olduğu söylenir?

	P - E	G - M
A)	Tarım ürünleri	Yükselti
B)	Yağış rejimi	Bağıl nem
C)	Gurup süresi	Kıyı tipi
D)	Dağların oluşumları	Tarım ürünleri
E)	Denize uzaklık	Fay hatları

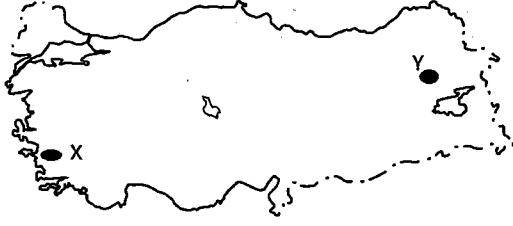
7.

Türkiye haritasında ok yönünde yolculuk yapan bir kişi hangi iki nokta arasında kara yolu uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluk arasındaki farkın daha fazla olduğuna tanık olur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8.

Yukarıdaki şekilde gösterilen X ve Y noktalarıyla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Y noktasında sıcaklık ortalaması yükseltinin artmasına bağlı olarak azalmaktadır.
- B) X noktasında kırık hatlarının uzanışları ile kaplıcaların dağılışı arasında paralellik vardır.
- C) X noktasındaki toprakların oluşmasında volkanik faaliyetler etkili olmuştur.
- D) Y noktasında yükseltinin fazla olması tarım ürünlerinin daha geç olgunlaşmasına neden olmuştur.
- E) X ve Y noktalarındaki dağların bakı yönü yıl boyunca güneydir.

9. Fizikî haritalarda renkler yükselti basamaklarını gösterir. Genellikle 0 – 500 metre arası yeşil, 500 – 1.000 metre arası sarı, 1.000 – 1.500 metre arası turuncu, 1.500 metreden fazla yerler kahverengi tonları ile gösterilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye fizikî haritasında yeşil ile gösterilen bir ova ile ilgili kesin bir özelliktir?

- A) Pamuk tarımının yaygınlığı
- B) Deniz turizminin gelişmişliği
- C) Nüfus yoğunluğunun fazlalığı
- D) Deniz kıyısında yer alması
- E) Deniz seviyesine yakınlığı

10. Bir Türkiye fizikî haritasında aşağıdaki platoların hangileri koyu kahverengi ile gösterilir?

- A) Ardahan – Erzurum – Kars
- B) Gaziantep – Şanlıurfa
- C) Teke – Taşeli
- D) Çatalca – Kocaeli
- E) Bozok – Yazılıkaya

11. Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti ortalaması artmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yargıyı destekleyen bir örnektir?

- A) Sıcaklık ortalamasının azalması
- B) Kırıklı yapının yaygınlaşması
- C) Güneşlenme süresinin azalması
- D) Volkanik arazinin görülmesi
- E) Küçükbaş hayvancılığın artış göstermesi

12. Akarsuların, taşıdıkları alüvyalleri döküldükleri deniz kıyılarında biriktirmesiyle delta ovaları oluşur.

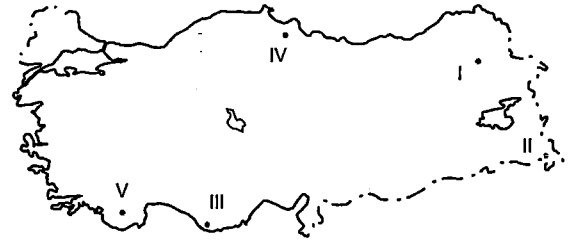
Aşağıdakilerden hangisinin delta ovalarının özelliklerinden biri olması beklenmez?

- A) Verimli tarım alanları olması
- B) Denizel etkiye yakın olması
- C) Fizikî haritada yeşil ile gösterilmesi
- D) Alüvyal toprak örtüsünün olması
- E) Kimyasal çözünmenin yaygın olduğu yerlerde oluşması

13. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin yüksek ve engebeli bir ülke olmasının sonuçlarından değildir?

- A) Ekili – dikili alan oranının yüz ölçümüne göre az olması
- B) Akarsuların akış hızının fazla olması
- C) Kısa mesafede iklim ve bitki örtüsünün değişmesi
- D) Ekonomik etkinliklerin farklılık göstermesi
- E) Güneşlenme süresinin fazla olması

14. Ovalar, önemli tarım ve yerleşme alanlarını oluşturmaktadır.

Yukarıdaki haritada numaralanmış ovalardan hangisi, tarım ve yerleşmeye diğerlerinden daha elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Akarsular tarafından derince yarılmış çevresine göre yüksekte bulunan geniş düzlüklere plato denir.

Bulunduğu bölgenin iklim özellikleri düşünüldüğünde aşağıdaki platolardan hangisinde koyun yetiştiriciliğinin daha çok yapılması beklenir?

- A) Cihanbeyli B) Perşembe C) Teke
D) Çatalca E) Ardahan

1. Kırsal alanlarda dağların güney yamaçlarının daha fazla nüfuslanmış olması bakının sonucudur. Dağların uzanış yönüyle alakalı değildir. Bakı; güneşe göre konum demektir. Türkiye'de bakının yönü yıl boyunca güneydir, değişmez. Bu durum Türkiye'nin enlem değerlerine bağlı olarak Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonucudur.

Cevap E

2. Akarsuyun akımının yıl içerisinde gösterdiği değişimlere rejim ya da akım düzeni denir. Akarsu rejimini belirleyen temel etken havzanın yağış rejimidir. Yağışlar iklimle alakalıdır. Yağışların az, sıcaklık ve buharlaşmanın fazla olduğu dönemlerde akarsu akımı düşer. Yükselti ve yer şekilleri rejim üzerinde etkili değildir.

Cevap C

3. Delta ovalarının oluşmasında;
- Etkili gel-git olayının ve akıntıların olmaması,
 - Akarsuyun bol alüvyal taşıması,
 - Kıyının sığ olması (Kıta sahanlığının geniş),
 - Arazinin litolojik (taş) yapısı etkilidir.
- Kıyının derinliğinin fazla olması, delta oluşumunu zorlaştırır.

Cevap A

4. Yer altı kaynakları, yani madenler, diğer adıyla cevher; yer kabuğunda iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan minerallere verilen addır. Bu kaynakların oluşumunda yer şekillerinden daha çok jeolojik süreçler ve volkanizma gibi iç kuvvetler etkilidir. Fakat yer şekilleri diğer seçeneklerde verilenlerle doğrudan ilgilidir.

Cevap D

5. Aşınımına karşı dirençsiz, kolay çözünebilen kayalardan oluşan arazilere karstik araziler denir. Örneğin kalker, kolay çözünebilen bir kayadır. Yeraltı ve yerüstü suları, kalırdan oluşan sahaları, aşındırarak bazı şekiller oluşturur. Bu şekillerden biri de karstik ovalardır. (polye) Karstik arazilere Türkiye'de en çok Akdeniz Bölgesi'nde rastlanır. Tefenni, Burdur'da yer alan karstik bir ovadır.

Cevap A

6. Haritada verilen noktalardan P ve E merkezleri yaklaşık olarak aynı enlemlerde yer aldıkları için gurup süreleri aynıdır. G ve M merkezleri ise dağların kıyıya paralel uzandığı Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında boyuna kıyı tipinin görüldüğü merkezlerdir.

Cevap C

7. Kuş uçuşu uzunluk arazideki yükseklikler ve çukurluklar dikkate alınmadan ölçülen uzaklıktır. Bir yerin kara yolu uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark fazla ise o yer engebeli ve dağlıktır. Kara yolu uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark az ise o yer, yer şekilleri bakımından sade bir yapıya sahiptir. Verilen alanlardan en dağlık ve engebeli arazi yapısına sahip olan, III numaralı alandır.

Cevap C

8. Haritada işaretli alanlardan X noktası Aydın ilinin bulunduğu kırık dağları ile ünlü bir alandır. Bu coğrafyada volkanizmanın etkili olduğu söylenemez. Buna bağlı olarak bölgenin topraklarının volkanizmaya bağlı olarak oluştuğu söylenemez. Türkiye'deki volkanik araziler daha çok İç ve Doğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmıştır.

Cevap C

9. Fiziki haritalarda yeşil ile gösterilen ova ile ilgili kesin olan özellik deniz seviyesine yakın olduğudur. Ovanın yeşil ile gösterilmesi kıyıda olduğunu kanıtlamaz. Ergene ve Haran ovaları gibi.

Cevap E

10. Fiziki haritalarda yeryüzü şekillerini daha belirgin gösterebilmek için yükselti basamakları renklerle boyanır. Genellikle şöyle bir sıra takip edilir:

- 0-200 metre → Koyu yeşil
- 200-500 metre → Açık yeşil
- 500-1000 metre → Sarı
- 1000-1500 metre → Turuncu
- 1500-2000 metre → Açık kahverengi
- 2000+ metre → Koyu kahverengi

Soruda koyu kahverengi sorulduğuna göre, Türkiye'nin en yüksek platoları olan Erzurum-Kars ve Ardahan platoları doğru cevaptır.

Cevap A

11. Türkiye'de batıdan doğuya doğru gidildikçe yükseltinin artmasına bağlı olarak sıcaklık ortalamaları azalır. Çünkü sıcaklık yerden yükseldikçe her 200 metrede 1°C azalır.

Cevap A

12. Kimyasal çözünme kayaların bileşimindeki minerallerin çözünmesi şeklinde olmaktadır. Nemli, sıcak iklim bölgelerinde daha etkili olan kimyasal çözünmede su, en önemli etmendir. Çünkü su, minerallerin kimyasal yapısını değiştirir. Fakat delta ovaları akarsuların yatağını aşındırması sonucu oluşan fiziksel malzemelerin birikmesi ile oluşur.

Cevap E

13. Bir bölgedeki güneşin gökyüzünde görülebildiği süre güneşlenme süresi denir. Güneşlenme süresini etkileyen en önemli faktörler; mevsim, bakı, enlem ve bulutluk oranıdır. Yeryüzü şekilleri ve engebe, güneşlenme süresi üzerinde doğrudan etkili değildir.

Cevap E

14. Harita'da işaretlenen merkezlerden I ve II numaralı alanlar yükselti ve karasallığa bağlı olarak tarım ve yerleşme için çok da uygun değildir.

III ve V numaralı bölgeler ise arazi yapılarının karstik olmasına bağlı olarak elverişli değildir. Fakat IV numaralı bölge Bafra Delta Ovası'dır. Delta ovaları verimli tarım arazileridir. bu yüzden de yoğun nüfusludurlar.

Cevap D

15. Bir bölgede koyun yetiştiriciliğinin ön planda olması, o bölgenin; yüzey şekilleri bakımından sade, bitki örtüsü cılız, karasal iklim bölgesi olması gerekir. Seçeneklerde bu şartları en çok taşıyan plato, Cihanbeyli'dir. (Konya)

Cevap A

1. Türkiye akarsularının genel özellikleri içerisinde aşağıda verilenlerden hangisi yer almaz?

- A) Rejimleri düzensizdir.
- B) Doğu-batı yönünde akarlar.
- C) Boyları kısadır.
- D) Havzaları dardır.
- E) Denge profiline ulaşmışlardır.

2. Türkiye akarsularının havzalarının dar olması öncelikle aşağıda verilenlerden hangisi ile ilgilidir?

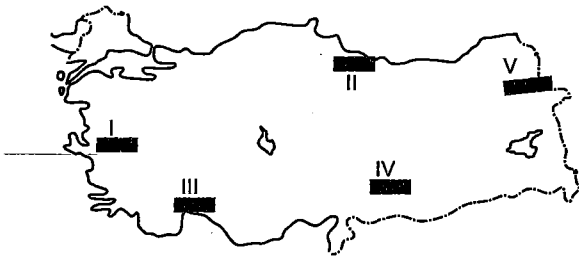
- A) Akımlarının fazla olması
- B) Yer şekillerinin engebeli olması
- C) Rejimlerinin düzensiz olması
- D) Farklı kaynaklardan beslenmeleri
- E) Fay hatlarının yaygın olması

3. Ülkemizdeki kapalı havzaların oluşumunda öncelikle yer şekilleri etkilidir.

Aşağıda verilen bölümlerden geçen akarsular düşünüldüğünde hangisinin kapalı havza özelliği gösterdiği söylenebilir?

- A) Orta Fırat
- B) Doğu Karadeniz
- C) Erzurum - Kars
- D) Adana
- E) Kıyı Ege

4. Bir akarsuyun sularını denize ulaştıramaması yani göle dökülmesi veya kurumması, akarsu havzasının kapalı olduğunu ifade eder.

Haritada numaralar ile gösterilen alanlardaki akarsulardan hangisinin havzası kapalıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Ülkemiz akarsularının taşımacılığa elverişli olması üzerinde;

- I. rejimlerinin düzensiz olması,
- II. havzalarının dar olması,
- III. sularının kirli olması,
- IV. yatak eğimlerinin fazla olması

bilgilerinden hangileri etkilidir?

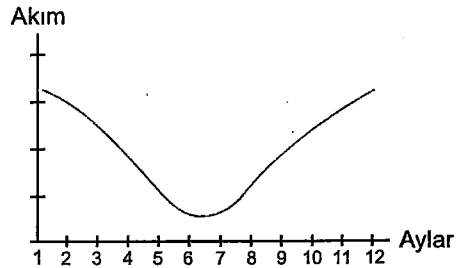
- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve IV
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Akarsuların kirlilikleri üzerinde sanayileşme ve kentleşme etkilidir.

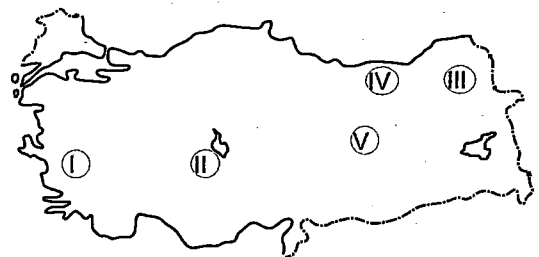
Aşağıda verilen akarsuların bulundukları alanlar düşünüldüğünde hangisinin daha temiz olması beklenir?

- A) Susurluk
- B) Sakarya
- C) Ceyhan
- D) Kura
- E) Ergene

7.

Yukarıda akım grafiği verilen akarsuyun yalnızca yağmur suları ile beslendiği düşünüldüğünde bu akarsuyun aşağıda verilen haritadaki numaralı alanlardan hangisinde yer alması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

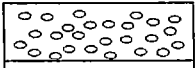
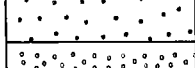
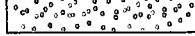
8.

- Türkiye'nin en hızlı akan akarsuyudur.
- Sularını ülke sınırları dışına döker.
- Üzerinde Deriner ve Borçka barajları yer alır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen akarsu aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Fırat B) Sakarya C) Meriç
D) Aras E) Çoruh

9. Akarsuların biriktirdikleri materyallerin boyutu akıma göre değişkenlik gösterir. Akımın fazla olduğu dönemlerde iri materyaller, akımın az olduğu dönemlerde ise ufak materyaller birikir.

	İlkbahar
	Yaz
	Sonbahar
	Kış

Ülkemizdeki bir akarsuyun yukarıda verilen birik-tirme kesitine bakılarak;

- akarsuyun rejimi,
- akarsuyun havzası,
- akarsuyun boyu,
- üzerindeki baraj sayısı

durumlarından hangileri hakkında bilgi elde edile-bilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve IV

10. Ülkemizin sekiz ülke ile kara sınırı bulunmaktadır. Bu ülkelerden bazıları ile aramızdaki sınır çizgileri akarsu-lar tarafından belirlenmiştir.

Aşağıda verilen akarsu çiftlerinden hangisi Türkiye'nin sınır çizgisinde kullanılır?

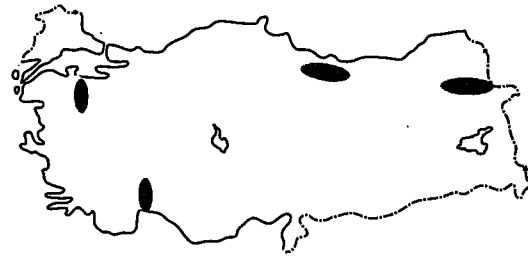
- A) Asi - Kızılırmak
B) Çoruh - Yeşilırmak
C) Aras - Meriç
D) Ceyhan - Sakarya
E) Gediz - Susurluk

11. Ülkemiz sınırları içerisinde doğup, ülkemiz sınırları dışına dökülen akarsular komşu ülkelerin su ihtiyaçla-rında önemli bir yere sahiptir.

Aşağıda verilen akarsulardan hangisi ülkemizde yaşanan aşırı kuraklık sonucunda geçtiği ülkeler-de daha büyük su sorunlarına neden olur?

- A) Asi
B) Çoruh
C) Fırat
D) Kızılırmak
E) Aras

12.

Yukarıdaki haritada ülkemizdeki bazı akarsuların bu-lunduğu alanlar gösterilmiştir.

Aşağıda verilen akarsulardan hangisinin havzası-nın haritadaki alanlarda yer aldığı söylenemez?

- A) Aras
B) Sakarya
C) Aksu
D) Susurluk
E) Yeşilırmak

13. Ülkemiz akarsuları birçok farklı kaynaktan beslenmek-tedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi ülkemiz akarsuları-nın beslendiği kaynaklar içerisinde yer almaz?

- A) Kar suları
B) Yağmur
C) Deniz
D) Göl
E) Karstik sular

1. Denge profili; akarsuyun aşındırmasını tamamlamış, deniz seviyesine ulaşmış olmasına denir. Türkiye genç oluşumlu bir ülke olduğu için ortalama yükseltisi oldukça fazladır. (1132 m) Bu yüzden akarsular denge profiline henüz ulaşmamışlardır.

Cevap E

2. Akarsu havzası, akarsuyun bütün beslenme kollarıyla birlikte kapladığı alana denir. Türkiye oldukça dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Bu yüzden akarsular yüz ölçümü olarak çok geniş arazilere yayılamaz. Yer şekilleri buna müsaade etmez.

Cevap B

3. Bir akarsu sularını denize ulaştırabiliyor ise açık havzalı, ulaştıramıyorsa kapalı havzalıdır. Orta Fırat Bölümü'ndeki Fırat ve Dicle, sularını Basra Körfezi'ne; Doğu Karadeniz'deki Çoruh, Karadeniz'e; Adana Bölümü'ndeki Seyhan ve Ceyhan, Akdeniz'e; Kıyı Ege'deki Bakırçay, Gediz, Büyük ve Küçük Menderes, sularını Ege Denizi'ne ulaştırdıkları için açık havzalıdır. Erzurum-Kars Bölümü'ndeki Aras ve Kura ise Hazar'a dökülür. Hazar bir göl olduğu için bu akarsular kapalı havzalıdır.

Cevap C

4. Bir akarsu sularını denize ulaştırabiliyor ise açık havzalı, ulaştıramıyorsa kapalı havzalıdır. Haritadaki V numaralı alanda Aras Irmağı yer alır. Aras, sularını Hazar Gölü'ne ulaştırdığı için kapalı havzalıdır.

Cevap E

5. Bir akarsuyun üzerinde taşımacılık yapılabilmesi için akışının yıl boyunca düzenli (rejimi düzenli) olması gerekir. Bu durum daha çok iklimle alakalıdır. Yatağının geniş ve akış hızının ise yavaş olması gerekir. Bu durum da arazi yapısıyla alakalıdır.

Cevap C

6. Akarsuyun kirliliği üzerindeki temel faktör beşeriyettir. (sanayileşme, kentleşme vb) Verilen seçenekler düşünüldüğünde zaman zaman Susurluk, Ergene ve Sakarya Marmara'da, Ceyhan Akdeniz'de, yer alır. Kura ise Kuzeydoğu Anadolu'da yer alır. Kuzeydoğu Anadolu sanayileşme ve kentleşmenin az olduğu bir yöredir.

Cevap D

7. Akdeniz ikliminin yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Kışın yağışlar yağmur şeklindedir. Grafik incelendiğinde kışın seviyenin arttığı, yazın azaldığı görülmektedir. Soruda yalnızca yağmur sularıyla beslenen dediği için Akdeniz iklim bölgesi göz önüne alınmalıdır. Kıyı Ege Akdeniz iklim bölgesidir.

Cevap A

8. Çoruh, Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan bir akarsudur. Bölüm oldukça dağlık ve engebeli bir yapıya sahip olduğu için Çoruh, Türkiye'nin en hızlı akan akarsuyudur. Ayrıca Gürcistan'dan Karadeniz'e dökülür. Üzerinde hidroelektrik potansiyeli fazla olan Deriner, Artvin ve Borçka gibi önemli barajlar bulunur.

Cevap E

9. Akarsuyun biriktirme kesiti dikkatle incelendiğinde ilkbahar döneminde biriken malzemenin boyutunun büyük, yaz döneminde biriken malzemenin ise boyutunun küçük olduğu görülmektedir. Bu, akarsuyun seviyesinin yıl içinde değiştiğinin göstergesidir. Seviye yıl içinde bu denli değişiyorsa rejiminin düzensiz olduğuna ulaşılır. II, III ve IV. öncüllere ise ulaşamaz.

Cevap A

10. Meriç Nehri, Türkiye - Bulgaristan - Yunanistan arasında sınır oluştururken; Aras ise Türkiye - Nahçıvan - Ermenistan arasında sınır oluşturur.

Cevap C

11. Fırat Nehri, ülkemiz sınırları dışına çıkarak Basra Körfezi'ne dökülür. Bu akarsuyun aktığı coğrafya yarı kurak iklim bölgesidir ve suya duyulan ihtiyaç oldukça fazladır. Sınırımızı aşmış Suriye ve Irak'tan geçer. Kurak dönemlerde özellikle Suriye ile Türkiye arasında krizlere neden olur.

Cevap C

12. Haritada gösterilen Güney Marmara'daki akarsu Susurluk, Orta Karadeniz'deki Yeşilirmak, Erzurum-Kars'taki Aras, Antalya Bölümü'ndeki ise Aksu'dur. Haritada Sakarya Irmağı'nın havzası gösterilmemiştir.

Cevap B

13. Akarsular çeşitli kaynaklardan beslenmektedir. Bunlar eriyen kar ve buz suları, yağmur suları, yer altı kaynakları ve göllerdir. Akarsular çoğunlukla denizlere doğru akan tatlı su kaynaklarıdır. Akarsular denizlerden beslenmez.

Cevap C

1. Yeşilırmak ağız kısmında Çarşamba Deltası'nı oluştururken, Kızılırmak ağız kısmında Bafra Deltası'nı oluşturmuştur.

Bu akarsuların ağız kısımlarında belirgin delta oluşturmamasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Etkili gel-git dalgalarının olmaması
B) Bol alüvyal yük taşıyor olmaları
C) Kıyı derinliğinin az olması
D) Kıta sahanlığının dar olması
E) Denize döküldükleri yerde güçlü akıntıların olması

2. Türkiye'de akarsu ağının en yoğun olduğu bölgelerden biri Karadeniz'dir. Karadeniz, dağlık ve engebeli olduğu için akarsuların akış hızı fazladır.

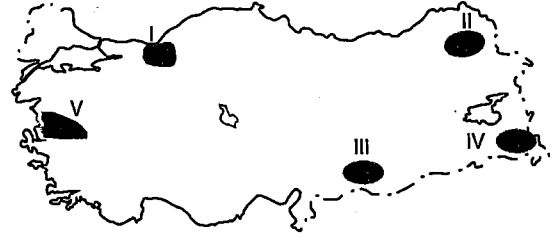
Buna göre, aşağıdaki akarsuların hangisinde akış hızı en fazladır?

- A) Çoruh B) Yeşilırmak C) Kızılırmak
D) Bartın Çayı E) Sakarya

3. Aşağıdaki akarsulardan hangisi ülkemizde hidroelektrik üretiminde ilk sırada yer alır?

- A) Kızılırmak
B) Çoruh
C) Fırat
D) Ceyhan
E) Sakarya

4. Buharlaşma şiddeti, yaz mevsiminde sıcaklığın yüksek ve havadaki nem miktarının az olduğu alanlarda fazladır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen yörelerin hangisinde yaz mevsiminde buharlaşma şiddetine bağlı olarak akarsuların su kaybının daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sularını deniz ya da okyanusa ulaştıramayan veya kuruyan akarsulara kapalı havzalı akarsular denir.

Buna göre, bir akarsuyun havzasının kapalı olmasında;

- I. iklim koşulları,
II. yer şekilleri,
III. bitki örtüsü

gibi faktörlerden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. İç Anadolu Bölgesi'nde bitki örtüsünden yoksun eğimli volkanik yamaçların aşınmasıyla oluşan şekillere peri bacaları denir.

- I. Yukarı Kızılırmak Bölümü
II. Konya Bölümü
III. Orta Kızılırmak Bölümü
IV. Orta Fırat Bölümü

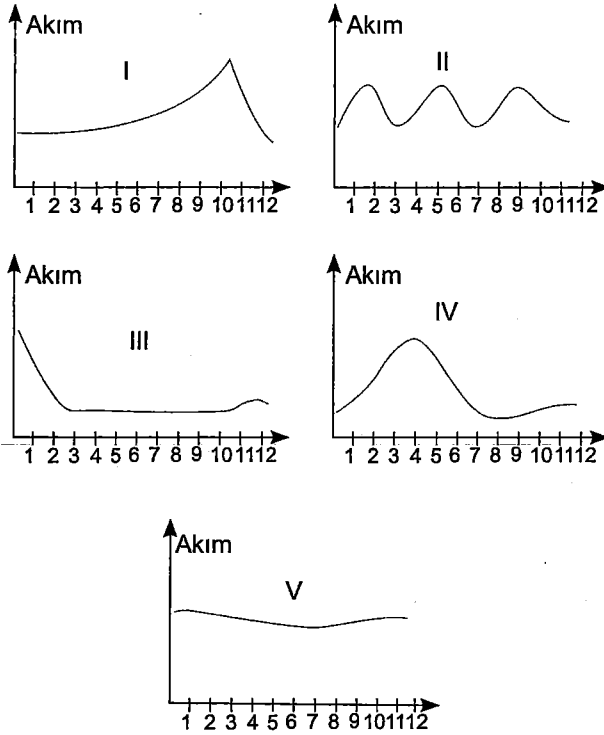
Verilen bölümlerden hangisinde peri bacalarının en yaygın örneklerine rastlanır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV

D) I ve II

E) II ve III

7. Aşağıda Türkiye'deki beş akarsuyun yıllık akım grafiği verilmiştir.

Buna göre, akarsulardan hangisinin daha çok kar ve buz suları ile beslendiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Kıyı Ege ve Trakya'daki akarsularda menderes oluşumlarına rastlanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi menderes yaparak akan bir akarsuyun özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yatak eğiminin az olması
B) Hidroelektrik potansiyelinin az olması
C) Gerçek uzunluğunun fazla olması
D) Akış hızının yavaş olması
E) Aşındırma gücünün fazla olması

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye akarsularının genel özellikleri arasında yer almaz?

- A) Akış hızları fazladır.
B) Enerji potansiyelleri yüksektir.
C) Boyları kısadır.
D) Taşıma ve aşındırma güçleri fazladır.
E) Genelde rejimleri düzenlidir.

10. Kaynağını yüksek dağlardan alan akarsuların akımı, kar erimelerinin gerçekleştiği ilkbahar sonunda artış gösterir.

Buna göre, aşağıda verilen akarsulardan hangisinin akımının ilkbahar sonu yaz başında daha belirgin yükseliş göstermesi beklenir?

- A) Susurluk
B) Aras
C) Ergene
D) Bakırçay
E) Küçük Menderes

11. Akarsular tarafından derine doğru yarılmamış, eğimleri az, çevresine göre alçak yerlere ova denir.

Aşağıdaki ovalardan hangisinin bir Türkiye fiziki haritasında yeşil ile gösterilmesi beklenmez?

- A) Silifke Ovası
B) Gediz Ovası
C) Balıkesir Ovası
D) Harran Ovası
E) Eskişehir Ovası

12. Sularını deniz ve okyanuslara ulaştıramayan veya kuyan akarsu havzalarına kapalı havza denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin iklim sebepli kapalı havzaların yaygın olduğu bir bölge için söylenmesi beklenmez?

- A) Yağışın yetersizliği
B) Kuraklığın fazlalığı
C) Akarsuların rejim düzensizliği
D) Kuru vadi yataklarının varlığı
E) Bağıl nemin fazlalığı

13. Türkiye'de akarsularının genel özellikleri arasında, vadi yapılarının çoğunlukla "V" vadi şeklinde olması yer alır.

Bu durumun akarsuların aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde etkili olması beklenir?

- A) Ulaşım elverişliliği
B) Rejimlerinin düzenli olması
C) Baraj yapımına uygun olması
D) Denge profiline ulaşmış olması
E) Kimyasal kirliliklerinin fazla olması

1. Delta ovalarının oluşabilmesinde

- Etkili gel-git dalgalarının ve güçlü akıntıların olmaması,
- Akarsuyun bol alüvyal taşıması,
- Kıyının sıg olması (kıta sahanlığının geniş olması),
- Arazinin litolojik (kayaç) yapısı etkilidir.

Kıyının derinliğinin fazla olması (kıta sahanlığının dar) delta oluşumunu zorlaştırır.

Cevap D

2. Çoruh Nehri, kaynağını Doğu Karadeniz'de Mescit Dağları'ndan alan, yurt dışına çıkıp Gürcistan'dan denize dökülen bir akarsuyumuzdur. Yatak eğiminin fazla olduğu bir yerde aktığı için, Türkiye'nin akış hızı en fazla olan akarsuyudur.

Cevap A

3. Üzerinde kurulu olan Atatürk, Keban, Karakaya, Birecik ve Karkamış barajları ile Fırat Nehri hidroelektrik üretiminde ilk sırada yer alır.

Cevap C

4. Türkiye'de yaz sıcaklıkları en yüksek olduğu bölge enlem, karasallık ve sıcak hava akımlarına bağlı olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Dolayısıyla bu bölgede buharlaşma şiddetli, akarsuların su kaybı da en fazladır.

Cevap C

5. Kapalı havzalar, sularını denizlere kadar ulaştıramayıp kuruyan, yer altına sızdıran veya göle dökülüp kalan akarsulardır. Kapalı havzaların oluşmasında; yer şekillerinin oluşumu ve iklim etkilidir. Kapalı havzalar genellikle iç kesimlerde etrafı dağlarla çevrili, kurak iklim bölgelerinde görülür.

Cevap D

6. Kapadokya (Ürgüp, Göreme), 60 milyon yıl önce Erciyes, Hasandağı ve Güllüdağ'ın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgâr tarafından aşındırılmasıyla ortaya çıkan peri bacalarının ülkemizde en güzel ve yaygın örneklerinin olduğu yerdir. Nevşehir sınırları içinde yer alan bu yöre Orta Kızılırmak Bölümü'nde yer alır.

Cevap B

7. Kar ve buz sularıyla beslenen akarsular; yüksek dağlardan beslenen akarsulardır. Yüksek dağlar üzerinde bulunan kar ve buz kütleleri, sıcaklığın artmasıyla eriyerek suya dönüşür ve akarsuları besler. Bu nedenle ülkemizde ilkbahar ve yaz başlarında akarsuların akım değerinin en yüksek düzeye ulaşması (IV) sadece artan yağışların sonucu değildir. Bunda, kar ve buzların erimesiyle oluşan suların da önemli katkısı vardır.

Yurdumuzda kar ve buz sularıyla beslenen akarsuların çoğu, kaynaklarını Doğu Karadeniz, Hakkari ve Doğu Anadolu'daki yüksek alanlardan alır.

Cevap D

8. Menderesler oluşturan bir akarsuda yatak eğimi azalmıştır. Akarsuyun akış hızı azalmıştır. Aşındırma gücü azalmıştır. Enerji potansiyeli azalmıştır. Akarsu kıvrım yaptığından boyu uzundur.

Cevap E

9. Akarsuyun akımının yıl içerisinde gösterdiği değişmelere rejim ya da akım düzeni denir. Akarsu rejimini belirleyen temel etken havzanın yağış rejimidir. Yağışlar iklimle alakalıdır. Türkiye'de yaşanan iklimler göz önüne alındığında yüz ölçümümüzün büyük kısmında karasal ve Akdeniz iklimi etkili olduğu için (kurak, yarı kurak) genel olarak akarsularımızın rejimleri düzensizdir.

Cevap E

10. Ülkemizde ilkbahar ve yaz başlarında akarsuların akım değerinin en yüksek düzeye ulaşması sadece artan yağışların sonucu değildir. Bunda, kar ve buzların erimesiyle oluşan suların da önemli katkısı vardır. Yurdumuzda kar ve buz sularıyla beslenen akarsuların çoğu, kaynaklarını Doğu Karadeniz dağları, Hakkari Dağları ve Doğu Anadolu'daki yüksek kesimlerden alır. Bu yüzden cevap Doğu Anadolu'da yer alan Aras'tır.

Cevap B

11. Fiziki haritalarda yeryüzü şekillerini daha belirgin gösterebilmek için yükselti basamakları renklerle boyanır. Genellikle şöyle bir sıra takip edilir:

0-200 metre → Koyu yeşil

200-500 metre → Açık yeşil

500-1000 metre → Sarı

1000-1500 metre → Turuncu

1500-2000 metre → Açık kahverengi

2000+ metre → Koyu kahverengi

Soruda verilen A, B, C ve D merkezleri kıyıda yer alan yükseltileri az yeşil ile gösterilen ovalar iken Eskişehir Orta Anadolu'da yer alan yükseltisi diğerlerine göre daha fazla olan bir ovadır. (Sarı ile gösterilir.)

Cevap E

12. Bağıl nemin %100 olması, havanın artık neme doymuş olması demektir. Bu durumda hava daha fazla nem alamayacak ve havaya katılmaya çalışan buhar yoğunlaşarak sıvı hâline dönüşecektir. Bağıl nem %100'den küçük bir değerdeseyse buharlaşma gözlenir. Örneğin havanın bağıl nemi %50 ise yağmur yağma ihtimali olmayabilir fakat bağıl nem oranı %95 ise büyük ihtimalle yağmur yağacaktır. Dolayısıyla kapalı havza alanların da bağıl nem az olacaktır; böylece akarsu yeterince beslenemeyecek (kuruyacak) ve kapalı havza özelliği taşıyacaktır.

Cevap E

13. Barajlar dar ve derin vadilerin önlerinin kapatılarak biriktirilen sudan başta hidroelektrik olmak üzere çeşitli şekilde faydalanan yapay göllerdir. Türkiye'deki akarsular genellikle V tipi vadilerde akarlar. Bu durum ülkemizde bafaj yapımı kolaylaştırıp maliyetin azalmasına neden olur.

Cevap C

1. Türkiye'de kaynak çeşitliliği fazladır.

Aşağıda verilen kaynak çeşitlerinden hangisi yıl boyunca sıcak ve mineralce zengin bir su özelliğine sahiptir?

- A) Artezyen kaynağı
- B) Yamaç kaynağı
- C) Karstik kaynak
- D) Fay kaynağı
- E) Vadi kaynağı

2. Türkiye'nin çevresinde yer alan denizlerde çeşitli sebeplere bağlı olarak akıntılar oluşmaktadır. Akdeniz'den Karadeniz'e doğru gerçekleşen bir alt akıntı ve Karadeniz'den Akdeniz'e doğru gerçekleşen bir üst akıntı yer almaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisi denizlerimizde görülen akıntıların sebepleri arasında yer almaz?

- A) Enlemlerinin farklı olması
- B) Tuzluluklarının farklı olması
- C) Büyüklüklerinin farklı olması
- D) Yüzey seviyelerinin farklı olması
- E) Beslenme ve yağış miktarlarının farklı olması

3. Türkiye'de dış ve iç kuvvetlerin etkilerine bağlı olarak birçok göl çeşidi bulunmaktadır.

Aşağıda verilen bölge ve yaygın olarak görülen göl tipi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Doğu Anadolu - Volkanik set
- B) Akdeniz - Karstik
- C) Ege - Alüvyal set
- D) Marmara - Volkanik set
- E) Karadeniz - Heyelan set

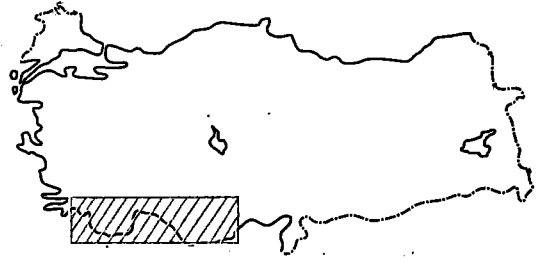
4. Türkiye'deki barajların kullanım amaçları arasında;

- I. sulama
- II. enerji
- III. taşkın koruma
- IV. içme suyu

özelliklerinden hangisi öncelik taşır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) III ve IV

5.

Haritada taralı olarak gösterilen alanda yaygın olarak görülen kaynak çeşidiyle ilgili olarak,

- I. Suları sıcaktır.
- II. Rejimi düzenlidir.
- III. Karstik yapılarda yaygındır.
- IV. Suları kireçlidir.

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

6. Türkiye'de DSI ve özel sektör tarafından yapımı gerçekleştirilen ve hâlihazırda işletmede olan 600'ün üzerinde baraj olup bunların yaklaşık 200'ü büyük çaplı baraj gölleri iken diğerleri gölet şeklindedir.

Ülkemizde yer alan barajlardan en büyük ve en yüksek olanları aşağıdakilerden hangisidir ?

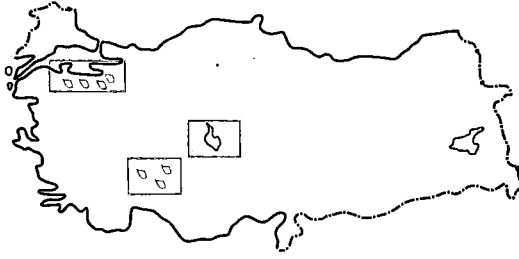
- A) Keban - Berke
- B) Atatürk - Deriner
- C) Karakaya - Sarıyer
- D) Hırfanlı - Demirköprü
- E) Adıgüzel - Altinkaya

7. Göl suları çeşitli sebeplere bağlı olarak acı veya tatlı su özelliğine sahip olabilmektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi göl sularının acı veya tatlı olması üzerinde en önemli etkiye sahip olan faktördür?

- A) Gölü besleyen akarsuyun rejimi
- B) Gölün yüz ölçümü
- C) Gölün bulunduğu alandaki yağış miktarı
- D) Göl sularının dışarıya akış özelliği
- E) Göle dökülen akarsuyun akım miktarı

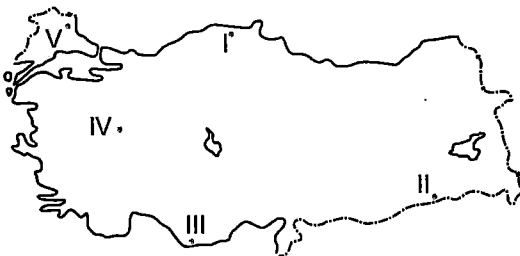
8. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki bazı göller işaretlenmiştir.

İşaretli alanlarda gösterilen göller aşağıda verilen göl gruplarından hangisine aittir?

- A) Volkanik set gölü
B) Karstik göl
C) Tektonik göl
D) Alüvyal set gölü
E) Heyelan set gölü
9. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrilidir. Ülkemizin çevresinde bulunan denizler birçok özellik bakımından birbirinden ayrılır.
- Anadolu'nun çevresindeki denizlerin tuzluluk oranlarının birbirinden farklı olmasındaki en önemli etken aşağıda verilenlerden hangisidir?**
- A) Yüz ölçümlerinin farklı olması
B) Ekvator'a uzaklıklarının farklı olması
C) Kıyısı bulundukları bölge iklimlerinin farklı olması
D) Deniz derinliklerinin farklı olması
E) Kıta sahanlıklarının farklı olması

10.

- I. Suları minerallerce zengindir.
II. Rejimleri düzenlidir.
III. Sıcaklıkları fazladır.

Yukarıda özellikleri verilen kaynak çeşidi haritada işaretli numaralı alanlardan hangisinde daha yaygın görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Ülkemizde göl çeşitliliği fazladır.

Türkiye'nin en büyük gölü aşağıda verilen göl oluşum çeşitlerinden hangisine örnektir?

- A) Tektonik
B) Krater
C) Alüvyal set
D) Karstik
E) Volkanik set

12. Artezyen kaynaklar, iki geçirimsiz tabaka arasında biriken basınçlı yer altı sularıdır. Ergene havzası ve iç ovaların büyük bir kısmında artezyenler bulunmaktadır.

Bu kaynak türünün diğer kaynak çeşitlerinden en önemli farkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sularının sıcak olması
B) Sondaj ile çıkarılması
C) Rejimlerinin düzenli olması
D) Mineralce zengin olması
E) Kırık hatlardan yüzeye çıkması

13. Dalga ve akıntıların taşıdıkları materyalleri koyların ağız kısmına biriktirmesi ile meydana gelen göllere kıyı set gölleri denir.

Aşağıda verilen göllerden hangisi bu oluşuma örnek gösterilebilir?

- A) Marmara Gölü
B) Mogan Gölü
C) Nemrut Gölü
D) Terkos Gölü
E) Abant Gölü

14. Ülkemizde yer alan bazı göller ve özellikleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Van Gölü, üzerinde büyük ölçekli taşımacılık yapılan tek doğal göldür.
B) Yıl içerisinde sınırları en fazla değişen göl, Tuz Gölü'dür.
C) Ülkemizin en büyük doğal tatlı su gölü, İznik Gölü'dür.
D) Tektonik oluşumlu olan Hazar Gölü'nden elektrik elde edilir.
E) Akdeniz'in en büyük gölü Beyşehir Gölü'dür.

1. Yer kabuğunun derinliklerinden geldiği için suları yıl boyu sıcak olan kaynaklara jeotermal (fay) kaynaklar denir. Bu sular geçtikleri taş ve tabakalardaki çeşitli mineralleri eriterek bünyelerine aldıkları için mineral bakımından zengindir.

Cevap D

2. Denizlerdeki akıntılar suların kütle hâlinde yer değiştirmesi ile oluşur. Bu akıntılar üzerinde enlem, tuzluluk farkı, yüzey seviyesi, beslenme ve yağış miktarlarının farkı en önemli etkenlerdir.

Denizlerin büyüklüğü ve derinliği akıntıya neden olmaz.

Cevap C

3. Doğu Anadolu'da volkanik dağların ve dar derin vadilerin varlığına bağlı olarak Haçlı, Nazik, Çıldır gibi volkanik set gölleri bulunur. Akdeniz, karstik arazi yapısına bağlı olarak Salda, Suğla, Avlan gibi karstik göller barındırır. Ege Bölgesi'nde grabenlerin varlığına bağlı olarak akar-suların akış hızının yavaşladığı görülür, biriktirme sonucu oluşan Bafa, Marmara gibi alüvyal set gölleri bulunur. Karadeniz'de bol yağış ve eğime bağlı olarak heyelan set gölleri yaygındır. Fakat Marmara Bölgesi'nde volkanik set gölü bulunmaz. Bölgenin güneyinde tektonik, kuzeyinde ise kıyı set (lagün) gölleri bulunur.

Cevap D

4. Türkiye'de baraj yapımına oldukça uygundur. Bu durumun temel nedeni dağlık olması ve engebenin fazla olmasıdır. Dar ve derin vadilerin önü kolaylıkla kapatılabilir ve barajlar oluşturulabilir. Türkiye kurak ve yarı kurak bir bölgede yer aldığı için barajlardaki öncelik sulamadır. Ülkemizdeki barajların yaklaşık %74'ü sulama amacıyla kullanılır.

Cevap A

5. Haritada taranan alan karstik arazi bölgesidir. Bu bölgede karstik (voklüz) kaynaklar bulunur. Kolay eriyebilen kireç taşı gibi kayaların varlığına bağlı olarak III. ve IV. öncüllere ulaşılabilir. Ancak bu kaynakların suları sıcak değildir ve rejimleri düzensizdir.

Cevap C

6. Atatürk Barajı, Fırat Nehri üzerinde Türkiye'nin hidro-elektrik ve su toplama kapasitesi bakımından en büyük barajı olup Şanlıurfa'da yer alır. Deriner Barajı ise Doğu Karadeniz'de, Artvin ilinin Çoruh Nehri üzerinde yer alan Türkiye'nin en yüksek barajıdır.

Cevap B

7. Göl sularının kimyasal özelliğini etkileyen faktörler:

Gölün büyüklüğü ve derinliği: Büyüklük ve derinlik arttıkça tuzluluk azalır.

Gölün gideğenin olup olmaması: Göl, sularını bir gideğen ile boşaltabiliyorsa suları tatlı olur.

İklim: Nemli iklim bölgelerinde göllerin tuzluluğu daha azdır. Genelde tatlı suludurlar.

Göl çanağını oluşturan kayaların özelliği

Bunlar arasındaki en önemli faktör ise gideğenin olup olmamasıdır. Gideğeni olan göllerin dışa akışı bulunur ve suları tatlıdır.

Cevap D

8. Türkiye genç oluşumlu bir ülke olduğu için var olan göllerin büyük çoğunluğu tektoniktir. Karadeniz'de daha çok heyelan set, Doğu Anadolu'da daha çok volkanik (lav) set gölleri, Akdeniz'de ise daha çok karstik göller bulunur. Haritada işaretlenmiş bölgeler tektonik göllerin yoğunlaştığı bölgelerdir.

Cevap C

9. Denizlerdeki tuzluluk farkının temel nedeni enleme bağlı olarak buharlaşmanın daha az veya fazla olmasıdır. Ekvator'a yakın bölgelerde sıcaklığın fazla olmasından dolayı buharlaşma ve tuzluluk fazladır.

Cevap B

10. Sorunun öncülünde verilen bilgiler fay (jeotermal) kaynağının bilgileridir. Türkiye genç oluşumlu bir ülke olduğu için her bölgede bu kaynaklara rastlamak mümkündür. Fakat kırıklı arazi yapısına bağlı olarak en çok Ege Bölgesi'nde, (Afyon, Aydın, Denizli) sonra Güney Marmara'da (Balıkesir, Bursa, Çanakkale) rastlanır.

Cevap D

11. Türkiye'nin en büyük gölü Van Gölü'dür. Bu göl Nemrut Dağı'ndan çıkan lavların tektonik çukurluğun önünü kapatmasıyla oluşmuştur. Oluşum bakımından volkanik (lav) set gölüdür.

Cevap E

12. Artezyen kaynak, insanlar tarafından iki geçirimsiz tabaka arasındaki basınçlı suyun sondaj kuyularıyla yeryüzüne çıkarılmasıdır. Bu yönüyle diğer kaynaklardan büyük farklılık gösterir.

Cevap B

13. Marmara ve Mogan Gölü alüvyal set, Nemrut Gölü volkanik (krater), Abant ise heyelan set gölüdür. Terkos (Durusu) ise kıyı set (lagün) gölüdür.

Cevap D

14. Soruda verilen A, B, D ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Türkiye'nin en büyük doğal tatlı su gölü Beyşehir Gölü'dür.

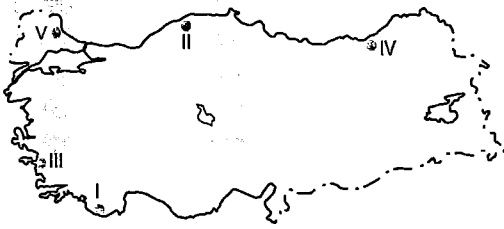
Cevap C

1. Karadeniz Bölgesi'nde Abant, Yedigöller, Tortum, Sera, Borabay Gölleri bulunmaktadır.

Bu göllerin oluşum şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karstik
- B) Tektonik
- C) Volkanik
- D) Heyelan Set
- E) Alüvyal Set

2. Delta; akarsuyun denize döküldüğü yerlerde taşıdığı alüvyonları biriktirmesiyle oluşur.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış noktaların hangisinde delta oluşumu daha kolaydır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3.

- I. Tuz Gölü
- II. Akşehir Gölü
- III. Eber Gölü
- IV. Mogan Gölü
- V. Eymir Gölü

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan yukarıdaki göllerden hangisi seviyesi mevsimlere göre çok fazla değişen en sığ göldür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Lagün (Deniz Kulağı), koy ya da körfezlerin önünün dalgaların taşıdığı malzemeyle kapanması sonucu oluşan göldür.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde bu göllerin en güzel örnekleri olan Terkos, Büyük ve Küçük Çekmece'nin bulunduğu bölgenin genel yeryüzü şekli özelliklerinden biri değildir?

- A) Göl sayısının fazla olması
- B) Dalmaçya kıyı tipinin görülmesi
- C) Yer şekillerinin sade olması
- D) Aktif faylara sahip olması
- E) Akarsularının hidroelektrik potansiyelinin düşük olması

5.

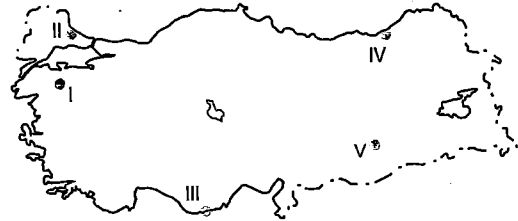
- I. Meke Gölü
- II. Acı Göl
- III. Haçlı Gölü
- IV. Nazik Gölü
- V. Van Gölü

Ülkemizde volkanik faaliyet sonrasında çevreye yayılan lavların özellikle akarsu önlerini kapatması ile oluşan göller bulunur.

Yukarıdakilerden hangileri bu şekilde oluşmuş göllerden biri değildir?

- A) I ve II
- B) II ve IV
- C) III ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

6. Türkiye'de arazinin genç olmasına bağlı olarak birçok yerde diri fay hatları bulunmaktadır. Bu fay hatlarından çıkan sıcak su kaynakları enerji üretiminin yanı sıra sağlık turizmi gibi faaliyetlerde de kullanılmaktadır.

Buna göre, Türkiye haritası üzerinde işaretlenmiş yörelerin hangisinde sağlık turizmi olanaklarının daha fazla olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Aşağıdakilerden hangisi alüvyal set göllerine örnek değildir?

- A) Mogan Gölü
- B) Bafa Gölü
- C) Eymir Gölü
- D) Marmara Gölü
- E) Terkos Gölü

8.

- I. Burdur Gölü
- II. Beyşehir Gölü
- III. Eğirdir Gölü
- IV. Tuz Gölü

Yukarıda verilen göllerden hangisinin gideğeni olduğu için suları tatlıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9.

- I. Van Gölü
- II. Beyşehir Gölü
- III. İznik Gölü
- IV. Manyas Gölü
- V. Tuz Gölü

Yukarıdakilerden hangisi iç su ürünleri avcılığında önemli bir yere sahip göllerden biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Tektonik göller, tektonik hareketlerin etkisiyle oluşan çanakların sularla dolması sonucunda oluşan göllerdir.

Orta Anadolu'da yer alan aşağıdaki göllerden hangisinin oluşum biçimi tektonik kökenli değildir?

- A) Eber Gölü
- B) Akşehir Gölü
- C) Tuz Gölü
- D) Çavuşçu Gölü
- E) Mogan Gölü

11.

- I. Atatürk Barajı
- II. Kemer Barajı
- III. Keban Barajı
- IV. Altınkaya Barajı

Yukarıda verilen barajlardan hangileri enerji üretiminde Türkiye ekonomisine daha fazla katkıda bulunur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Türkiye'deki barajlardan tarımda sulama, içme suyu, enerji üretimi, balıkçılık, su sporları gibi alanlarda faydalanılır.

Buna göre, aşağıdaki barajlardan hangisi farklı bir kullanım amacına bağlı olarak kurulmuştur?

- A) Deriner Barajı
- B) Atatürk Barajı
- C) Keban Barajı
- D) Ömerli Barajı
- E) Berke Barajı

13. Yer altı suları bulundukları arazilerin özelliklerini bünyesinde taşır.

Buna göre aşağıdaki yörelerin hangisinde bulunan yer altı sularında kireç oranı daha fazladır?

- A) Rize
- B) Erzurum
- C) Antalya
- D) Hakkâri
- E) Kırıkkale

14. Türkiye'deki baraj göllerinde biriken su miktarı, barajların bulundukları bölgelerin iklimlerine göre farklılık gösterir.

Buna göre aşağıdaki barajların hangisinde biriken su miktarında mevsimlere göre daha az değişim olur?

- A) Demirköprü B) Oymapınar C) Kemer
D) Sır E) Deriner

15. Türkiye'de göl suları gölün bulunduğu yükselti ve su özelliklerine bağlı olarak, yılın belirli dönemlerinde donmuş hâde olabilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kış aylarında suları donmuş hâde kalan göldür?

- A) Mogan B) Beyşehir C) Çıldır
D) Hazar E) Abant

1. Karadeniz Bölgesi heyelan oluşmasında etkili olan koşulları en çok taşıyan bölgemizdir.

Buna bağlı olarak bölgede yer alan göller, oluşum bakımından çoğunlukla heyelan set gölleridir (Tortum, Sera, Abant, Yedigöller, Borabay, Zinav Gölü gibi).

Cevap D

2. Delta ovalarının oluşmasında;

- etkili gelgit olayının ve akıntıların olmaması,
- akarsuyun bol alüvyal taşıması,
- kıyının sığ (kıta sahanlığının geniş) olması, gerekir.

Ülkemizde en çok delta oluşumuna sahip olan (Ege) bölgede yer alan III numaralı alanda şelf alanı geniş ve kıyı girinti çıkıntısı fazla olduğu için kıyı akıntılarının etkisi zayıftır.

Cevap C

3. Tuz Gölü, İç Anadolu Bölgesi'nde Ankara, Konya ve Ak-saray illerinin sınırının kesiştiği yerde yer alır. Türkiye'nin yüzölçümü bakımından ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü, çevresindeki platolar arasına gömülmüş bulunan geniş bir tektonik çukurluğun en derin yerindedir. Yağış alanının genişliğine rağmen beslenme kaynakları zayıftır. Göle su getiren akarsular, yazın suları iyice azalan ya da tamamen kuruyan derelerdir. Gölün ortalama su seviyesi 40 cm civarında, yağışın arttığı mayıs ayında ise yaklaşık 110 cm'dir. Ağustos ayında göl büyük ölçüde kurur.

Cevap A

4. Türkiye'de lagünlerin (deniz kulağı) en güzel örnekleri Marmara Bölgesi'nde yer alan Büyük Çekmece, Küçük Çekmece ve Terkos gölleridir. Bölgenin genel özellikleri göz önüne alındığında dalmaçya kıyının bu bölgede olmadığı; Türkiye'de bu kıyıların Akdeniz Bölgesi'nde Teke Platosu kıyılarında, Kaş-Finike arasında olduğu gözlemlenir.

Cevap B

5. Oluşumları bakımından;

Meke Gölü (volkanik-maar gölü)

Acıgöl (volkanik-maar gölü)

Nazik Gölü (lav set gölü)

Haçlı Gölü (lav set gölü)

Van Gölü (lav set gölü)

Cevap A

6. Depremler ve volkanların yaygın olarak olduğu alanlar, aynı zamanda sıcak su kaynaklarının da yaygın olarak bulunduğu alanlardır. Yağışlarla yeryüzüne inen suların bir bölümünün yer altına sızmasıyla yer altı suları oluşur. Yer altı suyunun, derinlerdeki sıcak kayalar tarafından ısıtılmasıyla sıcak sular oluşmaktadır.

Türkiye kaplıca ve ılıca bakımından zengin bir ülkedir, Kıvrıklı arazi yapısına bağlı olarak en fazla Ege Bölgesi'nde yer alır. Balıkesir (I), Bursa, İzmir, Afyon, Aydın, Denizli, Nevşehir, Ankara kaplıcaları en ünlüleridir.

Cevap A

7. Alüvyal set gölleri, alüvyonlarla akarsuyun önünün kapanması sonucu oluşan göllerdir. Mogan, Eymir, Bafa, Marmara gölleri bu şekilde oluşmuşken Terkos (Durusu) oluşum bakımından kıyı set göllerine örnektir.

Cevap E

8. Tuz gölü ve Burdur gölü kapalı havza özelliği gösteren dışa akışları olmayan suları tuzlu göllerimize örnektir. Fakat Beyşehir ve Eğirdir gölleri fazla sularını dışarıya boşaltan gideğeni olan en büyük doğa tatlı su göllerimizdir.

Cevap C

9. Tuz Gölü ülkemizdeki en tuzlu göldür. Tuzluluk oranı yaklaşık Akdeniz'in on katıdır. Bu özelliğe bağlı olarak iç su ürünleri avcılığında önemli bir yere sahip değildir.

Cevap E

10. Seçeneklerde verilen göllerden Mogan Gölü Orta Anadolu'da Ankara'da yer alan, oluşumu bakımından alüvyal set gölüdür. Diğer seçenekler ise oluşum bakımından tektonik göllerdir.

Cevap E

11. Fırat Nehri'nin rejimi Türkiye'deki birçok akarsuya göre daha düzenlidir. Mart ile Haziran ayları arasında yavaş yavaş kabarır, Temmuz ile ocak ayları arasında çekilmiş olmasına rağmen yine de bol su akışı olur. Nehir üzerine Türkiye'nin en büyük barajları inşa edilmiştir. Bu barajlardan Keban Barajı (Elazığ), Karakaya Barajı (Malatya-Ela- zığ), Atatürk Barajı (Adıyaman-Şanlıurfa), Birecik Barajı (Birecik) ve Karkamış Barajı (Karkamış) barajları tamamlanmıştır.

Kemer (Büyük Menderes) ve Altınkaya (Kızılırmak) baraj- larının enerji üretim potansiyeli Atatürk ve Keban'a göre daha düşüktür.

Cevap B

12. Ömerli Barajı, İstanbul'da, Riva Deresi üzerinde, içme suyu temini amacı ile 1968 - 1973 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Bu yönüyle elektrik enerjisi üretimi ile öne çıkan seçeneklerdeki diğer barajlardan farklılık gös- terir.

Cevap D

13. Aşınımına karşı dirençsiz, kolay çözünebilen kayalardan oluşan arazilere karstik araziler denir. Bunlar; kalker, jips, kireç taşı gibi kolay çözünebilen kayalardır. Yeraltı ve ye- rüstü suları, kalkerden oluşan sahaları, kimyasal olarak aşındırarak bazı şekiller oluşturur. Bu şekillerden biri de karstik kaynaktır. (voklüz) Karstik arazilere Türkiye'de en çok Akdeniz Bölgesi'nde rastlanır. Bu sulara kalkerli (ki- reçtaşı) yapılardan dolayı kireç oranı yüksektir.

Cevap C

14. Deriner Barajı, Artvin'de, Çoruh Nehri üzerinde, ener- ji üretmek amacıyla 1998 yılında inşasına başlanmış bir barajdır. Sahip olduğu 249 metre gövde yükseklik ile Türkiye'nin en yüksek barajıdır. Bulunduğu bölge itibarıyla da her mevsim yağış alan bir iklim bölgesinde yer aldığı için, su seviyesi diğerlerine göre daha az değişir.

Cevap E

15. Çıldır Gölü, Ardahan ve Kars il sınırları içerisinde kalan göl, Doğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük tatlı su ve en büyük ikinci göldür. Deniz seviyesinden 1959 metre yük- seklikte bulunan gölün en derin noktası 42 metredir. Bu- lunduğu konum itibarıyla da yılın soğuk dönemlerinde buz tutar. Verilen göller arasında en erken ve en uzun süren donmayı yaşar.

Cevap C

1. Aşağıdaki haritada üç farklı bölgede görülen kıyı tipleri gösterilmiştir.

Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde görülen kıyı tipinin, Ege Bölgesi'nde görülen kıyı tipinden farklı olması bu bölgelerin hangi özelliklerinin farklı olması ile açıklanır?

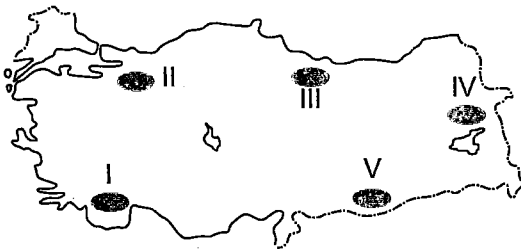
- A) Kıyılarında girinti ve çıkıntının az olmasıyla
B) Enlem derecelerinin farklı olmasıyla
C) Dağların kıyı çizgisine uzanışının farklı olmasıyla
D) Kıyı uzunluğunun daha az olmasıyla
E) Dalgaların aşındırmalarının fazla olmasıyla

2. Peribacaları, volkanik arazilerde meydana gelen akarsu aşındırmalarının etkili olduğu yer şekilleridir.

Aşağıda verilen yerlerin hangisinde peribacaları daha yaygındır?

- A) Nevşehir B) Konya C) Denizli
D) Kayseri E) Antalya

3. Suda çözünebilir karstik kayaların yaygın olduğu alanlarda kimyasal çözünmelere bağlı olarak karstik ovalar oluşur.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde karstik ovalar daha yaygındır?

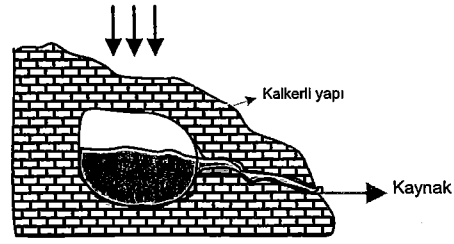
- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. İsveç, Norveç gibi ülkelerde buzul aşınım ve birikim şekillerine sıkça rastlanırken Türkiye'de yalnızca yüksek dağlarda rastlanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu en iyi açıklar?

- A) Özel konum (göreceli)
B) Yağış rejimi
C) Matematik konum (mutlak)
D) Bitki örtüsünün gür olması
E) Yükseltisinin az olması

- 5.

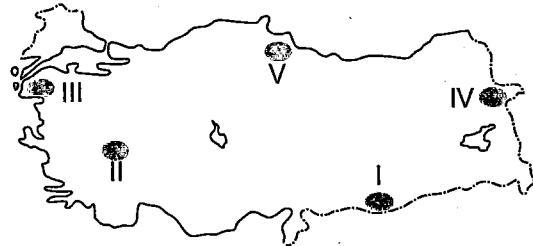
Yukarıda oluşumu gösterilen kaynak ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Rejimi düzensizdir.
B) Suları kireçlidir.
C) Karstik arazilerde görülür.
D) Suları sıcaktır.
E) Yüzeye yakın tabakalarda oluşmuştur.

6. Türkiye'de rüzgâr aşınım ve birikim şekillerinin iç bölgelerde daha çok görülmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?

- A) Bitki örtüsünün cılız olmasıyla
B) Yıllık sıcaklık farkının fazla olmasıyla
C) Nemliliğin az olmasıyla
D) Yıllık yağış ortalamasının az olmasıyla
E) Güneşlenme süresinin kısa olmasıyla

- 7.

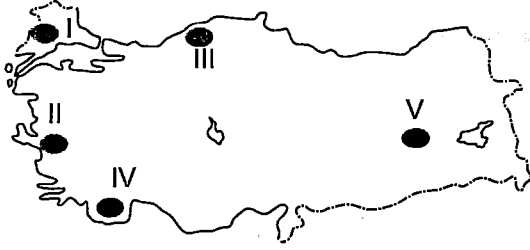
Haritada işaretli yerlerin hangisinde ülkemizin en büyük kanyon vadilerinden birisi olan Ulubey Kanyonu yer alır?

- A) I B) II C) III
D) IV E) V

8. Türkiye'nin iklim şartları göz önüne alındığında aşağıdaki yerlerin hangisinde rüzgâr aşındırma ve biriktirme şekillerinin daha fazla görülmesi beklenir?

- A) Doğu Karadeniz'de
B) Konya çevresinde
C) Teke Platosu'nda
D) Yıldız Dağları'nda
E) Aydın çevresinde

9.

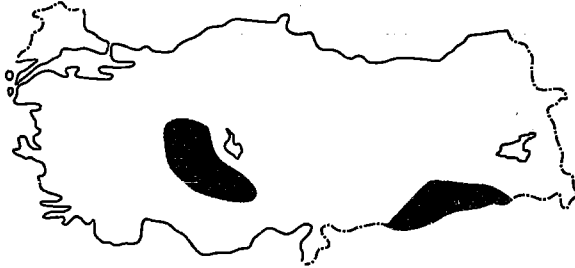
Yukarıdaki haritada işaretli yerlerin hangisinde karstik kaynakların daha yaygın olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. İklim özellikleri ve bitki örtüsü düşünüldüğünde rüzgâr şekillerinin aşağıdaki illerden hangisinde görülme ihtimali daha azdır?

- A) Trabzon B) Konya C) Şanlıurfa
D) Karaman E) Aksaray

11.

Aşağıdakilerden hangisi haritada verilen yerlerin ortak özelliklerindendir?

- A) Yükselti ve engebenin fazla olması
B) Karstik birikim şekillerinin yaygın olması
C) Rüzgâr aşınım ve birikim şekillerinin yaygın olması
D) Orman alanlarının geniş olması
E) Volkanik dağların yaygın olması

12. Aşağıdakilerden hangisi erozyondan korunma yollarından biri değildir?

- A) Toprağa ağaçsı bitkiler ekilmesi
B) Rüzgâr yönüne dik ağaçlandırma yapılması
C) Tarlaların nadasa bırakılması
D) Tarlaların eğim yönüne dik sürülmesi
E) Meralarda aşırı otlatmanın engellenmesi

13.

- I. Falez
II. Tombolo
III. Lagün
IV. Delta
V. Menderes

Yukarıda verilenlerden hangileri dalga biriktirmesi sonucunda oluşmuştur?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

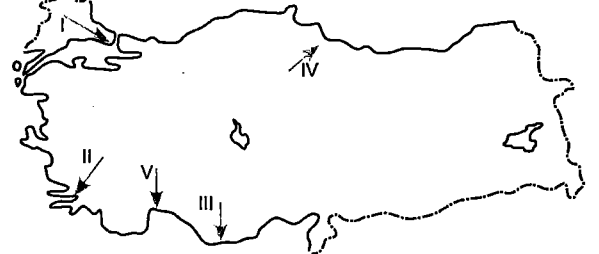
14.

Falezli kıyılar haritada işaretli yerlerden hangisinde daha fazla görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15.

Yukarıdaki haritada oklar yönünde gidildiğinde ulaşılan kıyılarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I'de ria tipi kıyılara rastlanır.
B) II'de girinti çıkıntı fazladır.
C) IV'te kıta sahanlığı geniştir.
D) V'te falezler görülür.
E) III'te dalmaçya tipi kıyılara rastlanır.

1. Türkiye'de dağlar genel olarak doğu - batı yönlü uzanırlar. Buna bağlı olarak Akdeniz ve Karadeniz'de dağlar kıyı çizgisine paralel, Ege Bölgesi'nde ise dağlar kıyı çizgisine dik uzanır. Dağların kıyı çizgisine uzanış yönünün farklı olması kıyı tiplerinin farklı olmasına yol açmıştır.

Cevap C

2. Peri bacaları; volkanik arazilerde akarsu, sel ve rüzgârların aşındırmasıyla oluşan, turistik açıdan oldukça büyük bir potansiyele sahip yer şekilleridir. İç Anadolu'da, Nevşehir'de en yaygın ve güzel örneklerine rastlanır.

Cevap A

3. Karstik arazi; kalker, jips, kaya tuzu gibi kolay çözünebilen kayaçların yaygın olduğu arazilere denir. Bu araziler ülkemizde daha çok Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülür. Bu arazilerdeki aşındırma ve biriktirme şekilleri özellikle Teke ve Taşeli platolarında yaygındır. Haritada işaretli bölgelerden I numaralı bölge Akdeniz Bölgesi'nde yer aldığı için doğru cevaptır.

Cevap A

4. Türkiye, matematiksel konumunun sonucuna bağlı olarak Orta Kuşak'ın Ekvator'a yakın bölümünde yer alır. Dünya Dördüncü Jeolojik Dönem'de Buzul Çağı yaşamış olmasına rağmen Türkiye'de buzullaşma hiçbir zaman deniz seviyesine inmemiştir. Yalnızca yükseltisi fazla olan dağların üzerinde buzullaşma etkili olmuştur. Türkiye'de buzul aşındırmasıyla oluşan fiyort veya skyer tipi kıyılar bulunmaz. Bu, Türkiye'nin enleminin yani matematiksel (mutlak) konumunun sonucudur.

Cevap C

5. Şekilde gösterilen kaynak, karstik (voklüz) kaynaktır. Türkiye'de Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülür. Bölgenin iklim özelliğine bağlı olarak rejimi düzensizdir. Arazi yapısına bağlı olarak suları kireçlidir. Yüzey suları tarafından beslendiği için yüzeye yakındır ve suları soğuktur. Sıcak su özelliği gösteren kaynaklar fay ve gayzer tipi kaynaklardır.

Cevap D

6. Dış kuvvetlerden rüzgârların bir bölgede etkili olabilmesi için bölgenin kurak iklim özelliklerine sahip olması gerekir. Kurak iklim bölgelerinde sıcaklık farkları fazla, bitki örtüsü cılız, nemlilik ve yağış miktarı azdır. Bu özelliklere sahip alanlarda güneşlenme süresi oldukça fazladır.

Cevap E

7. Ülkemizin birçok bölgesinde değişik büyüklükte kanyon vadilere rastlanmaktadır. Ülkemizin en büyük kanyon vadilerinden biri olan Ulubey Kanyonu, Uşak ilinde yer alır. (II)

Cevap B

8. Dış kuvvetlerden rüzgârların bir bölgede etkili olabilmesi için bölgenin kurak iklim özelliklerine sahip olması gerekir. Kurak iklim bölgelerinde sıcaklık farkları fazla, bitki örtüsü cılız, nem açığı fazla ve yağış miktarı azdır. Bu özellikleri sağlayan alanlar Tuz Gölü güneyi (Konya) ve Güneydoğu Anadolu'nun güneyidir.

Cevap B

9. Karstik arazi; kalker, jips, kaya tuzu gibi kolay çözünebilen kayaçların bulunduğu arazilere denir. Bu araziler ülkemizde daha çok Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülür. Karstik (voklüz) kaynaklara bu bölgede daha çok rastlanır.

Cevap D

10. Dış kuvvetlerden rüzgârların bir bölgede etkili olabilmesi için bölgenin kurak iklim özelliklerine sahip olması gerekir. Trabzon, nemli iklim özelliğine sahip olup Karadeniz Bölgesi'nde yer alır.

Cevap A

11. Haritada gösterilen alanlar buharlaşmanın fazla, kuraklığın en şiddetli hissedildiği alanlara örnektir. Kurak iklim bölgelerinde sıcaklık farkları fazla, bitki örtüsü cılız, nem açığı fazla ve yağış miktarı azdır. Bu yüzden rüzgâr aşındırması ve biriktirmesi bu alanlarda daha yaygın olarak görülür.

Cevap C

12. "Nadasa bırakılmış tarla", sürüldükten sonra bir ya da birkaç yıl dinlendirilen tarladır. Tarlanın otlarıyla birlikte alt-üst olan toprağı bu süre içinde daha verimli bir durum alır ve topraktaki besleyici madde miktarı artar. Nadas kelimesinin dilimizdeki bir karşılığı da herktir. Nadas erozyonu azaltmaz; tam tersine toprak, bitki örtüsü olmadığı için savunmasız kalır ve nadas erozyonu artırır.

Cevap C

13. Falez (yalıyar), dalga aşındırmasıyla Tombolo (saplı ada), dalga biriktirmesiyle Lagün, dalga biriktirmesiyle Delta, akarsu biriktirmesiyle Menderes, akarsuyun hem aşındırma hem biriktirmesiyle oluşur.

Cevap C

14. Falezlere (yalıyar) daha çok dağların kıyıya paralel ve yakın olduğu alanlarda rastlarız. Özellikle Karadeniz ve Akdeniz'de dağların kıyıya yakın ve paralel olmasına bağlı olarak oldukça sık görülür. Ancak Karadeniz'deki IV numaralı alan ile Akdeniz'deki V numaralı alanlar dağların kıyından uzaklaştığı, şelf alanının geniş olduğu delta alanları olduğu için doğru cevap Antalya'nın gösterildiği I'dir.

Cevap A

15. Dalmaçya kıyı tipi ülkemizde Antalya Bölümü'nde Kaş - Finike arasında görülen adacıklı bir kıyı tipidir. Haritadaki III numaralı ok Taşeli Platosu'nu işaret etmektedir. Bu alanda boyuna kıyı tipi görülür. Kaş-Finike Teke Platosu'nun güney kıyı şeridinde yer alır.

Cevap E

1.

- I. Ria kıyı tipi
- II. Dalmaçya kıyı tipi
- III. Enine kıyı tipi
- IV. Kalanklı kıyı tipi

Yukarıda verilen kıyı tiplerinden hangileri Akdeniz kıyılarında görülür?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2.

Şelf alanı kıyıdan 200 metre derinliğe kadar olan alana denir. Ani derinleşen Doğu Karadeniz kıyılarında şelf alanı (kıta sahanlığı) dardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Kıvrım dağların yaygın olması
- B) Rüzgâr etkisinin fazla olması
- C) Bakı durumu
- D) Dağların kıyı çizgisine uzanışı ve mesafesi
- E) Enine kıyı tipinin görülmesi

3.

Aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisi ülkemizin özel (göreceli) konumuna bağlı olarak görülmez?

- A) Fiyort
- B) Watt
- C) Limanlı
- D) Ria
- E) Dalmaçya

4.

Akdeniz Bölgesi'nin litolojik özellikleri göz önüne alındığında aşağıdaki kayalar türlerinden hangisine daha fazla rastlanır?

- A) Kireç taşı
- B) Kil taşı
- C) Bazalt
- D) Andezit
- E) Obsidyen

5.

Yıl boyunca erimeden kalan buzul ve kar örtüsüne toktağan (kalıcı) kar denmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Karacadağ Volkanı ve Mardin Dağları'nda kalıcı kara rastlanmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karasallık
- B) Yükselti
- C) Enlem
- D) Bakı durumu
- E) Buharlaşma

6.

Türkiye'de rüzgâr şekillerinin en fazla olduğu bölge Orta ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biridir?

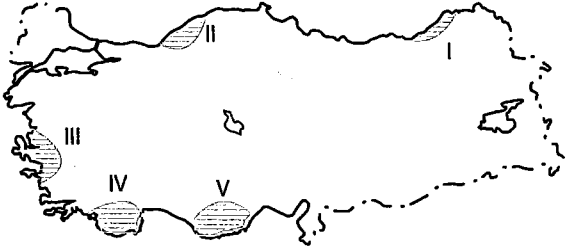
- A) Sel rejimli akarsuların olması
- B) Erozyonun etkili olması
- C) Kerpiç evlerin yaygın olması
- D) Kurak iklim ve cılız bitki örtüsüne sahip olması
- E) Volkanizmanın etkili olması

7.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde rüzgârların etkili olduğu alanların özelliklerinden biri değildir?

- A) Bitki örtüsünün cılız olması
- B) Yer şekillerinin sade olması
- C) Kumul görülme olasılığının fazla olması
- D) Bağıl nem oranının yüksek olması
- E) İklimin kurak olması

8. Kıyıdan 200 metre derinliğe kadar olan alana şelf alanı denir. Aşağıdaki Türkiye haritasında kıyıda bulunan beş yöre taranarak gösterilmiştir.

Buna göre, bu yörelerden hangisinin kıyılarında şelf alanının geniş olması dalga biriktirme şekli olan kumsalların daha yaygın olmasına neden olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

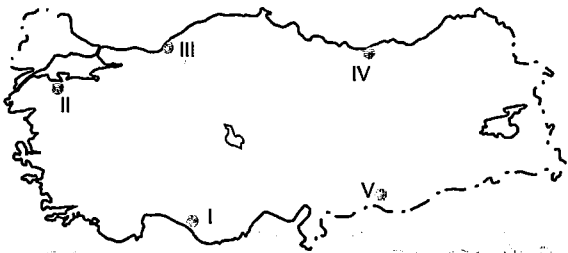
9.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yörelerin hangisinde dalga aşındırmasının en önemli şekli olan falezlerin yaygın olması beklenmez?

- A) Gediz
B) Zonguldak
C) Antalya
D) Taşeli
E) Rize

10. Suların karstik kayaları kimyasal olarak ayrıştırması ile kimyasal çözünme oluşur.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde kalkerli yapıya bağlı olarak kimyasal çözünme daha yaygın olarak görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Kıyıdan, deniz derinliğinin -200 metreye ulaştığı mesafe şelf alanı olarak tanımlanır.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yerlerin şelf alanlarının genişten daraya doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A) I - II - III B) II - I - III C) III - I - II
D) III - II - I E) I - III - II

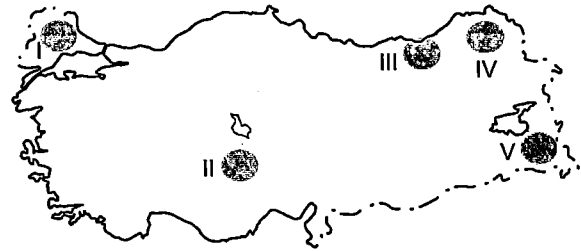
12. Kireçtaşı, jips, kaya tuzu gibi kayalar yer altı suları ve yüzey akışlı suların etkisi ile çözünerek karstik şekilleri oluşturur.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli bölgelerden hangisinde karstik şekillere daha fazla rastlanması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Kurak bölgelerde rüzgârlar en etkili dış kuvvetlerdir.

Buna göre, kurak bölgelerin Türkiye üzerindeki etki alanı düşünüldüğünde yukarıdaki haritada yer alan noktaların hangisinde rüzgârların etki alanının daha geniş olduğu söylenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Ria kıyı: Türkiye'de Marmara ve Ege kıyılarında görülür.
Dalmaçya kıyı: Antalya-Kaş kıyıları buna örnektir.
Enine kıyı: Edremit Körfezi ve Menteşe Yöresi arasında (Ege) görülür.
Kalanklı kıyı: Karstik arazilerde görülen bir kıyı tipidir. Akdeniz'de Mersin-Silifke arasında görülür.

Cevap D

2. Kıyıdan 200 metre derinliğe kadar olan kısma kıta sahanlığı (şelf) denir. Dağların kıyıya yakın ve paralel uzandığı alanlarda kıta sahanlığı dardır.
Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında dağlar kıyıya paralel uzandığı için dar, Ege ve Marmara kıyılarında geniştir.

Cevap D

3. Watt Tipi Kıyılar: Gelgit olayının etkisiyle oluşan kıyılardır. Yurdumuzda okyanusa kıyımız olmadığı için gelgit etkili değildir, bu sebeple Watt kıyı tipi görülmez. Okyanusa kıyının olmaması, göreceli konum ile açıklanır.

Cevap B

4. Aşınım karşı dirençsiz, kolay çözünebilir kayalardan oluşan arazilere karstik araziler denir. Ülkemizde en yaygın olarak Akdeniz Bölgesi'nde, özellikle de Teke ve Taşeli Platolarında yaygındır. Akdeniz'de kolay çözünebilir bu arazilerde kalker (kireçtaşı) en yaygın olanıdır.

Cevap A

5. Yıl boyunca erimeyen, yerde kalan kara kalıcı kar denir. Karların erimeden yerde kalmaya başladığı sınıra ise kalıcı kar alt (başlangıç) sınırı denir. Sıcaklık ile kalıcı kar alt sınırı arasında doğru orantı vardır. Sıcaklığı etkileyen tüm faktörler, kalıcı kar alt sınırını etkiler. Dolayısıyla Güney Doğu Anadolu'da verilen dağlarda kalıcı karların bulunmamasının nedeni sıcaklık ortalaması yüksek olan bu bölgede verilen dağların yükseltilerinin az olmasıdır.

Cevap B

6. Bir bölgede rüzgârın etkili olabilmesi için hızlı esmesi gerekir. Rüzgârın hızının engelleyecek bitki varlığının olmaması gerekir. Bu sebeple o bölgenin yağış miktarının az, bitki örtüsü bakımından fakir olması gerekir.

Cevap D

7. Bağıl nemin fazla olması yağışı ifade ettiği için rüzgârın etkili olduğu bölgeler için yanlıştır.

Cevap D

8. Kıyıdan 200 metre derinliğe kadar olan kısma kıta sahanlığı (şelf) denir. Dağların kıyıya uzak veya dik uzandığı alanlarda kıta sahanlığı geniştir.

Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında dağlar kıyıya paralel uzandığı için dar, Ege ve Marmara kıyılarında geniştir.

Cevap C

9. Falezler (yalıyar) boyuna kıyılarda daha fazla görülür. Boyuna kıyı, dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde görülür. Karadeniz ve Akdeniz kıyıları örnek verilebilir. Bu kıyılarda dalga aşındırması ile falez oluşumu fazladır.

Dağların kıyıya dik uzandığı Ege'de enine kıyı özellikleri görüldüğü için falezler azdır.

Cevap A

10. Kimyasal çözünme kayaların bileşimindeki minerallerin çözünmesi şeklinde olmaktadır. Nemli, sıcak iklim bölgelerinde daha etkili olan kimyasal çözünmede su, en önemli etmendir.

Aşınım karşı dirençsiz, kolay eriyebilen kayalardan oluşan arazilere karstik araziler denir. Ülkemizde en yaygın olarak Akdeniz Bölgesi'nde özellikle de Teke ve Taşeli Platolarında yaygındır. Akdeniz'de, kolay çözünebilir bu arazilerde kalker en yaygın olanıdır.

Cevap A

11. Akdeniz'de şelf alanının (kıta sahanlığının) genişten dar doğru sıralaması

III. Çukurova

II. Silifke

I. Teke kıyıları şeklindedir.

Cevap D

12. Aşınım karşı dirençsiz, kolay çözünebilir kayalardan oluşan arazilere karstik araziler denir. Ülkemizde yaygın olarak Akdeniz Bölgesi'nde özellikle de Teke, Taşeli yörelerinde ve Güney Ege'de görülür. (Denizli)

Cevap A

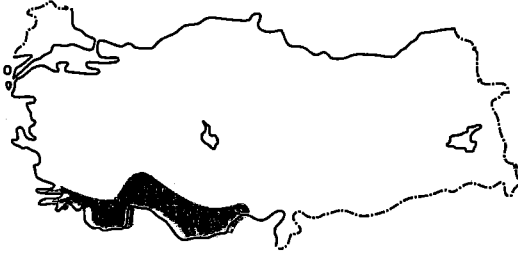
13. Haritada rüzgârların en etkili olduğu bölge II numaralı bölgedir. Rüzgârın etkili olduğu alanlarda güçlü bitki varlığının olmaması ve yüzey şekillerinin sade olması gerekir. Bu sebeple de o bölgenin yağış miktarının az bitki örtüsü bakımından fakir olması gerekir.

Cevap B

1. Türkiye'nin toprak özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dünya'nın en verimli toprak çeşidi olan kara topraklar Erzurum-Kars çevresinde görülür.
- B) Ülkemizde iklim çeşitliliğinin fazla olması toprak çeşitliliğini de artırmıştır.
- C) Karasal iklim bölgelerinde kireç ve tuz birikimi fazla, kırmızı topraklar yaygındır.
- D) Karadeniz iklim alanlarında daha çok asit reaksiyonlu orman toprakları görülür.
- E) Alüvyal topraklar iklimden bağımsız olarak birçok alanda görülür.

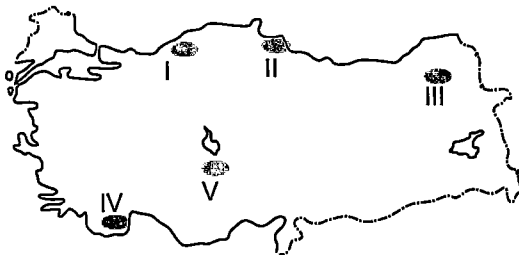
2. Aşağıdaki haritada ülkemizde kireç taşının yaygın olduğu bazı alanlar gösterilmiştir.

Kireç taşının yaygın olduğu bu alanlarda görülen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vertisol
- B) Podzol
- C) Alüvyal
- D) Kahverengi orman
- E) Terra-rossa

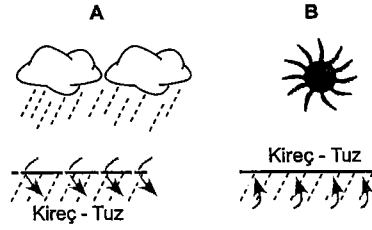
3.

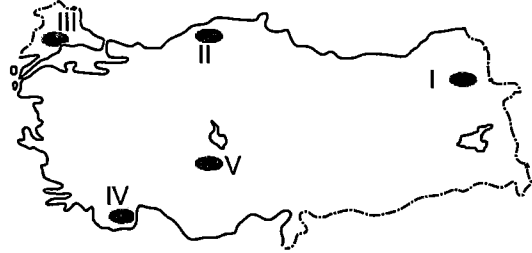
Haritada numaralar ile gösterilen taralı alanlarda görülen toprak tiplerinden hangisi yanlış eşleştirilmiştir?

- A) I → Laterit
- B) II → Alüvyal
- C) III → Çernozyom
- D) IV → Terra-rossa
- E) V → Kahverengi step

4.

Yukarıdaki şekillerde iki farklı iklim alanında görülen toprak özellikleri gösterilmiştir.

Özellikleri gösterilen toprakların haritadaki numaralı alanlardan hangisinde daha yaygın olarak görülmesi beklenir?

	A	B
A)	I	III
B)	II	V
C)	III	IV
D)	IV	II
E)	V	I

5. Kimyasal çözünme, su ve sıcaklık koşullarına bağlı olarak meydana gelen, kayaların kimyasal yolla ayrışmasıdır. Kimyasal çözünmenin yavaş olduğu yerlerde toprak oluşumu da yavaştır.

Yukarıda verilen açıklamaya göre, aşağıda verilen alanlardan hangisinde toprak oluşumunun daha yavaş olması beklenir?

- A) Batı Karadeniz
- B) Teke Yöresi
- C) Menteşe Yöresi
- D) Yıldız Dağları Yöresi
- E) Konya Yöresi

6. Toprak çeşitliliği üzerinde en büyük etken iklimdir.

Ülkemizin matematik konumunun sonuçlarına bağlı olarak görülen iklim tipi düşünüldüğünde, aşağıda verilen toprak türlerinden hangisinin mutlak konum ile ilişkisi bulunur?

- A) Vertisol
- B) Çernozyom
- C) Kahverengi step
- D) Terra-rossa
- E) Alüvyal

7. Türkiye Akdeniz iklim kuşağı içerisinde yer alır. Ancak özel konum koşulları ülkemizde yaygın olan iklimin karasal olmasına neden olur.

Ülkemizde görülen karasal iklimin yaygın toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kahverengi orman
- B) Kırmızı topraklar
- C) Çernozyom
- D) Podzol
- E) Kahverengi step

8. Topraklar fiziksel, kimyasal ve biyolojik çözümler ile oluşur.

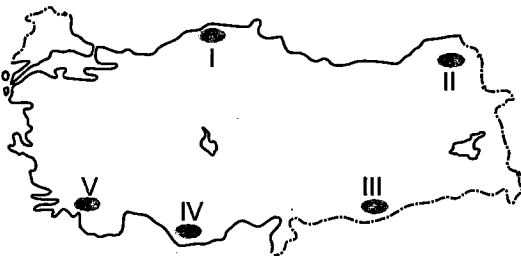
Aşağıda verilen yörelerin iklim koşulları düşünüldüğünde hangisinde fiziksel ufalanmanın daha hızlı olması beklenir?

- A) Rize - Artvin Yöresi
- B) Sivas Yöresi
- C) Teke Yöresi
- D) Hatay Yöresi
- E) Ergene Yöresi

9. Ülkemizde kırmızı topraklar olarak bilinen terra-rossa topraklarında, toprağa kırmızı rengini veren aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejimi
- B) Demir içeriği
- C) Bitki örtüsü
- D) Volkanik olaylar
- E) Dağ uzanışları

10.

- Bulunduğu alanda yaz yağışları etkilidir.
- Koyu renkli kara topraklardır.
- Uzun boylu çayır bitki örtüsünün altında oluşur.

Yukarıda belli başlı özellikleri verilen toprak tipi haritada numaralı alanların hangisinde yaygın olarak görülür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. 2012 yılı ülkemizde son yüzyılın en yüksek sıcaklık değerlerinin yaşandığı yıl olmuştur. Bu durumu küresel ısınmaya bağlayan bilimsel makalelerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Ülkemizde meydana gelen bu ekstrem iklim değerlerinin uzun yıllar devamı sonucunda aşağıda verilen toprak tiplerinden hangisinin daha az etkilmesi beklenir?

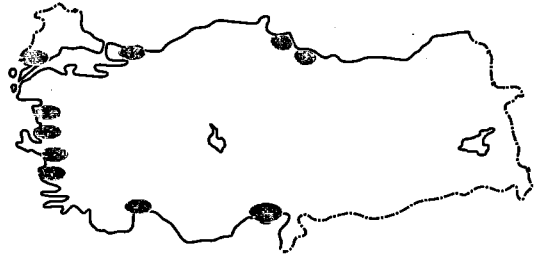
- A) Kahverengi step toprağı
- B) Podzol toprak
- C) Kırmızı toprak
- D) Alüvyal toprak
- E) Kahverengi orman toprağı

12. Löss topraklar, rüzgârların taşıyıp biriktirdiği topraklardır.

Ülkemizde rüzgâr aşınım ve birikim alanları düşünüldüğünde bu toprak tipinin aşağıda verilen alanlardan hangisinde daha çok görülmesi beklenir?

- A) Artvin-Murgul
- B) Konya-Karapınar
- C) Muğla-Datça
- D) Erzurum-Oltu
- E) Mersin-Anamur

13.

Yukarıdaki haritada ülkemizde yayılım alanı gösterilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Laterit
- B) Kahverengi step
- C) Alüvyal
- D) Kırmızı topraklar
- E) Çernozyom

1. Karasal iklim bölgelerinde yıllık yağış miktarı az ve buharlaşma fazla olduğu için topraktaki tuz ve kireç birikimi oldukça fazladır. Bu iklimin toprağı kahverengi step veya kestane renkli step toprağıdır. Kırmızı renkli toprak (terra-rossa) Akdeniz ikliminin toprağıdır.

Cevap C

2. Özellikle Akdeniz iklim bölgesi karstik arazi olarak nitelendirdiğimiz arazi yapısına sahiptir. Bu coğrafyanın toprağı kırmızı renkli toprak (terra-rossa)tır. Toprağın renginin kırmızı olmasının sebebi ise içinde bulundurduğu bol miktardaki demirdir. Yağışlarla birlikte demir oksitlenmesi meydana gelmekte ve bu durum oksitin (paslanma) rengini toprağına vermesini sağlamaktadır.

Cevap E

3. Laterit toprak, aşırı yıkanmış ve sıcaklık ortalamalarının yüksek olduğu coğrafyalarda görülür. Tropikal bölgenin bu toprağı günümüz koşullarında ülkemizde görülmez.

Cevap A

4. Şekil A'da yağışlara bağlı olarak topraktaki tuz ve kireç oranının az, şekil B'de ise güneşlenmeye bağlı olarak buharlaşmadan dolayı tuz ve kireç oranının fazla olduğu resmedilmiştir.

Haritada işaretlenmiş noktalar göz önüne alındığında şekil A için uygun alan II iken, şekil B için V'tir.

Cevap B

5. Toprak kimyasal yolla daha hızlı oluşurken, fiziksel (mekanik) yolla daha yavaş oluşur. Kimyasal çözünme için yağış ve sıcaklık gereklidir. Fiziksel çözünme (mekanik) için ise yağışın az, sıcaklık farklarının fazla olması gerekir. A, B, C ve D seçenekleri yağışın fazla olduğu kimyasal çözünmenin Konya yöresine göre daha hızlı olduğu yerlerdir.

Cevap E

6. Türkiye matematiksel konumun sonucuna bağlı olarak Akdeniz iklim kuşağında yer alır. Akdeniz iklimi Dünya'da 30° - 40° enlemleri arasında görülür. Bu iklim tipinin toprağı ise kırmızı renkli topraktır. (terra-rossa)

Cevap D

7.

- Kahverengi orman; Karadeniz Bölgesi'nde,
- Kırmızı topraklar; Akdeniz Bölgesi'nde,
- Çernezyom; Erzurum-Kars Bölümü'nde,
- Podzol; Karadeniz'in yüksek kesimlerinde
- Kahverengi step; İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'nun büyük kısmında görülür.

Cevap E

8. Fiziksel (mekanik) parçalanma; yağışın az, sıcaklık farklarının fazla olduğu karasal iklim bölgelerinde hızlıdır. Verilen seçenekler içinde karasallığın en şiddetli yaşandığı yer, Sivas Yöresi'dir.

Cevap B

9. Toprağın renginin kırmızı olmasının sebebi, içinde bulunduğu bol miktardaki demirdir. Yağışlarla birlikte demir oksitlenmesi meydana gelmekte ve bu durum oksitin (paslanma) rengini toprağına vermesini sağlamaktadır.

Cevap B

10. Sorunun öncülünde verilen bilgiler çernezyom toprağına ait bilgilerdir. Bu topraklara ülkemizde Erzurum - Kars çevresinde rastlanır.

Cevap B

11. Topraklar; zonal (yerli), azonal (taşınmış) ve intrazonal olmak üzere üç başlıkta incelenir. Zonal topraklar iklim özelliklerine bağlı oluştukları için küresel ısınma sonucunda doğrudan yaşanacak iklim değişiklikleri bu toprakların da özelliklerinin değişmesine neden olur. Sorudaki A, B, C ve E seçeneklerindeki topraklar zonalıdır. Doğru seçenek ise bir azonal toprak olan alüvyal topraktır. Azonaller dış kuvvetler tarafından oluşturulan, bulundukları bölgenin iklim özelliklerini yansıtmayan topraklardır.

Cevap D

12. Dış kuvvetlerden rüzgârların bir bölgede etkili olabilmesi için bölgenin kurak iklim özelliklerine sahip olması gerekir. Kurak iklim bölgelerinde sıcaklık farkları fazla, bitki örtüsü cılız, nem açığı fazla ve yağış miktarı azdır. Bu özelliklere sahip alanlarda güneşlenme süresi oldukça fazladır. Löss topraklar için uygun şartlar bu alanlardır.

Cevap B

13. Haritadaki işaretli alanlar delta ovalarıdır. Dış kuvvetlerden akarsuların biriktirerek oluşturduğu delta ovalarındaki topraklar azonaller (taşınmış) grubunda yer alan alüvyal-lerdir.

Cevap C

1. Heyelan, toprak katmanının üst kısmının eğim doğrultusunda hareket ederek yer değiştirmesidir.

Aşağıda verilenlerden hangisi heyelan üzerinde etkili olan fizikî faktörlere örnek gösterilemez?

- A) Eğimin fazla olması
- B) Bitki örtüsünün cılız olması
- C) Tabakaların eğime paralel uzanması
- D) Yağış veya kar erimeleri
- E) Toprak yapısının killi olması

2. Ülkemizde birçok doğal afet etkili olmaktadır.

Türkiye'nin doğal koşulları düşünüldüğünde aşağıda verilen olaylardan hangisi en az ve en fazla görülme ihtimaline sahiptir?

- A) Taşkın - Çığ
- B) Heyelan - Erozyon
- C) Kasırga - Deprem
- D) Tsunami - Sel
- E) Volkanizma - Çığ

3. Ülkemizde çığ riskinin daha çok Doğu Anadolu Bölgesi'nde olmasında,

- I. platoların yaygınlığı,
- II. eğim fazlalığı
- III. bitki örtüsünün cılızlığı
- IV. kar yağışının fazlalığı

durumlarından hangileri daha fazla etkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) II ve IV

4. Türkiye'de yer göçmelerine bağlı olarak Çankırı, Antalya ve Konya'da düşük şiddetli ve dar etki alanlı depremler yaşanmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Volkanik arazinin yaygın olması
- B) Fay hatlarının yaygınlığı
- C) Eğim ve engebenin fazla olması
- D) Karstik arazinin yaygınlığı
- E) Yarı kurak iklimin yaygınlığı

5. Ülkemizde özellikle son yıllarda taşkın felaketlerinde artış gözlenmiştir.

Bu tür felaketlerde can ve mal kaybının önlenmesi için yapılması gereken çalışmalar arasında aşağıda verilenlerden hangisi yer alır?

- A) Dere yataklarının yönünü değiştirmek
- B) Kuru dere yataklarında yerleşimi önlemek
- C) Taşkınlarla dayanıklı konutlar yapmak
- D) Bitki örtüsünü canlandırmak
- E) Dere yataklarını kurutmak

6. Ülkemiz topraklarının %83'ü şiddetli erozyonun etkisi altındadır.

- I. Ağaçlandırma çalışmaları yapmak
- II. Tarım alanlarını eğim yönünde sürmek
- III. Eğimli yamaçları taraçalandırmak
- IV. Tarımda nadas uygulamasını yaygınlaştırmak

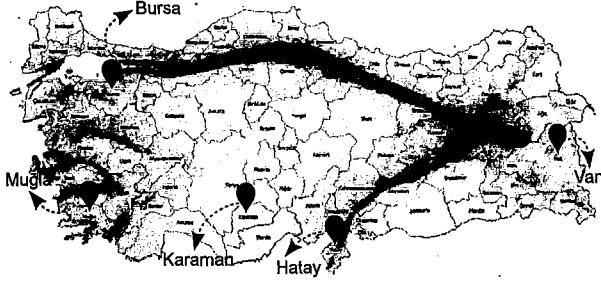
bilgilerinden hangileri erozyonu önleme çalışmalarında yer alır?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) I, III ve IV
- E) II, III ve IV

7. Ülkemizdeki jeolojik yapı düşünüldüğünde ova alanlarında aşağıda verilen doğal afetlerden hangisinin görülme sıklığı daha fazladır?

- A) Çığ
- B) Heyelan
- C) Orman yangını
- D) Kasırga
- E) Deprem

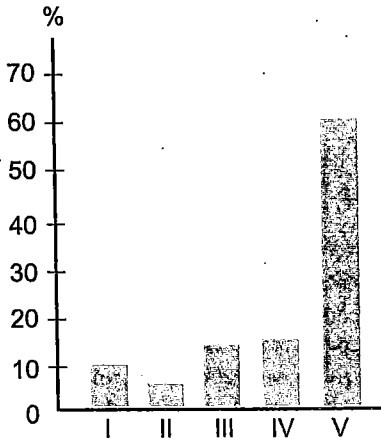
8. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki fay hatları gösterilmiştir.

Haritaya göre aşağıda verilen illerden hangisinde deprem riski derecesinin daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) Bursa B) Muğla C) Karaman
D) Van E) Hatay

9.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de görülen doğal afetlerin dağılışı oranları gösterilmiştir.

Bu verilere göre V numara ile gösterilen doğal afet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orman yangınları
B) Sel
C) Deprem
D) Heyelan
E) Çığ

10. Ülkemizdeki doğal afetlerin %4'lük bir kısmını orman yangınları oluşturmaktadır. Ülkemizde özellikle Akdeniz ve Ege Bölgelerinde her yıl orman yangınları görülürken Karadeniz Bölgesi'nde daha az görülmektedir.

Bu durumun doğal sebebi olarak aşağıda verilenlerden hangisi gösterilebilir?

- A) Dağ uzanışlarının farklı olması
B) Nüfuslanma düzeylerinin farklı olması
C) Yağış miktarının farklı olması
D) Yağış rejimlerinin farklı olması
E) Turizm faaliyetlerinin farklı olması

11. Ülkemizin genelinde heyelan olaylarının yarıdan fazlası ilkbahar mevsiminde meydana gelmektedir.

Bu durum üzerinde aşağıda verilenlerden hangisi daha fazla etkilidir?

- A) Tarlaların aşırı derecede sulanması
B) Kar erimelerinin artması
C) Yol yapımına bağlı olarak doğal yapının bozulması
D) Konut yapımının hızlanması
E) Kar yağışının artması

12. Türkiye'de heyelan, sel, orman yangını, deprem, çığ ve kaya düşmesi gibi doğal afetler görülmektedir.

Bu afetlerin oluşmasında aşağıda verilenlerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Jeolojik yapı
B) Beşeri etkenler
C) Yer şekilleri
D) Enlem
E) İklim

1. Bitki örtüsünün gür veya cılız olması heyelanı değil daha çok erozyonu etkiler. Heyelanda toprak derinden ve kütle-sel olarak kopup aktığı için bitki örtüsünün heyelan üzerinde çok önemli bir rolünden söz edilemez.

Cevap B

2. Kasırga; büyük ve ani basınç farkından kaynaklanan, çok sert esen, can ve mal kayıplarına yol açan rüzgârlardır. Bu rüzgârlara daha çok tropikal kuşakta rastlanır. Türkiye'de görülme riskleri azdır.

Türkiye genç oluşumlu bir ülke olduğu için deprem riski yüksek bir coğrafyadır. Dünya'da ve Türkiye'de her gün sayısız deprem meydana gelmektedir. İnsanoğlu bunların yalnızca belirli bir şiddetin üzerinde olanlarını hissedebilir.

Cevap C

3. Çığ, genellikle bitki örtüsü olmayan, engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütlelerinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu (tetiklenen) yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanır. Bir bölgede çığ meydana gelmesi için gereken en önemli faktörler eğim ve kar yağıışı miktarıdır.

Cevap E

4. Karstik arazi; kalker, jips, kaya tuzu, kireç taşı gibi kolay çözünebilen arazilere denir. Bu araziler ülkemizde daha çok Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülür. Bu arazilerde yer altına sızan suların erimesiyle oluşan mağaraların tavanlarının çökmesiyle meydana gelen depremlere çöküntü (çökme) depremleri denir.

Cevap D

5. Sel ve taşkınlar bir bölgede toprağı belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan; ani, büyük ve düzensiz su akıntılarının verilen isimidir. Bir akarsu veya göl gibi büyük su kütleleri kimi zaman fazlasıyla suyla yüklenir, bunun sonucunda taşarak yatağından çıkar ve "sel ve taşkın" adı verilen bir doğal felakete neden olur. Bu durumdan korunmanın en etkili yolu yerleşim yerlerinin seçimidir.

Cevap B

6. Erozyon, diğer adıyla aşınım, yer kabuğunun üzerindeki toprakların başta akarsular olmak üzere türlü dış etkenlerle aşındırılıp yerinden koparılması, bir yerden başka bir yere taşınması ve biriktirilmesi olayıdır. Sorudaki I ve III. öncüller erozyondan korunma yollarıdır. II ve IV ise erozyonu artıran uygulamalardır.

Cevap A

7. Ülkemizde yerleşmelerin çoğu ova alanlarında kurulmuştur. Deprem Bölgeleri Haritası'na göre, yurdumuzun %92'sinin deprem bölgeleri içerisinde olduğu, nüfusumuzun %95'inin deprem tehlikesi altında yaşadığı ve ayrıca büyük sanayi merkezlerinin %98'inin bulunduğu bu alanlar çoğunlukla yerleşmeye uygun ova alanlarıdır.

Cevap E

8. Haritada Türkiye'de yer alan fay hatları gösterilmiştir. Ana fay hatlarına yaklaştıkça deprem riski artmaktadır. Bu yüzden faylardan uzak olan Tuz Gölü güneyinde yer alan Karaman doğru cevap olacaktır.

Cevap C

9. Ülkemizde en sık görülen doğal afet depremdir. Her gün farklı şiddetlerde 20'nin üzerinde deprem olmaktadır.

Cevap C

10. Karadeniz Bölgesi her mevsim yağış aldığı için bu bölgede orman yangınları görülme riski azdır. Ayrıca ülkemizde en fazla orman yangınlarının Akdeniz ve Ege kıyılarında olmasının bir diğer nedeni de yazların sıcak ve kurak olmasıdır. Fakat yangınların büyük bölümünün beşerî kaynaklı olduğu bilinmektedir.

Cevap D

11. Heyelan ya da toprak kayması, zemini kaya veya yapay dolgu malzemesinden oluşan bir yamacın yer çekimi, eğim, su ve benzeri diğer kuvvetlerin etkisiyle aşağı ve dışa doğru hareketidir. Bahar aylarında şiddetli ve sürekli yağmurlar yağması ya da karların erimesiyle toprağı sızan sular sürtünmeyi azaltarak, denge açısını küçültür ve ağırlığı artırarak heyelanları kolaylaştırır.

Cevap B

12. Türkiye'de yaşanan doğal afetler arasında bulunan heyelan, sel, deprem, çığ, kaya düşmesi ve orman yangını gibi olaylarda etkisi bulunmayan faktör enlemdir.

Cevap D

1. Heyelan, toprağın kütleler hâlinde bulunduğu yerden eğimli araziler boyunca aşağı kaymasıdır.

Heyelan olayının özellikleri düşünüldüğünde aşağıdaki illerin hangisinde görülme olasılığı en fazladır?

- A) Antalya
- B) Erzurum
- C) Gaziantep
- D) Bolu
- E) Konya

2. Çernezyom topraklar, tarımsal verimliliğin yüksek olduğu toprak çeşididir. Türkiye'de Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum - Kars Bölümü'nde bulunmasına karşın bu bölümdaki tarımsal verim Ege Bölgesi'nden daha düşüktür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Erzurum-Kars Bölümü ile Kıyı Ege Bölümü'nün bu farklılığının nedenidir?

- A) Yüz ölçümlerinin farklı olması
- B) Sulama olanaklarının farklı olması
- C) Yükselti ve nem koşullarının farklı olması
- D) Bitki örtüsünün farklı olması
- E) Enlem değerlerinin farklı olması

3. Aşağıdakilerden hangisi yıllık sıcaklık farkının en az Karadeniz Bölgesi'nde olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Kışların ılık, yazların serin geçmesi
- B) Orman alanlarına sahip olması
- C) Dağ uzanışlarının kıyıya paralel olması
- D) Orografik yağışların görülmesi
- E) Kar yağışının görülmesi

4. Orta Anadolu'da aşağıdaki toprak türlerinden hangisi yaygın olarak görülür?

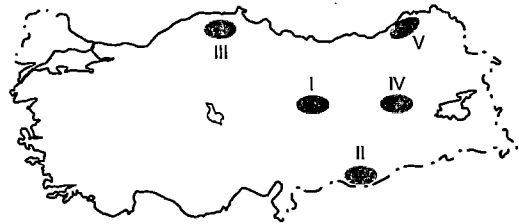
- A) Terra rossa
- B) Kahverengi orman
- C) Vertisol
- D) Podzol
- E) Kahverengi step

5. Sıcaklığın yüksek, yağışın az olduğu yörelerde fiziksel çözülme hızlıdır.

Buna göre, aşağıdaki coğrafi bölümlerin hangisinde fiziksel çözülmenin daha hızlı olması beklenir?

- A) Konya Bölümü
- B) Yıldız Dağları Bölümü
- C) Kıyı Ege Bölümü
- D) Orta Karadeniz Bölümü
- E) Adana Bölümü

6. Zemini kaya ve yapay dolgu malzemesinden oluşan bir yamacın yer çekimi, eğim, su ve beşerî faktörlerin etkisiyle aşağı ve dışa doğru hareketine heyelan denir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde heyelan olasılığı düşüktür?

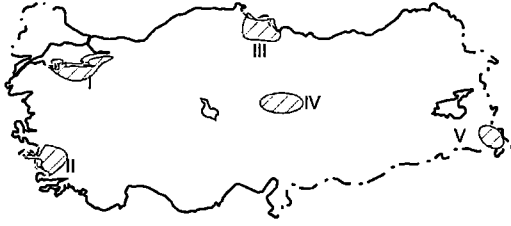
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Bitki örtüsünün yetersizliği erozyonun en önemli nedenlerindendir.

Buna göre, aşağıda verilen merkezlerden hangisinde rüzgâr erozyonu sonucu taşınan sediment miktarının daha fazla olması beklenir?

- A) İzmir
- B) Kastamonu
- C) Antalya
- D) Iğdır
- E) Zonguldak

8. Çığ; kar yağışının fazla olduğu eğimli arazilerde daha çok gerçekleşen bir doğal afettir.

Buna göre, taralı yörelerin hangisinde çığ olayı **daha fazla** görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Toprak oluşumu için ana kayanın çözülmesi gerekir. Gündüz ısınmayla genleşen kayalar, gece soğuma sonucunda büzülür. Bu durumda ana kaya fiziksel olarak ufalanır.

Aşağıdakilerden hangisi, fiziksel (mekanik) çözülmenin fazla olduğu yörelere ait bir özellik **değildir**?

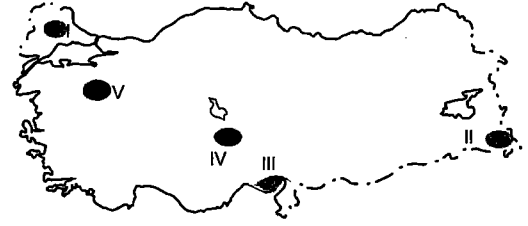
- A) Nemin az olması
B) Sıcaklık farkının fazla olması
C) Gece – gündüz sıcaklık farkının fazla olması
D) Bitki örtüsünün fakir olması
E) Yağışların yıl geneline dağılmış olması

10. Dış kuvvetlerin etkisiyle oluşmuş olan taşınmış topraklar, ana kayanın özelliği hakkında bilgi vermez. Akarsuyun birikmesiyle alüvyal topraklar, rüzgâr birikmesiyle lës, buzul birikmesiyle moren toprakları oluşur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin alüvyal toprakların daha çok bulunduğu yörelerin ortak özelliklerinden biri olduğu söylenebilir?

- A) Mineral bakımından zengin ve verimlidir.
B) Nüfuslanma çok azdır.
C) Hayvancılık faaliyetleri gelişmiştir.
D) Tarım ürünü çeşidi azdır.
E) Fiziksel çözülme fazladır.

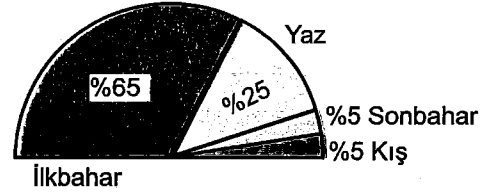
11.

Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerin hangisinde dönen toprakların yaygın olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Heyelan; toprağın kütleler hâlinde, eğimli araziler boyunca bulunduğu yerden eğim doğrultusunda kaymasıdır. Türkiye'de heyelan en fazla Karadeniz Bölgesi'nde yaşanır.

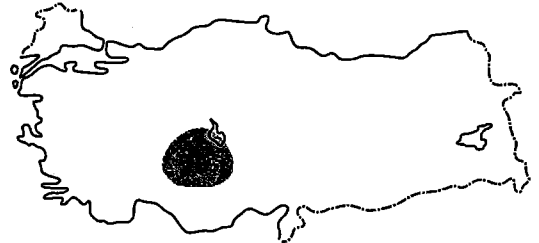

Yukarıda yer alan grafikte Türkiye'de heyelanın mevsimlere göre dağılışı verilmiştir.

Buna göre, heyelanın **en fazla ilkbahar mevsiminde gerçekleşmesinin nedeni** aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kar erimelerinin artması
B) Eğimli arazilerin yaygın olması
C) Bitki örtüsünün tahrip olması
D) Nadas alanlarının artması
E) Tarım alanlarının dar ve parçalı olması

13.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taralı olarak gösterilen alanda erozyonun fazla olmasında aşağıdakilerden hangisi etkilidir?

- A) Mutlak nem oranının fazla olması
B) Kimyasal çözünmenin etkisi
C) Volkanik arazi olması
D) Bitki örtüsünün cılız ot olması
E) Cephesel yağışların görülmesi

1. Bir bölgede heyelan olmasında;
- Eğimin fazla olması,
 - Yağışların fazla olması,
 - Toprak özellikleri (killi olması),
 - Tabakalar eğime paralel olması,
 - Yol yapım çalışmaları gibi yamaç denge profilinin bozulması gibi etkenler etkilidir.

Ülkemizde en fazla Erzurum, Artvin, Rize, Trabzon, Kastamonu illerinde heyelan olaylarına rastlanır.

Cevap B

2. Çernozyomlar dünyanın en verimli yerli toprağıdır. Coğrafi olarak yarı nemli step bölgelerinde yağışın artış gösterdiği yüksek platolarda görülen topraklardır. Üzerindeki gür bitki örtüsünün düşük sıcaklığa bağlı olarak ayrışmaması nedeniyle humusça zengin olan koyu renkli topraklardır. Erzurum - Kars çevresinde karasallık şiddetinin fazla olması sıcaklığın azalmasına neden olduğu için bu topraklardan tarımsal açıdan çok fazla faydalanılamamaktadır.

Cevap C

3. Nemliliğin fazla olduğu yerlerde yıllık sıcaklık farkı da azalır. Bu tür alanlarda kışlar ılık geçerken, yazlar da serin yaşanır.

Cevap A

4. Kahverengi step toprakları, Türkiye'de, karalarının iç bölgelerinde, karasal iklim ve bozkır bitki örtüsü altında gelişen toprak türüdür. Oluşumunda iklim, bitki örtüsü ve ana kaya etkilidir.

Cevap E

5. Fiziksel (Mekanik) Çözülme: Kayaların, kimyasal yapıları değişmeden, yalnızca fiziki yapılarında görülen parçalanma, ufalanma ve ayrışma olayıdır. Fiziksel çözülme, kayaların gündüzleri aşırı sıcaktan genişlemesi, geceleri de aşırı soğuktan dolayı büzülmesi sonucu karasal iklim bölgelerinde daha hızlı olarak gerçekleşir.

Cevap A

6. Doğu Karadeniz Bölgesi heyelan oluşması için gerekli olan şartları en çok taşıyan bölgemizdir. Bir bölgede heyelan olması için;

- eğimin fazla olması,
- yağışların fazla olması,
- toprak özellikleri (killi olması),
- tabakaların eğime paralel olması gereklidir.

Bu bilgiye göre yer şekilleri sade yağış miktarı az olan Güneydoğu Anadolu'da heyelan riski de daha düşüktür.

Cevap B

7. Erozyon, diğer adıyla aşınım, kurak ve bitki örtüsü bakımından fakir olan yerlerde yer kabuğunun üzerindeki toprakların, başta akarsular ve rüzgârlar olmak üzere türlü dış etkenlerle aşındırılıp, yerinden koparılması, bir yerden başka bir yere taşınması ve biriktirilmesi olayıdır. Ülkemizde rüzgâr erozyonu en fazla İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Iğdır'da etkilidir.

Cevap D

8. Çığ, genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütlesinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisi veya beşerî nedenler ile başlayan bir ilk hareket sonucu (tetiklenen), yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanır. Türkiye'de en çok Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülür.

Cevap E

9. Fiziksel (Mekanik) Çözülme: Kayaların, kimyasal yapıları değişmeden, yalnızca fiziki yapılarında görülen parçalanma, ufalanma ve ayrışma olayıdır. Fiziksel çözülme, daha çok karasal iklim bölgelerinde nemin az aşırı sıcaklık farkı görülen yerlerde, kayaların gündüzleri aşırı sıcaktan genişlemesi, geceleri de aşırı soğuktan dolayı büzülmesi sonucu karasal iklim bölgelerinde gerçekleşir.

Nemin az olduğu karasal bölgelerde yağışın rejiminin düzenli olmasından söz edilemez.

Cevap E

10. Alüvyal topraklar: Akarsuların taşıdığı ince malzemelerin düz veya düze yakın arazilerde birikmesiyle oluşur. Bu toprakların özellikleri, malzemenin geldiği yerdeki kayaçların özelliklerine benzer. Genel olarak su boşaltma sisteminin (drenajın) iyi olduğu yerlerde (kıyı ve iç ovalar), besin maddesi bakımından zengin olduğundan tarıma uygun topraklardır.

Cevap A

11. Dönen topraklar (Vertisoller) ülkemizde daha çok Trakya ve Muş çevresinde görülür.

Cevap A

12. Heyelanın bir diğer adı toprak kaymasıdır. Bu olay ülkemizde ilkbahar mevsiminde sıkça yaşanır. Çünkü kış mevsiminde aşırı yağın kar bahar mevsiminde de hızlı yağın yağmur ile erir ve toprak suya iyice doyar. Toprakta ayrılmış kopan küttele, yer çekimi etkisiyle kaymaya sebep olur.

Cevap A

13. Erozyon, diğer adıyla aşınım, kurak ve bitki örtüsü bakımından fakir olan yerlerde yer kabuğunun üzerindeki toprakların, başta akarsular olmak üzere türlü dış etkenlerle aşındırılıp, yerinden koparılması, bir yerden başka bir yere taşınması ve biriktirilmesi olayıdır.

Cevap D

1. Yerli topraklar bulundukları bölgenin iklim ve bitki örtüsü ile yakından ilişkili topraklardır.

Buna göre, aşağıda yer alan iklimin etkili olduğu yerli topraklardan hangisinin Batı Karadeniz'de iğne yapraklı ormanlar altında oluşması beklenir?

- A) Vertisol topraklar
B) Kahverengi step toprakları
C) Çernezyom topraklar
D) Podzol topraklar
E) Kırmızı topraklar

2. Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesi'nde yer alan akarsuların genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Dar ve derin vadiler içinde akarlar.
B) Çoğunun denize döküldüğü yerde deltası bulunur.
C) Rejimleri kısmen düzenlidir.
D) Çoğunlukla Karadeniz havzasına dökülürler.
E) Hidroelektrik enerji potansiyelleri yüksektir.

3. Karadeniz Bölgesi'nin yeryüzü şekilleri;

- I. göç olayları,
II. heyelan ve çığ olayları,
III. orman üst sınırı,
IV. şelf alanı

gibi faktörlerden hangilerini etkilemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) III ve IV

4. Ege kıyısında dağ uzanışlarının çeşitlilik gösterdiği, kıyı çizgisine dik ve paralel uzanışlı dağların bulunduğu göz önüne alınırsa aşağıdaki özelliklerden hangisinin bu durumla ilgili olduğu söylenemez?

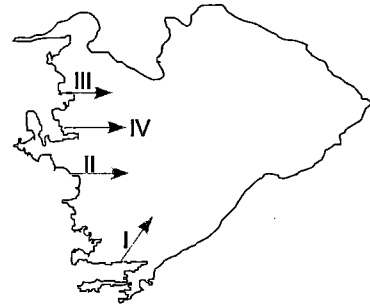
- A) Delta ovalarının bulunması
B) Enine kıyı tipinin bulunması
C) Kıyı girinti çıkıntısının fazla olması
D) Sıcak su kaynaklarının bulunması
E) Kıyıda yağış miktarının değişkenlik göstermesi

5. Tektonik depremler, yer altındaki kırık hatların yatay ve dikey şekilde hareket etmesi sonucu oluşan sarsıntılardır.

Türkiye'nin fay haritası göz önüne alındığında aşağıdaki yerlerin hangisinde tektonik deprem görülme olasılığı daha azdır?

- A) Taşeli Yöresi
B) Muş - Varto Yöresi
C) Büyük Menderes Havzası
D) Erzincan Ovası
E) Bolu - Gerede Yöresi

6. Türkiye yüksek ve engebeli bir ülkedir. Türkiye'nin bu yer şekli özelliklerine bağlı olarak yol yapım maliyeti artmaktadır.

Buna göre, Ege Bölgesi'nin yüzey şekilleri göz önüne alındığında yukarıda yer alan haritada belirtilen hangi doğrultuda kara ve demir yolu birim yol yapım maliyetinin diğer alanlara göre daha fazla olması beklenir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

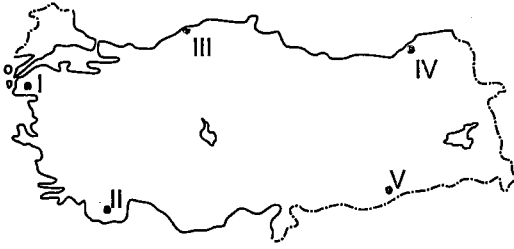
- 7.

- Tektonik deprem riskinin yüksek olduğu
- Jeotermal kaynaklarının yaygın olduğu

olduğu bir yöre için aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Karstik arazinin yaygın olduğu
B) Kırıklı yapının fazla olduğu
C) Mağara turizminin gelişme gösterdiği
D) Tarım alanlarının dar ve parçalı olduğu
E) Rüzgâr erozyonunun etkili olduğu

8. Rüzgâr erozyonu, bitki örtüsünün seyrekliği ve yağışların azlığına bağlı olarak meydana gelir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde rüzgar erozyonu daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki özelliklerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yeryüzü özellikleriyle ilgili bir ifade değildir?

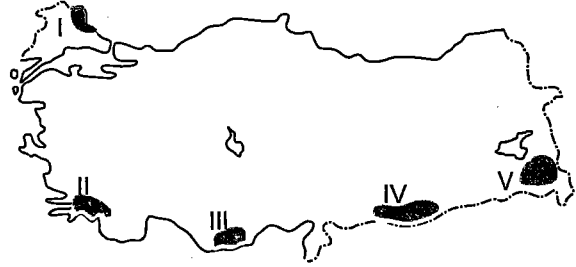
- A) Bölgenin güney kesiminde Güneydoğu Toroslar yer alır.
B) En önemli yükseltisi Karacadağ Volkanı ve Mardin Dağları'dır.
C) Platolar geniş yer kaplamaktadır.
D) Aynı enlemdaki Akdeniz'e göre güneşlenme süresi fazladır.
E) Bölgenin en önemli akarsuları Fırat ve Dicle Nehirleridir.

10. Akarsular tarafından derince yarılmış yüksek düzlüklere plato denir.

Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki platoların özelliklerinden biri değildir?

- A) Tahıl tarımına elverişli olması
B) Akarsular derinden aktığından sulama olanağının kısıtlı olması
C) Küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin olması
D) Yaz aylarında yaylacılık faaliyetlerinin etkili olması
E) En geniş yayılış alanlarının Orta Fırat Bölümü olması

11. Tarımda makine kullanımı yer şekillerinin sade olduğu alanlarda fazla iken dağlık ve engebeli olan yerlerde azdır.

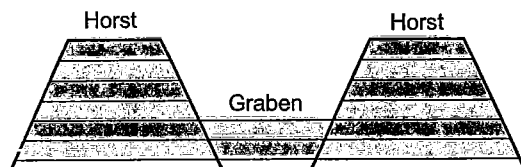
Yukarıdaki haritada işaretli yörelerin hangisinde tarımda makine kullanımının yer şekillerine bağlı olarak daha kolay olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nin fiziki ve beşerî-ekonomik özellikleri ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Ekili - dikili alan fazladır.
B) Tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.
C) Gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark fazladır.
D) Ulaşım kolay ve yol yapım maliyeti düşüktür.
E) Ova ve platolar geniş yer tutar.

- 13.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde yukarıdaki yerşeklinin yaygın olduğu bölgeye ait bir özellik değildir?

- A) Fay hatlarının varlığı
B) Sıcak su kaynaklarının ve kaplıcaların bulunması
C) Deprem riskinin fazla olması
D) Jeotermal enerji potansiyelinin fazla olması
E) Heyelan ve çığ gibi afetlerin fazla yaşanması

1. Podzol, iğne yapraklı ormanlarla kaplı, soğuk, nemli bölgelerin karakteristik toprağıdır. Fazla yıkandığından maddensel tuzlar ve mineral yönünden fakirdir. İğne yapraklı ormanların bitki örtüsüdür. Türkiye'de Karadeniz Bölgesi'nin yüksek kesimlerinde iğne yapraklı orman örtüsünün altında rastlanır.

Cevap D

2. Karadeniz Bölgesi'nin akarsuları kıyı kesimin çoğunda şelf alanı dar olduğu için delta oluşturmazlar. Bölgede belirgin olarak sadece Kızılırmak ve Yeşilirmak deltaları yer alır.

Cevap B

3. Ormanların yetişebileceği en üst sınıra "orman üst sınırı" denir.

Ormanların görülmeye başladığı en alt sınıra ise "orman alt sınırı" denir.

Orman alt sınırını yağış (nemlilik) belirlerken, orman üst sınırını belirleyen temel faktör sıcaklıktır. (enlem) Karadeniz'de yeryüzü şekillerinin orman üst sınırının belirlenmesindeki etkisinden söz edilemez.

Cevap C

4. Türkiye genç oluşumlu bir ülke olduğu için sıcak su kaynaklarına her bölgede rastlamak mümkündür. Fakat kırıklı arazi yapısına bağlı olarak en çok Ege Bölgesi'nde sonra Güney Marmara'da görülür. Bu sıcak su özelliği gösteren yeraltı sularının yeryüzü şekillerinin sade veya düz olmasından daha ziyade, yerin yapısıyla alakası vardır.

Cevap D

5. Deprem riskinin az olduğu yerler;
Tuz Gölü'nün güneyi yani Konya-Karaman çevresi,
Taşeli Platosu,
Mardin çevresi,
İstranca yöresi
Rize, Trabzon, Artvin çevresidir.
Bu yerler ana fay hatlarına uzak oldukları için riskin az olduğu yerlerdir.

Cevap A

6. Ege bölgesinde dağlar kıyı çizgisine dik uzandığı için doğu-batı yönlü ulaşım grabenlerden sağlanır. Kuzey-güney yönlü ulaşım dağlar büyük engel teşkil edeceği için zor ve pahalıdır. I numaralı olan Menteşe Yöresi'dir. Bu alanda dağlar kıyıya paralel uzandığı için yol yapımı daha maliyetlidir.

Cevap A

7. Fayların (kırıklı arazi) olduğu bölgeler yer kabuğunun zayıf ve kırıklı olduğu alanlardır. Bu bölgeler tektonik deprem riskinin fazla, jeotermal kaynaklarının yoğun olduğu bölgelerdir. Fay hatları, depremler ve jeotermal kaynaklarının dağılışı; bu sebeple birbirlerine paralellik gösterir.

Cevap B

8. Erozyon; diğer adıyla aşınım, karasal iklim bölgelerinde kurak ve bitki örtüsü bakımından fakir olan yerlerde, yer kabuğunun üzerindeki toprakların, başta akarsular ve rüzgarlar olmak üzere türlü dış etkenlerle aşındırılıp yerinden koparılması, bir yerden başka bir yere taşınması ve biriktirilmesi olayıdır. V numaralı alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Bu alan rüzgâr erozyonunun ülkemizde en fazla etkili olduğu alanlardan biridir.

Cevap E

9. Toroslar, Güneydoğu Anadolu'nun güneyinde değil kuzeyinde, Doğu Anadolu ile sınırında yer alır.

Cevap A

10. Güneydoğu Anadolu Türkiye'de, yaz mevsiminde sıcaklık ortalamaları en fazla olan bölgedir. Bölgenin platolarının yükseltisi çok fazla olmadığı için bu alanlardaki otlar da yaz başlarında kurur. Bu yüzden yaylacılık faaliyetleri için elverişli değildir.

Cevap D

11. Haritadaki taralı alanlardan IV numaralı bölge yüzey şekilleri bakımından en sade olan, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Taralı alanlar içinde makineli tarıma en elverişli olan bölgedir. Diğer bölgelerin tamamı dağlık olan yerlerdir.

Cevap D

12. İç Anadolu Bölgesi yüzey şekilleri bakımından sade bir bölge olduğu için gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark azdır.

Cevap C

13. Haritada verilen kesit Ege Bölgesi'nde çoğunlukla görüldüğümüz kırıklı dağ şeklindedir. Ege'de çığ ve heyelan riski azdır.

Cevap E

1. Plato, akarsular tarafından derince yarılmış yüksek düzlüklere denir.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'deki platoların özellikleri arasında yer almaz?

- A) İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İç Batı Anadolu platolarında küçükbaş hayvancılık yapılır.
B) Erzurum - Kars Platosu'nda yaz yağışları nedeniyle büyükbaş mera hayvancılığı yapılır.
C) Çatalca - Kocaeli Platosu'nda sanayi ve ticaret faaliyetleri gelişmiştir.
D) En geniş yer kapladığı bölge İç Anadolu'dur.
E) Akdeniz Bölgesi'ndeki Teke ve Taşeli Platolarında tahıl tarımı yaygındır.

2. Toprağın neme doymun hâle gelmesiyle oluşan heyelan, en fazla Karadeniz Bölgesi'nde gerçekleşir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölgede heyelanı ve zararlarını önlemek için yapılması gereken çalışmalardan biri değildir?

- A) Yamaçların etek kısmına istinat duvarlarının yapılması
B) Yerleşim alanlarının uygun seçilmesi
C) Tabaka dengelerinin bozulmaması
D) Eğimli yol kenarlarına çelik hasır setler oluşturulması
E) Toprağın nadasa bırakılması

3. Kırgıbayır; yarı kurak alanlarda şiddetli yağmurların oluşturduğu selinti sularının meydana getirdiği girintili çıkıntılı arazidir.

Peri bacası; özellikle volkan tüflerinin yaygın olarak bulunduğu arazilerde sel suları ve rüzgârın aşındırması ile oluşur.

Buna göre, kırgıbayır ile peribacasının birlikte görüldüğü yörelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bitki örtüsünden yoksun olması
B) Kimyasal çözünmelerin çok yaygın olması
C) Tarıma elverişli alanların çok az olması
D) Denizel iklimin etki alanının geniş olması
E) Yağışların yıl boyunca yağmur şeklinde olması

4.

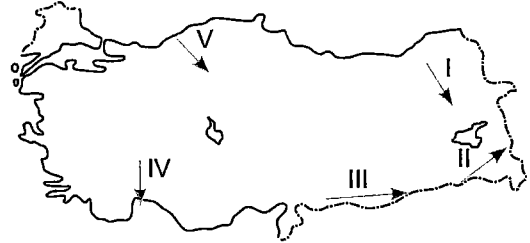
Yukarıdaki yer şekillerinin yaygın olduğu yöre düşünüldüğünde;

- I. Rüzgâr ve sel suları etkilidir.
II. Karstik arazilerde görülür.
III. Orojenik hareketlerle oluşur.
IV. Volkanik arazilerde görülür.

gibi özelliklerinden hangisi söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

5. Yol yapım maliyeti, yer şekillerinin özelliklerine bağlı olarak değişiklik gösterir. Engebeli alanlarda birim maliyet yüksek iken, düz alanlarda daha düşüktür.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralarla belirlenen yönlerden hangisinde yer şekillerine bağlı olarak yol yapım maliyetinin daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

- Dalga aşındırması fazla
- Akarsu akış hızı yüksek
- Falez oluşumu yaygın
- Heyelan olayları fazla

Karadeniz Bölgesi'nde bu özelliklerin görülmesinin başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nem oranı
B) Bitki örtüsü
C) Eğim ve engebe
D) Yağış rejimi
E) Dağ oluşum çeşidi

7. Bir Türkiye fiziki haritasında aynı enlemde yer alan Aksaray Ovası ile Gediz Ovası farklı renklerle gösterilmiştir.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüz ölçümlerinin farklı oluşu
- B) İklimlerin farklı oluşu
- C) Oluşumlarının farklı oluşu
- D) Boylamlarının farklı oluşu
- E) Yükseltilerinin farklı oluşu

8. Aşağıdaki ovaların hangisinin oluşumunda kırılma sonucu alçalma etkili olmuştur?

- A) Inegöl Ovası
- B) Konya Ovası
- C) Balat Ovası
- D) Silifke Ovası
- E) Merzifon Ovası

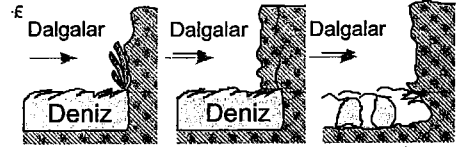
9. Aşağıdaki haritada ülkemizde kuzey-güney yönünde ulaşım sağlayan bazı geçitler gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi haritada gösterilen alanlarda kuzey-güney yönündeki ulaşımın geçitlerle sağlanmasının nedenidir?

- A) Dağların kıyı çizgisine uzanışı
- B) Dağların oluşumlarının farklılığı
- C) İklim koşullarının elverişsizliği
- D) Platoların yaygınlığı
- E) Fay hatlarının uzanışı

10.

Yukarıdaki şekilde gösterilen kıyı özelliğine sahip olan alanın yer şekilleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yer şekilleri sadedir.
- B) Kıta sahanlığı dardır.
- C) Karstik arazi yaygındır.
- D) Dağlar kıyı çizgisine dik uzanır.
- E) Eğim azdır.

11.

- I. Falez oluşumu
- II. Orografik yağış
- III. Yağış rejimi
- IV. Karstik arazi

Dağların kıyı çizgisine uzanırlarının aynı olması, Antalya Bölümü kıyılarıyla Doğu Karadeniz Bölümü kıyıların yukarıdakilerden hangisi bakımından aynı olmasında etkilidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12. Türkiye'de toprak erozyonunun şiddetli olmasının nedeni, arazinin eğimli ve bitki örtüsünün cılız olmasıdır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerden hangisinde erozyonun daha şiddetli olması beklenir?

- A) İzmir çevresi
- B) Edirne çevresi
- C) İstanbul çevresi
- D) Sivas çevresi
- E) Giresun çevresi

1. Türkiye Dördüncü Jeolojik Dönem'de toptan yükselmeye uğradığı için ülkemizde platoların sayısı fazladır ve yüz ölçümü olarak geniş yer kaplarlar. Seçeneklerde verilen A, B, C ve D bilgileri platolar için doğru bilgilerdir. Fakat "Teke ve Taşeli platoları Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Akdeniz iklim özellikleri yaşayan bölgeler olduğu için tahıl tarımı yaygındır." ifadesi yanlıştır. Tahıl tarımı daha çok iç bölgelerdeki platolarımız için doğru bir bilgidir.

Cevap E

2. Nadas özellikle kurak iklim bölgelerinde toprağın verimsizleşmesine bağlı olarak uygulanan toprağın ekilmeden boş bırakılmasına yönelik olumsuz bir tarımsal uygulamadır. Heyelan ise yağışlı iklim bölgelerinde gerçekleşen bir doğal afettir. Nadas heyelanı engellemez, erozyonu artırır.

Cevap E

3. Kırgıbayır ve peribacalarının oluşumunda en çok etkili olan ortak dış kuvvet sağanak yağışlar sonrasında oluşan sel sularıdır. Sağanak yağışlar konveksiyonel (yük-selim) yağışla beraber karasal iklim bölgelerinde oldukça etkilidir. Sel suları bitki örtüsü bakımından fakir arazilerde oldukça kolay aşındırma yaparak bu yeryüzü şekillerini oluştururlar.

Cevap A

4. Volkanik arazilerde sel suları dik yamaçlarda kendine yol bulurken, sert kayaları çatlatarak aşındırır. Alt kısımlarda bulunan ve daha kolay aşınan malzeme derin bir şekilde oyulduktan sonra, üst kısımlarda yer alan şapka şeklinde duran bir parça ve aşınmadan korunan konik biçimli gövdeler ortaya çıkar. Peri bacalarının oluşumunda, rüzgâr etkisi kadar yağmur sularının yüzeydeki akışı da önemlidir. Yağmur sularının etkili ve güçlü yüzey akıntısı olarak gelişmesindeki en önemli etken ise bitki örtüsünün azlığı ve tüflerin geçirimsiz olmasıdır.

Cevap D

5. Haritada ok yönleriyle gösterilen doğrultulardan III numaralı alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır. Bu bölge Türkiye'nin yüzey şekilleri bakımından en sade bölgesi olduğu için kara ve demir yolu ulaşımı verilen diğer alanlara göre daha ucuz ve kolaydır.

Cevap C

6. Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyıya yakın ve paralel uzandığı için dalgalar kıyıya çarparak aşınmalar yapar; bunun sonucunda falezler gibi yer şekilleri ortaya çıkar. Ayrıca denizden gelen nemli hava kütleleri dağlara çarparak yükselir ve bol yağış bırakır; bu da heyelan riskini artırır. Yağışların oluşturduğu akarsular da eğimin fazla olmasına bağlı olarak oldukça hızlı akış gösterirler.

Cevap C

7. Fiziki haritalarda yeryüzü şekillerini daha belirgin gösterebilmek için yükselti basamakları renklerle boyanır.

Aksaray Ovası iç ova, Gediz Ovası kıyı ovası olduğu için yükseltileri farklıdır. Bu durum farklı renklendirilmelerinin sebebidir.

Cevap E

8. Türkiye'de kırıklı arazi dendiğinde akla ilk gelen bölge Ege'dir. Ege Bölgesi kırılmalara bağlı olarak horst ve graben alanlarının bölgesidir. Soruda verilen ovalardan Balat Ovası Ege Bölgesi'nde yer alan alçalmalara bağlı olarak oluşan bir ovadır.

Cevap C

9. Türkiye'de genel olarak dağlar, kuzey ve güney yönlü sıkıştırılmaya bağlı olarak doğu-batı yönlü uzanır. Bu yüzden Akdeniz ve Karadeniz'de dağlar kıyıya paralel uzanır. Dağların bu uzanışı iç kesimlerle ulaşımı zorlaştırdığı için geçitlere ihtiyaç duyulur.

Cevap A

10. Soruda resmedilen şekil dalga aşındırması olan falezdir. (yalıyar). Bu yer şekline daha çok dağların kıyıya paralel uzandığı kıyılarda rastlarız. Dağların kıyıya yakın ve paralel uzanmasına bağlı olarak deniz derinliği fazla, kıta sahanlığı (şelf alanı) dardır. Özellikle Doğu Karadeniz'de dağların kıyıya yakın olmasına bağlı olarak bu bölümde oldukça sık görülür.

Cevap B

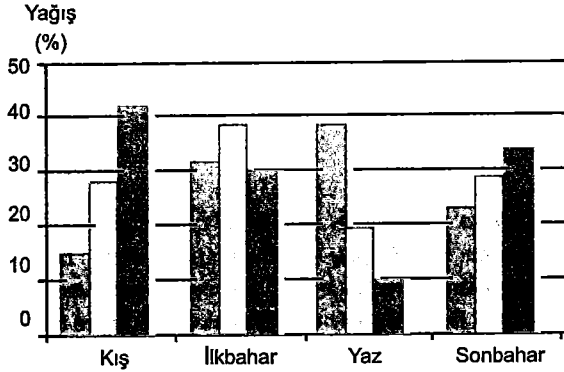
11. Türkiye'de genel olarak dağlar, kuzey ve güney yönlü sıkıştırılmaya bağlı olarak doğu-batı yönlü uzanır. Bu yüzden Akdeniz ve Karadeniz'de dağlar kıyıya paralel uzanır. Dağların bu uzanışı bu iki bölgede falez oluşumu ve orografik (yamaç) yağışlarının benzer olarak yaşanmasına neden olur.

Cevap A

12. Erozyon; diğer adıyla aşınım, yer kabuğunun üzerindeki toprakların, başta akarsular olmak üzere türlü dış etkenlerle aşındırılıp, yerinden koparılması, bir yerden başka bir yere taşınması ve biriktirilmesi olayıdır. Verilen alanlardan Sivas çevresi yükseltisine bağlı olarak karasallığın en şiddetli yaşandığı erozyon riskinin en fazla olduğu yerdir.

Cevap D

1. Aşağıdaki grafikte İç Anadolu Bölgesi, Akdeniz Bölgesi ve Erzurum-Kars Bölümü'nde görülen yağışın mevsimlere göre dağılımı verilmiştir.

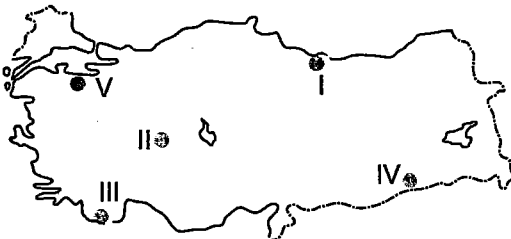
Aşağıdakilerden hangisinde bu alanlar ile grafikte görülen yağış dağılımları doğru olarak eşleştirilmiştir?

	İç Anadolu	Akdeniz	Erzurum-Kars
A)	Erzurum-Kars	Akdeniz	İç Anadolu
B)	İç Anadolu	Erzurum-Kars	Akdeniz
C)	Erzurum-Kars	İç Anadolu	Akdeniz
D)	Akdeniz	Erzurum-Kars	İç Anadolu
E)	İç Anadolu	Akdeniz	Erzurum-Kars

2. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde iklimin doğrudan etkili olduğu söylenebilir?

- A) Çatalca - Kocaeli Bölümü'nün en yoğun nüfuslu yer olması
 B) İç Anadolu'da tahıl tarımının yaygın olması
 C) Kıl keçisinin Akdeniz Bölgesi'nde yetiştirilmesi
 D) Muğla ve Biga Yarımadası'nda nüfus yoğunluğunun az olması
 E) Demir-çelik sanayinin Batı Karadeniz'de gelişmiş olması

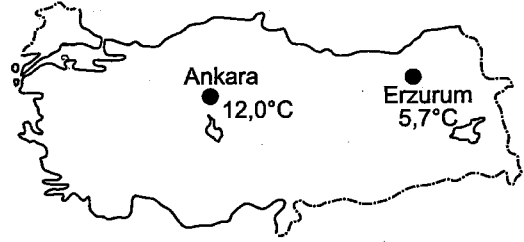
3. Atmosferdeki nem oranı arttıkça sıcaklık farkı azalır.

Buna göre haritada işaretlenmiş noktaların hangilerinde sıcaklık farkı daha fazladır?

- A) I ve II
 B) II ve III
 C) II ve IV
 D) III ve IV
 E) IV ve V

4.

Haritada gösterilen merkezlerin sıcaklık ortalamalarının farklı olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Ekvator'a uzaklık
 B) Bakı
 C) Boylam
 D) Rüzgârlar
 E) Yükselti

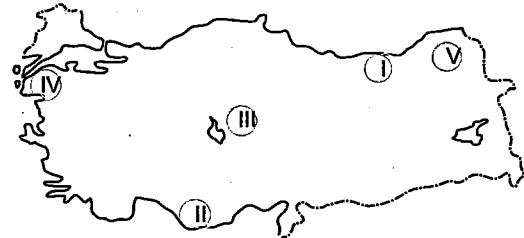
5. Bir gözlemci ulaştığı yerde;

- I. Havanın çabuk ısınıp çabuk soğuduğunu,
 II. Yıllık sıcaklık farkının arttığını gözlemlemiştir.

Buna göre, gözlemcinin ulaştığı yer aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Bitlis
 B) Rize
 C) Ankara
 D) Gaziantep
 E) Erzurum

6. Yağışın yıl içinde mevsimlere göre dağılımı yağış rejimini ifade eder.

Haritadaki merkezlerden hangi ikisinin yağış rejimi benzerdir?

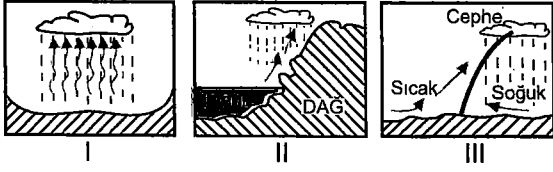
- A) I ve II
 B) II ve III
 C) II ve IV
 D) III ve IV
 E) IV ve V

7. Nem miktarının yüksek olduğu alanlarda günlük ve yıllık sıcaklık farkları az olur.

Buna göre aşağıdaki bölümlerden hangisinde günlük ve yıllık sıcaklık farkı daha azdır?

- A) Doğu Karadeniz Bölümü
 B) Orta Karadeniz Bölümü
 C) Orta Kızılırmak Bölümü
 D) İç Batı Anadolu Bölümü
 E) Yukarı Kızılırmak Bölümü

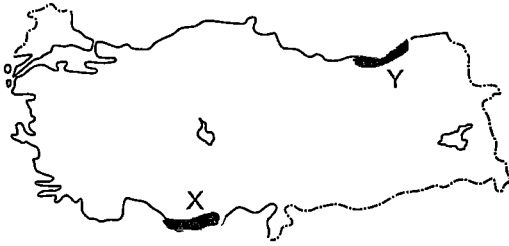
8. Aşağıda yağış oluşum şekilleri verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde yağış oluşum şekillerinin en fazla görüldüğü iklim tipleri doğru olarak eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Akdeniz	İç Anadolu	Karadeniz
B) Karadeniz	İç Anadolu	Akdeniz
C) Karadeniz	Akdeniz	İç Anadolu
D) İç Anadolu	Karadeniz	Akdeniz
E) Karadeniz	Akdeniz	Sert karasal

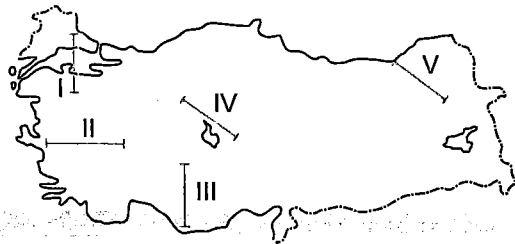
9.

Yukarıdaki haritada belirtilen X ve Y taralı alanlarında etkili olan iklim tiplerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin benzer olduğu söylenebilir?

- A) Güneşlenme süreleri
- B) Doğal bitki örtüsü
- C) Yağış miktarı
- D) Kış ılıkılığı
- E) Yaz sıcaklık ortalamaları

10. Bölümlerin çeşitli yöreleri arasında iklim ve bitki örtüsü bakımından farklılık görülebilir.

Yukarıdaki haritada gösterilen mesafelerden hangisinde hareket edildiğinde bu farklılığın diğerlerine göre daha az olduğu görülür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Yıllık yağış miktarı Hakkâri'de 782 mm iken Iğdır'da 257 mm'dir.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan bu illerde yıllık yağış miktarının önemli farklılıklar göstermesi aşağıda verilenlerden en çok hangisiyle ilgilidir?

- A) Yükselti değerleriyle
- B) Doğal bitki örtüleriyle
- C) Volkanik arazinin farklılığıyla
- D) Yüzölçüm farklılıklarıyla
- E) Denize olan uzaklıklarıyla

12. Aşağıdaki haritada Akdeniz iklim kuşağında yer alan bazı yöreler gösterilmiştir.

Haritadaki taralı alanlarda görülen maki topluluğunun yükselti sınırları farklılık göstermektedir.

Bu durumun, yörelerin hangi özelliğinin farklı olması sonucu olarak ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yağış miktarlarının farklılık göstermesinin
- B) Yükselti ortalamalarının farklılık göstermesinin
- C) Karstik özelliklerinin farklılık göstermesinin
- D) Enlemlerinin farklılık göstermesinin
- E) Yaz yağışlarının farklılık göstermesinin

13. Türkiye'de iklim bölgeleri ana özellikleriyle Akdeniz, Karadeniz iklimi ve karasal (iç bölge) iklim olarak üçe ayrılır.

Buna göre ülkemizde farklı iklim bölgelerinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi
- B) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- C) Ortalama yükseltinin fazla olması
- D) Bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olması
- E) Doğuya doğru yükseltinin artması

1. Türkiye bulunduğu coğrafi konum itibarıyla yarı kurak bir iklim coğrafyasında yer alır. Türkiye'de görülen iklim tiplerinin yağış rejimleri genel olarak düzensizdir. Karadeniz ikliminin kısmen daha düzenli rejime sahip olduğundan söz edilebilir. Grafikte üç farklı iklimin yağışları gösterilmiştir. Kışı yağışlı iklim Akdeniz iklimi, yazı yağışlı iklim sert karasal iklim, sonbaharı yağışlı iklim Karadeniz iklimi ve ilkbaharı yağışlı iklim ise ılıman karasal iklimdir.

Cevap C

2. Çatalca-Kocaeli'nin en yoğun nüfuslu olmasında yüz ölçümünün küçük olmasından sanayisine kadar birçok faktör etkili olmuştur. Akdeniz'de kıl keçisi yetiştiriciliğinin olmasında arazinin dağlık ve engebeli olması da etkilidir. Muğla ve Biga'nın nüfusunun seyrek olması dağlık ve engebeli ve ana ulaşım yollarından uzak olmasıyla açıklanır. Batı Karadeniz'de demir-çelik sanayinin varlığının sebebi enerji kaynağına yakınlık ilkesidir. Tarım ürünlerinde ise iklimin doğrudan etkili olduğu söylenebilir.

Cevap B

3. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Nem varlığının azalması karasallığı artırır. Karalar denizlere göre çabuk ısınır, çabuk soğur. Haritada verilen noktalar incelendiğinde kıyı bölgeleri nemli, sıcaklık farkının az olduğu noktalar iken; iç bölgeler nemin az, sıcaklık farkının fazla olduğu alanlardır.

Cevap C

4. Aynı enlem üzerindeki noktalar Güneş ışınlarını aynı açıyla alırlar. Bu yüzden sıcaklık ortalamalarının aynı olması gerekir. Bu, mutlak konumun sonucudur. Fakat sıcaklık üzerinde birçok faktör etkilidir. Sıcaklığı etkileyen bu durumların hepsine de özel konum denir. Türkiye göreceli konumunun sonucuna bağlı olarak batıdan doğuya yükseltisi artan bir ülke olduğu için ülkenin sıcaklık ortalamaları da buna bağlı olarak azalır.

Cevap E

5. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Bu yüzden gözlemci karasal bir bölgeye ulaşmış olmalı ki havanın çabuk ısınıp çabuk soğuduğunu ve sıcaklık farkının arttığını gözlemleyebilsin. Buna göre gözlemci nemli iklim özelliğine sahip Rize'ye ulaşmış olamaz.

Cevap B

6. Türkiye'de iklimin dağılışı incelendiği zaman I numaralı bölgenin Karadeniz iklimini, III numaralı bölgenin ılıman karasal iklimi, V numaralı bölgenin sert karasal iklimi yaşadığı görülür. Akdeniz kıyıları, Kıyı Ege ve Güney Marmara'nın da Akdeniz iklimi yaşadığı gözlemlenir. Bu yüzden sorunun cevabı II ve IV'tür.

Cevap C

7. Yağış miktarının fazla olduğu yerler nemli iklim bölgeleridir. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Türkiye'de yağış miktarının en fazla olduğu il Rize'dir.

Cevap A

8. I. şekildeki yağışın oluşumu konveksiyoneldir. (yükselim) Konveksiyonel yağış, ısınan havanın yükselmesi, yükseldikçe soğuyup yağış bırakmasıyla oluşur. Bu yağış oluşumu Türkiye'de karasal iklim bölgelerinde görülür. II. şekildeki yağışın oluşumu orografiktir. (yamaç) Orografik yağış hava kütesinin dağ yamacı boyunca yükselerek soğuyup yağış bırakmasıyla oluşur. Karadeniz kıyılarında oluşan yağıştır. III. şekildeki yağış frontaldir. (cephesel) Sıcak ve soğuk karakterli hava kütlelerinin karşılaşmasıyla oluşur. Frontal, Akdeniz ikliminin karakteristik yağış oluşumudur.

Cevap D

9. X bölgesi Akdeniz iklim bölgesi iken, Y bölgesi Karadeniz iklim bölgesidir. Bu iklim tipleri, özellikleri bakımından büyük farklılıklar gösterir. Fakat her iki taralı alan deniz kıyısı olduğu için bu alanların nemlilik oranları yüksektir. Denizlerin geç ısınıp geç soğumasına bağlı olarak kışları ılıktır.

Cevap D

10. Bu soru kalıbında dağların denize dik uzanmasına bağlı olarak her ne kadar Ege Bölgesi doğru cevap olarak karşımıza çıksa da, harita dikkatle incelendiğinde II numaralı alan Kıyı Ege'den başlamış ve neredeyse İç Anadolu'ya kadar uzanmıştır. Bu, iklimin değişmesine neden olur. Fakat sorunun cevabı IV numaralı alandır. Çünkü verilen alanın tamamı aynı iklim bölgesidir.

Cevap D

11. Yükselti arttıkça sıcaklık azalır, sıcaklığın azalmasına bağlı olarak da bağıl nem artar. Bir bölgede bağıl nem oranının %100 olması yağışın olduğunu gösterir. Verilen illerin yükselti değerleri birbirinden farklı olduğu için yağış miktarları da farklıdır.

Cevap A

12. Makiler kış ılıkliğına ihtiyaç duyan Akdeniz iklimi bitkileridir. Yükselti sınırları sıcaklık ortalamalarına göre değişir. Akdeniz'den Marmara'ya gidildikçe enlemden dolayı yükseltilerinde farklılık görülür.

Cevap D

13. Türkiye'de iklim çeşitliliğinin fazla olmasında A, B, C ve E seçenekleri etkili olurken, D seçeneği iklimin çeşitliliğini artırmaz. İklimin çeşitli olmasına bağlı olarak bitki çeşitliliği artar. Yani bitki örtüsünün çeşitli olması sebep değil sonuçtur.

Cevap D

1.

- I. Türkiye'nin kıyı bölgelerinden Akdeniz'in Ege'den daha sıcak olması
- II. Yazın Sinop'tan Mersin'e gidildikçe sıcaklığın artması
- III. Türkiye'de Akdeniz iklim özelliklerinin görülmesi
- IV. Türkiye'nin kış mevsiminde cephe yağışlarının etkisinde kalması
- V. Türkiye'nin iç kesimlerinde yağışın az olması

Türkiye'nin iklim özellikleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi mutlak konum ile açıklanamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

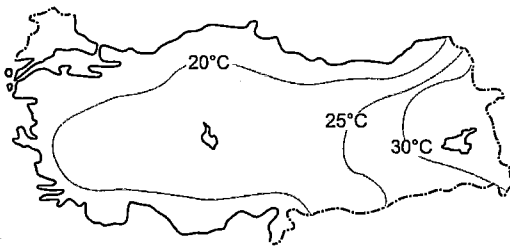
2.

Akdeniz iklimi, Akdeniz Bölgesi'nin daha çok kıyı kesimlerinde etkili olurken Ege Bölgesi'nde kıyıdan 150-200 km içerilere kadar sokulabilmekte ve buralarda zeytin ve turuncgiller üretimi yapılabilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Yükseltinin batıdan doğuya doğru artması
- B) Dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusu
- C) Kırıklı yapının yaygın olması
- D) Verimli alüvyal ovalar
- E) Yer şekillerinin sade olması

3.

Haritada Türkiye'nin yıllık sıcaklık farklarının dağılışı gösterilmiştir.

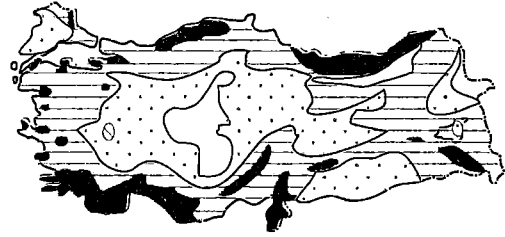
Ege Bölgesi'nden Doğu Anadolu'ya doğru gidildikçe sıcaklık farklarının artmasında;

- I. enlem,
- II. karasallık,
- III. denize uzaklık,
- IV. yükselti

etmenlerinden hangilerinin etkisinden söz edilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

4.

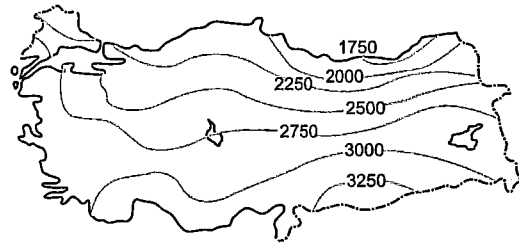
□ : 300 mm'den az ▨ : 500-1000 mm arası
▤ : 300-500 mm arası ■ : 1000 mm'den çok

Yukarıda, Türkiye'nin yıllık yağış dağılışını gösteren harita verilmiştir.

Bu haritayla ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A) Yağışın en fazla olduğu yerler genelde kıyı bölgeleridir.
- B) En az yağış alan yerler arasında Tuz Gölü çevresi ve Iğdır Ovası bulunur.
- C) Güney ve kuzey kıyılarda yağış rejimi düzenlidir.
- D) Yağışın dağılışında en belirgin özellik denizellik ve karasallık durumudur.
- E) Doğu Anadolu Bölgesi'nin güney kesimlerinde yağış ortalaması 1000 mm'nin üzerinde olan yerler vardır.

5.

Yukarıdaki haritada Türkiye'nin yıllık güneşlenme süreleri verilmiştir.

Buna göre Akdeniz Bölgesi'nde güneşlenme süresinin Karadeniz Bölgesi'nden fazla olmasında;

- I. denize göre konum,
- II. yükselti,
- III. dağların uzanış doğrultusu,
- IV. enlem,
- V. bulutluluk oranı

gibi faktörlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

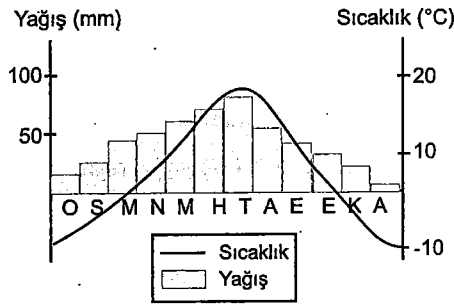
6.

- I. Doğu Karadeniz'de kış sıcaklık ortalamasının artmasını sağlar.
- II. Anamur - Alanya arasında kışın etkili olup muzun yetişmesini ve kalitesinin artmasını sağlar.
- III. İç Anadolu'da yazın buğdayın erken olgunlaşmasını sağlar.

Sıcaklığı artırıcı etkisi olan ve yukarıda etkileri anlatılan rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fön B) Samyeli C) Lodos
D) Kible E) Karayel

7.

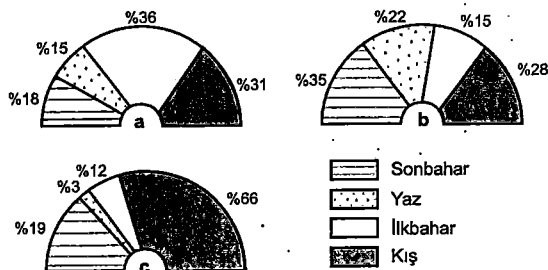

Yağış miktarı ve sıcaklık ortalaması grafikteki gibi olan bir bölüm için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yağış rejimi düzensizdir.
- B) Yazlar kısa ve serindir.
- C) Karlı gün sayısı ve karın yerde kalma süresi fazladır.
- D) Doğal bitki örtüsü bozkırdır.
- E) Yıllık sıcaklık farkı fazladır.

8. Türkiye'de üç ana yağış rejimi görülür.

- I. Karadeniz
- II. Karasal
- III. Akdeniz

Yukarıda verilen yağış rejimleri grafiklerle eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

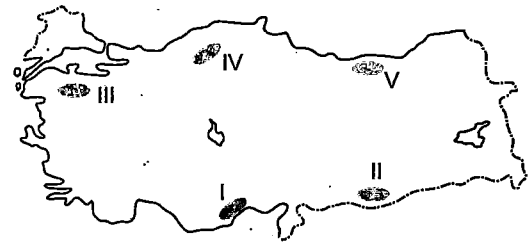
- A) I = a, II = b, III = c
B) I = b, II = c, III = a
C) I = c, II = b, III = a
D) I = b, II = a, III = c
E) I = c, II = a, III = b

9. Türkiye'de kış mevsiminde en sıcak bölge Akdeniz iken, yaz mevsiminde en sıcak bölge Güneydoğu Anadolu'dur.

Bu iki bölge karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi bu farklılığın nedenini oluşturur?

- A) Nemlilik
B) Enlem
C) Yer şekilleri
D) Arazinin dağlık oluşu
E) Yağış rejimi

10. Hava sıcaklığı ile havanın taşıyabileceği nem miktarı doğru orantılıdır.

Buna göre yukarıdaki haritada işaretli yerlerden hangisi, ocak ayında daha fazla nem taşıyabilir?

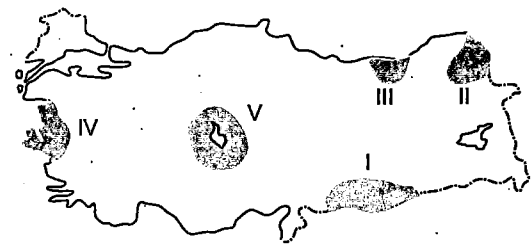
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de karın yerde kalma süresi batıdan doğuya gidildikçe uzar.

Aşağıdakilerden hangisinde bunun nedenleri birlikte verilmiştir?

- A) Nemlilik, enlem
B) İklim, matematik konum
C) Enlem, yükselti
D) Karasallık, rüzgârlar
E) Yükselti, karasallık

12.

Yukarıda Türkiye haritası üzerindeki işaretli alanlardan hangileri sırasıyla ortalama yağış miktarının en fazla ve en az olduğu yerlerdir?

- A) V ve III B) I ve II C) IV ve V
D) II ve I E) III ve V

1. I. öncülde, Akdeniz'in Ege'den, Ege'nin Karadeniz'den sıcak olması Türkiye'nin mutlak konumunun sonucudur. (enlem)
II. öncülde, Sinop'tan Mersin'e gidildikçe sıcaklığın artması Türkiye'nin mutlak konumunun sonucudur (enlem).
III. öncülde, Akdeniz ikliminin 30° ile 40° paralelleri arasında görülmesi Türkiye'nin mutlak konumunun sonucudur. (enlem)
IV. öncül, Türkiye'nin orta kuşakta olmasının yani mutlak konumunun sonucudur. (enlem)
V. öncül, karasallıkla alakalı olup göreceli konumun sonucudur.

Cevap E

2. Akdeniz'de dağların kıyı çizgisine paralel uzanmasına bağlı olarak denizlerin etkisi iç kesimlere sokulamaz ve Akdeniz iklimi etkisini dar kıyı şeridinde gösterir. Ege Bölgesi'nde ise dağların kıyı çizgisine dik uzanmasına bağlı olarak denizellik etkisi iç kesimlere daha fazla sokulabilir.

Cevap B

3. Aynı enlem üzerinde yer alan noktalara Güneş ışınlarının geliş açısı da aynıdır. Bu yüzden sıcaklık ortalamalarının da aynı olması gerekir. Sıcaklıkların farklı olmasına yol açan durumlara göreceli konum denir. Ege ve Doğu Anadolu bölgeleri aynı enlemde yer almalarına rağmen bölgelerin sıcaklık farklılıklarına yol açan durum göreceli konumdur. Bu durum karasallık, denizden uzaklık, yükselti ile açıklanır.

Cevap A

4. Rejim, yağışın mevsimlere dağılışını ifade eden kavramdır. Haritada yalnızca yıllık yağış miktarları verilmiştir. Bu yağışların hangi mevsimde düştüğüne dair bir bilgi olmadığı için rejim hakkında bilgi edinilemez.

Cevap C

5. Güneşlenme süresi üzerinde etkili olan temel faktörler enlem ve bulutluluk oranlarıdır. Türkiye'de güneşlenme süresinin ortalama 3250 saat ile en fazla olduğu bölge Güneydoğu Anadolu iken, ortalama 1750 saat ile en az olduğu bölüm Doğu Karadeniz Bölümü'dür.

Cevap E

6. Bir dağ yamacı boyunca aşağı doğru esen, sürtünmenin etkisiyle sıcaklığı her 100 metrede 1°C artıran rüzgârlara fön denir. Fön rüzgârları, etkili oldukları alanları mikroklima iklim alanı yapar. Soruda verilen bilgiler bu rüzgâra aittir.

Cevap A

7. Verilen yağış ve sıcaklık grafiği dikkatle incelendiğinde grafiğin sert karasal iklime ait olduğu anlaşılır. Bunun en belirgin özelliği, yaz yağışları ve düşük kış sıcaklıklarıdır. Bu iklimin bitki örtüsü bozkır değildir. Bozkır, ılıman karasal iklimin bitki örtüsüdür.

Cevap D

8. Bu tür grafik soruları birçok farklı yolla çözülebilir. Bizi sonuca en kolay ulaştıran durum ise iklimlerin en yağışlı dönemlerini bilmektir. Karadeniz ikliminin en yağışlı dönemi sonbahar, Akdeniz ikliminin en yağışlı dönemi kış, karasal iklimin ise ilkbahardır.

Cevap D

9. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Nem varlığının azalması karasallığı artırır. Karalar denizlere göre çabuk ısınır, çabuk soğur. Bu yüzden yazın en sıcak yer Güneydoğu iken kışın en sıcak yer Akdeniz'dir.

Cevap A

10. Havanın taşıyabileceği nem, maksimum nemi ifade eder. Maksimum nem sıcaklıkla doğru orantılıdır. Ocak ayında enlem ve denizelliğe bağlı olarak en sıcak bölge Akdeniz olduğu için bu bölgenin maksimum nem oranı da en yüksektir.

Cevap A

11. Kar, sıcaklığın 0°C'den düşük olduğu alanlarda görülen yağış şeklidir. Türkiye, batıdan doğuya doğru gidildikçe yükseltisi artan ve denizlerden uzaklaştığı için de karasallığı artan bir ülkedir. Bu durumlar sıcaklığın azalması-na, kar yağışının da artmasına neden olur.

Cevap E

12. Türkiye'de yıllık yağış miktarının en fazla olduğu yer Doğu Karadeniz iken en az olduğu yer Tuz Gölü çevresidir.

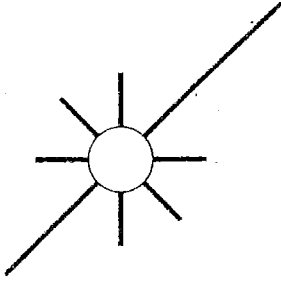
Cevap E

1. Türkiye mutlak ve göreceli konumuna bağlı olarak birden fazla iklimin yaşandığı bir ülkedir.

Ülkemizde görülen iklim koşulları üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin etkisi bulunmaz?

- A) Mutlak konumuna bağlı olarak bulunduğu enlem değerlerinin
B) Yükselti ve engebelliğin kısa mesafelerde değişiklik göstermesinin
C) Dağ uzanışlarının kıyılarda farklılık göstermesinin
D) Kıvrımlı - kırıklı ve volkanik dağların bulunmasının
E) Doğuya doğru yükseltinin artması

2.

Yukarıda Çanakkale iline ait rüzgâr gülü gösterilmiştir.

Çanakkale'de daha çok poyraz ve lodos rüzgârlarının etkili olması aşağıda verilenlerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Komşusu olduğu denizlerin etkisi
B) Sahip olduğu Akdeniz ikliminin etkisi
C) Boğazın uzanış yönü
D) Marmara ve Ege Denizi'nin tuzluluk farkı
E) Maki bitki örtüsünün yaygın olması

3.

İller	Yıllık Sıcaklık Ort.
Çanakkale	15,1°C
Ankara	12,0°C
Erzurum	5,7°C

Yukarıdaki tabloda bazı illerin yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Bu illerin sıcaklık ortalamalarının farklı olmasında,

- I. nem farklılığı,
II. bitki örtüsü farklılığı,
III. yükselti farklılığı,
IV. enlem farklılığı

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

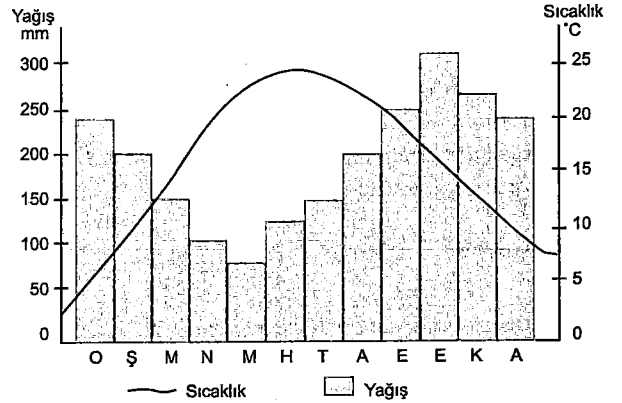
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

4. Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark yükseltiye bağlı olarak değişir.

Aşağıda verilen illerden hangisinde gerçek ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark daha azdır?

- A) Hakkâri B) Ankara C) Karabük
D) Edirne E) Isparta

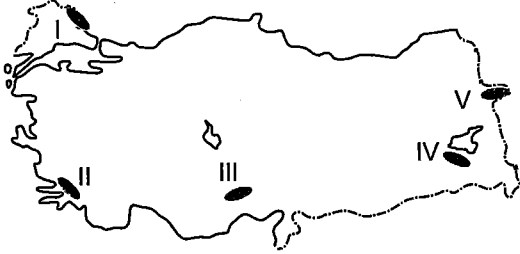
5. Aşağıdaki grafikte Rize ilinin yıllık sıcaklık ve yağış grafiği gösterilmiştir.

Bu grafiğe bakılarak aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?

- A) Yıllık yağış miktarı 1500 mm'nin üzerindedir.
B) Kış sıcaklık ortalamaları 0°C altına inmemiştir.
C) En fazla yağış ekim, en az yağış mayıs ayında düşmüştür.
D) Hiçbir ayda yağış 150 mm'nin altına düşmemiştir.
E) Yaz aylarında 100 mm'nin üzerinde yağış almıştır.

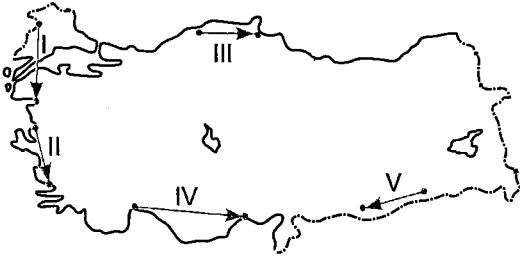
6. Türkiye'de farklı iklimlerin görülmesine bağlı olarak yağış dağılışı da dengeli değildir. Ülkemizde yıllık 1000 mm ve üzerinde yağış alan yerler, yağışın fazla olduğu yerler olarak kabul edilir.

Yukarıdaki haritada numaralar ile işaretli alanlardan hangisi ülkemizin fazla yağış alan yöreleri arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'de dağların uzanışı, denize göre konum, enlem, yükselti, rüzgârlar ve hava kütlelerinin etkisine bağlı olarak kısa mesafelerde iklim değişiklikleri görülür.

Buna göre harita üzerindeki numaralı doğrultulardan hangisinde iklim değişikliği daha belirgindir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Fön rüzgârları, geliş yönü ne olursa olsun ısıtıcı özelliğe sahip yerel rüzgârlardır.

Fön rüzgârının ısıtıcı etkisinin üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Taşıdığı nem miktarı
B) İndiği dağın yüksekliği
C) Bulunduğu bölgenin iklimi
D) Bulunduğu yerin enlemi
E) Geliş yönü

9. Türkiye'nin kıyı bölgelerinde görülen iklimler aşağıda verilenlerden hangisi bakımından benzerdir?

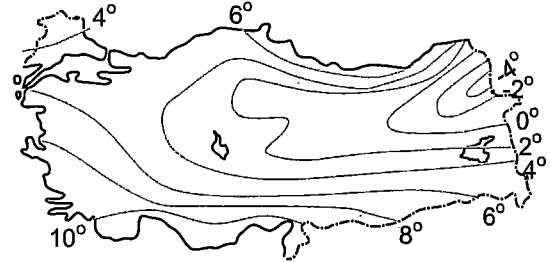
- A) Yağış rejimi
B) Bitki örtüsü
C) Yağış miktarı
D) Kış ılıkılığı
E) Güneşlenme süresi

10. Türkiye'de yağış rejimleri çeşitlilik gösterir.

Aşağıda verilen bölümlerden hangilerinin yağış rejimleri benzerdir?

- A) Doğu Karadeniz - Güney Marmara
B) Konya - Erzurum-Kars
C) Adana - İç Batı Anadolu
D) Kıyı Ege - Antalya
E) Orta Fırat - Yukarı Sakarya

11. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin ocak ayı indirgenmiş sıcaklık dağılışı gösterilmiştir.

Bu haritadaki bilgilerden yararlanılarak aşağıdaki-lerden hangisine ulaşamaz?

- A) İzoterm eğrileri 2°C'de bir geçirilmiştir.
B) Haritada en düşük ile en yüksek sıcaklıklar arasındaki fark 14°C'den fazladır.
C) Akdeniz kıyılarının sıcaklığı genel olarak 10°C'den fazladır.
D) Haritadaki sıcaklıklar üzerinde yükseltinin etkisi bulunmaz.
E) Ülkemizin doğusunda kuzey - güney yönlü sıcaklık değişimi azdır.

12. Kuzey ve güney kıyılarımızda görülen iklimlerin yayılım alanı üzerinde öncelikle aşağıda verilen özelliklerden hangisi etkilidir?

- A) Dağların oluşumu
B) Dağların kıyı çizgisine konumu
C) Nem miktarı
D) Denizlerin tuzluluk oranı
E) Doğal bitki örtüsü

13. İç Anadolu'nun çevresindeki alanlarda ve Güneydoğu Anadolu'nun kuzeyinde yağış miktarı fazladır.

Bu durum, yağış ile aşağıdakilerden hangisi arasındaki ilişkiye örnektir?

- A) Enlem
B) Yükselti
C) Bitki örtüsü
D) Denizellik
E) Toprak türü

1. Türkiye'de iklim çeşitliliğinin fazla olması hem matematiksel hem de özel konumun sonucudur. Türkiye'de kıvrımlı-kırıklı veya volkanik dağların bulunması arazinin jeomorfolojik yapısıyla alakalıdır ki bu durum iklim üzerinde etkili değildir.

Cevap D

2. Rüzgârın yönünü etkileyen en önemli faktörlerden biri de yer şekilleridir. Çanakkale Boğazı'nın haritadaki uzanışı göz önüne alındığı zaman kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzandığı görülür. Buna bağlı olarak da en çok bu yönlerden esen rüzgârlar etkili olur.

Cevap C

3. Aynı enlem üzerindeki noktalar güneş ışınlarını aynı açıyla alırlar. Bu yüzden sıcaklık ortalamalarının aynı olması gerekir. Bu, mutlak konumun sonucudur. Fakat sıcaklık üzerinde birçok faktör etkilidir. Sıcaklığı etkileyen bu durumların hepsine de göreceli konum denir. Türkiye, özel konumunun sonucuna bağlı olarak batıdan doğuya doğru yükseltisi artan ve denizlerden uzaklaştığı için nemliliği azalan bir ülke olduğu için sıcaklık ortalamaları da buna bağlı olarak azalır.

Cevap C

4. Yeryüzünde sıcaklığın enleme bağlı dağılışını gösteren haritalar çizilirken yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisini ortadan kaldırmak için indirgenmiş sıcaklık değerleri kullanılır.

Bir yerin yükseltisinin sıfır (0 metre) kabul edilerek hesaplanan sıcaklığına indirgenmiş sıcaklık denir.

Bir yerin indirgenmiş sıcaklığını hesaplamak için yükseltiden kaynaklanan sıcaklık farkını hesaplamak gerekir. Bu fark o yerin gerçek sıcaklığına eklenir. Bu yüzden farkın az olması için yükseltinin de az olması gerekir.

Cevap D

5. Grafik dikkatle incelendiğinde bu grafiğin Karadeniz iklimine ait olduğu görülmektedir. Sıcaklık ve yağış verilerine bakıldığında ise yılın hiçbir döneminde yağış miktarının 150 mm'nin altına düştüğü görülmektedir.

Cevap D

6. Yağış miktarını arttıran en önemli faktörler, denizellik ve yükseltidir. Haritada işaretli olan I, II ve III numaralı alanlar hem denizelliğin hem de yükseltinin fazla olduğu alanlardır. IV numaralı alan ise yükseltiden dolayı bol yağış almaktadır. Fakat V numaralı alan Iğdır'ı göstermektedir. Iğdır çukurda kalan bir coğrafyadır. Bu yüzden Türkiye'nin en az yağış alan alanlarından biridir.

Cevap E

7. Marmara Bölgesi yüz ölçümü olarak küçük bir bölge olsa da iklim çeşitliliği en fazla olan bölgedir. Haritadaki I numaralı ok Ergene Bölümü'nden başlıyor. Bu bölümde karasal iklimi görülür. Devamında Güney Marmara'ya geçiyor, burada da Akdeniz iklimi yaşanır.

Cevap A

8. Bir dağ yamacı boyunca aşağı doğru esen, sürtünmenin etkisiyle sıcaklığı her 100 metrede 1°C artıran rüzgârlara fön denir. O hâlde fönün etkisinin artması için estiği dağın yüksekliğinin fazla olması gerekir.

Cevap B

9. Türkiye'nin kıyı bölgeleri nemli alanlardır. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Denizlerin geç soğuma özelliğine bağlı olarak kıyılarda kışlar ılık yaşanır.

Cevap D

10. Verilen seçeneklerdeki ikili eşleştirmeler farklı iklim bölgeleridir.

A seçeneğinde Akdeniz - Karadeniz iklimi,

B seçeneğinde karasal - sert karasal iklim,

C seçeneğinde Akdeniz iklimi - karasal iklim,

E seçeneğinde geçişli Akdeniz iklimi - karasal iklim

D seçeneğinde ise her iki coğrafyada Akdeniz iklimi yaşanır.

Cevap D

11. Harita dikkatle incelendiğinde kuzey-güney yönlü yüz ölçümü büyük olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde enlem ve karasallığa bağlı olarak yaklaşık 8°C'lik bir fark görülmektedir. Bölgenin en güneyi +4°C iken kuzeyi -4°C'yi göstermektedir.

Cevap E

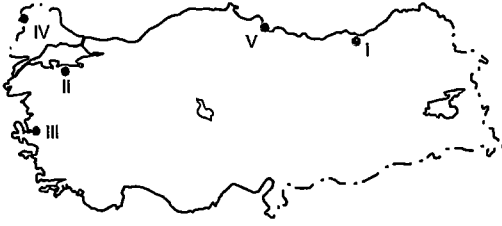
12. Türkiye'de kıyı bölgelerindeki iklimlerin dağılışı göz önüne alındığında, Akdeniz ve Karadeniz'de denizel iklimin dar kıyı şeridinde görülmesinin, Ege Bölgesi'nde ise daha geniş bir alanda görülmesinin temel nedeni dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusudur.

Cevap B

13. Soruda verilen her iki bölge de karasal iklim bölgesidir. İç Anadolu'nun çevresi ve Güneydoğu'nun kuzeyi, bulundukları bölgelere göre yükseltinin arttığı alanlardır. Yükselti arttıkça sıcaklığın azalmasına bağlı olarak yağış miktarı da artar.

Cevap B

1. Orografik yağışlarda nemli hava kütleleri dağa çarpar, yükselir, soğur ve havanın nem taşıma kapasitesi düşer, bağıl nem %100'e ulaşarak yağış oluşturur.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli yörelerin hangisinde orografik (yamaç) yağış miktarının daha fazla olması beklenir?

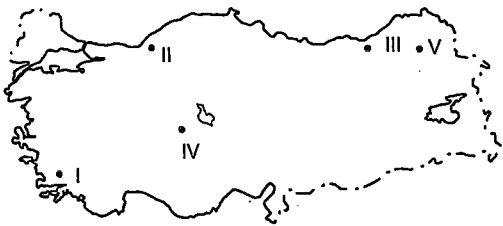
- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İzmir ve Muş aynı enlem üzerinde yer almasına rağmen sıcaklık, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi, kar yağışlı gün sayıları bakımından farklılık göstermektedir.

Buna göre, bu iki kent arasındaki farklılığın sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekvator'a uzaklıklarının farklı olması
B) Bitki örtüsünün farklı olması
C) Yükselti ve nemliliklerinin farklı olması
D) Boyamlarının farklı olması
E) Bakı durumlarının farklı olması

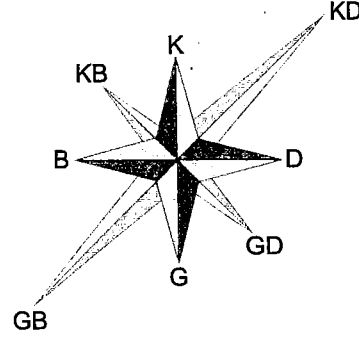
3.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde bağıl nemin yıl boyunca daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Rüzgârlar, yüksek basınç ile alçak basınç arasında gerçekleşen hava hareketleridir. Rüzgâr frekans gül-leri ise rüzgârların coğrafi yönlerden esme sıklığını gösterir.

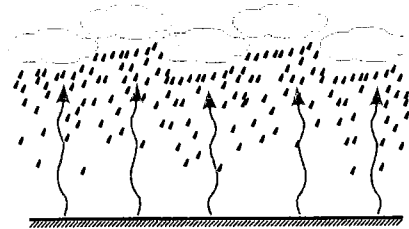

Yukarıdaki grafikte Çanakkale Boğazı'na ait rüzgâr frekans gülü verilmiştir.

Buna göre, rüzgâr frekans gülünde verilen rüzgârların en çok estiği yönler aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Yer şekilleri
B) Nem
C) Bakı durumu
D) Yağış miktarı
E) Sıcaklık

5.

Yukarıdaki şekilde gösterilen hava hareketinin ilkbaharda yoğun olarak etkili olduğu bir yöre için aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi beklenmez?

- A) Bitki örtüsü bozktıdır.
B) Küçükbaş hayvancılık yaygındır.
C) Sıcaklık farkı fazladır.
D) Mekanik çözülmeler etkilidir.
E) Yıl boyunca bulutluluk oranı fazladır.

6. Mikroklima, çevresine göre farklı iklim özelliği gösteren küçük bir alandaki yöresel iklim koşullarıdır. Iğdır Ovası'nda pamuk, Çoruh Vadisi'nde zeytin yetiştirilmesi mikroklima alanlarına örnektir.

Türkiye'de mikroklima alanları oluşmasında;

- I. rüzgâr,
- II. yeryüzü şekilleri,
- III. bakı durumu,
- IV. denizellik

gibi faktörlerden hangileri daha fazla etkilidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Yağış miktarının az ve rejiminin düzensiz olduğu bölgelerde bitki örtüsü seyrektr.

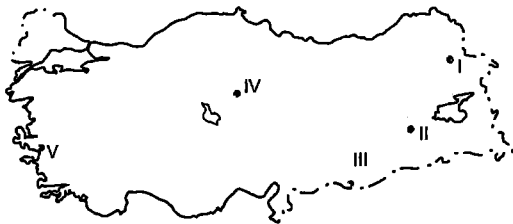
Buna göre, aşağıdaki bölümlerden hangisinde bu durum söz konusu değildir?

- A) Konya Bölümü
- B) Yukarı Kızılırmak Bölümü
- C) Yukarı Sakarya Bölümü
- D) Batı Karadeniz Bölümü
- E) Dicle Bölümü

8. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde karasal iklimin özelliklerinin doğrudan etkili olduğu söylenemez?

- A) Tahıl tarımının yaygın olması
- B) Mekanik çözülmenin fazla olması
- C) Bitki örtüsünün bozkır olması
- D) Volkanik arazinin yaygın olması
- E) Konveksiyonel yağışların yaşanması

9.

Yukarıdaki haritada verilen merkezlerin hangisinde ısınma ve soğumanın yavaş, günlük sıcaklık farkının daha az olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10.

Şekil I

Şekil II

Şekil I'de ülkemizde görülen bir yağış türü gösterilmiştir.

Şekil II'de Türkiye haritası üzerinde verilen noktaların hangisinde bu tür yağışların daha çok yaz mevsiminde oluşması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11.

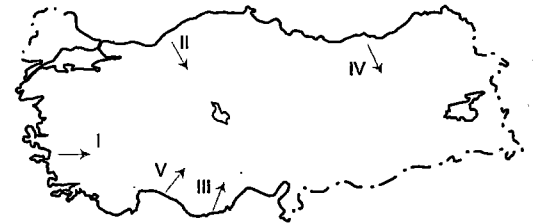
Kent	Yıllık Ortalama Sıcaklık °C
I. Çanakkale	15
II. Ankara	12
III. Erzurum	5,7

Yukarıdaki tabloda üç ayrı kentin yıllık ortalama sıcaklık değerleri verilmiştir.

Yaklaşık aynı enlemde olmalarına rağmen kentlerin ortalama sıcaklıklarının farklı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Bakı	Yükselti	Karasallık
B)	Yükselti	Yükselti	Bakı
C)	Denizellik	Bakı	Karasallık
D)	Denizellik	Karasallık	Yükselti
E)	Bakı	Yükselti	Karasallık

12. Dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusu iç kesimlerde oluşan iklim özellikleri üzerinde belirleyici etkiye sahiptir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen noktaların hangisinde kıyı ile iç kesimler arasındaki iklim farklılığı daha yavaş değişir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

1. Orografik (yamaç) yağış, hava kütesinin dağ yamacı boyunca yükselerek, soğuyup yağış bırakmasıyla oluşur. Türkiye'de özellikle Karadeniz kıyılarında oluşan yağıştır. Doğu Karadeniz'de dağların kıyıya yakın ve paralel uzanmasına olmasına ayrıca dağların hâkim rüzgâr yönüne dik uzanmasına bağlı olarak en çok bu bölümde görülür.

Cevap A

2. Aynı enlemde yer alan İzmir ve Muş karşılaştırıldığında Muş'un yükseltisinin fazla olması ve denizden uzak olmasına bağlı olarak nem miktarı azalması ve yağın kar miktarının artmasına bağlı olarak karın yerde kalma süresi uzamıştır. Ayrıca bir tarım ürününün olgunlaşmasındaki en önemli faktör sıcaklıktır. Doğuya doğru gidildikçe yükselti artışına bağlı olarak sıcaklık azaldığı için olgunlaşma süresi uzar.

Cevap C

3. Mutlak nemim maksimum neme oranına bağlı nem denir. Bağıl nemin %100 olması, havanın artık suyla doyurulmuş olması demektir. Bu durumda hava daha fazla su almayacak ve havaya katılmaya çalışan buhar yoğunlaşarak sıvı hâline dönüşecektir. Bağıl nem %100'den küçük bir değerdeyse buharlaşma gözlenir. Örneğin havanın bağıl nemi %50 ise yağmur yağma ihtimali olmayabilir fakat bağıl nem oranı %95 ise büyük ihtimalle yağmur yağacaktır. Yağışı ifade eden nem bağıl nemdir. Yıl boyunca yağışın en az olduğu yer bağıl nemin az olduğu yerdir.

Cevap D

4. Bir yerde rüzgârın esme sıklığını gösteren diyagrama rüzgâr frekansı denir. Rüzgâr frekans gülüne bakarak; yer şekillerinin uzanış doğrultusu ve hâkim rüzgâr yönü hakkında bilgi elde edilebilir. Sıradağlar, boğazlar, derin ve uzun vadiler rüzgârların gerçek yönlerini değiştirirler. Rüzgârlar yatay yönde, yer şekillerinin uzanış doğrultusuna uygun eser.

Cevap A

5. Konveksiyonel (yükselim) yağış, ısınan havanın yükselerek, soğuyup yoğunlaşarak yeryüzüne düşmesine denir. Bu yağışlar Türkiye'de en çok karasal iklim bölgelerinde görülür. Karasal özellikleri göz önüne alındığında yağış miktarı az buna bağlı olarak da bulutluluk oranı azdır.

Cevap E

6. Mikroklima, belirli bir iklimin hâkim olduğu bir bölgenin küçük bir parçasında, arazi koşullarına bağlı olarak oluşan föhn rüzgârları etkisiyle farklı iklim özelliğinin görülmesine denir. Türkiye'de Iğdır Ovası ve Çoruh Vadisi mikroklima için örnek gösterilebilir.

Cevap A

7. Soruda verilen alanlardan Batı Karadeniz, yaşadığı iklim özellikleri ve aldığı yağış miktarına bağlı olarak Türkiye'de orman varlığının en fazla olduğu yerlerden biridir. Soruda verilen diğer alanlar karasal iklimin etkili olduğu, bitki örtüsü bozkır olan yerlerdir.

Cevap D

8. Volkanik arazinin varlığı jeolojik yapı, özellikle de kırık hatları ile ilgilidir. Bir alandaki iklim özelliklerinden etkilenmez.

Cevap D

9. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Bu yüzden haritada karasal bir bölgede havanın çabuk ısınıp çabuk soğuduğunu ve sıcaklık farkının arttığını söyleyebiliriz. Farkın en az olduğu yer ise deniz kıyısında yer alan nemli bir bölge olan V numaralı bölgedir.

Cevap E

10. Şekil I'de verilen yağış konveksiyonel yağıştır. Konveksiyonel (yükselim) yağış, ısınan havanın yükselerek, soğuyup yoğunlaşarak yeryüzüne düşmesine denir. Bu yağışlar Türkiye'de en çok karasal iklim bölgelerinde görülür. Ilıman karasal iklimde bu yağışlar ilkbahar mevsiminde daha çok görülürken sert karasal iklimin yaşandığı Erzurum-Kars Bölümü'nde yaz mevsiminde daha çok görülür.

Cevap D

11. Verilen iller aynı enlemde yer aldıkları için sıcaklıklarının birbirinden farklı olmasında göreceli konumları (denizellik-karasallık, yükselti vb.) etkili olmuştur. Karşılaştırma yapıldığında Çanakkale denizel, Ankara karasaldır. Erzurum'da ise yükselti sıcaklığın azalmasında temel nedendir.

Cevap D

12. Akdeniz'de dağların kıyıya paralel uzanmasına bağlı olarak denizlerin etkisi iç kesimlere sokulamaz ve Akdeniz iklimi etkisini dar kıyı şeridinde gösterir. Ege Bölgesi'nde ise dağların kıyıya dik uzanmasına bağlı olarak denizellik iç kesimlere daha fazla sokulabilir. Bu durum iklim değişiminin daha yavaş olmasına neden olur.

Cevap A

1. Orografik (yamaç) yağışlar, nemli hava kütesinin dağa çarparak yükselip soğuması sonucu havanın nem alma kapasitesinin düşmesiyle oluşur.

Bu tür yağışların en fazla Doğu ve Batı Karadeniz ile Antalya Bölümü kıyılarında görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağların kıyı çizgisine paralel uzanması
B) Kıvrım dağların yaygın olması
C) Orman örtüsü bakımından zengin olması
D) Türkiye'nin orta kuşakta bulunması
E) Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşması

2. Türkiye'nin en az yağış alan yöreleriyle ilgili;

- I. yüksek dağlarla çevrili olması,
II. kurakçıl toprakların yaygın olması,
III. bitki örtüsünün cılız olması,

gibi etmenlerden hangileri yağış azlığında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3.

- En fazla yağışı kış mevsiminde alır.
– Yıllık ve günlük sıcaklık farkı azdır.
– Karlı ve donlu gün sayısı azdır.

Yukarıda özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz iklimi
B) Karadeniz iklimi
C) Karasal iklim
D) Sert karasal iklim
E) Mikroklima iklim

4.

	Yıllık Ortalama Sıcaklık °C
Antalya	18,8°C
Sinop	14,2°C
Ankara	12,0°C
Erzurum	5,7°C

Yukarıda yer alan grafikte 4 ilin yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Buna göre, Antalya ile Sinop, Ankara ile Erzurum arasındaki sıcaklık farkının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

	Antalya – Sinop	Ankara – Erzurum
A)	Enlem	Bakı
B)	Yükselti	Enlem
C)	Enlem	Yükselti
D)	Denizellik	Karasallık
E)	Bakı	Bitki Örtüsü

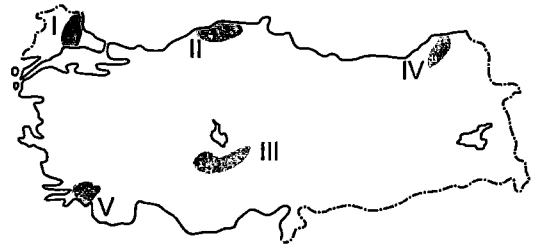
5.

- I. Akdeniz Alçak Basınç Merkezi
II. Sibirya Yüksek Basınç Merkezi
III. İzlanda Alçak Basınç Merkezi
IV. Basra Alçak Basınç Merkezi
V. Asor Yüksek Basınç Merkezi

Yukarıda verilen Türkiye'yi etkileyen basınç merkezlerinden hangisi muson sisteminin bir parçasıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

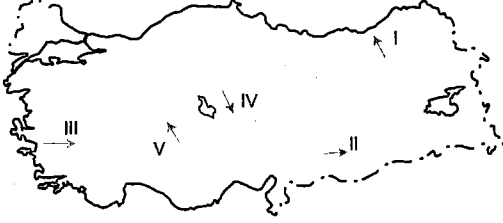
6. Kserofit; zaman zaman çok kurak çevre şartlarına tabi olan çöl ve step bölgelerinde yetişen bitkilerdir.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yörelerin hangisinde iklim koşulları göz önüne alındığında Kserofit bitkilerin görülmesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Fön rüzgârı, dağdan aşağı eserek sıcaklığı artıran ve kurutucu etki yapan bir rüzgârdır. Sıcaklık, yükselmeye her 100 m'de $0,5^{\circ}\text{C}$ düşerken, dağı aşan rüzgârlar da alçaldıkça sıcaklık her 100 m'de 1°C artar.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen noktaların hangisi doğrultusunda fön rüzgârının daha sıcak bir şekilde oluşması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki bölgelerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark en azdır?

- A) Karadeniz
B) Marmara
C) Doğu Anadolu
D) Ege
E) Güneydoğu Anadolu

9. İç Anadolu Bölgesi'nin etrafının yüksek dağlarla çevrili olması denizel etkinin bölgeye sokulmasını engeller.

Bu durumun sonucunda, aşağıdakilerden hangisinin yaşanması beklenmez?

- A) Tuz Gölü çevresinin az yağış alması
B) Rüzgâr erozyonunun artması
C) Tahıl tarımının yaygın olması
D) Yağış rejiminin düzensiz olması
E) Bozkırların geniş yer tutması

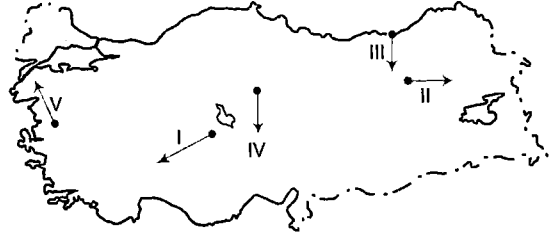
10.

- I. Psödomaki
II. Antropojen bozkır
III. Garig
IV. Alpin çayırı
V. Bozkır

Yukarıdaki bitki örtüsü gruplarından hangisi Karadeniz kıyı kuşağındaki orman tahribatı sonucunda oluşmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'nin yeryüzü şekillerinin etkisiyle kısa mesafelerde büyük yükselti değişimleri görülür. Buna bağlı olarak da bitki örtüsü, tarım ürünleri, iklim, toprak tipi, yağış rejimi, nüfus yoğunluğu ve ekonomik etkinlikler değişiklik gösterir.

Yukarıda yer alan Türkiye haritasında ok yönünde gösterilen alanların hangisinde bu değişikliğin daha belirgin olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Bir kentte;

- kimyasal çözünmenin fazla olduğu,
- güneşli gün sayısının az olduğu

düşünülürse, bu kent için aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Bağıl nem oranı yüksektir.
B) Bitki örtüsü makidir.
C) Kar yağışı fazladır.
D) Sıcaklık farkı fazladır.
E) Nem oranı düşüktür.

13. Yükseldikçe sıcaklık 200 metrede 1°C azalır. Türkiye'de batıdan doğuya, kıydan iç kesimlere gidildikçe yükselti artar.

Buna bağlı olarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılması beklenemez?

- A) Ankara'dan Erzurum'a giden bir gözlemcinin tarım ürünleri olgunlaşma süresinin farklı olduğunu gözlemlemesi
B) Aydın'da mayıs ayında tamamen erimiş olan karların, Hakkâri'de temmuz ayında da erimeye devam etmesi
C) Kars Platosu'nda yaz mevsimi serin geçerken Ağrı Dağı'nda buzullara rastlanması
D) Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın Manisa'da Erzurum'dan daha az olması
E) Toros dağlarının güneye bakan yamaçlarının daha sıcak olması

1. Orografik (yamaç) yağış, hava kütesinin dağ yamacı boyunca yükselerek soğuyup yağış bırakmasıyla oluşur. Türkiye'de özellikle Karadeniz kıyılarında oluşan yağıştır. Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz ve Antalya Bölümü'nde dağların kıyıya yakın ve paralel uzanmasına bağlı olarak en çok bu bölümlerde görülür.

Cevap A

2. Bir hava kütesinin yağış bırakabilmesi için soğuma gerekli olan en temel şarttır. Türkiye'de yağışın en az olduğu yerler denizellik etkisine kapalı etrafı dağlarla çevrili olan yerler ile çukurda kalan yerlerdir.

Cevap A

3. Akdeniz iklimi, yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı olan bir iklim tipidir. Ülkemizde Akdeniz, Ege ve Güney Marmara kıyılarında bu iklim özellikleri yaşanır. Soruda verilen öncüller bu iklime aittir.

Cevap A

4. Tabloda verilen illerin sıcaklıklarının birbirinden farklı olmasında enlem ve yükselti iki temel sebeptir. Antalya Türkiye'nin en güneyinde, Sinop ise en kuzeyinde yer almaktadır. Bu iller arasındaki sıcaklık farkı "enlem" ile açıklanır. Ankara ve Erzurum yaklaşık aynı enlemde yer almalarına rağmen yükselti farkına bağlı olarak Erzurum daha soğuktur.

Cevap C

5. Basra alçak basınç merkezi, muson rejimine bağlı, Asya termik alçak basınç merkezinin bir uzantısına bağlı olarak Basra Körfezi civarında oluşan ve Türkiye'de yaz aylarında etkili olan basınç merkezidir. Sıcak ve kuru bir etkiye sahiptir. Güneydoğu yönünden etkili olur.

Cevap D

6. Kserofit, çok az su içeren topraklarda yaşamaya uyum sağlamış kurakçıl bitkilerin genel adıdır. Çöl ve bozkır alanlarında yetişen bitkiler bu gruba girer. Büyük ve gelişmiş kökleri bulunur. Su kaybına karşı özel yapılar oluşturmuşlardır. Birçoğu gövdelerinde su depo dokusu geliştirmiştir. Haritada verilen alanlardan III numaralı bölge Türkiye'nin en az yağış alan bölgesi olarak bu tür bitkilerin görülmesine elverişlidir.

Cevap C

7. Dağ yamaçlarından alçaldıkları için adyabatik ısınmaya bağlı olarak doğmuş sıcak ve nispeten kuru rüzgârlara "fön" rüzgârları adı verilir. Fön rüzgârları etkileri ile ön plana çıkmaktadırlar. Estikleri zaman, kış mevsiminde çevre sıcaklığını 1-2 saat içerisinde, 10-12 derece kadar arttırırken ılık zamanlarda ise çevreyi kurutup orman yangınlarına sebep olabilmektedir. Verilen alanlardan dağ yamacı boyunca esme şansı olan tek yer I numaralı yerdir.

Cevap A

8. Bir yerin yükseltisinin sıfır (0 metre) kabul edilerek hesaplanan sıcaklığına indirgenmiş sıcaklık denir.

Bir yerin indirgenmiş sıcaklığını hesaplamak için yükseltiden kaynaklanan sıcaklık farkı hesaplanır.

Bu fark o yerin gerçek sıcaklığına eklenir. Bu yüzden farkın az olması için yükseltinin de az olması gerekir. Bu farkın fazla olması için bölgenin yükseltisinin fazla, farkın az olması için de yükseltinin az olması gerekir.

Cevap B

9. İç Anadolu Bölgesi'nin etrafının dağlarla çevrili olması yağışın miktarını etkiler; rejimi etkilemez. Rejim yağışın yıl içindeki aylara dağılışını ifade eder.

Cevap D

10. Psödomaki (yalancı maki), Karadeniz kıyılarında ormanların tahrip edilmesi sonucu oluşan, makiye benzer, nemcil çalı topluluklarına verilen addır.

Ormanların tahrip edildiği yerlerde çalı türleri gelişir. Akdeniz iklim bölgesinin dışında, bu iklimin hissedildiği nemli sahalarda maki türleri içine nemcil türler de karışır. Marmara ve Karadeniz kıyıları psödomakinin görüldüğü yerlerdir.

Cevap A

11. Ülkemizde kısa mesafede iklim ve bitki örtüsü değişimi en fazla, kıyı çizgisine paralel ve yüksek dağların olduğu Doğu Karadeniz'den iç kesime gidildikçe görülür.

Cevap C

12. Kimyasal çözünme kayaların bileşimindeki minerallerin çözünme şeklinde olmaktadır. Nemli, sıcak iklim bölgelerinde daha etkili olan kimyasal çözünmede su, en önemli etmendir.

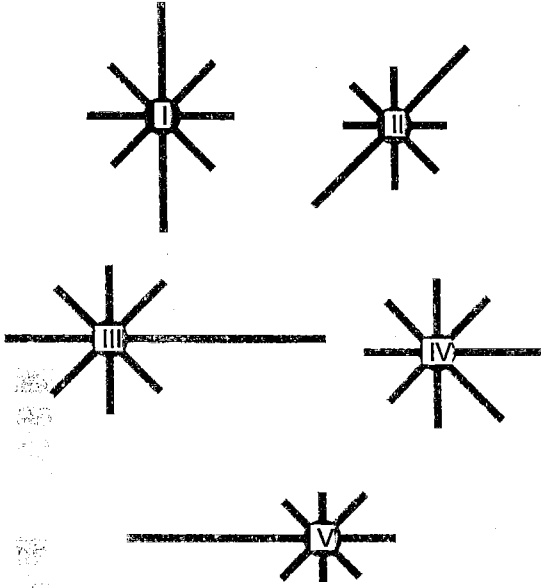
Bağıl nem yağışın fazla olduğu yerlerde fazladır.

Cevap A

13. Bakı; güneşe göre konum demektir. Türkiye'de bakının yönü yıl boyunca güneydir, değişmez. Bu durum Türkiye'nin enlem değerlerine bağlı olarak Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonucudur. Bu yüzden Torosların güneyi daha sıcaktır. Dağların güney yamacının daha sıcak olması yükselti ile değil bakı ile açıklanır.

Cevap E

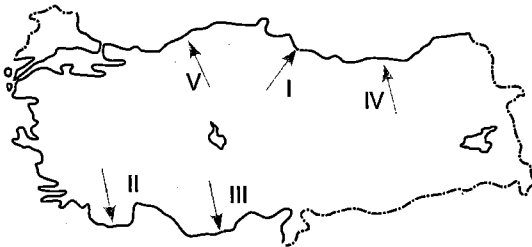
1. Yerel rüzgârların esme sıklığı daha çok yer şekilleri ile bağlantılıdır.

Yer şekillerinin rüzgâra yön verici etkisi göz önüne alındığında yukarıda yer alan rüzgâr güllerinden hangisinin Çanakkale iline ait olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

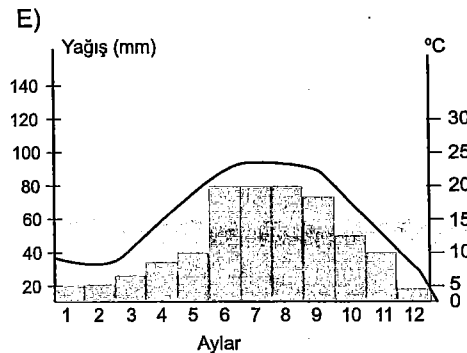
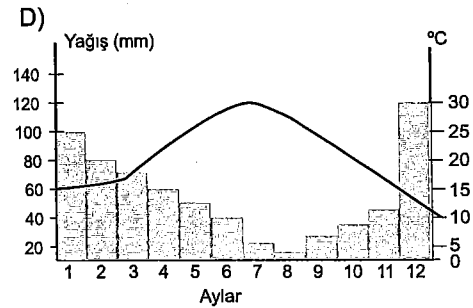
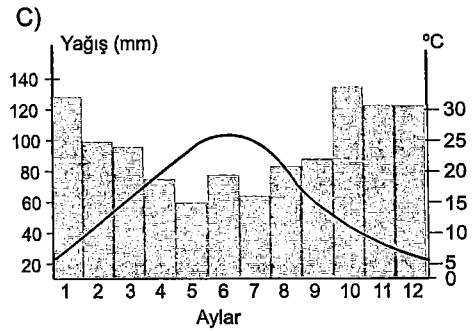
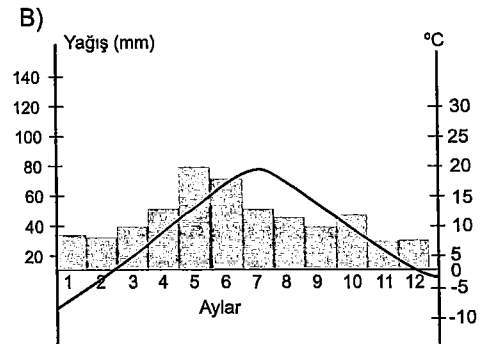
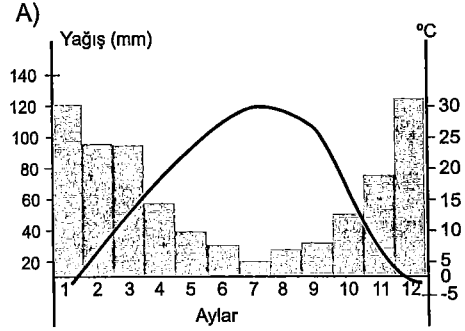
2.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yönlerden hangisinde oluşacak fön rüzgârının (sıcaklığı üzerinde yükseltinin etkisi düşünüldüğünde) sıcaklığının daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Yazların serin, kışların ılık geçtiği, bütün yıl belirgin yağışların görüldüğü bir bölgede yetiştirme imkânı bulan bir bitki, aşağıda yer alan grafiklerden hangisinin iklim bölgesinde yetiştirilebilir?

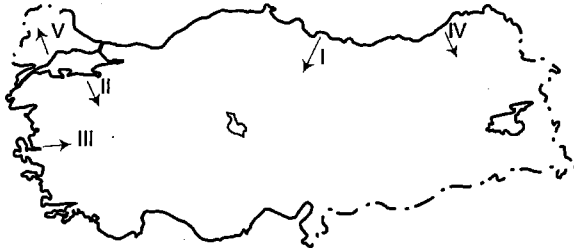

4. Orta Fırat Bölümü'nde Akdeniz'den gelen nemli hava kütleleri nedeniyle Akdeniz iklim özellikleri yaşanırken, bu bölümde kuraklık Akdeniz'den daha fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Yağış rejiminin düzensiz olması
- B) Daha güneyde yer alması
- C) Buharlaşmanın fazla olması
- D) Cephesel yağışların yaşanması
- E) Bitki örtüsünün bozkır olması

5. Türkiye'de iklim özellikleri kısa mesafelerde değişiklik gösterir. Bunun sonucunda bitki örtüsü ve yağış miktarı değişir.

Buna göre Türkiye haritasında gösterilen numaralı ok yönlerinden hangisinde bu değişiklik dağların uzanışına bağlı olarak daha belirgin olarak yaşanır?

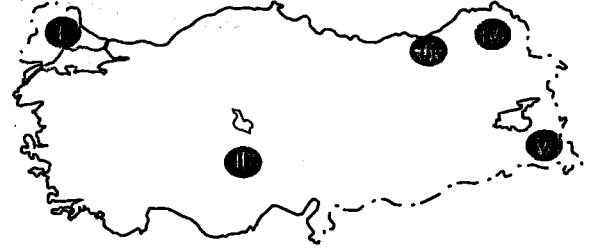
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Karadeniz Bölgesi'nde kıydan yükseldikçe orman örtüsü geniş, karışık ve iğne yapraklı ormanlar şeklinde kuşaklar oluşturur.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağların uzanış doğrultusu
- B) Nemin ve sıcaklığın değişmesi
- C) Bakı durumunun etkisi
- D) Toprak örtüsünün değişmesi
- E) Yıllık ve günlük sıcaklık farkının artması

7.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde orman oluşumu, gelişimi ve kendini yenilemesi daha kolaydır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Yağışlı mevsimde yeşeren, yaz mevsiminde ise sararıp kuruyan ot topluluğu olan bozkır, iklim koşulları düşünüldüğünde, aşağıdaki yörelerin hangisinde yaygın olarak görülür?

- A) Menteşe Yöresi
- B) Çukurova Yöresi
- C) Çatalca Yöresi
- D) Erzurum - Kars Yöresi
- E) Konya - Ereğli Yöresi

9. Bulutluluk oranı ile güneşlenme süresinin ters orantılı olduğu göz önüne alınırsa;

- I. Şanlıurfa
- II. Rize
- III. Çanakkale
- IV. İzmir
- V. Erzurum

yukarıda verilen kent merkezlerinden hangisinde yıllık ortalama güneşlenme süresi daha uzundur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Türkiye'de yaz aylarında hektarlarca orman alanı yanarak yok olmaktadır.

Aşağıda yer alan yörelerin hangisinde yaz mevsiminde (yörenin iklim özelliği göz önüne alındığında) orman yangınları görülme ihtimalinin daha fazla olması beklenir?

- A) Bursa
- B) Rize
- C) Antalya
- D) Bolu
- E) Denizli

1. Bir yerde rüzgârın esme sıklığını gösteren diyagrama rüzgâr frekansı denir. Rüzgâr frekans gülüne bakarak yer şekillerinin uzanış doğrultusu ve hakim rüzgâr yönü hakkında bilgi elde edilebilir. Sıradağlar, boğazlar, derin ve uzun vadiler rüzgârların gerçek yönlerini değiştirirler. Rüzgârlar yatay yönde yer şekillerinin uzanış doğrultusuna uygun eserler. Rüzgârlar boğaz ve vadiye belirli bir doğrultuda daha fazla eserken, engebesiz alanlarda ise; bütün yönlerden az-çok eşit eser. Çanakkale Boğazı'nın uzanış yönüne bağlı olarak kuzeydoğu - güneybatı yönlü eser.

Cevap B

2. Dağ yamaçlarından alçaldıkları için adyabatik ısınmaya bağlı olarak doğmuş, sıcak ve nispeten kuru rüzgârlara "fön" rüzgârları adı verilir. Fön rüzgârları, etkileri ile ön plana çıkmaktadırlar. Estikleri zaman, kış mevsiminde çevre sıcaklığını 1-2 saat içerisinde, 10-12 derece kadar arttırırken ılık zamanlarda ise çevreyi kurutup, orman yangınlarına sebep olabilmektedir. Verilen alanlardan I numaralı bölgede dağların ortalama yükseltisi diğerlerinden daha az olduğu için fön etkisi daha azdır.

Cevap A

3. Yazların serin, kışların ılık geçtiği yıl boyunca yağışlı olan iklim, ülkemizde Karadeniz kıyı kuşağında görülen Karadeniz iklimidir. Bu şartlara uygun tarım ürünü bu coğrafyada yetişebilir. Verilen grafiklerden C seçeneği Karadeniz ikliminin grafiğidir.

Cevap C

4. Orta Fırat Bölümü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan bölümdür. Bu bölgede kuraklığın Akdeniz'e göre daha fazla olmasının sebebi yaz sıcaklık ortalamalarının yüksek olmasına bağlı olarak buharlaşmanın şiddetli olmasıdır.

Cevap C

5. Verilen alanlardan IV numaralı alan Doğu Karadeniz'dir. Bu bölümde dağlar kıyıya en yakın ve ortalama yükseltinin diğer alanlara göre en fazla olduğu yerdir. Bu yüzden hızlı değişen yükselti değerlerine bağlı olarak ve denizelliğin iç kısımlara sokulamaması kısa mesafede en çok iklim değişikliğine neden olur.

Cevap D

6. Bitki örtüsünün bir dağ yamacı boyunca kuşaklar oluşması yükselti sıcaklık ilişkisiyle açıklanır. Yükselti arttıkça her 200 metrede sıcaklık 1°C azalır. Buna bağlı olarak da bitki örtüsü geniş yapraklı, karışık yapraklı, iğne yapraklı ve dağ çayırıları şeklinde kuşaklar oluşur.

Cevap B

7. Bitkiler, bulundukları bölgelerin özelliklerine göre şekillenir ve çeşitlenir. Bitkilerin gelişimini etkileyen faktörler, iklim tipi, yer şekillerinin yapısı, yeryüzünün yükselti seviyesi, toprağın yapısı ve diğer biyolojik unsurlardır. Örneğin, iklimin sıcak ve kurak olduğu bölgelerde, ormanlık alana az rastlanırken fazla olduğu yerde ormanlar oldukça fazladır. Verilen alanlardan III numaralı bölge nem ve sıcaklık şartlarının uygun olmasına bağlı olarak orman oluşumu, gelişimi ve kendini yenilemesi için en uygun koşullara sahip olan yerdir.

Cevap C

8. Yağışların az olduğu yerlerde, ilkbahar yağışlarıyla gelişen ve yazın kuraklığın etkisiyle sararan ot topluluğuna bozkır bitki örtüsü yada bozkır denir. Bozkır, İç Anadolu Bölgesi'nde Tuz Gölü çevresinde, Konya Havzası'nda, Ankara ve Kayseri çevresinde görülür. Ayrıca, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Gaziantep ile Mardin arasındaki alanlarda, İç Batı Anadolu Bölümü'nde, Ergene Havzası'nda, Doğu Anadolu Bölgesi'nde de görülür.

Bozkırları oluşturan otlar:

- Geven
- Çoban Yastığı
- Üzerlik
- Yavşan Otu
- Gelincik
- Sığır Kuyruğu
- Koyun Yumağı
- Çayır Üçgülü

Cevap E

9. Güneşlenme süresi üzerinde etkili olan temel faktörler enlem ve bulutluluk oranlarıdır. Türkiye'de güneşlenme süresinin ortalama 3250 saat ile en fazla olan bölge Güneydoğu Anadolu iken güneşlenme süresi, ortalama 1750 saat ile en az olan Doğu Karadeniz Bölümü'dür.

Cevap A

10. Orman yangınları, Türkiye'de ormanların sürekliliğini tehlikeye sokan etkenlerin en önemlilerinden birisidir. Özellikle orman yangınlarının çıkmasında ve yayılmasında en uygun koşullara sahip Akdeniz iklim kuşağının etkili olduğu ülkemizin önemli bir kısmında, bu doğal afetin tehdidi süreklilik arz etmektedir. Doğal olmayan nedenlerle bile çıkan orman yangınının yayılması, uygun meteorolojik şartlara bağlıdır. Uygun hava sıcaklığı, nispi nem, rüzgâr hızı; yangınlarda en önemli faktörlerdir.

Cevap C

1. Menteşe Yöresi'nin;

- I. iç kesimlerle ulaşımının zor olması,
- II. yağış rejiminin düzensiz olması
- III. yağış miktarının fazla olması

gibi özelliklerden hangisinin üzerinde yer şekillerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Renklendirme yöntemiyle çizilen fizikî haritalarda, Doğu Karadeniz Bölümü'nde kısa mesafelerde renk değişiminin fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış miktarının değişimi
- B) Bitki örtüsünün değişimi
- C) Yükseltinin değişimi
- D) Toprak türünün değişimi
- E) Nüfus yoğunluğunun değişimi

3.

- I. Ergene Ovası
- II. İnegöl Ovası
- III. Silifke Ovası
- IV. Niksar Ovası

Yukarıda verilen ovalardan hangilerinin oluşum kökeni diğerlerinden farklıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

4. Dağların kıyı çizgisine uzanış yönü, kıyı ile iç kesimler arasında iklim koşulları ve ulaşım üzerinde etkilidir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde kıyı iklimi ile iç kesimlerin iklimi arasındaki fark daha az, ulaşım ise daha kolaydır?

- A) Zonguldak
- B) Trabzon
- C) Sinop
- D) Samsun
- E) Ordu

5. İklim koşulları göz önüne alındığında aşağıdaki yörelerin hangisinde kimyasal çözünmeyle toprak oluşumunun daha kolay olduğu söylenebilir?

- A) Tekirdağ
- B) Edirne
- C) Giresun
- D) Ankara
- E) Ardahan

6. Volkanik faaliyetler sonucunda oluşan patlama çukurlarının sularla dolmasıyla oluşan göllere volkanik göl denir.

- I. Eber Gölü
- II. Meke Gölü
- III. Nemrut Gölü

Yukarıdaki göllerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik oluşumlu bir göldür?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Akarsu vadilerinin alüvyonlarından oluşan set ile kapanması sonucu oluşan göllere alüvyal set gölü denir.

- I. Terkos Gölü
- II. Çamiçi Gölü
- III. Mogan Gölü
- IV. Tortum Gölü

Verilen göllerden hangilerinin oluşumu yukarıdaki açıklamaya uyar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

8. Toprağın; akarsular, rüzgârlar ve buzullar ile taşınarak süpürülmesine erozyon denir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde eğime bağlı akarsu erozyonu daha fazla etkilidir?

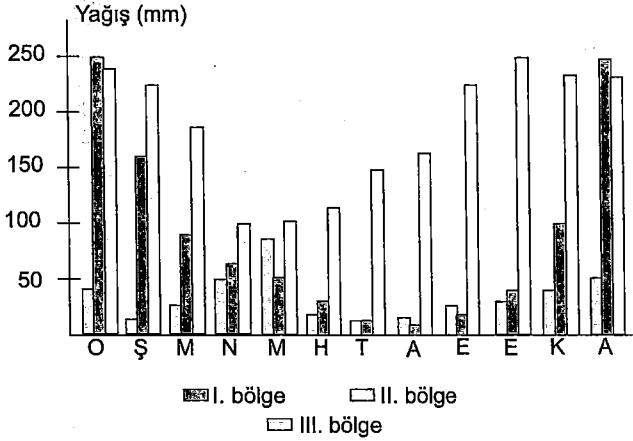
- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine paralel olarak uzanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biri değildir?

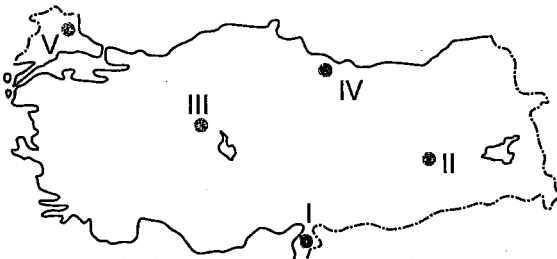
- A) Kıyı ikliminin iç kesimlere sokulamaması
B) Falez oluşumunun yaygınlaşması
C) Tarım ürünleri çeşidinin artması
D) Kıyıda yağışın fazla olması
E) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın geçitlerle sağlanması

10. Aşağıdaki grafikte Türkiye'deki üç bölgenin aylık ortalama yağış miktarları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılmaz?

- A) I. bölge Akdeniz iklimine uyum gösterir.
B) Üç bölgede de yağış rejimi düzensizdir.
C) III. bölge en fazla yağışı ilkbaharda alır.
D) II. bölge tarımda sulamaya en az ihtiyaç duyan bölgedir.
E) I. bölgedeki toplam yağış miktarı diğer iki bölgeden fazladır.
11. Sıcaklık değerlerindeki azalmaya bağlı olarak belli bir yükseltiden sonra tarım faaliyetlerinin yapılması güçleşir.

Buna göre, Türkiye'nin mutlak konum özellikleri düşünüldüğünde yukarıda verilen noktaların hangisinde tarım üst sınırının daha yüksek olması beklenir?

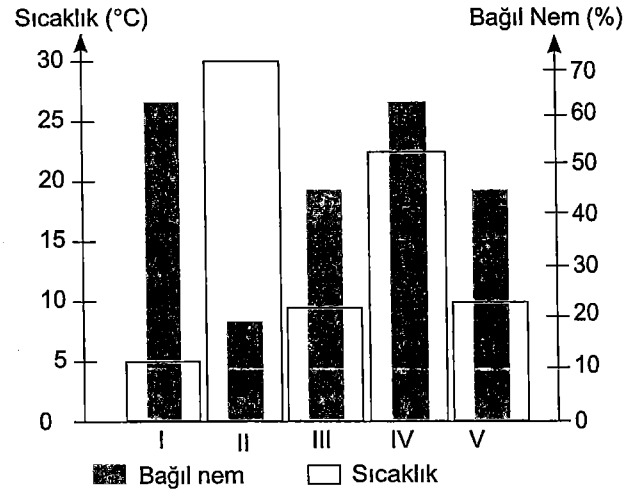
- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yıllık yağış miktarı Batı Karadeniz'den daha fazladır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusu
B) Orman alanının fazla olması
C) Ortalama yükseltinin daha fazla olması
D) Buharlaşmanın fazla olması
E) Dağların kıvrılma sonucunda oluşması

13. Aşağıdaki grafikte beş ayrı yörenin yıllık ortalama sıcaklıkları ve bağıl nem oranları verilmiştir.

Grafikteki bilgiler düşünüldüğünde, hangi yörede yağış olasılığının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Bir yerde yer şekillerinin durumu fizikî ve beşerî birçok durumu etkilemektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesinde yer şekillerinin etkisi bulunmaz?

- A) Ülkemizdeki dağların güney yamaçlarında kırsal yerleşmenin daha fazla olması.
B) Karadeniz kıyılarında boyuna kıyı tipinin görülmesi
C) Iğdır'da pamuk tarımının yapılması
D) Demir yollarının doğu-batı istikametinde gelişmesi
E) İç kesimlerde karasallığın daha fazla geniş yer kaplaması

1. Menteşe Yöresi'nde dağlar kıyıya paralel uzandığı için iç kesimlerle ulaşım zor yağış miktarı fazla ve denizelliğin etki alanı dardır. Yağışın rejimi iklime bağlı olarak düzensizdir. Dağların uzanışının rejim üzerinde bir etkisi yoktur.

Cevap D

2. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağlar kıyıya en yakın ve ortalama yükselti fazla olduğu yerdir. Bu yüzden hızlı değişen yükselti değerlerine bağlı olarak kısa mesafede renklendirme yönteminde renkler değişir.

Cevap C

3. Verilen ovalardan Silifke Ovası, Göksu Nehri'nin getirdiği alüvyallarla oluşan bir kıyı ovası olan delta ovasıdır. Diğer ovalar ise Türkiye'nin tektonik oluşumlu iç ovalarına örnektir.

Cevap B

4. Soruda verilen tüm iller Karadeniz Bölgesi'nde yer almasına rağmen Orta Karadeniz'de yer alan Samsun'un ulaşım imkânları daha kolaydır, iklimin etki alanı bu ilde iç kısımlara daha fazla sokulur. Bu durumun nedeni ise Orta Karadeniz'de dağların yükseltilerinin daha az olması ve kıyı gerisinde yer almasıdır.

Cevap D

5. Kimyasal çözünme kayaların bileşimindeki minerallerin çözünmesi şeklinde olmaktadır. Nemli, sıcak iklim bölgelerinde daha etkili olan kimyasal çözünmede su, en önemli etmendir. Çünkü su, minerallerin kimyasal yapısını değiştirir. Verilen şartları en çok taşıyan il Giresun'dur.

Cevap C

6. Verilen göllerden Eber Gölü tektonik, Meke Gölü İç Anadolu'da yer alan volkanik (maar), Nemrut Gölü ise Doğu Anadolu'da yer alan volkanik (krater) bir göldür.

Cevap B

7. Verilen göllerden Çamiçi (Bafa) ve Mogan oluşum bakımından alüvyal set gölleri iken Terkos (Durusu) Gölü kıyı set, Tortum Gölü ise heyelan set gölüdür.

Cevap D

8. Çoğu bölgede en büyük erozyon etkeni akarsulardır. Bir ırmak yatağında akan su sürekli olarak parçalanmış kayaları taşır, yatakta biriktirir, "Dibe çöken" taşlar yatağı aşındırarak derinleşmesine, genişlemesine yol açarlar. Suyun akışı ne denli hızlıysa, aşındırma işlemi de o denli büyük olur. Taşkın hâlindeki bir ırmak muazzam kaya parçalarını kolayca bir yerden bir yere taşır. Bir ırmağın uzunluğu boyunca kayalar, taşlar sürekli aşınmaya uğrar, taşınır ve dipte biriktirilir. Verilen alanlarda I numaralı bölge en dağlık alandır.

Cevap A

9. Boyuna kıyı: Dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde görülür. Karadeniz ve Akdeniz kıyıları örnek verilebilir. Bu kıyılarda girinti-çıkıntı azdır. Doğal limanlar azdır ve hinterlandları dardır. İç kesimlere ulaşım zordur. Dalganın aşındırması ile falez oluşumu fazladır. Kıyı ile iç kesim arasında iklim, bitki örtüsü, ekonomik faaliyetlerde farklılık fazladır. Fakat tarımsal çeşitlilik iklim etkisine bağlı olarak az veya çok olabilir. Karadeniz ikliminde daha çok nemlilik isteyen ürünler yetiştirilir. Ve bu durum dağların uzanışına bağlı olarak artmaz veya azalmaz.

Cevap C

10. Grafik dikkatli incelendiğinde I numaralı bölge karasal iklim, II numaralı bölge karadeniz iklim ve III numaralı bölge de Akdeniz iklimine ait verilere sahiptir. Bu üç merkezde en az yağış miktarı, grafik dikkatli incelendiğinde I. bölgeye aittir.

Cevap E

11. Tarım üst sınırı enlem yani sıcaklığa bağlı olarak Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe deniz seviyesine yaklaşır. Verilen merkezlerden en yüksek olduğu yer I numaralı alandır.

Cevap A

12. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağlar kıyıya en yakın ve ortalama yükseltilerinin diğer alanlara göre en fazla olduğu yerdir. Bu durum başta yağış miktarı olmak üzere bölgede iklimin etki alanı, ulaşım gibi bir çok durumu etkiler.

Cevap C

13. Bağıl nem sıcaklıkla ters orantılıdır. Bağıl nemin %100 olması, havanın artık suyla doyurulmuş olması demektir. Bu durumda hava daha fazla su alamayacak ve havaya katılmaya çalışan buhar yoğunlaşarak sıvı hâline dönüşecektir. Bağıl nem %100'den küçük bir değerdeseyse buharlaşma gözlenir. Örneğin havanın bağıl nemi %50 ise yağmur yağma ihtimali olmayabilir fakat bağıl nem oranı %95 ise büyük ihtimalle yağmur yağacaktır. Grafikte verilen merkezlerden I ve IV numaralı alanlarda bağıl nem eşit olduğu için sıcaklığı daha düşük olan yerde yağış ihtimali daha fazladır.

Cevap A

14. Bakı güneşe göre konum demektir. Türkiye'de bakının yönü yıl boyunca güneydir değişmez. Bu durum Türkiye'nin enlem değerlerine bağlı olarak Kuzey Yarımküre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonucudur. Yerleşmelerin güneyde olmasının nedeni budur. Mutlak konumun sonucuna bağlı olarak güney daha çok nüfusludur.

Cevap A

1.

- I. Maden çeşidinin fazla olması
- II. Maki bitki örtüsünün görülmesi
- III. Cephe yağışlarının görülmesi
- IV. Tarım ürünü çeşidinin fazla olması

Yukarıda Türkiye ile ilgili verilen bilgilerin hangilerinde hem matematiksel (mutlak) konum hem de özel (göreceli) konumun etkisi bulunur?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

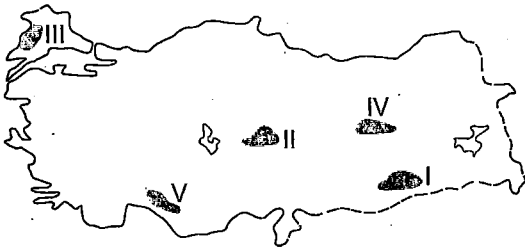
2. Aşağıdaki kent çiftlerinden hangilerinin 21 Haziran'da gündüz süreleri arasındaki fark daha azdır?

- A) Çanakkale - Şanlıurfa
B) Denizli - Bitlis
C) İstanbul - Antalya
D) Artvin - Hakkâri
E) Muğla - Kastamonu

3. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumuna Türkiye'nin matematik (mutlak) konumu sonucunda rastlanmaz?

- A) Tsunami
B) Haliç kıyı tipi
C) Aktif volkanlar
D) Fiyort kıyı tipi
E) Fön rüzgârları

4.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretlenen alanların hangisinde sıcaklık ve yağış özelliklerine bağlı olarak kimyasal çözünme daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Türkiye'de yer şekilleri çeşitliliğine, dağların uzanışına, deniz akıntılarına bağlı olarak farklı kıyı tipleri oluşur.

Buna göre aşağıda verilen ülkemizin kıyı kesimlerinden hangisinde dalmaçya kıyı tipi görülür?

- A) Muğla kıyıları
B) Rize kıyıları
C) İstanbul kıyıları
D) Teke kıyıları
E) Biga kıyıları

6.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli alanların hangisinde toprak yıkanması fazla, kireç oranı daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

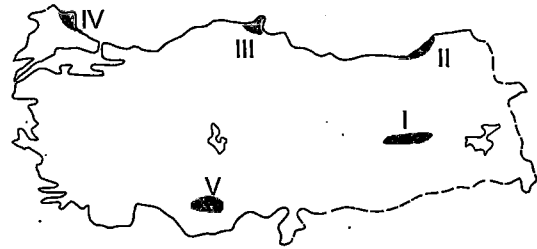
7.

- I. Eğimin fazla olması
- II. Nadas alanlarının geniş olması
- III. Bitki örtüsünün cılız olması
- IV. Tarım alanlarının eğime paralel sürülmesi
- V. Toprak oluşumunun yavaş olması

Yukarıdaki bilgilerden hangisi Türkiye'de erozyonun fazla olmasının nedenlerinden değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

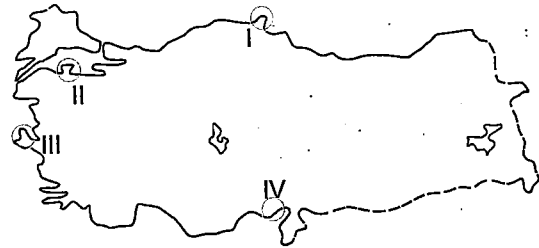
8.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretlenmiş alanların hangisinde tektonik deprem riski daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli alanların hangilerinde tombolo (saplı ada) oluşumuna rastlanır?

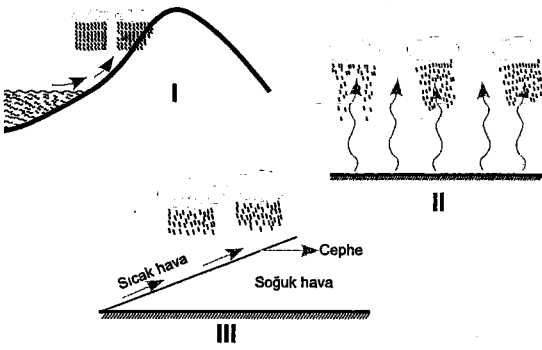
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

10. Türkiye iklim çeşitliliğinin fazla olduğu bir ülkedir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de iklim çeşitliliğini sağlayan etmenlerden değildir?

- A) Bitki örtüsünün çeşitli olması
- B) Kısa mesafede yer şekillerinin değişmesi
- C) Dağların kuzey ve güneyde kıyı çizgisine paralel uzanması
- D) Üç tarafın denizlerle çevrili olması
- E) Batıdan doğuya doğru yükselti ortalamasının artması

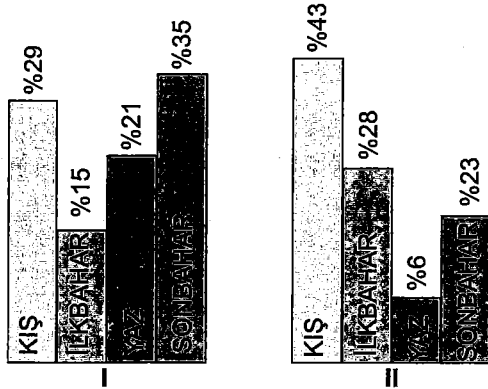
11.

Yukarıda verilen yağış şekillerinin en fazla görüldüğü iller sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konya – Giresun – İzmir
- B) Rize – Ankara – Antalya
- C) Adana – Ordu – Karaman
- D) Ankara – Rize – Antalya
- E) Trabzon – Sinop – Zonguldak

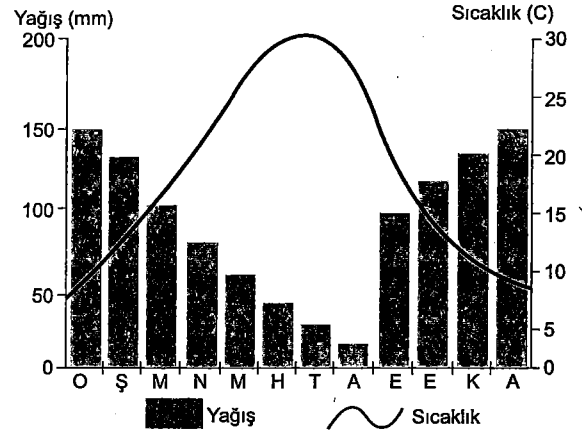
12.

Yağışların mevsimlere oransal olarak dağılışının gösterildiği yukarıdaki grafikler, aşağıdaki kentlerimizden hangilerine ait olabilir?

	I	II
A)	Kars	Rize
B)	Ankara	Adana
C)	Trabzon	Mersin
D)	Mardin	İzmir
E)	İstanbul	Samsun

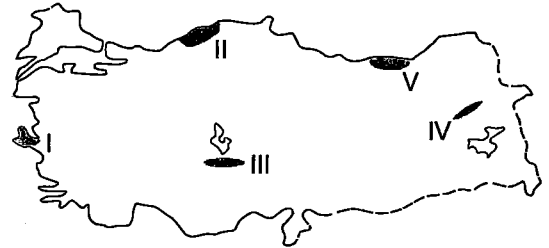
13.

Yukarıda verilen grafikteki sıcaklık ve yağış özellikleri incelendiğinde bu bölgenin kıyılarında yaygın bitki örtüsünün aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Bozkır
- B) Maki
- C) Dağ çayırları
- D) Kayın ormanı
- E) Ladin ormanı

14. Nemlilik ile sıcaklık farkı ters orantılıdır.

Buna göre yukarıdaki Türkiye haritasında işaretlenmiş yörelerden hangilerinde günlük sıcaklık farkı daha fazladır?

- A) I ve III
- B) I ve V
- C) II ve IV
- D) II ve V
- E) III ve IV

1. Türkiye Orta Kuşak'ta (mutlak konum) yer almamıza bağlı olarak dört mevsimi belirgin olarak yaşar. Ülkemizde ayrıca aynı anda veya kısa mesafelerde de farklı mevsim özellikleri yaşanır. (göreceli konum) Bu iki durum da tarımsal çeşitliliğimizi artırır.

Cevap B

2. Aynı enlem üzerinde yer alan merkezlerde gece ile gündüz süreleri aynıdır. Buna bağlı olarak da gece-gündüz süreleri arasındaki fark aynıdır. Verilen seçeneklerde yaklaşık aynı enlemde yer alan iller Denizli ve Bitlis'tir.

Cevap B

3. Türkiye matematiksel konumunun sonucuna bağlı olarak Orta Kuşak'ın Ekvator'a yakın bölümünde yer alır. Dünya 4. Jeolojik Dönem'de Buzul Çağı yaşamış olmasına rağmen Türkiye'de buzullaşma hiçbir zaman deniz seviyesine inmemiştir. Yalnızca yükseltisi fazla olan dağların zirvelerinde buzullaşma etkili olmuştur. Türkiye'de buzul aşındırmasıyla oluşan fiyort veya skeyer tipi kıyılar bulunmaz. Bu Türkiye'nin enleminin, yani matematiksel (mutlak) konumunun sonucudur.

Cevap D

4. Kimyasal çözünme kayaçların bileşimindeki minerallerin çözünmesi şeklinde olmaktadır. Nemli, sıcak iklim bölgelerinde daha etkili olan kimyasal çözünmede su, en önemli etmendir. Çünkü su, minerallerin kimyasal yapısını değiştirir. Verilen alanlardan en çok yağış alan merkez V numaralı alan kimyasal çözünmenin en fazla olduğu alandır.

Cevap E

5. Dalmaçya kıyı tipi ülkemizde Antalya Bölümü'nde, Kaş - Finike arasında görülen, adacıklı bir kıyı tipidir. Bu kıyılar Teke Platosu kıyılarıdır.

Cevap D

6. Topraklardaki tuz ve kireç birikiminin fazla veya az olması o bölgenin yağış miktarı ile ilgilidir. Yağışın fazla olduğu yerlerde yıkanmışlığa bağlı olarak tuz ve kireç birikimi azdır. Doğu Karadeniz, yağışın fazla olmasına bağlı olarak yıkanmış topraklara sahiptir.

Cevap D

7. Erozyon, diğer adıyla aşınım, kurak ve bitki örtüsü bakımından fakir olan yerlerde yer kabuğunun üzerindeki toprakların, başta akarsular olmak üzere türlü dış etkenlerle aşındırılıp yerinden koparılması, bir yerden başka bir yere taşınması ve biriktirilmesi olayıdır. Toprak oluşumunun erozyonun oluşumu ile ilgisi yoktur.

Cevap E

8. Türkiye'de yer alan fay hatları Kuzey Anadolu, Güney Anadolu ve Batı Anadolu fay hatlarıdır. Fay hatlarına yakınlaştıkça tektonik deprem riski artmaktadır. Bu yüzden faylara en yakın seçenek doğru cevap olacaktır. I numaralı alan dışında diğerleri faylardan uzak olan merkezlerdir. Bu bölgelerde risk az iken I numaralı alanda tektonik deprem riski fazladır.

Cevap A

9. Bir adayı karaya veya adaları birbirine bağlayan setlere tombolo adı verilir. Bu yeryüzü şekillerinin oluşumundaki temel neden dalgalardır. Ülkemizde Kapıdağ Yarımadası (II) ve Sinop (I) yerleşim barındıran önemli tombololardır.

Cevap C

10. Bitki örtüsünün çeşitli olması iklim çeşitliliğinin nedeni değil, sonucudur. İklim çeşitliliğine bağlı olarak bitki örtüsü çeşitlenmiştir.

Cevap A

11. I. şekildeki yağış orografik (yamaç) yağışıdır. Karadeniz iklim bölgesinde etkilidir. (Rize)

II. şekildeki yağış konveksiyonel (yükselim) yağışıdır. Karasal iklim bölgesinde etkilidir. (Ankara)

III. şekildeki yağış cephesel (frontal) yağışıdır. Akdeniz iklim bölgesinde etkilidir. (Antalya)

Cevap B

12. Türkiye bulunduğu coğrafi konum itibarıyla yarı kurak bir iklim coğrafyasında yer alır. Türkiye'de görülen iklim tiplerinin yağış rejimleri genel olarak düzensizdir. Kısmen Karadeniz ikliminin daha düzenli olduğundan söz edilebilir. Soruda iki farklı iklimin yağışları gösterilmiştir. Kışı yağışlı iklim Akdeniz iklimi, sonbaharı yağışlı iklim Karadeniz iklimidir.

Cevap C

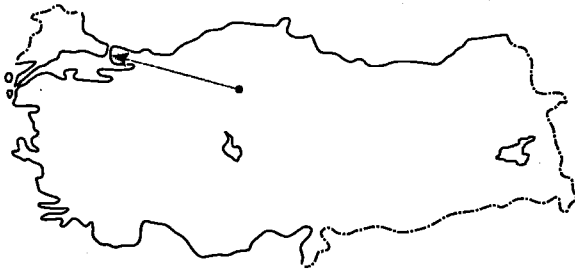
13. Akdeniz iklimi yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı bir iklim tipidir. Grafik incelendiğinde bu iklime ait olduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizde Akdeniz, Ege ve Güney Marmara kıyılarında bu iklim özellikleri yaşanır. Akdeniz ikliminin bitki örtüsü makidir. Çalı formasyonunda yer alan makiler kısa boylu ağaç toplulukları olarak bilinirler. Yaz kuraklığına uyum sağlamış, kök sistemleri gelişmiş bitkilerdir. Akdeniz ikliminin görüldüğü tüm kıyılarda deniz seviyesinde makilere rastlanır.

Cevap B

14. Nem sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Bu yüzden haritada yer alan III ve IV numaralı alanlar karasal bir bölgede yer aldıkları için havanın çabuk ısınıp çabuk soğuduğunu ve sıcaklık farkının arttığını söyleyebiliriz.

Cevap E

1.

Yukarıdaki haritada ok yönünde gidildikçe;

- I. okur-yazar oranı,
- II. nüfus yoğunluğu,
- III. kırsal nüfus oranı

özelliklerinden hangilerinde artış gözlenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

2. Ülkemizde dağınık yerleşme örneklerine Doğu Karadeniz'de, toplu yerleşme örneklerine ise iç kesimlerde rastlanır.

Yerleşme dokularındaki bu farklılık özellikle aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanır?

- A) Yer şekilleri
- B) Tarım
- C) Ulaşım
- D) Toprak yapısı
- E) Endüstri

3. Aşağıdakilerden hangisi İstanbul, Ankara, İzmir gibi kentlerin fazla göç almasının olumsuz sonuçlarından değildir?

- A) Çarpık kentleşmenin ortaya çıkması
- B) Ticaret hacminin düşmesi
- C) Altyapı hizmetlerinde yetersizliklerin görülmesi
- D) Kentlerde enerji üretiminin artması
- E) Sosyal sorunların yaşanması

4. Tarım alanlarının fazla olduğu ve nüfusun büyük bir çoğunluğunun geçimini tarımla sağladığı şehirler tarım şehirleridir.

Aşağıdaki kentlerin hangisindeki nüfuslanmanın nedeni tarımsal faaliyetlerdir?

- A) Kuşadası
- B) Zonguldak
- C) Iskenderun
- D) Aksaray
- E) Dalaman

5. Türkiye'de nüfusun ve nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölge, Marmara Bölgesi'dir.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

- A) Sanayinin gelişmiş olması
- B) İş imkânlarının fazla olması
- C) Eğitim olanaklarının fazla olması
- D) İklim çeşitliliğinin fazla olması
- E) Endüstri tesislerinin fazla olması

6. Kerpiç, kurak ve yarı kurak bölgelerde, yapı malzemesi olarak taşın ve ağacın fazla bulunmadığı yerlerde en çok kullanılan yapı malzemesidir.

Buna göre Türkiye'de kerpiç evlerin en çok görüldüğü bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz
- B) Karadeniz
- C) Ege
- D) Marmara
- E) İç Anadolu

7. Denize kıyısı olan bölgelerimizde önemli yerleşim merkezleri kıyılarda sıralandığı hâlde Ege Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde bu durum görülmez.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kıyıların girintili çıkıntılı olmasıyla
- B) Dağların kıyı çizgisine dik uzanmasıyla
- C) Kıyılarda yer alan toprakların verimsiz olmasıyla
- D) Akdeniz ikliminin hâkim olmasıyla
- E) Endüstri kuruluşlarının kıyıdan uzak olmasıyla

8. Türkiye'de kırsal yerleşme dokularının toplu ya da dağınık olmasında rol oynayan başlıca faktörler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer şekilleri ve su kaynakları
- B) Ekonomik faaliyet türü
- C) Tarım ürünleri çeşidi
- D) Nüfus yoğunluğu
- E) Ulaşım olanakları

9.

- Toplam nüfusun ülke yüz ölçümüne oranına aritmetik nüfus yoğunluğu,
- Tarımla uğraşan insan sayısının tarım alanlarına oranına ise tarımsal nüfus yoğunluğu denir.

Türkiye'de tarımsal nüfus yoğunluğunun aritmetik nüfus yoğunluğundan fazla olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Arazi yapısının engebeli, tarım alanlarının az olmasıyla
- B) Doğum oranının fazla olmasıyla
- C) Kırdan kente göçün fazla olmasıyla
- D) Tarımda sulamanın yaygın olmamasıyla
- E) Kentli nüfusun kırsal nüfustan fazla olmasıyla

10. Deprem olma riski yüksek olan alanlarda konutlar hafif ve esnek malzemelerden yapılmalıdır.

Buna göre aşağıdaki illerimizden hangisinde hafif ve esnek malzeme kullanma ihtiyacı en fazladır?

- A) Karaman
- B) İzmir
- C) Mardin
- D) Konya
- E) Kırklareli

11. Aşağıdaki tabloda iki bölgenin bazı nüfus özellikleri verilmiştir.

Nüfus Özellikleri	I. Bölge	II. Bölge
Genç Bağımlı nüfus	%10	%28
Nüfus artış hızı	%10	%25
Ortalama ömür	78 yaş	65 yaş
Okur - yazar	%97	%70

Bu tablodan yararlanarak bu iki bölge ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. bölge daha gelişmiştir.
- B) II. bölgede yaşlı nüfus oranı daha azdır.
- C) I. bölgede eğitim hizmetleri daha gelişmiştir.
- D) I. bölgede aritmetik nüfus yoğunluğu daha fazladır.
- E) II. bölgede işsizlik oranı daha yüksektir.

12. Akdeniz Bölgesi'nde çok sık ve çok seyrek nüfuslu yerleşmelerin yan yana bulunmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

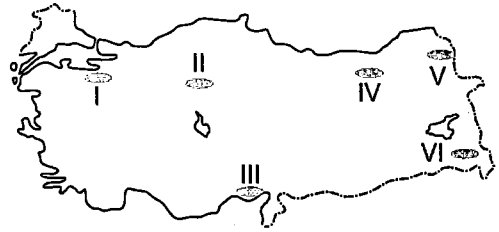
- A) Ticaret ve sanayinin
- B) Plato ve ovaların verimli olması
- C) Dağların uzanışı nedeniyle iklimin değişmesi
- D) Bölgede farklı iklimlerin görülmesi
- E) Orman dağılışının farklılık göstermesi

13. Tarım alanları miras yoluyla giderek bölündüğü için küçülen toprak parçaları, ailelerin geçimini sağlamaya yetmediğinden kırsal kesimden kentlere olan göç artmaktadır.

Türkiye koşulları düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi bu nedene dayalı göçü azaltmak için yapılabilecek doğru bir çalışmadır?

- A) Birim alandan elde edilen verimin artırılması
- B) Orman ve çayırın tarlaya çevrilmesi
- C) Doğum oranının artırılması
- D) Eğitim seviyesinin yükseltilmesi
- E) Mera hayvancılığının yaygınlaştırılması

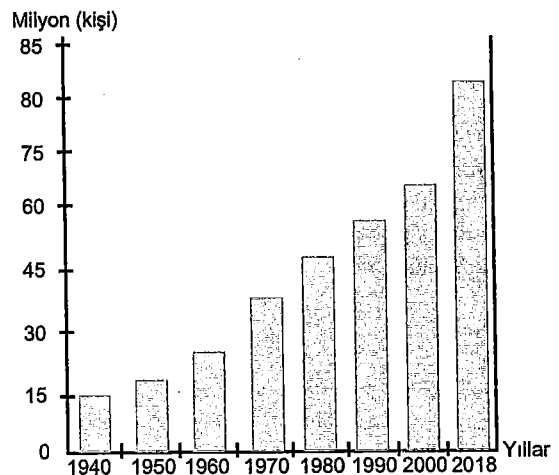
14.

Bu haritada işaretlenen yörelerin hangilerinde nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır?

- A) I, II ve III
- B) I, IV ve V
- C) II, III ve IV
- D) II, V ve VI
- E) IV, V ve VI

15. Aşağıda Türkiye'nin 1940-2018 yılları arasındaki nüfus miktarları verilmiştir.

Bu grafikten çıkarılacak en doğru yargı aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Nüfus miktarlarında dalgalanma görülür.
- B) Aritmetik nüfus yoğunluğunda artış gözlenir.
- C) Nüfus artış hızı sabittir.
- D) Nüfusun en fazla arttığı yıl 1950'dir.
- E) Son nüfus sayımındaki nüfus miktarı, ilk nüfus sayımındaki nüfus miktarının on katıdır.

1. Haritada verilen ok yönü Çankırı'dan İstanbul'a doğru uzanmaktadır. Gelişmişlik seviyeleri, okur-yazar oranının daha fazla olmasına; yoğunluk ise hem nüfusun fazla hem de yüz ölçümünün küçük olmasına bağlı olarak artar. Kırsal nüfus oranı ise azalır.

Cevap D

2. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler, tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir. Soruda karşılaştırılan bölgelerde bu farklılığın olmasında (tatlı su kaynakları seçeneklerde olmadığı için) yer şekilleri etkilidir.

Cevap A

3. Gelişmiş olan şehirlerin yoğun göç alması nüfus miktarının artmasına neden olmaktadır. Bir bölgede nüfusun artması ticaret hacminin düşmesine değil yükselmesine neden olur.

Cevap B

4. Seçeneklerde verilen merkezlerin fonksiyonları; Kuşadası-turizm, Zonguldak-maden, Iskenderun-liman, Dala-man-turizm şeklindedir. Aksaray ise bütün yönleriyle bir tarım şehridir.

Cevap D

5. Bir bölgedeki nüfus miktarını en çok etkileyen faktör, beşerî faktörlerdir. Marmara'nın yoğun nüfuslu olmasında iklimin etkisi diğer seçeneklere göre daha azdır. Marmara'nın nüfus miktarının bu denli fazla olması yoğun göç almasından kaynaklanır. İnsanlar bu bölgeye ikliminden dolayı göç etmezler.

Cevap D

6. Kerpiç meskenler: Bu tür meskenler, ormandan uzak ve ev yapımı için elverişli taşlardan mahrum olan yörelerde yapılmaktadır. Kerpiç evler genellikle orman varlığı az ve kolay şekillenebilen taşlardan yoksun olan İç Anadolu Bölgesi'nde görülür.

Cevap E

7. Yerleşmeler üzerindeki en önemli faktörlerden biri iklim, diğeri ise yer şekilleridir. Türkiye'de kıyı bölgelerdeki iklimlerin dağılışı ve tarım arazilerinin varlığı göz önüne alındığı zaman Akdeniz ve Karadeniz'de iklimin dar kıyı şeridinde görülmesinin, Ege Bölgesi'nde ise daha geniş bir alanda görülmesinin temel nedeni dağların uzanış doğrultusudur.

Cevap B

8. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler, tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir.

Cevap A

9.

- Aritmetik nüfus yoğunluğu: Toplam nüfus / Toplam yüz ölçümü
- Tarımsal nüfus yoğunluğu: Tarımla uğraşan nüfus / Tarım alanları

Bir bölgede tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasındaki en önemli faktör, bölgenin dağlık ve engebeli olmasıdır. Bu durum tarım alanlarının daralmasına ve tarımsal yoğunluğun artmasına neden olur. Aritmetik nüfus yoğunluğu az, tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olan Doğu Karadeniz bunun bir örneği olabilir.

Cevap A

10. Depreme dayanıklı malzemeye ihtiyacın fazla olması, deprem riskinin yüksek olduğu bölgelerde daha fazladır. Verilen seçeneklerde riskin en fazla olduğu il, Batı Anadolu Fay Kuşağı'nda olan İzmir'dir. Diğer seçenekler deprem riskinin az olduğu illerdir.

Cevap B

11. Grafiğe bakılarak seçenekler değerlendirildiğinde;

A seçeneği I. bölgenin nüfus artış hızının düşük olması, ortalama ömrün uzun olması, okur-yazar oranının daha fazla olmasından,

B seçeneği ortalama ömrün daha kısa olmasından,

C seçeneği okur-yazar oranının daha fazla olmasından,

E seçeneği genç nüfusunun fazla olmasından yola çıkarak söylenebilir. Ancak yüz ölçümlerine ve nüfus miktarına dair bir bilgi olmadığı için yoğunluk hakkında bilgiye ulaşılamaz.

Cevap D

12. Bu bölgede nüfusun dağılışında bu denli farklılıkların görülmesinin nedeni, ticaret ve sanayinin belirli bölgelerde toplanmasıdır. Antalya, Adana, Mersin ve Iskenderun bu durumun örnekleridir.

Cevap A

13. Türkiye'de en çok görülen göçlerden biri de kırdan kente olan göçtür. Bunun en önemli nedenlerinden biri de tarım alanlarının miras yoluyla parçalanmasıdır. Toprakların küçülmesi, ailelerin ekonomik açıdan yeterince kazanamamasına yol açmaktadır. Ailelerin ekonomik açıdan daha fazla kazanması için birim alandan alınan verimin artırılması, göçün önüne geçmek için alınması gereken tedbirlerdendir.

Cevap A

14. IV, V, VI numaralı alanların dağlık ve engebeli olması, olumsuz iklim şartlarına bağlı olarak nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının altında kalmasına yol açmıştır.

Cevap E

15. Aritmetik nüfus yoğunluğu: Toplam nüfus / Toplam yüz ölçümü.

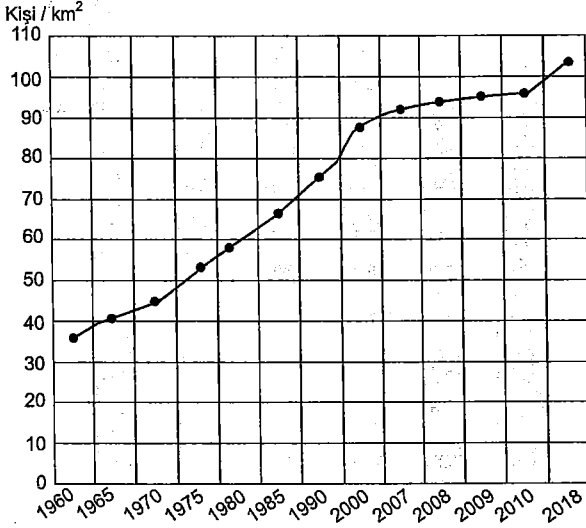
Grafik dikkatle incelenirse Türkiye'nin nüfusunun sürekli arttığı gözlemlenir. Yüz ölçümümüz değişmediği için yoğunluk da sürekli olarak artar.

Cevap B

1. Türkiye'nin 1935'ten günümüze kadar olan dönemde nüfus artış hızı değişimi düşünüldüğünde, aşağıda verilen olaylardan hangisinin ülkemiz nüfusunun artış hızının değişkenliği üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) İkinci Dünya Savaşı
B) Nüfus planlamaları
C) Ekonomik bunalımlar
D) Yurt dışına yapılan işçi göçleri
E) Kırsal alandan kentsel alana yapılan göçler

2. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1960- 2018 yılları arasındaki nüfus yoğunlukları gösterilmiştir.

Bu grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?

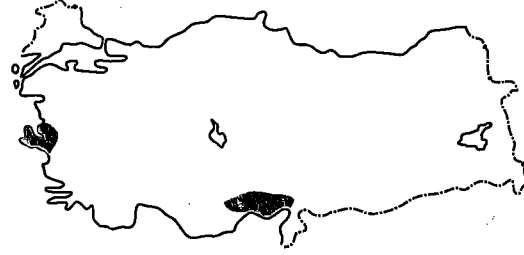
- A) Verilen nüfus yoğunlukları 30-110 kişi aralığında seyretmiştir.
B) Nüfus miktarı sürekli olarak artmıştır.
C) Nüfus yoğunluğundaki en az artış, 2007-2010 yılları arasında olmuştur.
D) Nüfus artış hızı sürekli olarak artmıştır.
E) 1960-2018 yılları arasındaki dönemde km²'ye düşen kişi sayısı yaklaşık 70 kişi artmıştır.

3. Türkiye'de nüfus dağılışı dengesizdir. Ülkemiz sınırları içerisinde, aralarında büyük farklar bulunan yoğun ve tenha nüfuslu alanlar mevcuttur.

Aşağıda verilenlerden hangisi ülkemizdeki tenha nüfuslu alanların mevcut olma sebepleri arasında gösterilemez?

- A) Yüksek ve engebeli alanlar
B) Ticaretin gelişmediği alanlar
C) Yağışın fazla olduğu alanlar
D) Sanayinin gelişmediği alanlar
E) Yağışın az, kuraklığın fazla olduğu alanlar

4.

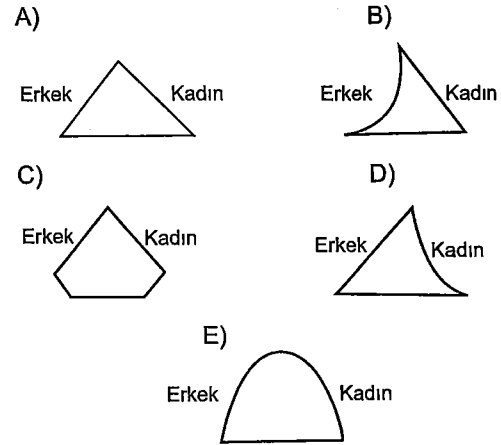

Yukarıdaki haritada gösterilen taralı alanların yoğun nüfuslu olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Verimli tarım arazilerinin varlığı
B) Alüvyal arazilerin varlığı
C) Tarıma dayalı sanayinin varlığı
D) Turizm çeşitliliğinin fazlalığı
E) Endüstriyel kuruluşların fazlalığı

5. Göç veren illerde kadın ve erkek nüfusları arasındaki fark belirgindir.

Buna göre aşağıda verilen nüfus piramitlerinden hangisi göç veren illere örnek gösterilebilir?

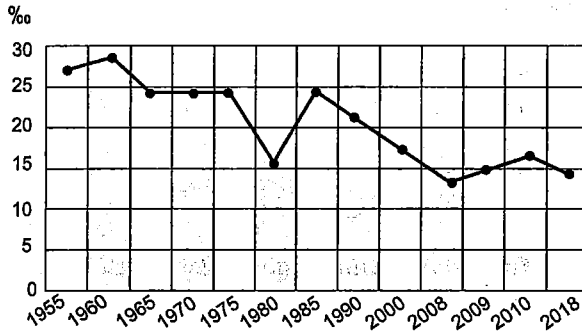
6. Geçmişte önemli bir nüfuslanmaya sahip olmamasına rağmen, yer altı kaynaklarının çıkarılması sonucu nüfuslanmanın arttığı yerlere,

- I. Zonguldak,
II. Adana,
III. Batman,
IV. İzmir

illerinden hangileri örnek gösterilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

7. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1955-2018 yılları arasındaki nüfus artış hızı gösterilmiştir.

Bu grafiğe göre aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?

- A) Verilen dönemlerde nüfus artış hızı %30'u hiç geçmemiştir.
 B) 1985-2008 arası dönemde nüfus artış hızı sürekli azalmıştır.
 C) Ülkemiz nüfusu 1985 yılından sonra belirgin şekilde azalmıştır.
 D) Türkiye'nin nüfus yoğunluğu sürekli olarak artmıştır.
 E) Verilen hiçbir dönemde nüfus artış hızı %10'un altına düşmemiştir.

8. Ülkemizde yerleşmeler kırsal ve kentsel yerleşmeler olarak ikiye ayrılır. Kırsal yerleşmeler ise sürekliliğine göre kalıcı ve geçici olarak ikiye ayrılır.

Aşağıda verilenlerden hangisi geçici kırsal yerleşmelere örnek gösterilebilir?

- A) Mahalle B) Çiftlik C) Mezra
 D) Yayla E) Divan

9. Ülkemizdeki kırsal yerleşmeler; büyüklüğüne, kurulduğu yere, sürekliliğine ve dokusuna göre gruplandırılır.

Dokusuna göre kırsal yerleşme ayrımı aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) Köy - Kasaba
 B) Dağ eteği - Akarsu boyu
 C) Kalıcı - Geçici
 D) Orman içi - Deniz kıyısı
 E) Toplu - Dağınık

10. Ülkemizde yaşanan kırsal alandan kentsel alana doğru göçler düşünüldüğünde aşağıda verilenlerden hangisi kırsal alanın itici etkenleri arasında gösterilemez?

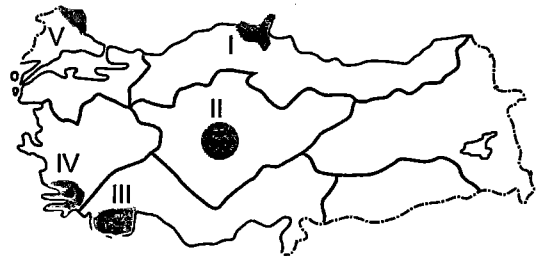
- A) Tarım alanlarının miras yoluyla parçalanması
 B) Nöbetleşe ekimin yaygın olması
 C) İş olanaklarının kısıtlı olması
 D) Eğitim koşullarının yetersiz olması
 E) Sağlık koşullarının gelişmemiş olması

11. Kentsel yerleşmeler fonksiyonlarına göre tarım, sanayi, ticaret, turizm, liman, maden, teknoloji kentleri, dinî, idari kentler olarak gruplandırılır.

Aşağıda verilen kentlerden hangisi maden kentlerine örnek gösterilemez?

- A) Seydişehir
 B) Murgul
 C) Divriği
 D) Tarsus
 E) Soma

12. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki bazı تنها nüfuslu alanlar numaralar ile gösterilmiştir.

Buna göre numaralı alanlar ile تنها nüfuslu olma sebeplerinden hangisi yanlıştır?

- A) I → Engebe
 B) II → Yağış azlığı
 C) III → Karstik arazi
 D) IV → Engebe
 E) V → Yağış azlığı

1. İç göçler; nüfusun ülke sınırları içerisinde yer değiştirmesidir. İç göçler bir ülkenin nüfusunun artmasına veya azalmasına yol açmaz. Ayrıca diğer seçeneklerdeki kadar belirgin şekilde nüfus artış hızı üzerinde etkili değildir.

Cevap E

2. Grafikte nüfus yoğunluğunun sürekli olarak arttığı fakat bu artışın hep aynı oranda olmadığı görülmektedir. 2000 yılına kadar yoğunluğun büyük bir hızla arttığı fakat bu dönemden sonra genel olarak daha yavaş bir artış gösterdiği görülmektedir. Nüfus miktarının sürekli artması nüfus yoğunluğunun da sürekli artmasına neden olur. Ancak grafikte nüfus artış hızı ile ilgili bir bilgi yer almadığı için artış hızı ile ilgili yorum yapılamaz.

Cevap D

3. Nüfus ve yerleşmenin dağılışını etkileyen doğal ve beşerî faktörler bulunur. Fakat bu faktörler arasında yağıştan söz edilemez. Böyle bir durumun etkili olması durumunda Karadeniz Bölgesi'nin en az nüfusa sahip bölge olması gerekirdi.

Cevap C

4. Haritada gösterilen alanlar Kıyı Ege'de İzmir çevresi ve Adana Bölümü'nde Adana çevresidir. Bu iki alan birçok yönden benzerlik gösterir. Fakat İzmir çevresinde turizmde çeşitlilik söz konusu iken Adana çevresinde aynı durumdan söz edilemez.

Cevap D

5. Ülkemiz gibi gelişmekte olan ve geri kalmış ülkelerde aileyi geçindirme görevi daha çok erkeğin omuzlarındadır. Söz konusu ülkelerde işsizlikten dolayı yaşanacak göçlerde erkek göç eder. Buna bağlı olarak da göç veren merkezlerde kadın nüfusu, erkek nüfusundan daha fazla olur.

Cevap B

6. Nüfus ve yerleşmenin dağılışını etkileyen beşerî faktörler bulunur. Bunlardan biri de iş imkânlarıdır. Zonguldak'ta taş kömürü madeninin, Batman'da ise petrolün çıkarılmasına bağlı olarak bu merkezlerde iş olanakları artmış, bu merkezler çevrelerinden yoğun göç almış ve ilgili merkezlerin nüfusları büyük bir hızla artmıştır.

Cevap B

7. Grafiğin üst kısmında yer alan öncül dikkatle okunduğunda, grafiğin 1955'ten 2018 yılına kadar nüfus miktarını değil, nüfus artış hızını gösterdiği görülmektedir. Verilen süreçte nüfus artış hızında dalgalanmalar görülse de nüfus miktarı sürekli olarak artmıştır. (Artış hızı hep sıfırın üzerinde olduğu için)

Cevap C

8. Yaylalar, Türkiye'de en çok görülen köy altı yerleşmesidir. Temel ekonomik faaliyet hayvancılıktır. Yazın gidilip sonbaharda dönülen yerleşkelerdir. Ülkemizin her bölgesinde görülmesine karşın en çok Karadeniz'de, sonra Akdeniz'de görülür. Son yıllarda fonksiyonları değişerek turizm etkinlikleri merkezi hâline gelmişlerdir.

Cevap D

9. Kır yerleşmelerinde farklı dokular göze çarpar. Bu farklılığın en büyük nedeni, yerleşmelerin kurulduğu yerlerin coğrafi özellikleridir. (İklim, yer şekilleri, su kaynakları, toprak verimi ayrıca insanların kültürel ve ekonomik yapılarıdır.) Dokularına göre yerleşmeler toplu ve dağınık yerleşmeler olarak gruplandırılır.

Cevap E

10. Topraktaki minerallerden en iyi şekilde faydalanmak için toprağa her yıl farklı bir ürünün ekilmesine nöbetleşe ekim denir. Nöbetleşe ekim, nadasın önüne geçmek için de kullanılan bir yöntemdir. Bu nedenle göçü azaltmak için yaygınlaştırılması gerekir.

Cevap B

11. Seydişehir – alüminyum, Murgul – bakır, Divriği – demir, Hamitabat – doğal gaz madenlerinin çıkarıldığı merkezlerdir. Tarsus, tarım fonksiyonuyla ön plana çıkan tarım şehridir.

Cevap D

12. Haritada V numaralı alan Yıldız Dağları Bölümü'dür. Bu bölümün nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır. Bu durumun sebebi az yağışlı olması değil, dağlık ve engebeli olması nedeniyle ana ulaşım yollarından uzak olmasıdır.

Cevap E

1. Sınırları belirli bir alandaki toplam nüfusun o alanın yüz ölçümüne bölünmesiyle aritmetik nüfus yoğunluğu elde edilir.

Buna göre aşağıdaki illerin hangisi ülkemizde aritmetik nüfus yoğunluğunun en az olduğu ildir?

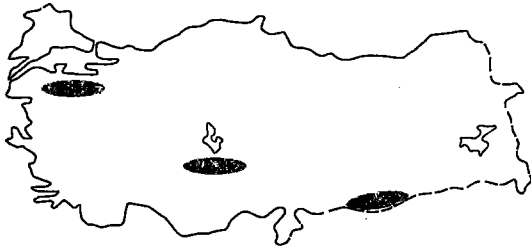
- A) Giresun B) Bayburt C) Yalova
D) Tunceli E) Sinop

2. Türkiye'de 15 - 64 yaş arası nüfusun oranı kentlerde kırsal kesimlerden daha yüksektir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?

- A) Kırdan kentlere doğru göçün yoğun olması
B) Kırsal kesimlerde doğum oranlarının az olması
C) Kentlerde aile planlaması yapılması
D) Kentlerde doğal nüfus artışının hızlı olması
E) Kentlerde eğitim ve sağlık hizmetlerinin gelişmiş olması

3.

Yukarıdaki Türkiye haritasında tarımsal nüfus yoğunluğunun az olduğu üç yöre gösterilmiştir.

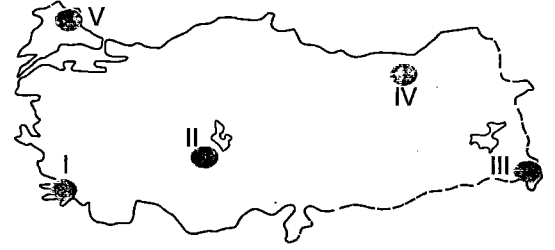
Tarımsal nüfus yoğunluğunun bu yörelerde az olmasında;

- I. yağış miktarının az olması,
II. yer şekillerinin sade olması,
III. sanayinin gelişmiş olması,
IV. tarımda makineleşmenin gelişmiş olması

şeklinde verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

4.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen seyrek nüfuslu alanlardan hangisi farklı bir nedene bağlı olarak az nüfusludur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Türkiye'de genellikle kışların ılık ve yağışlı geçtiği alanlar sık nüfusludur.

Buna göre;

- I. Doğu Karadeniz kıyıları,
II. Menteşe Yöresi,
III. Kıyı Ege Bölümü,
IV. Güney Marmara Bölümü

gibi alanlardan hangilerinde iklim elverişli olmasına karşın nüfus tenhadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki tabloda ülkemizin çeşitli bölgelerindeki tarımsal nüfus yoğunluğu ve aritmetik nüfus yoğunluğu verilmiştir.

Bölgeler	Tarımsal Nüfus Yoğunluğu (km ² /kişi)	Aritmetik Nüfus Yoğunluğu (km ² /kişi)
I	40	150
II	35	80
III	100	140
IV	155	110
V	280	250

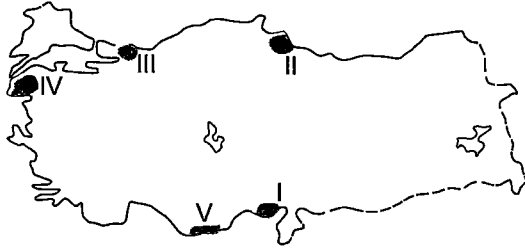
Bölgelerde tarımda çalışan nüfus aynı olduğuna göre, hangi bölgede tarım alanı ve yüz ölçümü daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki illerden hangisinin nüfus artışı farklı bir nedene bağlıdır?

- A) Kayseri B) Kocaeli C) Karabük
D) Van E) Bursa

8.

Yukarıdaki haritada işaretli yörelerin hangisinde arazi yapısı tarıma uygun olmadığı için nüfus seyrektiler?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Türkiye'de kırsal kesimden kentlere doğru ekonomik ve sosyal nedenlerden dolayı yoğun göçler yaşanır. Kırsal kesimdeki ekonomik ve sosyal sorunların yanı sıra kentlerin çekici özellikleri de kentlerin göç almasına etkindir.

Aşağıdakilerden hangisi kırsal kesimden kentlere doğru olan göçün kentlerde meydana getirdiği sonuçlarından değildir?

- A) Tarımsal nüfusun artması
B) Doğal kaynakların hızlı tükenmesi
C) Ulaşım sorunları ve hava kirliliğinin görülmesi
D) Kır ve kent kültürünün çatışması
E) Plansız kentleşmenin olması

10. Ülke içerisinde geçici veya sürekli meydana gelen yer değiştirmelere iç göç, bir ülkeden başka bir ülkeye olan göçlere ise dış göç denmektedir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi ülkemizde meydana gelmiş dış göçlerin sebeplerinden biri olamaz?

- A) İşsizlik oranının fazla olması
B) Kentlerdeki ulaşım sorunu
C) Nüfus mübadelesi
D) Geçim sıkıntısının ortaya çıkması
E) Eğitim faaliyetlerinde bulunmak

11. Doğu Anadolu Bölgesi'nde kırsal nüfus oranı fazladır.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıda verilenlerden hangisi yer almaz?

- A) Ulaşımın gelişmemiş olması
B) Engebe ve yükseltinin fazla olması
C) Tarım ve hayvancılığın temel ekonomik faaliyet olması
D) Volkanik arazinin geniş yer tutması
E) Sanayileşmenin yeterince gelişmemiş olması

12. Kerpiç, yıllık yağış miktarının az olduğu yörelerde kullanılan bir yapı malzemesidir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinin kırsal alanında kerpiç evler daha yaygındır?

- A) Muğla B) Kastamonu C) Bursa
D) Diyarbakır E) Giresun

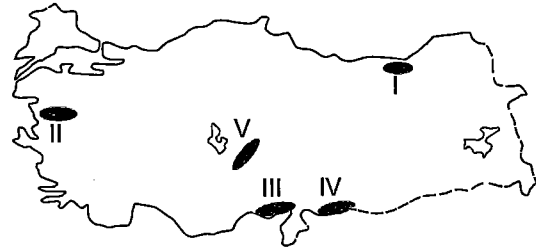
13.

- I. Yer şekilleri
II. Sanayi
III. Ulaşım
IV. Maden
V. Bitki örtüsü

Yukarıdakilerden hangisi Türkiye'deki nüfus dağılışı en az etkilidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli alanlardan hangisi tarımda makineleşmeye bağlı olarak göç vermez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Türkiye'nin nüfusunu milyon kişi olarak gösteren piramidinde bakılarak,

- I. iş gücüne katılan nüfus
II. nüfusun sektörel dağılımı
III. yaş gruplarının oranları
IV. kadın - erkek oranları

gibi özelliklerden hangileri hakkında bilgi elde edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

1. Aritmetik nüfus yoğunluğu, toplam nüfus / toplam yüz ölçümü şeklinde hesaplanır. Verilen iller arasında Türkiye'de de bu yoğunluğun en az olduğu il Tunceli'dir.

Cevap D

2. Türkiye'de son yıllar da en çok görülen iç göç kentten kente doğru olsa da, büyük şehirler kırsaldan hâlâ yoğun göç almaktadır. Atıf ile yapıya bağlı olarak aileyi geçindirme sorumluluğu daha çok erkekte olduğu için göç eden erkektir. Bu yüzden kentlerde erkek nüfusu ön plandayken kırsalda kadın nüfusu daha ön plandadır.

Cevap A

3. Tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımla uğraşan nüfus / tarım alanları şeklinde hesaplanır.

Bir bölgede tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasında en önemli faktör bölgenin dağlık ve engebelik olmasıdır. Bu durum tarım alanlarının daralmasına ve tarımsal yoğunluğun artmasına neden olur. Fakat haritada taralı olan alanlar yüzey şekilleri bakımından sadedir ve makineli tarıma bağlı olarak çalışan sayısı azdır. Bu yüzden tarımsal nüfus yoğunlukları azdır.

Cevap D

4. Verilen alanlardan I numaralı alan Menteşe (dağlık), II numaralı alan Tuz Gölü güneyi (yağış azlığı), III numaralı alan Hakkâri (dağlık), IV numaralı alan Doğu Karadeniz (dağlık) ve V numaralı alan da Yıldız Dağları (dağlık) bölümlüdür.

Cevap B

5. Verilen alanlardan Menteşe Yöresi Kıyı Ege'de yer alan, iklim şartları bakımından Akdeniz iklim özellikleri yaşayan bir bölgedir. Fakat iklim şartları elverişli olmasına rağmen arazi yapısının karstik, engebelerin fazla olması ve ulaşım yollarından uzak olması seyrek nüfuslanmasına neden olmuştur.

Cevap B

6. Aritmetik nüfus yoğunluğu, toplam nüfus / toplam yüz ölçümü şeklinde hesaplanırken;

tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımla uğraşan nüfus / tarım alanları şeklinde hesaplanır.

Bu yoğunluklarda yüz ölçümünün büyük ve tarım alanlarının geniş olması ortalamaların küçük çıkması anlamına gelir.

Cevap B

7. Kayseri, Kocaeli, Karabük ve Bursa'da nüfus artış hızının fazla olmasına gelişmiş olmalarına bağlı olarak göç almaları neden olarak gösterilirken, Van'da artışın fazla olmasının gerekçesi doğurganlık oranının yüksek olmasıdır.

Cevap D

8. Verilen alanlardan V numaralı alan Taşeli Platosu'dur. Akdeniz'de yer alan iklim şartları bakımından Akdeniz iklim özellikleri yaşayan bir bölgedir. Fakat iklim şartları elverişli olmasına rağmen arazi yapısının karstik, engebelerin fazla olması ve ulaşım yollarından uzak olması seyrek nüfuslanmasına neden olmuştur.

Cevap E

9. Türkiye'de son yıllar da en çok görülen iç göç kentten kente doğru olsa da büyük şehirler kırsaldan hâlâ yoğun göç almaktadır. Fakat göçle gelen kitle tarım sektöründe değil de daha çok hizmet ve sanayi sektöründe çalışacağı için tarımsal nüfus yoğunluğu artmaz. Çünkü tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımla uğraşan nüfus / tarım alanları şeklinde hesaplanır. Şehirlerde toplam nüfus artacağı için aritmetik nüfus yoğunluğu artar.

Cevap A

10. İşsizlik oranının fazla olması, nüfus mübadelesi, geçim sıkıntısı ve eğitim faaliyetleri Türkiye'de dış göçe neden olmaktadır. Fakat kentlerdeki ulaşım sorunları dış göçe neden olmaz.

Cevap B

11. Bir bölgede kır ve kent nüfus ayrımında öncelikle nüfus ve ekonomik faaliyetler kriter olarak incelenir. Doğu Anadolu Bölgesi Türkiye'nin en geri kalmış bölgesidir. Dolayısıyla ekonomik faaliyetler büyük oranda tarıma dayalıdır. Bu durum kır nüfus oranını artırmıştır. Fakat bölgenin geri kalmasında volkanik arazilerin olumsuz bir etkisi söz konusu değildir. Verilen diğer seçenekler bölgenin geri kalmasında etkili olmuştur.

Cevap D

12. Kerpiç meskenler: Bu tür meskenler, karasal iklim bölgelerinde ormandan uzak ve ev yapımı için elverişli taşlardan mahrum olan yörelerde yapılmaktadır. Kerpiç evler genellikle orman varlığı az ve kolay şekillenebilen taşlardan yoksun olan İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde görülür.

Cevap D

13. Türkiye'de tropikal bölgede olduğu gibi yaşamı tehdit edecek kadar yoğun orman bölgeleri yer almadığı için nüfus dağılımını en az etkileyen doğal faktör bitki örtüsüdür.

Cevap E

14. Doğu Karadeniz engebeli arazi yapısına bağlı olarak makineleşme yok denecek kadar az kullanılır.

Cevap A

15. Nüfus piramitleri miktar olarak verildiğinde oran hakkında yorum yapılabilir veriler oldukları için, kadın-erkek oranları ve yaş gruplarının oranları hesaplanabilir.

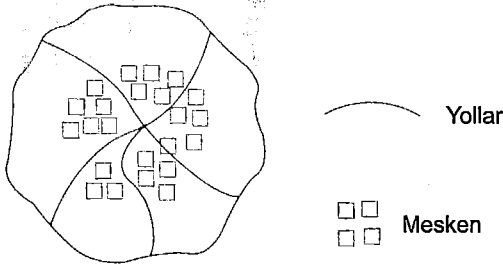
Cevap E

1. Bazı kentler tarım, turizm, inşaat gibi faaliyetlere bağlı olarak yılın belirli zamanlarında yoğun göç alır.

Aşağıdaki illerden hangisinin tarımsal faaliyetlere bağlı olarak yoğun göç alması beklenir?

- A) Giresun B) Sinop C) Zonguldak
D) Bursa E) İzmir

2.

Yukarıdaki şekilde ülkemizdeki bir yörede kırsal yerleşme dokusu gösterilmiştir.

Buna göre, bu yerleşmelerin yaygın olduğu yöre için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Su kaynaklarının yetersiz olduğu
B) Arazinin sade olduğu
C) Bitki örtüsünün bozkır olduğu
D) Küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu
E) Yağış rejiminin düzenli olduğu

3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarımsal nüfus yoğunluğunun az olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım alanlarının genişliği
B) Makineleşmenin az olması
C) Endüstri faaliyetlerinin gelişmemişliği
D) Yüz ölçümünün küçük olması
E) Ulaşımın gelişmemişliği

4.

- I. Artvin
II. Edirne
III. Kütahya
IV. İzmir

Yukarıdaki merkezlerin hangisinde yer şekillerinin özelliği düşünüldüğünde kırsal alanda dağınık yerleşmelerden söz edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Şehirler fonksiyonlarına göre tarım, sanayi, ticaret, ulaşım, turizm, madencilik şeklinde gruplandırılır.

Buna göre;

- I. Soma
II. Harran
III. Murgul

gibi şehirlerden hangileri tarım şehri olarak nitelendirilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. İç Anadolu Bölgesi'nde nüfusun toplandığı alanlarda;

- I. yağış fazlalığı,
II. ulaşımındaki kavşak noktalar olması,
III. bitki örtüsünün bozkır olması,
IV. maden zenginliğinin fazla olması

gibi faktörlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

7. Doğu Karadeniz Bölümü Türkiye'nin en fazla göç veren bölümlerinden biridir.

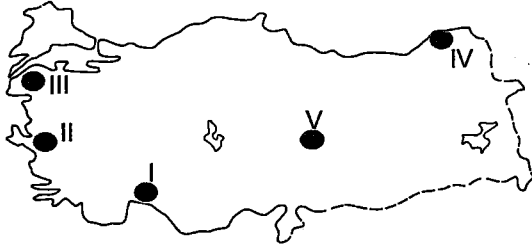
Bu durumun ortaya çıkmasındaki başlıca neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güvenlik problemlerinin yaşanması
B) İş olanaklarının kısıtlı olması
C) Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin gelişmemiş olması
D) Maden zenginliğinin az olması
E) Her mevsim yağışlı olması

8. Türkiye'nin son yıllardaki nüfus özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Çalışan nüfusun sektörlere dağılımında tarım ilk sırada yer alır.
- B) Kentsel nüfus kırsal nüfustan fazladır.
- C) Toplam nüfusun yarıdan fazlası çalışma çağındadır.
- D) Nüfus artış hızı son yıllarda %20'nin altındadır.
- E) Nüfusun yarıdan fazlası kıyı bölgelerde yaşamaktadır.

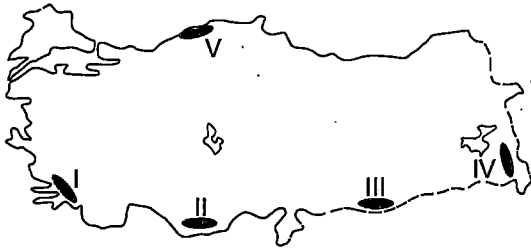
9.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretlenmiş yörelerin hangisinin kırsal alanında ahşap meskenler daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ova ve düzlüklerin fazla olduğu arazilerde tarımda makine kullanımının artması bölge dışına olan göçleri hızlandırmaktadır.

Buna göre Türkiye haritası üzerinde gösterilen alanlardan hangisinde yaşanan göçler tarımda makineleşmenin bir sonucudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de köyden kente olan kalıcı göçün meydana getirdiği sonuçlar arasında gösterilemez?

- A) İzmir'de gecekondu semtlerinin bulunması
- B) İstanbul'da altyapının yetersiz kalması
- C) Adana'da tarımsal nüfus yoğunluğunun artması
- D) Ankara'da konut yapımının hızlanması
- E) Kocaeli'de kent içinde ulaşım güçlüğü'nün yaşanması

12. Güneydoğu Anadolu Bölgesi son yıllara kadar büyük oranda göç vermesine rağmen bölgenin nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üzerinde olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) GAP'ın hizmete girmesiyle
- B) Yol ağının gelişmiş olmasıyla
- C) Sınır ticaretinin yaygınlaşmasıyla
- D) Toplumsal refahın artmasıyla
- E) Yüz ölçümünün küçük olmasıyla

13. Nüfusun yaş ve cinsiyet dağılımı, eğitim durumu, çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı vb. özelliklerinin tümüne birden nüfusun nitelikleri denir.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin nüfus yapısına ait genel özelliklerden biri değildir?

- A) Yükseköğretim mezunlarının nüfus içindeki payının az olması
- B) Okuma-yazma oranının %90'dan fazla olması
- C) Çalışanların sektörlere dağılımında sanayinin birinci sırada olması
- D) 15-64 yaş grubundaki nüfusun %50'den fazla olması
- E) Yaşlı nüfus oranının giderek artması

1. Verilen illerden Giresun, Türkiye'de fındığın en çok üretildiği şehirlerden bir tanesidir. Fındık dikili bir ürün olduğu ve hasat mevsiminde makine kullanımına uygun olmadığı için mevsimlik işçi göçüne neden olan bir üründür.

Cevap A

2. Şekilde resmedilen, bir toplu yerleşme bölgesidir. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir. Suyun az ve yüzey şekilleri sade bir bölgede toplu yerleşmeler görülür. İç Anadolu Bölgesi'nde yağış azlığı ve yüzey şekillerinin sadeliğine bağlı olarak toplu yerleşmeler yaygındır. "Yağış rejimi düzenlidir." ifadesi yanlıştır. Karasal olan bu bölgede yağış rejimi düzensizdir.

Cevap E

3. Tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımla uğraşan nüfus / tarım alanları şeklinde hesaplanır.

Bir bölgede tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasının en önemli faktör bölgenin dağlık ve engebelik olmasıdır. Bu durum tarım alanlarının daralmasına ve tarımsal yoğunluğun artmasına neden olur. Fakat Güneydoğu Anadolu'da yüzey şekilleri sade olduğu için tarım alanlarının geniş olmasına bağlı olarak bu yoğunluk azdır.

Cevap A

4. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir. Suyun fazla ve yüzey şekillerinin engebeli olduğu bir bölgede dağınık yerleşmeler görülür.

Karadeniz iklim bölgesi dağınık yerleşmelerin görüldüğü bir alandır.

Cevap A

5. Verilen illerden Manisa'da yer alan Soma maden (linyit) şehri

Artvin'de yer alan Murgul maden (bakır) şehri,

Şanlıurfa'da yer alan Harran ise tarım şehridir.

Cevap B

6. İç Anadolu Bölgesi'nde nüfuslanmanın olduğu alanlar karasallığa bağlı olarak suyun fazla olduğu, ulaşım şehirleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bitki örtüsünün bozkır olması veya maden çeşitliliği nüfuslanmasında etkili olmamıştır.

Cevap A

7. Türkiye'de görülen iç göçün en önemli sebebi kırsal alandaki nüfus artış hızının fazla, buna bağlı olarak iş imkânlarının kısıtlı olmasından kaynaklı işsizlik problemleridir. Doğu Karadeniz de engebeli yapısına bağlı olarak geri kalmış bir bölgedir.

Cevap B

8. Gelişen Türkiye ile birlikte ülkemizin nüfus yapısı hızla değişmektedir. 2018 verilerine göre çalışan nüfusun sektörel dağılımı şu şekildedir:

%54,9'u hizmet

%19,7'si sanayi

%18,4'ü tarım

%6,9'u inşaat

Bu sebeple soruda verilen "Çalışan nüfusun sektörel dağılımında tarım ilk sırada yer alır." ifadesi yanlıştır.

Cevap A

9. Meskenler bulundukları doğal çevrenin izlerini taşır. Meskenlerde kullanılan malzeme türü ve yapı özellikleri doğal çevre özelliklerini taşır. Karadeniz iklim bölgesi her mevsim yağışlı olmasına bağlı olarak ahşap meskenlerin en çok görüldüğü bölgedir.

Cevap D

10. Tarımda makineleşme insan gücüne duyulan ihtiyacı azalttığı için göçü beraberinde getirir. Makine kullanılabilmesi için yüzey şekillerinin sade olması gerekir. Haritada verilen alanlardan yüzey şekilleri sade olan tek bölge III numaralı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Bölge yüzey şekilleri bakımından en sade bölgedir.

Cevap C

11. Adana'da yer alan Çukurova'nın varlığına bağlı olarak yaz mevsiminde mevsimlik işçi göçü alan bir il olduğu için dönemsel olarak tarımsal nüfus yoğunluğu artar sezon sonunda da azalır. Bu göçün kalıcı bir sonucu sayılmaz.

Cevap C

12. Güneydoğu Anadolu yaklaşık 8.250.000 nüfusuyla bölgeler sıralamasında 5. olmasına rağmen, Marmara Bölgesi'nden sonra nüfus yoğunluğu en fazla olan ikinci bölgedir. Bu durumun temel sebebi yüz ölçümünün küçük olmasıdır.

Cevap E

13. 2018 yılında çalışan nüfusun yarısından fazlası hizmet sektöründe yer alır. Sanayide çalışanlar ise ikinci sırada yer alır.

Cevap C

1. Aşağıdaki platolardan hangisinde nüfuslanma daha azdır?

- A) Haymana
- B) Taşeli
- C) Çatalca
- D) Şanlıurfa
- E) Erzurum - Kars

2. Sanayinin gelişmiş olduğu alanlarda nüfus yoğunluğu fazladır.

Aşağıda verilen şehirlerden hangisinde nüfus yoğunluğunun fazla olması farklı bir nedene bağlıdır?

- A) İzmit
- B) İzmir
- C) Yalova
- D) Bursa
- E) Adapazarı

3. Aşağıda verilen Çukurova ve Konya Ovası ile ilgili nüfus ve yerleşme özelliklerinden hangisi doğru değildir?

- A) Çukurova'da pamuk tarımı yaz aylarında tarım nüfusunu artırır.
- B) Konya'daki kırsal alanlarda kerpiç meskenler yaygındır.
- C) Konya Ovası'nda köylerde toplu yerleşmeler yaygındır.
- D) Çukurova'da sanayide çalışan nüfus daha fazladır.
- E) Konya Ovası'ndaki nüfus yoğunluğu Çukurova'dan fazladır.

4.

- I. Doğal bitki örtüsünün orman olması
- II. Engebenin fazla olması
- III. Yağışın miktarının fazla olması

Doğu Karadeniz Bölümü'nde nüfusun az olmasının yukarıdakilerden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

5. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi'nde, nüfus artış hızının azalmasında etkili olduğu söylenemez?

- A) Nüfus planlaması
- B) Yurt dışına yapılan işçi göçleri
- C) İç göçler
- D) Eğitim seviyesinin yükselmesi
- E) Kadınların çalışma hayatına katılması

6. Aşağıdakilerden hangisinin Dicle Bölümü'nden büyük kentlere doğru yapılan göçün nedenlerinden olduğu söylenemez?

- A) Makineli tarımın gelişmesi
- B) İş imkânlarının sınırlı olması
- C) Sağlık ve eğitim hizmetlerinin yetersizliği
- D) Toprakların miras yoluyla parçalanması
- E) Tarımsal faaliyetlerin artış göstermesi

7. Ülkemizde yaşanan iç göçlerle nüfusu artan illerdeki göçlerin sebepleri farklı ekonomik etkinliklerle paralellik gösterir.

Buna göre, aşağıdaki merkezlerden hangisi maddencilığe bağlı olarak nüfusu artan kentlerden biri değildir?

- A) Batman
- B) Anamur
- C) Soma
- D) Murgul
- E) Seydişehir

8. Aşağıdaki göç olaylarından hangisinin kapsamı diğerlerinden daha farklı, etki alanı daha geniştir?

- A) Tarım alanlarının miras yoluyla parçalanması nedeniyle yapılan göçler
- B) Eğitim ve sağlık koşullarının yetersizliği nedeniyle yapılan göçler
- C) Doğal afetler nedeniyle yapılan göçler
- D) Nüfus mübadelesi nedeniyle yapılan göçler
- E) İş olanaklarının yetersizliği nedeniyle yapılan göçler

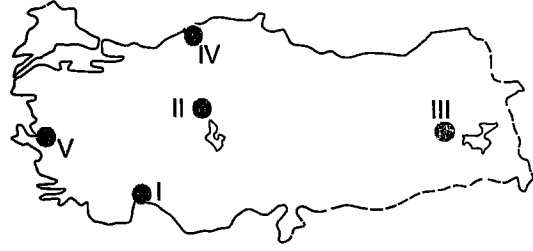
9.

Yukarıdaki haritada numaralı alanların hangisinde mevsimlik nüfus hareketleri nedeniyle nüfus mevsimler arasında daha fazla değişmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde doğum oranı fazla olmasına rağmen nüfus daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Köy altı yerleşmeleri çeşitli nedenlerden dolayı köylerden ayrılan insanların oluşturdukları daha küçük birimlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de köy altı yerleşmelerinin genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Yöre ve bölgelerde farklı isim alabilmeleri
B) Geçici veya devamlı olabilmeleri
C) Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yapılması
D) Bir veya birkaç meskenden oluşması
E) Kent yerleşmelerine yakın olması

11. Aşağıdakilerden hangisi toplu köy yerleşmelerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Su kaynaklarının bol olması
B) Ova ve platolarda oluşması
C) Yer şekillerinin sade olması
D) Nüfusun dağınık yerleşmelere göre fazla olması
E) Meskenlerin birbirine yakın olması

13. Aşağıdakilerden hangisinde nüfusun seyrek olmasının nedeni karstik yapının yaygınlığı ve yer şekillerinin engebeli olmasıdır?

- A) Biga Yöresi
B) Kuzey Anadolu Dağları
C) Teke Yöresi
D) Konya Ovası
E) Yukarı Murat - Van

14. Türkiye'de toplam nüfus miktarları ve yüz ölçümleri dikkate alınırsa aritmetik nüfus yoğunluğunun en az hangi bölgede olması gerekir?

- A) Doğu Anadolu
B) Güneydoğu Anadolu
C) Karadeniz
D) İç Anadolu
E) Akdeniz

15. Aşağıdakilerden hangisi bir alanın تنها nüfuslanmasında etkili olan doğal faktörlerdendir?

- A) Tarım ürünü çeşidinin az olması
B) Turizm olanaklarının fazla olmaması
C) Ulaşım koşullarının gelişmemiş olması
D) Su olanaklarının az olması
E) Sanayinin gelişmemiş olması

1. Taşeli Platosu Akdeniz'de yer alan iklim şartları bakımından Akdeniz iklim özellikleri yaşayan bir bölgedir. Fakat iklim şartları elverişli olmasına rağmen arazi yapısının karstik, engebenin fazla olması ve ulaşım yollarından uzak olması seyrek nüfuslanmasına neden olmuştur.

Cevap B

2. Soruda verilen sanayileşmiş olmalarına bağlı olarak nüfus miktarları fazladır, bu sebeple yoğunlukların fazla olduğu illerdir. Fakat Yalova, Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından en küçük illerinden biri olduğu için aritmetik nüfus yoğunluğu fazladır.

Cevap C

3. Konya Ovası yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük ovasıdır. Buna bağlı olarak da nüfus yoğunluğu azdır. Çukurova (Adana) hem yüz ölçümünün küçük olması hem de nüfus miktarının Konya'ya göre daha fazla olmasına bağlı olarak yoğunluğu daha fazla olan bir yerdir.

Cevap E

4. Doğu Karadeniz'in seyrek nüfuslanmasında etkili olan temel faktör engebenin fazla olmasıdır. Çünkü bölüm bölgede yükseltinin ve engebenin en fazla olduğu yerdir. Bitki örtüsü ve yağış miktarı Türkiye'de nüfusun dağılışında olumsuz etkileri az olan faktörlerdir.

Cevap B

5. İç göçler, nüfusun ülke sınırları içerisinde yer değiştirmesidir. İç göçler bir ülkenin nüfusunun artmasına veya azalmasına yol açmaz.

Cevap C

6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'tan önce sulama yetersiz olduğu için susuzluğa dayanıklı ekonomik getirisi düşük olan ürünler tercih ediliyordu. GAP'la birlikte bölgede ekonomik getirisi yüksek ürünler ekilip biçilmeye başlandı. Örneğin pamuk üretimi son yıllarda oldukça artmış ve bölge pamuk üretiminde Türkiye birincisi olmuştur. Bu durum göçün artmasına değil, azalmasına neden olur.

Cevap E

7. Batman (petrol), Soma (linyit), Murgul (bakır), Seydişehir (boksit) maden şehirleri iken, Anamur ise önemli bir tarım şehridir.

Cevap B

8. "Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesi veya Değişimi", 1923 yılında Lozan Barış Antlaşması'na ek olarak yapılan sözleşme uyarınca Türkiye ve Yunanistan Krallığı'nın kendi ülkelerinin yurttaşlarını din esası üzerine zorunlu göçe tabi tutmasına verilen addır. Mübadele ile Ortodoks Hristiyan Rum Anadolu'dan Yunanistan'a, Müslüman Türk de Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. Devletler arası yapılan anlaşma olması gereği ve ayrıca bir dış göç örneği olmasıyla diğerlerinden farklıdır.

Cevap D

9. Haritada işaretli alanlardan I numaralı alan Menteşe yöresidir. (Muğla çevresi) Bölge Türkiye'de yaz turizminin en önemli bölgelerinden biridir. Bu sebeple turizme bağlı olarak yaz nüfusu ile kış nüfusu ile arasında büyük farklar oluşur.

Cevap A

10. Köy altı yerleşmelerin ortak özellikleri genelinin geçici yerleşmeler olmasıdır. Geneli özel mülkiyettir. Tarım ve hayvancılıkla geçinirler. Bunlar ileride köy ve şehir yerleşmelerini sağlarlar. Genel olarak yapılan ekonomik faaliyet türü veya bulunduğu bölgelere göre isim alırlar. Fakat bu yerleşmeler kentlere yakın olmak zorunda değildir.

Cevap E

11. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir. Suyun az olduğu ve yüzey şekilleri sade bir bölgede toplu yerleşmeler görülür.

Cevap A

12. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'de doğum oranları en yüksek olan bölgelerden biri olmasına rağmen göç veren bir bölgedir. Bu yüzden nüfus artış hızı, doğurganlık oranına göre oldukça düşüktür.

Cevap C

13. Teke Platosu Akdeniz'de yer alan iklim şartları bakımından Akdeniz iklim özellikleri yaşayan bir bölgedir. Fakat iklim şartları elverişli olmasına rağmen arazi yapısının karstik, engebenin fazla olması ve ulaşım yollarından uzak olması seyrek nüfuslanmasına neden olmuştur.

Cevap C

14. Aritmetik nüfus yoğunluğu, toplam nüfus / toplam yüz ölçümü şeklinde hesaplanır. Verilen bölgeler arasında yüz ölçümü en büyük ve nüfusu en az olan Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'de de bu yoğunluğun en az olduğu bölgedir.

Cevap A

15. Nüfusun dağılışını etkileyen faktörler doğal ve beşerî faktörler olarak ikiye ayrılır. Beşerî faktörler; tarım, sanayi, ulaşım, turizm, ulaşım vb. şeklinde sıralanır. Fakat su kaynaklarının az olması doğal bir faktördür.

Cevap D

1. Eğim ve engebe koşulları göz önüne alındığında;

- I. Zonguldak,
- II. Adana,
- III. Rize,
- IV. İzmir

illerinden hangilerinde tarım alanlarının diğerlerinden daha az olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Karasallık ve yükselti, don olayının görüldüğü gün sayısı üzerinde çok etkilidir.

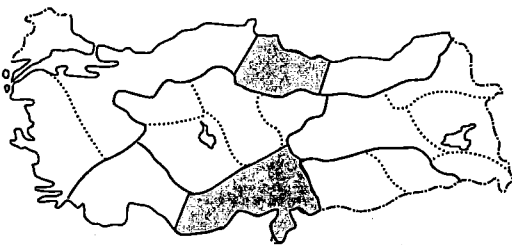
Buna göre aşağıdaki illerin hangisinde don olayına dayanaksız bir tarım ürünü güç yetişir?

- A) Gaziantep B) Samsun C) Manisa
D) Sivas E) Balıkesir

3. Karadeniz Bölgesi'nde yetişen aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin Türkiye'nin genel üretiminde oranı en azdır?

- A) Çay B) Pirinç C) Fındık
D) Zeytin E) Kenevir

4.

Aşağıdakilerden hangisi haritada gösterilen bölgelerin ortak özelliğidir?

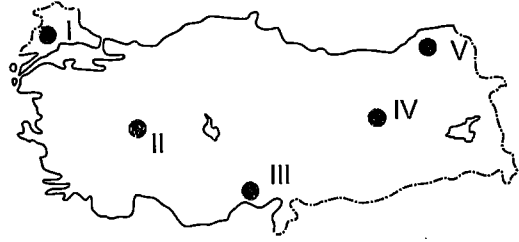
- A) Yağışların mevsimlere dağılışı
B) Verimli deltaların varlığı
C) Akarsu rejimleri
D) Güneşli gün sayıları
E) Yaygın toprak tipleri

5. Türkiye'nin belirli bir yöresinde, yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Tarım alanları, verimli alüvyal topraklardan oluşur.

Buna göre bu yörede aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi doğal olarak yetiştirilemez?

- A) Buğday B) Zeytin C) Susam
D) Turunçgiller E) Fındık

6.

Haritada numaralarla gösterilen illerden hangisinde güneşlenme süresi fazla olduğu için aynı türdeki tarım ürünü daha erken olgunlaşır?

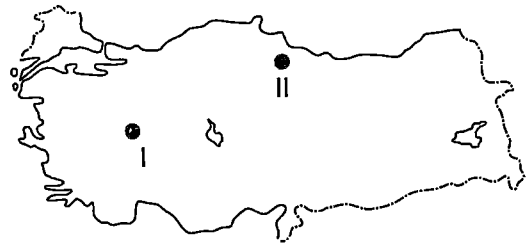
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Yağışların düşmesi gereken dönemden önce ya da sonra düşmesine ve miktar olarak normalin çok altında ya da üstünde olmasına "yağış düzensizliği" denir.

Buna göre aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi yağış düzensizliğinden en az etkilenir?

- A) Buğday B) Mercimek C) Arpa
D) Pirinç E) Yulaf

8. Aşağıdaki haritada üretimi devlet denetimine bağlı olan iki bitkinin Türkiye'de en fazla yetiştirildiği yerler gösterilmiştir.

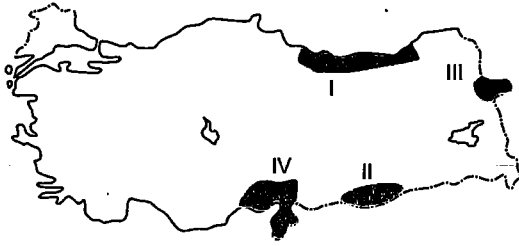
Bu bitkiler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II
A) Buğday	Keten
B) Haşhaş	Kenevir
C) Tütün	Haşhaş
D) Kenevir	Haşhaş
E) Pirinç	Tütün

9. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin Türkiye'nin dış satımında önemli bir pazar payı yoktur?

- A) Pirinç B) Pamuk C) İncir
D) Üzüm E) Turunçgiller

10.

Haritada numaralanmış taralı yerlerden hangisinde pamuk üretimi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. İncir, kireç oranı düşük alüvyal topraklarda, yıllık ortalama sıcaklığın yüksek olduğu yerlerde yetiştirilir. Meyve verme döneminde kuraklık ister. Soğuğa ve don olayına karşı duyarlıdır.

Coğrafi koşulları göz önüne alındığında aşağıdaki ovalardan hangisinde yetiştirilecek incirden daha yüksek verim alınması beklenir?

- A) Niksar
B) Küçük Menderes
C) Ergene
D) Tercan
E) İnegöl

12.

- I. Kenevir
II. Mısır
III. Haşhaş
IV. Pamuk

Türkiye'de yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangilerinin üretimi devlet denetimi altındadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

13. Yetiştirilen tarımsal ürünlerin, üreticinin ekonomik yönden güçlenmesini sağlaması gerekir. Bu olmadığı takdirde üretici zarar eder ve başka tarımsal ürünlere yönelir. Üreticiyi korumak ve üreticinin yetiştirdiği ürünü değerlendirmek için devlet tarafından destekleme alımları yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de destekleme alımı yapılan ürünler arasında gösterilemez?

- A) Fındık
B) Buğday
C) Şeker pancarı
D) Çay
E) Elma

14. Tarımsal alanlardan daha fazla ürün alabilmek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) Tarım alanları genişletilmelidir.
B) Sulama ve gübreleme olanakları artırılmalıdır.
C) Tarım ürünü ithalatı artırılmalıdır.
D) Tarımla uğraşan nüfus artırılmalıdır.
E) Makine kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

15. Seracılık, özellikle kış mevsiminde çok az bir enerji harcayarak ya da güneş enerjisinden yararlanarak bazı tarım ürünlerinin ihtiyaç duyduğu sıcaklığı karşılamayı ve kontrol etmeyi amaçlayan tarımsal bir faaliyettir.

Buna göre aşağıdaki illerin hangisinde seracılık yapmak daha zordur?

- A) İzmir B) Adana C) Bursa
D) Antalya E) Rize

16. Sebze ve meyvelerin yaz mevsiminde en erken olgunlaştığı bölgelerden biri Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmasına rağmen bölgede sebze ve meyvecilik yaygın olarak yapılmamaktadır.

Bu açıklamada sözü edilen durumun görülmesinde aşağıdakilerden hangisi etkilidir?

- A) Toprak özellikleri
B) Matematik konumu
C) Denize olan uzaklığı
D) Yeryüzü şekillerinin sade olması
E) Suya olan ihtiyacın karşılanamaması

1. Adana'da Çukurova, İzmir'de ise Gediz delta ovalarının varlığına bağlı olarak tarım arazileri, verilen diğer illere göre oldukça fazladır. Ayrıca Zonguldak ve Rize, Karadeniz Bölgesi'nin batı ve doğu bölümlerinde yer alır. Bu iki bölüm Karadeniz'in en engebeli alanlarıdır.

Cevap B

2. Verilen illerden yükseltinin en fazla olduğu ve karasallığın en şiddetli olduğu yer Sivas olduğu için don olayları da en fazla orada yaşanır.

Cevap D

3. Zeytin bir makidir ve Akdeniz ikliminin tarım ürünüdür. Karadeniz'in özellikle kıyı illerinde yüksek miktarda olmasa da sofralık zeytin yetiştirilir.

Cevap D

4. Haritada gösterilen alanlar Orta Karadeniz Bölümü ile Adana Bölümü'dür. Bu iki bölüm için ortak olarak verimli delta ovalarını söyleyebiliriz. Orta Karadeniz'de Bafra ve Çarşamba deltaları, Adana Bölümü'nde ise Çukurova deltası yer almaktadır.

Cevap B

5. Sorunun öncülünde verilen bilgiler Akdeniz iklimini ve delta ovalarını işaret etmektedir. Çukurova'yı düşünerek soruya cevap verirken bu coğrafyada fındık yetişmediğini söyleyebiliriz. Çünkü fındık her mevsim nemlilik isteyen bir üründür. Buğday istenirse yetiştirilebilir ama ekonomik değeri açısından yetiştirilmez.

Cevap E

6. Tarım ürünlerinin olgunlaşmasında sıcaklık oldukça önemlidir. Haritada işaretlenen alanlardan III numaralı bölge enleme bağlı olarak yaz mevsiminin en erken başladığı ve en geç bittiği bölgedir.

Cevap C

7. Ülkemizde pirinç tarımı için elverişli iklim şartları yaşanmadığı için pirinç tarımı vadi kenarlarında sulama yöntemi kullanılarak yapılmaktadır. Bu yüzden rejim düzensizliğinden en az etkilenen pirinç tarımıdır.

Cevap D

8. Haritadaki işaretli bölgelerde en çok yetiştirilen ürünler; I (Afyon) haşhaş, II (Samsun) keneviridir.

Cevap B

9. Ülkemizde pirinç tarımı için elverişli iklim şartları yaşanmadığı için ülke nüfusuna yetecek kadar pirinç yetiştirememektedir. Bu yüzden pirinç, ithal ettiğimiz ürünler arasında yer alır.

Cevap A

10. Pamuk ekildiği dönemde nemlilik isteyen fakat olgunlaşma döneminde istikrarlı bir yaz sıcaklığı isteyen üründür. Haritada işaretli noktalardan II (Şanlıurfa çevresi) ve IV (Adana çevresi) numaralı alanlar sulamanın yapıldığı ve yaz sıcaklık değerlerinin yüksek olduğu alanlardır.

Cevap D

11. Sorunun öncülünde verilen bilgiler iklim özellikleri ve toprak özellikleri bakımından Kıyı Ege Bölümü'nü tanımlamaktadır. Türkiye, incir üretiminde dünya birincisidir ve Aydın ili ile özdeşleşmiştir.

Cevap B

12. Devlet tarafından bazı ürünlere sınırlamalar getirilir. Bunlar, ürünün kalitesini korumak ve uyuşturucu madde yapılmasının önüne geçmek için olabilmektedir. Kenevir ve haşhaş uyuşturucu yapısını önlemek, için devlet kontrolü altında yetiştirilir.

Cevap B

13. Çiftçi ürettiği malı pazarda zarar etmeden satabilmelidir. Çiftçinin elverişsiz piyasa şartlarından olumsuz etkilenmemesi için devlet bazı ürünlerde destekleme alımı yapmaktadır. (Destekleme alımı: Devletin çiftçinin malını belirli bir taban fiyat üzerinden alması olayıdır.) Destekleme alımı yapılan ürünler; pamuk, tütün (2002 yılından itibaren kaldırıldı.), şeker pancarı, buğday, çay, fındık, kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısı, haşhaş gibi dayanıklı ve sanayiye dayalı ürünlerdir.

Cevap E

14. Tarımsal alanlardan daha fazla ürün alabilmek için sulama ve gübrelemenin artırılması gerekir.

Cevap B

15. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan merkezlerde Akdeniz iklimi yaşandığı için kışlar oldukça ılıktır. Bu nedenle ilgili yerler sera tarımı için elverişli merkezlerdir. Ancak bulutluluk oranı fazla, güneşlenme süresi az olan Rize seracılık için diğerleri kadar elverişli değildir. (Rize ilinde sera alanı bulunmaz.)

Cevap E

16. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, sıcaklık ortalamalarının en yüksek olduğu bölgelerimizden biridir. Bu yüzden bölgede tarım ürünleri oldukça kısa zamanda olgunlaşır. Buna rağmen meyve ve sebzeciliğin yaygın olmamasının nedeni sulama yetersizliğidir. Bu problemlerin aşılması için de GAP uygulanmaktadır.

Cevap E

1. • Türkiye'de en büyük ekim alanları tahıllara ayrılmıştır.
• Bu alan yaklaşık olarak 14 milyon hektardır. Bu alanın da yaklaşık 9 milyon hektarında buğday üretimi yapılmaktadır.

Tahıllar içerisinde en büyük payın buğdaya ait olması aşağıda verilenlerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Soğuğa daha fazla dayanıklı olması
B) Yer şekillerinin daha çok buğday üretimine elverişli olması
C) Besin değeri yüksek temel besin maddesi olması
D) Suyu ihtiyacının daha az olması
E) Makineli tarıma daha uygun olması

2. Aşağıdaki tabloda ülkemizin bazı bölgelerindeki belirli tarım ürünlerinin yaklaşık üretim oranları gösterilmiştir.

Ege	%57
Akdeniz	%88
Marmara	%80
Güneydoğu Anadolu	%55

Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisi yukarıda belirtilmemiştir?

- A) Pamuk
B) Turunçgiller
C) Ayçiçeği
D) Şeker pancarı
E) Haşhaş

3. Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisi eşleştirildiği iklim özelliklerinden olumsuz yönde etkilenir?

- A) Zeytin - kış ılıkılığı
B) Çay - güneşlenme azlığı
C) Pamuk - yaz yağışı
D) Üzüm - düşük kış sıcaklığı
E) Mercimek - yaz kuraklığı

4. Uzun yıllar tahıl üretiminin yapıldığı bir bölgede sebze üretiminin yaygınlaşması öncelikle aşağıdakilerden hangisi ile mümkündür?

- A) Makineli tarımın yaygınlaşması
B) Nöbetleşe ekimin yaygınlaşması
C) Gübrelemenin artması
D) İlaçlama olanaklarının artması
E) Sulama olanaklarının artması

5. Mısır, Karadeniz iklim koşullarına uygun olmasına rağmen en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde Konya'da yetiştirilir.

Bu ürünün Konya çevresinde yetiştirilebilmesi, aşağıda verilen özelliklerden hangisi ile mümkün olmuştur?

- A) Alüvyal toprakların varlığı
B) Makineli tarımın yaygınlığı
C) Sulama olanaklarının gelişmesi
D) Tüketiminin fazlalığı
E) Bu ürünlere dayalı sanayi kuruluşlarının varlığı

6.

Haritada taralı olarak gösterilen numaralı alanlar hangi ürünlerin önemli tarım bölgeleridir?

	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A)	Ayçiçeği	Muz	Üzüm
B)	Pirinç	Yağlık gül	Buğday
C)	Keten	Anason	Tütün
D)	Pirinç	Turunçgiller	Kayısı
E)	Ayçiçeği	Zeytin	Kenevir

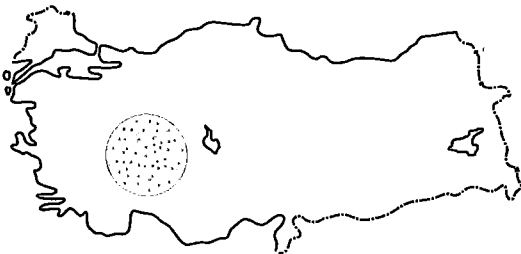
7. Türkiye tarımının gelişim aşamaları düşünüldüğünde 1952 yılından sonra ülkemizde tarım yapılan alanların belirgin bir şekilde artması üzerinde aşağıda verilenlerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Tarım ürünleri ihracatının artması
- B) İklim koşullarının değişmesi
- C) Nöbetleşe ekimin yaygınlaşması
- D) Makineli tarımın gelişmesi
- E) Çiftçi sayısının artması

8. Aşağıda verilenlerden hangisi tarımda gübrelemenin amacını en iyi şekilde açıklar?

- A) Toprağın kısa sürede ve zamanında sürülmeye çalışılması
- B) Yabancı otlar ve haşerelerin gelişimini engelleme
- C) Toprağın erozyona maruz kalmasının önlenmesi
- D) Kurak dönemlerde ürünün su ihtiyacının giderilmesi
- E) Mineral takviyesi yapılarak toprağın veriminin artırılmaya çalışılması

9. Aşağıdaki haritada bir tarım ürününün ülkemizde en çok yetiştirildiği alanlar gösterilmiştir.

Bu tarım ürününün ülkemizde belirli bir alanda yetiştirilmesinin sebebi aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) İklim koşullarının elverişsizliği
- B) Tüketim miktarının azlığı
- C) Devlet denetiminde üretilmesi
- D) Tüketim alanlarına yakınlığı
- E) İhracatta önemli bir yerinin olmaması

10. Tarımın gelişimi için tarımda makineleşmenin önemi büyüktür. Ancak bazen ekonomik alım gücü ve yer şekilleri makineleşmeye uygun olsa da yetiştirilen tarım ürünü makine kullanımına elverişli olmayabilir.

Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinde böyle bir durum söz konusudur?

- A) Buğday
- B) Mısır
- C) Ayçiçeği
- D) Fındık
- E) Patates

11. Kars, Ardahan, Ağrı, Muş, Bayburt ve Niğde gibi altı iller (altı il) dışında Türkiye'nin 75 ilinde az veya çok seracılık yapılmaktadır. Seracılıkta ön plana çıkan il Antalya, bölge ise Akdeniz'dir.

Bu durum üzerinde,

- I. ısıtma maliyetinin düşük olması,
- II. yazların kurak geçmesi,
- III. kışların yağışlı geçmesi,
- IV. güneşlenme süresinin fazla olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

12. Tarlaların, sürülerek bir veya birkaç yıl ekilmeden boş bırakılması uygulamasına tarımda nadas denir. Ülkemizde tarım alanlarının yaklaşık %15'i nadasa bırakılmaktadır.

Bu yöntemin kullanılmaması için öncelikle aşağıdakilerden hangisinin geliştirilmesi gerekir?

- A) Sulama ve gübreleme
- B) Makineleşme
- C) İlaçlama
- D) Toprak bakımı
- E) Tohum ıslahı

1. Hububat üretimi oldukça geniş bir üretici kitlesini ilgilendirmektedir. Hububatlar arasında buğdayın insan beslenmesinde temel gıda maddesi olmasının yanında, milyonlarca üreticinin yıllık gelirini sağlaması ve çok sayıda sanayi kuruluşunun ham maddesi olması özelliklerinden dolayı ekonomik ve sosyal yaşantımızda diğer tarım ürünlerine göre önemi büyüktür.

Cevap C

2. Şeker pancarı üretiminde İç Anadolu Bölgesi ilk sırada yer alır. Verilen tabloda bu bölge olmadığı için doğru cevap şeker pancarıdır.

Cevap D

3. Pamuk ekildiği dönemde nemlilik isteyen fakat olgunlaşma döneminde istikrarlı bir yaz sıcaklığı ve kuraklığı isteyen bir üründür. Yaz yağışlarından olumsuz etkilenir.

Cevap C

4. Bir bölgede sebzeçilik yapılması için sıcaklık şartlarının elverişli, güneşlenme süresinin fazla ve sulama imkânlarının yeterli olması gerekir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde eskiden tahıl ve baklagiller ekilebiliyorken GAP ile birlikte sebze tarımına da başlanmıştır.

Cevap E

5. Mısır, su ihtiyacı fazla olan bir tahıldır. Bu ürün için doğal iklim bölgesi Karadeniz'dir. Konya çevresinde bu ürünün yetiştirilmesi bu alanın sulama imkânlarının elverişli olmasıyla açıklanır. Özellikle son yıllarda KOP ile sulanan alanlarda üretimi artış göstermiştir.

Cevap C

6. Haritada işaretli bölgelerden I numaralı yer Ergene'dir. Ergene'de pirinç yetiştirilir. II numaralı alan Antalya Bölümü'nde yer alan Isparta'dır. Isparta'da en çok yağlık gül yetiştirilir. III numaralı yer Konya Bölümü'dür ve burada en çok buğday yetiştirilir.

Cevap B

7. 1949 yılında Marshall Yardım Programı ile birlikte tarım makineleri varlığında bir artış sağlanmıştır. Örneğin, 1949 yılında 11 bin 729 olan traktör sayısı, 1952 yılında 31 bin 143'e yükselmiştir. Tarımda makinenin artması, insan gücü ile kullanılması elverişli olmayan arazilerin makineler yardımıyla kullanılmasını sağlamıştır.

Cevap D

8. Bitkisel üretimde amaçlanan verim ve kaliteye ulaşmak için içerisinde bir veya birden fazla besin maddesi bulunan organik ve inorganik bileşiklerin toprağa veya doğrudan bitkiye verilmesine gübreleme denir.

Cevap E

9. Haritada belirtilen alan haşhaşın ekim alanıdır. Bu ürün uyuşturucu madde yapımında kullanıldığı için ürünün ekim alanları devlet tarafından sınırlandırılmıştır.

Cevap C

10. Makineleşme daha çok ekili alanlarda kullanılmaktadır. Dikili alanlarda makine kullanımı oldukça sınırlıdır. Fındık, ağaç olduğu için makineden fazla yararlanılmaz; tam tersine insan gücüne duyulan ihtiyaç fazladır.

Cevap D

11. Seracılık faaliyetlerinde Akdeniz'in ön planda olmasının en önemli nedeni kış ılıklığıdır. Bunun yanı sıra ürünlerin olgunlaşması için sıcaklık şartlarının ve güneşlenme süresinin de elverişli olması gerekir.

Cevap C

12. Nadas uygulamasının engellenmesinin en önemli yolu, toprağın kaybettiği verimi yeniden kazanması için sulama ve gübreleme yapılmasıdır. Su ve gübre, toprağın ihtiyacı olduğu mineralleri sağlar. Sulamanın olduğu alanlarda nadas uygulamasına gerek kalmaz.

Cevap A

1. Türkiye'deki hayvancılık faaliyetleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hayvan sayısının en fazla olduğu bölgeler Doğu ve Orta Anadolu'dur.
- B) En fazla bulunan hayvan türü koyundur.
- C) Yazların kurak geçtiği engebeli alanlarda daha çok keçi yetiştiriciliği yapılır.
- D) İklim ve bitki örtüsü çeşidinin en fazla olduğu Marmara Bölgesi, arıcılıkta ilk sırada yer alır.
- E) Kümes ve besi hayvancılığı faaliyetlerinin yerlerini belirleyen etken tüketim alanlarıdır.

2. Türkiye'deki hayvan sayısı Avrupa'nın birçok ülkesinden fazladır. Ancak ülkemiz et ve süt veriminde bu ülkelerden geri kalmaktadır.

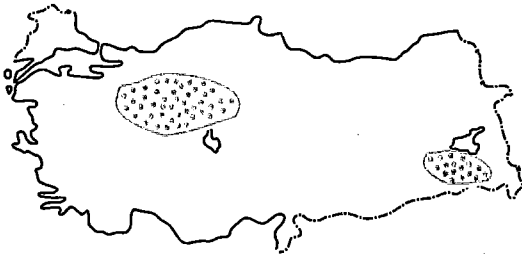
Bu durumun nedenleri arasında;

- I. karasal iklimin yaygınlığı
- II. yer şekillerinin engebeli olması
- III. mera (otlak) hayvancılığının yaygın olması
- IV. soyların yeterince ıslah edilmemiş olması

verilerinden hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) III ve IV

3. Haritada ülkemizdeki bir hayvan türünün %90'ının bulunduğu alanlar gösterilmiştir.

Bu haritada gösterilen hayvan türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek böceği
- B) Koyun
- C) Tiftik keçisi
- D) Sığır
- E) Manda

4. Bu hayvan türünün ülkemizdeki yetiştirme alanı topografik özellikler ve iklim koşulları ile sınırlandırılmıştır. Bu tür; ılımlı iklim özellikleri görülen, eğimi düşük ve sulak zeminli yerlerde yaşar. Aynı zamanda bol su ister, zaman zaman suyun içinde yatarak serinler.

Yukarıda başlıca özellikleri verilen, ülkemizde en fazla Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilen hayvan türü aşağıdakilerden hangisidir?

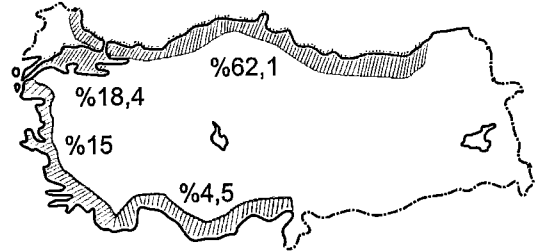
- A) Sığır
- B) Koyun
- C) Kıl keçisi
- D) Tiftik keçisi
- E) Manda

5. Türkiye'nin hızla artan nüfusu et ve süt tüketiminin de artmasına neden olmaktadır.

Bu artan ihtiyacın karşılanması için aşağıda verilenlerden hangisinin öncelikle yapılması gerekir?

- A) Hayvan sayısının artırılması
- B) Et ve süt tüketiminin sınırlandırılması
- C) Hayvancılık ile uğraşan kişi sayısının artırılması
- D) Besi hayvancılığının yaygınlaştırılması
- E) Orman alanlarının mera (otlak) alanına dönüştürülmesi

6. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki avlanan deniz ürünlerinin 2018 yılındaki oransal dağılımı gösterilmiştir.

Deniz ürünleri üretiminde Karadeniz Bölgesi'nin ilk sırada olmasının sebepleri arasında;

- I. deniz derinliğinin fazla olması,
- II. tekne sayısının fazla olması,
- III. balık miktarının fazla olması,
- IV. diğer ekonomik faaliyet kollarının yeterince gelişmemiş olması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Türkiye'de balıkçılığın yeterince gelişmemiş olmasının sebepleri üzerinde çalışan bir araştırmacı "Ülkemizde açık deniz balıkçılığının yeterince gelişmediğini" ifade etmiştir.

Araştırmacının "açık deniz balıkçılığının yeterince gelişmediği" ifadesinde esas olarak kastettiği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okyanus balıkçılığının yapılmadığı
- B) Olta balıkçılığının yaygın olduğu
- C) Diğer ülkelerin kara sularının kullanılmadığı
- D) Uluslararası sularda değil, kendi kara sularımızda avlanıldığı
- E) Ülkemizin büyük denizlere sahip olmadığı

8. Ülkemizde yapılan hayvancılık faaliyetleri çoğunlukla iklim ve bitki örtüsü koşullarına bağımlı olarak yapılır. Bu tür hayvancılık faaliyetleri ilkel hayvancılık olarak ifade edilir.

Aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangisi bitki örtüsüne bağımlı olarak yapılmaz?

- A) Arıcılık
- B) İpek böcekçiliği
- C) Büyükbaş mera hayvancılığı
- D) Keçi yetiştiriciliği
- E) Kümes hayvancılığı

9. Türkiye'nin iklim ve bitki örtüsü koşulları düşünüldüğünde aşağıda verilen hayvan türlerinden hangisinin sayısının daha fazla olması beklenir?

- A) Manda
- B) Sığır
- C) Koyun
- D) Tiftik keçisi
- E) Kıl keçisi

10. Türkiye'de hayvan ıslahı ile ilgili ilk girişim 1925 yılında Bursa-Karacabey harası kurulduktan sonra yapılır. Bu alanda İspanya merinos koyunu ile yerli bir ırk olan kıvrırcık koyunu birleştirilerek Türk merinos koyunu ırkı elde edilmiştir.

Bu yeni soyun en fazla sayıya sahip olduğu il çiftleri aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) Edirne - Tekirdağ
- B) Trabzon - Rize
- C) Ankara - Eskişehir
- D) Bursa - Balıkesir
- E) Van - Muş

11. Ülkemizde mera hayvancılığı Doğu Karadeniz ve Erzurum-Kars Bölümü'nde, besi hayvancılığı ise Konya, Kıy Ege, Batı Karadeniz, Güney Marmara ve Çatalca-Kocaeli bölümlerinde gelişme göstermiştir.

Bu durum üzerinde;

- I. kış ılıkılığı,
- II. yaz kuraklığı,
- III. pazarlama olanakları,
- IV. iklim koşulları

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) III ve IV

12. Ticari anlamda tatlı su balıkçılığı, iç su ürünleri avcılığı ile temsil edilir.

Bu konuda ülkemizdeki en fazla üretime sahip göl ve su ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çıldır Gölü - Sazan
- B) Beyşehir Gölü - İnci kefali
- C) Eğirdir Gölü - Kerevit
- D) İznik Gölü - Somon
- E) Van Gölü - İnci kefali

13. Türkiye'de ormanların coğrafi dağılımı üzerinde bazı ayırıcı özellikler dikkat çeker. Bu bağlamda en önemli özellik, ülke genelindeki dengesiz dağılım sorunudur.

Bu dengesiz dağılım üzerinde;

- I. orman azaltıcı etmenler,
- II. bölgelerin nem ve yağış farklılıkları,
- III. bölgelerin yüz ölçümü farklılıkları,
- IV. bölgelerin toprak farklılıkları

durumlarından hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

1. Türkiye'de iklim çeşitliliği fazla olduğu için hayvancılık faaliyetleri oldukça çeşitlidir. Arıcılıkta Türkiye'de ilk sırada yer alan bölge Ege Bölgesi'dir. Özellikle Menteşe (Muğla) Yöresi'nde arıcılık gelişmiştir.

Cevap D

2. Gelişmiş Avrupa ülkelerinde besi ve ahır hayvancılığı yapıldığı için et ve süt verimi oldukça fazladır. Ülkemizde ise daha çok ilkel anlamda hayvancılık yapılmaktadır ki bu durum et ve süt verimini düşürmektedir. Modern olmayan hayvancılık mera hayvancılığıdır.

Cevap E

3. Tiftik keçisi yetiştiriciliği; İç Anadolu'da özellikle Ankara ve Eskişehir çevresinde, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ise Siirt çevresinde yapılmaktadır. Haritada gösterilen alanlar tiftik keçisinin en çok yetiştirildiği alanlardır.

Cevap C

4. Mandanın derisi siyah ve kalın olduğu için yazın vücut ısı- sı çok yükselir, hemen serinlemek ister. Onun için mutlaka göl, gölet, dere, bataklık gibi bir ortam arar. Orada dinlenir, serinler, rahatlar. Su olmayan yerlerde manda yetiştiriciliği yapılamaz. Ancak yapay gölet vb. yapılar oluşturularak manda yetiştiriciliği yapılabilir.

Cevap E

5. Besi ve ahır hayvancılığında et ve süt üretimi oldukça fazladır. Türkiye'de artan nüfusun ihtiyacını karşılamak için yapılması gereken, mera hayvancılığının yerine besi ve ahır hayvancılığının geliştirilmesidir.

Cevap D

6. Balık çeşitliliği ve miktarı ayrı şeylerdir. Çeşitli mevsim ve dönemlerde, miktar ve çeşitlilik değişir. Ancak genele vurduğumuzda balık çeşitliliği en fazla Akdeniz'de, balık miktarı en fazla Karadeniz'dedir. Ayrıca Karadeniz'de diğer ekonomik faaliyetler sınırlı olduğu için bölge deniz ürünleri üretiminde ilk sırada yer alır.

Cevap E

7. Türkiye'de balıkçılık modern olmayan yöntemlerle yapılmaktadır. Yeterli donanımına sahip olmayan gemilerle kıyılara yakın kendi sularımızda yapılan avcılığa kıyı balıkçılığı denir. Açık deniz avcılığı ise uluslararası sularda yapılan avcılıktır.

Cevap D

8. Kümes hayvancılığı kapalı alanlarda dışarıdan besleyerek yapılan hayvancılıktır. Kapalı alanlarda yapıldığı için iklim ve bitki örtüsüne bağımlılık yoktur. Daha çok üretim-tüketim ilişkisine bağlı olarak büyük şehirlerin çevresinde yapılmaktadır.

Cevap E

9. Türkiye'nin yüz ölçümünün büyük bir kısmında karasal iklim özelliklerine bağlı olarak bozkır bitki örtüsü görülür. Ülkemizde mera hayvancılığı yaygın olduğu için ot miktarının azlığına bağlı olarak koyun yetiştiriciliği en fazladır.

Cevap C

10. Güney Marmara'da devlet üretme çiftliklerinde merinos koyunu yetiştirilmektedir. Koyunun yünleri ince, uzun ve parlak olduğundan yünlü kumaş dokumasına elverişlidir. Bu cinsin en çok yetiştirildiği yerler Ankara - Eskişehir çevresidir.

Cevap C

11. Doğu Karadeniz ve Erzurum-Kars Bölümü'nde mera hayvancılığının yaygın olması, iklim özellikleri ile açıklanır. Gelişmiş kıyı bölgelerinde ise besi ve ahır hayvancılığının yaygın olması, pazarlama olanakları yani üretim-tüketim ilişkisi ile açıklanır.

Cevap E

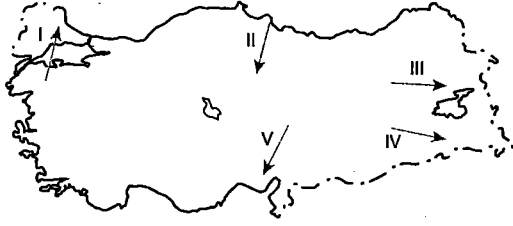
12. Ülkemizde iç su ürünleri (göl ve akarsu) avcılığında inci kefalı üretiminin fazlalığına bağlı olarak Van Gölü ilk sırada yer alır.

Cevap E

13. Orman varlığının bölgelerimiz arasında farklılık göstermesinin en önemli nedeni iklimdir. İklimle bağlı olarak nem ve yağış miktarının farklılık göstermesi temel nedendir. Bunun dışında orman varlığına beşeriyetin de etkisi oldukça fazladır.

Cevap A

1. Türkiye'nin ortalama yükseltisinin batıdan doğuya doğru artması; tarım ürünleri çeşidi ve tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin farklılaşmasına neden olur.

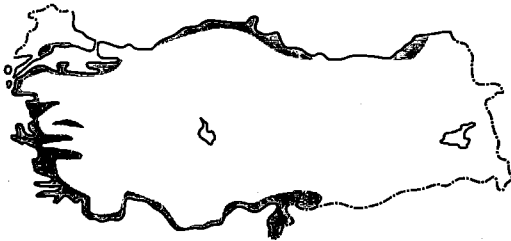
Buna göre, Türkiye haritasında ok yönünde yolculuk yapan bir kişi hangi yönde ilerlerse gittiği yerde tarım ürünleri çeşidinin fazla, olgunlaşma süresinin kısa olduğunu gözlemler?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Türkiye'de tarım arazilerinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve İç Anadolu Bölgeleri'nde geniş olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nem oranının ve güneşlenme sürelerinin fazla olması
B) Yer şekillerinin sade olması
C) Güneyde yer alması
D) Yağış miktarlarının fazla olması
E) Sıcaklık değerlerinin yüksek, yüz ölçümlerinin büyük olması

3. Aşağıdaki Türkiye haritasında ülkemizdeki başlıca zeytin üretim alanları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki zeytin üretim alanlarının dar olmasının nedeni değildir?

- A) İklim seçiciliğinin fazla olması
B) Her mevsim yağış istemesi
C) Don olaylarına dayanıksız olması
D) Sıcaklık ortalaması yüksek alanlarda yetişmesi
E) Ilıman iklim koşullarına uyum sağlaması

4. Ülkemizde, Karadeniz Bölgesi'nde ve Erzurum-Kars Bölümü'nde büyükbaş hayvancılık, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde küçükbaş hayvancılık, Akdeniz Bölgesi'nde Toroslarda kıl keçisi yetiştiriciliği, Hakkâri Bölümü'nde arıcılık yapılmaktadır.

Buna göre, bu hayvancılık faaliyetlerinin dağılışını etkileyen en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış ve enlem
B) Ulaşım ve pazar
C) Yer şekilleri ve bitki örtüsü
D) Tarımsal faaliyetler
E) Tüketim

5. Bir yörede yoğun olarak yetiştirilen tarım ürünü o yörenin monokültür bitkisini oluşturur.

Buna göre, Aydın'ın monokültür bitkisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üzüm B) İncir C) Zeytin
D) Haşhaş E) Tütün

6. Türkiye hayvan sayısı bakımından dünyada önde gelen ülkelerden olmasına karşın hayvanlardan elde edilen verim düşüktür.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) Daha çok küçükbaş hayvancılığın yapılması
B) Mera hayvancılığının yaygın olması
C) Yerli hayvan ırklarının yeterince ıslah edilmemiş olması
D) Erken kesimin yaygın olması
E) Et tüketiminin az olması

7. Ülkemizde tarım alanlarından alınan verimi artırmak için çiftçiye destek veren kuruluşlar bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kuruluşlardan biri değildir?

- A) Ziraat Bankası
- B) Devlet Su İşleri
- C) Çaykur
- D) Boren
- E) Tarım Bakanlığı

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarımı olumlu etkileyen faktörlerden biri değildir?

- A) Sulama
- B) Gübreleme
- C) Tohum ıslahı
- D) Makineleşme
- E) Nadas

9. Destekleme alımları, devletin çiftçiye önceden duyurduğu taban fiyattan ürünü satın alma garantisidir.

Aşağıdakilerden hangisi destekleme alımı yapılan ürünlerden biri değildir?

- A) Buğday
- B) Şekerpancarı
- C) Fındık
- D) Çay
- E) Elma

10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) ve KOP (Konya Ovası Projesi) ile gerçekleştirilmek istenen amaçlardan biri olamaz?

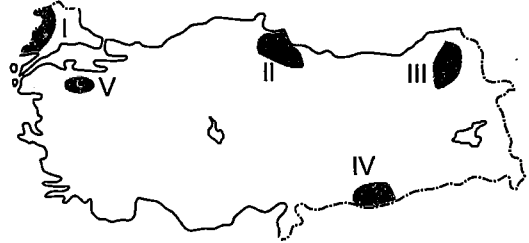
- A) Ayçiçeği, mısır gibi bitkilerin ekim alanlarını genişletmek
- B) Nadas uygulaması ile toprağın dinlenmesini sağlamak
- C) Sebze yetiştirilen alanları genişletmek
- D) Sulama alanlarını genişletmek
- E) Üretimde sürekliliği sağlamak

11. Nadas tarımı ile topraktan iki yılda bir ürün elde edilir. Tarımın yapılmadığı yıl toprak sürülür, havalandırılır. Böylece toprağın mineral bakımından zenginleşmesi sağlanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi nadas tarımının uygulandığı yöreler için söylenebilecek bir yargı değildir?

- A) Erozyonun fazla olması
- B) Yağış rejiminin düzensiz olması
- C) Üretimde süreklilik olması
- D) Sıcaklık farkının fazla olması
- E) Tarımda ekstansif yöntemlerin uygulanması

12. Çeltik, sıcaklık ve bol su isteyen bir tarım ürünüdür.

Buna göre, taranarak numaralandırılmış yörelerin hangisinde çeltik tarımının yapılması daha güçtür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Ülkemizde kümes hayvancılığının en fazla Ege ve Marmara'da gelişmesinin başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bitki çeşidinin fazla olması
- B) Pazar olanaklarının olması
- C) İkliminin ılıman olması
- D) Yer şekillerinin uygun olması
- E) Çayır alanlarının fazla olması

1. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi çeşitliliğin artması üzerinde en etkili faktör sıcaklıktır. Sıcaklığın fazla olduğu yerde bu süre kısalırken az olduğu yerde uzar. Haritada işaretlenen alanlardan V (Çukurova) numaralı ok yönünde gidildiğinde sıcaklık artacağı için çeşitlilik artar ve olgunlaşma süresi kısalır.

Cevap E

2. Yeryüzü şekilleri tarım alanları üzerinde oldukça etkilidir. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri Türkiye'de yüzey şekillerinin sade olmasına bağlı olarak tarım arazileri geniş olan bölgelerdir.

Cevap B

3. Zeytin bir makidir ve Akdeniz ikliminin tarım ürünüdür. Akdeniz iklim özellikleri göz önüne alındığında her mevsim yağış isteği bu iklimin tarım ürünleri için söz konusu değildir. Çünkü Akdeniz ikliminin yazları sıcak ve kuraktır.

Cevap B

4. Hayvancılık faaliyetlerini coğrafi özellikler ve iklim doğrudan etkilemekte ve biçimlendirmektedir. Yağışların bol olması ya da yaz aylarında olması yetişen otların boylarını etkilemektedir. Bu durum büyükbaş hayvancılığı ve hayvan cinsini belirlemektedir. Bu durumun tam tersi de küçükbaş hayvancılık faaliyetlerini geliştirir. Dağlık bölgeler ise arıcılık ve keçi yetiştiriciliğini beraberinde getirir.

Cevap C

5. Monokültür belirli bir bitki türünün bir bölgede çok yaygın olarak uzun yıllar boyunca yetiştirilmesine dayanan bir tarımsal yöntemdir. Aydın ilinin monokültür ürünü incirdir.

Cevap B

6. Gelişmiş Avrupa ülkelerinde besi ve ahır hayvancılığı yapıldığı için et ve süt üretimi oldukça fazladır. Ülkemizde ise daha çok ilkel anlamda hayvancılık yapılmaktadır bu durum et ve süt üretimini düşürmektedir. Modern olmayan hayvancılık mera hayvancılığıdır ve bu yöntemde kaliteli hayvan soyları da yetiştirilmez. Bu da et-süt üretimini azaltır. Tüketicinin az olması verim üzerinde bir etkiye sahip değildir.

Cevap E

7. Boren: Türkiye'de ve dünyada bor ürün ve teknolojilerinin geniş bir şekilde kullanımını, yeni bor ürünlerinin üretimini ve geliştirilmesini teminen değişik alanlarda kullanıcıların araştırmaları için gerekli bilimsel ortamı sağlamak, bor ve ürünlerini kullanan ve/veya bu alanda araştırma yapan kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile iş birliği yaparak bilimsel araştırmaları yapmak, yaptırmak koordine etmek ve bu araştırmalara katkı sağlamak amacıyla kurulan kuruluştur.

Cevap D

8. Nadas özellikle kurak iklim bölgelerinde toprağın verimsizleşmesine bağlı olarak uygulanan toprağın ekilmeden boş bırakılmasına yönelik olumsuz bir tarımsal uygulamadır. Nadası engellemenin en etkili yolu sulamadır.

Cevap E

9. Destekleme alımı, devletin çeşitli nedenlerle bazı ürünleri taban fiyatı uygulayarak almasıdır. Bu alımların kimisini bazı devlet kuruluşları yaparken kimisini üretici birlikleri olan tarım kooperatifleri yapar.

Destekleme alımlarında amaç, üretimi teşvik etmek ve olumsuz piyasa koşullarında üreticinin zarar görmesini önlemektir. Elma Türkiye'de en çok yetiştirilen uzun süre muhafaza edilebilen satış noktasında çiftçilerin daha az problemler yaşadığı bir ürün olduğu için destekleme alımı yoktur.

Cevap E

10. Bu sulama projeleri ile amaçlanan en önemli konulardan biri de nadasıdır. Amaçlardan biri de nadası engellemektir. Nadas özellikle kurak iklim bölgelerinde toprağın verimsizleşmesine bağlı olarak uygulanan toprağın ekilmeden boş bırakılmasına yönelik, olumsuz bir tarımsal uygulamadır. Nadası engellemenin en etkili yolu sulamadır.

Cevap B

11. Nadas özellikle kurak iklim bölgelerinde toprağın verimsizleşmesine bağlı olarak uygulanan toprağın ekilmeden boş bırakılmasına yönelik olumsuz bir tarımsal uygulamadır. Nadası engellemenin en etkili yolu sulamadır. Nadas ile toprak boş bırakıldığı için üretimde dalgalanmalar görülür.

Cevap C

12. Ülkemizde çeltik tarımı için elverişli iklim şartları yaşanmadığı için bu tarım, vadi kenarlarında sulama yöntemi kullanılarak yapılmaktadır. Sıcaklık ve sulama isteği olan bu ürünün haritada verilen Erzurum-Kars Bölümü'nde yetiştirilmez.

Cevap C

13. Kümes hayvancılığı kapalı alanlarda dışarıdan beslenerek yetiştirilen hayvancılıktır. Kapalı alanlarda yapıldığı için iklim ve bitki örtüsüne bağımlılık yoktur. Daha çok üretim tüketim ilişkisine bağlı olarak büyük şehirler çevresinde yapılmaktadır.

Cevap B

1.

Bölgeler	Oran (%)
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	55
Ege Bölgesi	23
Akdeniz Bölgesi	18

Yukarıda Türkiye'de yetiştirilen bir tarım ürününün bölgelere göre yaklaşık oranları verilmiştir.

Oranları verilen bu tarım ürününün aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Mercimek B) Turunçgiller C) İncir
D) Pamuk E) Zeytin

2. Ülkemizin en önemli bölgesel kalkınma projesi olan GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) tamamlan-
dığında aşağıdaki tarım ürünlerinin hangisinden
yüksek bir üretim sağlanması beklenmektedir?

- A) Mercimek B) Zeytin C) Mısır
D) Nohut E) Turunçgiller

3. Ülkemizin iklim koşullarının elverişli olduğu bölgelerde,
tarlalardan bir yıl içinde iki ürün alınması tarım yöntemine ikinci ürün üretimi denir.

Aşağıdaki yerlerin hangisi ikinci ürün üretimi yapılması için daha uygundur?

- A) Çukurova B) Aksaray C) Tosya
D) Niksar E) Muş

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Dünya'da birinci sırada olduğu tarım ürünleri arasında alır?

- A) Kivi B) İncir
C) Şeker pancarı D) Turunçgiller
E) Pirinç

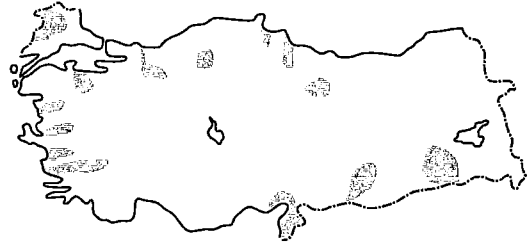
5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarımda maki-
neleşmenin yetersiz olduğu alanlardan biridir?

- A) İzmir B) Adana C) Samsun
D) Artvin E) Aydın

6. 2018 yıl sonu verilerine göre yaş ipek kozası aşağıdaki illerden hangisinde en çok üretime sahiptir?

- A) Antalya
B) Ankara
C) Diyarbakır
D) Konya
E) Hatay

7.

Yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fındık B) Çeltik C) Kayısı
D) Pamuk E) Şeker pancarı

8.

Bölgeler	Oran
Ege Bölgesi	%60
Marmara Bölgesi	%20
Akdeniz Bölgesi	%10

Yukarıda bir tarım ürününün önde gelen bölgelere göre yaklaşık yetiştirilme oranları verilmiştir.

Buna göre, bu tarım ürününün aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Turunçgil B) Pamuk C) Zeytin
D) Muz E) Ayçiçeği

9. Aşağıdaki tarım ürünlerinin yetiştirme koşulları dikkate alındığında hangisinin Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak yetiştirilmesi beklenir?

A) Turunçgiller B) Fındık C) Mercimek
D) Yağlık gül E) Tütün

10. Bir araştırmacı ülkemizde her mevsimin yağışlı ve güneşli gün sayısının az olduğu bir yörede;

I. nadas alanının az olduğu,
II. pamuk tarımının yaygın olduğu,
III. mera hayvancılığının yapıldığı

gibi özelliklerden hangisinin söz konusu olduğunu söyleyemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11.

I. Don, kuraklık, yüksek sıcaklık ve rüzgârın etkisinin artması
II. Erozyon sürecinin hızının artması
III. Yağış rejiminin düzensizleşmesi

Yukarıdakilerden hangisi ülkemizde ormanların tahribi sonucunda yaşanacak sorunlardan biri değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi olgunlaşma döneminde kuraklık istediği için Doğu Karadeniz Bölümü'nün kıyı kesiminde yetiştirmez?

A) Pamuk B) Fındık C) Çay
D) Mısır E) Turunçgiller

13. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili olmasına rağmen ülkede balıkçılık yeterince gelişmemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biri değildir?

A) Açık deniz balıkçılığının yapılması
B) Kaçak avlanmanın yaygın olması
C) Soğuk hava depolarının yetersiz olması
D) Pazarlama olanaklarının gelişmemiş olması
E) Balık tüketiminin az olması

14. Ülkemizi çevreleyen denizler arasında kuzey güney yönünde balık göçleri yaşanmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki merkezlerden hangisinin bu türde bir yoğun balık göçü geçişine sahip olduğu söylenebilir?

A) Aydın B) Bursa C) Sinop
D) Çanakkale E) İzmir

15. Ormanlar ucuz ve kolay ulaşılabilir enerji kaynaklarıdır.

I. Nem miktarı
II. Jeolojik yapısı
III. Akarsu sayısı

Türkiye ormanlarının coğrafi bölgelere göre dağılışı göz önüne alındığında Karadeniz Bölgesi'nde bu oranın fazla olmasının nedeni ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'dan önce sulama yetersiz olduğu için susuzluğa dayanıklı ürünler tercih ediliyordu. GAP'la birlikte bölgede pamuk üretimi son yıllarda oldukça artmış ve bölge pamuk üretiminde Türkiye birincisi olmuştur. Ege Bölgesi ikinci sırada iken Akdeniz üçüncü sırada yer alır.

Cevap D

2. Mısır su ihtiyacı fazla olan ürünlerden biridir. Bu ürün için doğal iklim bölgesi Karadeniz'dir. GAP ile birlikte Güneydoğu'da sulama imkânlarının artmasıyla birlikte bu ürünün yetiştirilmesi için imkânlar elverişli olmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak da ekonomik getirisi fazla olduğu için tercih edilmeye başlanmıştır.

Cevap C

3. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi üzerinde en etkili faktör sıcaklıktır. Sıcaklığın fazla olduğu yerde bu süre kısalırken az olduğu yerde uzar. Akdeniz Bölgesi'nde yaz mevsimin erken başlayıp geç bitmesi ve yaz süresinin uzun sürmesi, yılda birden fazla ürün hasat edilmesini sağlar.

Cevap A

4. Birçok tarım ürünü üretimin de dünyada ön sıralarda yer alan Türkiye, fındık ve incir üretiminde dünya birincisidir.

Cevap B

5. Tarımda makineleşme insan gücüne duyulan ihtiyacı azalttığı için göçü beraberinde getirir. Makine kullanılabilmesi için yüzey şekillerinin sade olması gerekir. Soruda da verilen alanlardan yüzey şekilleri engebeli olan makine kullanımına en elverişsiz olan yer Artvin'dir.

Cevap D

6. 2018 yıl sonu TÜİK verilerine göre yaş ipek kozası üretiminde birinci olan il Diyarbakır'dır.

Cevap C

7. Ülkemizde pirinç (çeltik) tarımı için elverişli iklim şartları yaşanmadığı için vadi kenarlarında sulama yöntemi kullanılarak yapılmaktadır. Sıcaklık ve sulama isteği olan bu ürünün Türkiye'de ekim alanları haritada gösterildiği gibi oldukça dardır.

Cevap B

8. Zeytin bir makidir ve Akdeniz ikliminin tarım ürünüdür. Akdeniz iklim özellikleri göz önüne alındığında ekim alanları Akdeniz, Ege ve Güney Marmara'dır. Üretimde birincilik Ege'de, ikincilik ise Güney Marmara'dadır.

Cevap C

9. Turunçgiller maki familyasında yer alır. Maki Akdeniz ikliminin bitki örtüsüdür. Dolayısıyla turunçgiller üretimi Akdeniz'in hemen hemen tüm illerinde yapılır.

Cevap A

10. Her mevsimi yağışlı buna bağlı olarak da bulutlu gün sayısı fazla olan iklim Karadeniz iklimidir. Bu iklim bölgesinde yağış fazla olduğu için nadase ihtiyaç azdır. Ot miktarı fazla olduğu için de büyükbaş hayvancılık yapılır. Fakat pamuk yaz sıcaklığı ve kuraklığı istediği için bu iklim bölgesinde yetiştirilmez.

Cevap B

11. Bitki örtüsünün yangınlar tarafından yok edilmesi rüzgârın hızını artırır. Bu durumda erozyonu şiddetlendirir. Fakat yağış rejimlerinin düzensizleşmesi ile orman yangınlarının doğrudan alakası yoktur.

Cevap C

12. Pamuk ekildiği dönemde nemlilik isteyen, fakat olgunlaşma döneminde istikrarlı bir yaz sıcaklığı isteyen üründür. Her mevsim bol yağış alan Doğu Karadeniz'de yetiştirilemez.

Cevap A

13. Açık deniz balıkçılığı modern yöntemlerle yapılan balıkçılık faaliyetlerine denir. Ülkemizde yaygın olarak yapılmaktadır. Açık deniz balıkçılığının yapılması ülkemizde balıkçılığın gelişmesi için yapılması gerektirir.

Cevap A

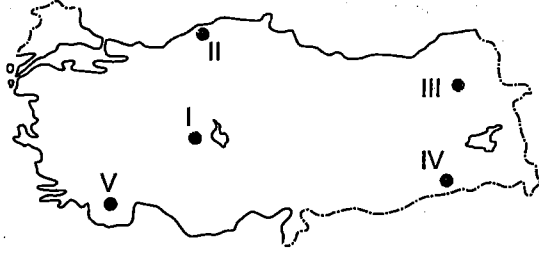
14. Marmara, balık çeşidinin fazla olduğu bir bölgedir. Çünkü boğazlar balıkların göç yollarıdır. Bu durum bu bölgede çeşitliliği artırır. Bölgede yer alan Çanakkale, boğazda yer aldığı için balık göçlerinin yoğun yaşandığı yerdir.

Cevap D

15. Karadeniz iklimi her mevsim yağış alan ve yağış miktarı fazla olan bir iklim olduğu için Türkiye'de orman varlığı en zengin olan bölgedir. Bu durum nemlilik oranıyla doğrudan alakalıdır.

Cevap A

1.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralarla gösterilen alanların hangisinde, kış mevsiminin çok soğuk olması ve uzun sürmesi nedeniyle tarımdan yüksek verim almak daha zordur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki ormanların yararlarından biri değildir?

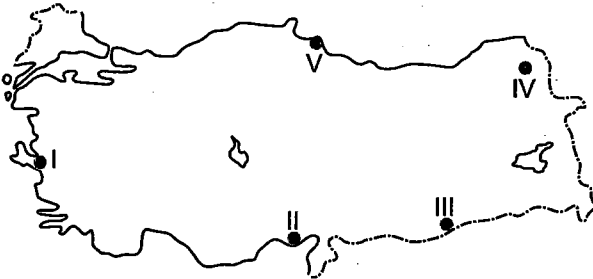
- A) Erozyon sürecinin hızını yavaşlatır.
B) Yer altı ve yer üstü su dengesini korur.
C) Meteorolojik olayların zararlarını azaltır.
D) Turizm faaliyetlerinin gelişmesini sağlar.
E) Deprem ve heyelan olaylarını engeller.

3. Orman ürünleri; birincil (ana) ürünler ve ikincil (yan) ürünler olarak ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi ormanlardan elde edilen birincil (ana) ürünlerden biri değildir?

- A) Tomruk
B) Maden direği
C) Sığla yağı
D) Yakacak odun
E) Yonga odunu

4. Tarımsal üretim, yükselti arttıkça güçleşir ve belli bir yükseklikte son bulur. Bu sınırdan sonra yüksek sahalarda tarım ürünlerinin verimi azalır.

Buna göre, bu bilgilere dayanarak aşağıdaki noktaların hangisinde tarım ürünlerindeki verimin azalması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Tarımda verimin yükselmesini sağlayan önemli beşerî faaliyetlerden biri de tarım alanlarında sulama yapılmasıdır.

Buna göre, sulama sorununun çözüldüğü düşünülürse aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin karasal bir iklim bölgesinde kolay yetiştirilmesi beklenir?

- A) Turunçgiller B) Mısır C) Fındık
D) Zeytin E) Çay

6. Akdeniz ve Ege Bölgesi'nin bütün ovaları, iç bölgeler kadar buğday tarımına uygundur. Buna rağmen buğday tarımı bazı yıllar ikinci planda kalmaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayvancılık faaliyetlerinin ön planda olması
B) Pamuk, tütün gibi endüstriyel ürünlere ağırlık verilmesi
C) Yaz kuraklığının uzun sürmesi
D) Sulama sorununun yaşanması
E) Nadas uygulamasının yaygın olması

7. Erzurum – Kars Bölümü'nün yüksek platolarında tarımı yapılan, Türkiye'de buğday tarımının son bulunduğu alanlarda yetiştirme imkânı bulan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fındık B) Nohut C) Arpa
D) Mercimek E) Mısır

8. Çay ve fındık gibi tarım ürünleri Doğu Karadeniz kıyılarında yaygın biçimde yetiştirilirken Akdeniz kıyılarında yetiştirme imkânı bulamaz.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım alanlarının darlığı
B) Kullanılan tarım yöntemi
C) Dağların kıyı çizgisine uzanışı
D) Bakı durumu
E) Yağışın yıllık düzeni

9. Aşağıda ülkemizde kesilen bazı hayvan türlerinin oranları ve bu hayvanlardan elde edilen et üretimi yer almaktadır.

	Kesilen Hayvan	Et Üretimi
I.	%2	%6
II.	%2,5	%2
III.	%11,2	%6,1
IV.	%18,3	%74,5
V.	%66	%36,4

Buna göre, hangi numaranın sığıra ait olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'de hayvancılık faaliyetleri ile doğal koşullar arasında sıkı bir ilişki vardır.

- I. Büyükbaş hayvancılık
II. Arıcılık
III. Kümes hayvancılığı
IV. İpek böcekçiliği

Buna göre yukarıda verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin Erzurum-Kars Bölümü'nde önemli düzeyde yapılması beklenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11.

Bölgeler	Oranları
I. Bölge	%84,4
II. Bölge	%6,8
III. Bölge	%2,8
IV. Bölge	%2,1
V. Bölge	%0,9
VI. Bölge	%0,4

Yukarıda Türkiye'de ayçiçeği üretiminin bölgelere göre yaklaşık dağılımı yüzde olarak verilmiştir.

Buna göre I numaralı gösterilen bölgenin aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Doğu Anadolu
B) Ege
C) Marmara
D) İç Anadolu
E) Akdeniz

12. Türkiye'de tarımın en büyük sorunları sulama ve gübrelemedir.

Türkiye'de toprak özellikleri düşünüldüğünde hangi türdeki gübrelerin daha fazla kullanıldığı söylenebilir?

- A) Fosfatlı
B) Demirli
C) Klorlu
D) Azotlu
E) Kalsiyumlu

13. Muz, kış sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu yerlerde yetişebilecek, iklim seçiciliği olan bir tarım ürünüdür.

Buna göre, Akdeniz Bölgesi'nde muz tarımının yapılmasının en zor olduğu merkez aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alanya B) Gazipaşa C) Anamur
D) Eğirdir E) Erdemli

14. Türkiye'de tarımsal etkinlikler her bölgede farklılıklar gösterir. Tarım ürünleri çeşidi ve olgunlaşma sürelerinin bölgeden bölgeye değişmesinde;

- I. enlem ve denizellik etkisi,
II. yükselti ve karasallığın fazla olması,
III. yaz kuraklığının erken başlaması etkili olmaktadır.

Buna göre, I, II ve III numaralı etmenlerin daha çok etkili olduğu merkezler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	Adana	Konya	Kars
B)	Konya	Isparta	Kars
C)	Antalya	Kars	Konya
D)	Kars	Antalya	Konya
E)	Isparta	Erzurum	Niğde

1. Türkiye'nin Kuzeydoğu Anadolu Bölümü enlem, karasallık ve yükseltinin fazla olmasına bağlı olarak yıl boyunca sıcaklıkların en düşük olduğu bölgedir. Bu bölgede kışların uzun ve sert geçmesi tarımı olumsuz yönde etkiler.

Cevap C

2. Ormanların yararları arasında deprem ve heyelan olaylarını engellemesi yer almaz. Bu olaylar daha çok jeolojik ve jeomorfolojik yapı ile ilgilidir.

Cevap E

3. Ormanların asıl ve yan ürünleri:

Asıl ürünler: Tomruk, tel direği, maden direği, parke, mobilya, sunta, kontrplak, yakacak odun, yonga odunu...

Yan ürünler: reçine, sığla yağı, kozalak, keçi boynuzu, defne yaprağı, çam fıstığı, çıra...

Cevap C

4. Türkiye'nin, Kuzeydoğu Anadolu Bölümü'nde yer alan Erzurum-Kars, yükseltinin fazla olmasına bağlı olarak yıl boyunca sıcaklıkların en düşük olduğu bir bölgedir. Sıcaklığın azalması bu bölgede tarımsal verimliliği azaltır.

Cevap D

5. Karasal iklim bölgelerinde sulama sorunu çözülürse mısır üretimi yapılabilir. Verilen diğer ürünler dikili ürünler olduğu için iklim uygunluğuna bağlı olarak yetiştirilir.

Cevap B

6. Kıyı bölgelerinde tahıllar ve şeker pancarı gibi ürünlerin çok fazla tercih edilmemesinin nedeni ekonomik getirilerinin düşük olmasıdır. Kıyıları daha çok ekonomik getirisi yüksek endüstri bitkilerine ayrılmış alanlardır.

Cevap B

7. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi üzerinde en etkili faktör sıcaklıktır. Sıcaklığın fazla olduğu yerde bu süre kısalırken az olduğu yerde uzar. Erzurum-Kars Yöresi yükseltisinin fazla olmasına bağlı olarak yıl boyunca sıcaklıkların Türkiye'de en düşük olduğu yerlerden biridir. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzundur. Verilen ürünlerden arpa bu bölümde yetiştirildiği için en geç olgunlaşır.

Cevap C

8. Çay ve fındık her mevsim nemlilik isteyen, kışları düşük sıcaklıkların yaşanmadığı yerlerde yetişir ve bu şartları taşıyan Karadeniz iklim bölgesine uyum sağlamış ürünlerdir. Akdeniz Bölgesi'nde yazlar sıcak ve kurak geçtiği için yetiştirilemez.

Cevap E

9. Türkiye'de karasal iklim özelliklerine bağlı olarak küçükbaş hayvan sayısı büyükbaş hayvandan çok daha fazla olmasına rağmen sayısı daha az olan büyükbaşta daha fazla et ve süt üretimi elde edilir.

Cevap D

10. Türkiye'nin Kuzeydoğu Anadolu Bölümü'nde yer alan Erzurum-Kars, yükseltisinin fazla olmasına bağlı olarak yıl boyunca sıcaklıkların en düşük olduğu bir bölgedir. Yaz yağışlarına bağlı olarak uzun boylu otların ve çiçeklerin fazla olması sebebiyle, bu coğrafyada büyükbaş hayvancılık ve arıcılık gelişmiştir. İpek böcekçiliği ve kümes hayvancılığı, bölgede iklim şartlarına bağlı olarak daha az gelişme gösterir.

Cevap E

11. Ayçiçeği üretiminde Marmara Bölgesi'nde yer alan Erzurum Bölümü Türkiye üretiminde ilk sırada yer alır.

Cevap C

12. Bitkilerin büyüüp gelişmesi için gübreye ihtiyaçları vardır. En çok kullanılan kimyevi gübreler azot, fosfat ve potasyumlu gübrelerdir. Türkiye, iklim ve bitki örtüsü özelliklerine bağlı olarak yarı kurak bir iklim bölgesinde olduğu için azotlu gübre ihtiyacı daha fazladır.

Cevap D

13. Muz tropikal bir meyvedir. Ülkemizde üretimin çok büyük bir kısmı Antalya ile Mersin arasında kalan Gazipaşa, Alanya, Erdemli ve Anamur'da özel konum şartlarına bağlı olarak yetiştirilir. Eğirdir Isparta'nın ilçesidir. Isparta Torosların kuzeyinde kaldığı için denizellik etkisine kapalıdır ve geçiş iklim bölgesinde yer aldığı için düşük kış sıcaklıkları gözlemlenir. Bu yüzden muz tarımı için uygun değildir.

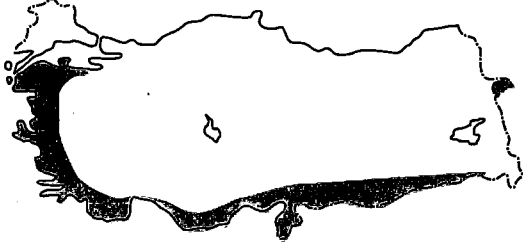
Cevap D

14. Tarım ürünlerinin çeşitliliği ve olgunlaşma süresinde verilen etmenler aşağıdaki gibidir:

- Enlem ve denizellik etkisi (Antalya)
- Yükselti ve karasallığın fazla olması (Kars)
- Yaz kuraklığının erken başlaması (Konya)

Cevap C

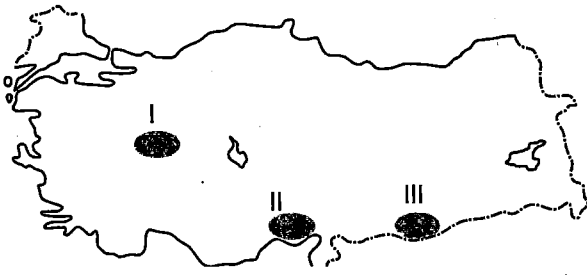
1.

Yukarıdaki haritada pamuk ekim alanları gösterilmiştir. Buna göre, pamuk ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Olgunlaşma döneminde yağış istemesi
- B) Karadeniz dışında tüm kıyı bölgelerde yetişmesi
- C) Yalnızca Akdeniz iklimine uygun bir tarım ürünü olması
- D) Yalnızca alüvyal ovalarda yetişme olanağı bulması
- E) Doğu Anadolu'daki birçok ovada yetişme imkânı bulması

2.

Yukarıdaki haritada bazı tarım ürünlerinin yoğun olarak yetiştirildiği yöreler verilmiştir.

Bu ürünler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Çay	Muz	Karpuz
B)	Keten	Yer fıstığı	Pamuk
C)	Haşhaş	Anason	Muz
D)	Kenevir	Turuncgiller	Aspir
E)	Keten	Fındık	Mercimek

3. Karadeniz'in iç kesimlerinde yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi soğuk ve kar yağışlı geçer.

Buna göre, Karadeniz'in iç kesimlerinde aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi üretilmektedir?

- A) Turuncgiller
- B) Çay
- C) Kivi
- D) Üzüm
- E) Zeytin

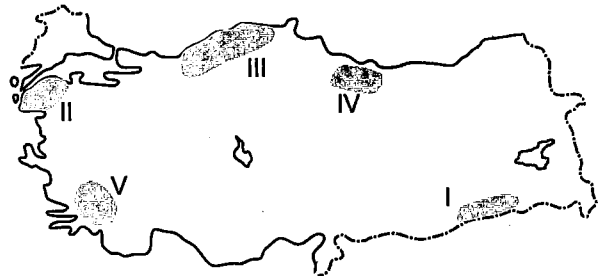
4. Yeryüzü şekillerinin sade, yağış miktarının az olduğu bir yörede aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin yapılması beklenir?

- A) Kıl keçisi yetiştiriciliği
- B) Arıcılık
- C) İpek böcekçiliği
- D) Koyun yetiştiriciliği
- E) Manda yetiştiriciliği

5. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de tarımın özelliklerinden biri olduğu söylenemez?

- A) Yıllar içerisinde tarımın diğer ihracat sektörlerine göre payında azalma yaşanmıştır.
- B) Pamuk, tütün, üzüm dış ticarete önemli birer gelir kaynağı olmuştur.
- C) Millî gelirin yaklaşık %45'i tarımdan sağlanır.
- D) Ekstansif tarım yöntemi yaygın olarak kullanılır.
- E) Tarımsal üretim birçok sanayi koluna ham madde sağlar.

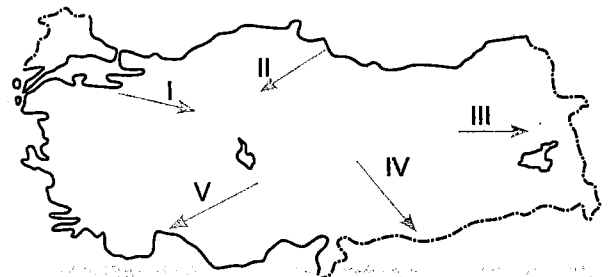
6. Türkiye'de nem oranının yüksek, yağışın fazla olduğu bölgelerde orman örtüsü fazladır.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralarla belirlenmiş yerlerin hangisinin orman örtüsü bakımından fakir olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yönlerden hangisine doğru gidildiğinde tarım ürünü çeşidinin daha fazla artması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Türkiye'de her mevsimin yağışlı olduğu alan Karadeniz ikliminin etkili olduğu Doğu Karadeniz kıyılarıdır.

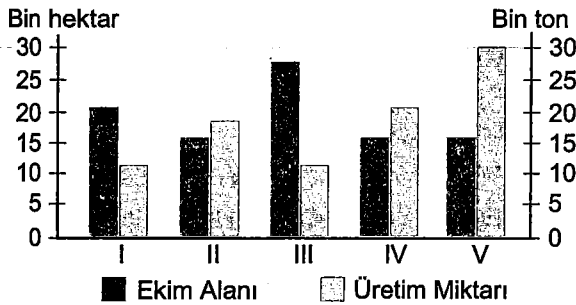
Bu durum;

- I. büyükbaş mera hayvancılığı,
- II. çay tarımı,
- III. yaylacılık faaliyetleri

gibi faaliyetlerden hangilerinin yapılması üzerinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

9.

Yukarıdaki grafikte bir tarım ürününün dört ayrı bölgedeki ekim alanı ve üretim miktarları gösterilmiştir.

Ürünün ekim alanı ve üretim miktarları göz önüne alındığında hangi bölgede verimin daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi Türkiye'nin önemli oranda ihraç ettiği ürünlerden biri değildir?

- A) Domates
- B) Turunçgiller
- C) Fındık
- D) Muz
- E) İncir

11. Kurak ve bitki örtüsünün cılız olduğu alanlar aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin yapılması için daha uygundur?

- A) Koyun yetiştiriciliği
- B) İpek böcekçiliği
- C) Besi hayvancılığı
- D) Manda yetiştiriciliği
- E) Kümes hayvancılığı

12. Ekstansif (geleneksel) tarım metodu, geniş alanların ekilerek alanlardan az verim elde edildiği bir tarım metodudur.

Aşağıda yer alan bölümlerden hangisinde ekstansif tarım metodunun daha yaygın olması beklenir?

- A) Çatalca - Kocaeli Bölümü
- B) Adana Bölümü
- C) Yukarı Kızılırmak Bölümü
- D) Kıyı Ege Bölümü
- E) Güney Marmara Bölümü

13. Türkiye'de iklim çeşidinin fazla olması sebze çeşitliliğini artırmıştır. Sebzelerin en erken olgunlaştığı bölge Akdeniz kıyılarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?

- A) Yaz kuraklığı
- B) Yağış miktarı
- C) Eğim ve bakı durumu
- D) Enlem ve denizellik
- E) Kış ılıkılığı

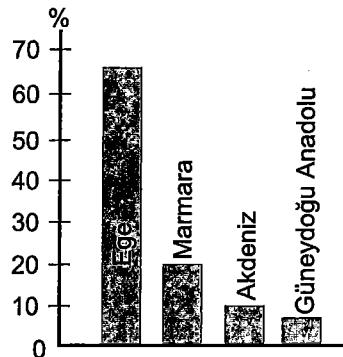
14.

- I. Arıcılık
- II. Büyükbaş hayvancılık
- III. Keçi yetiştiriciliği
- IV. Koyun yetiştiriciliği

Ortalama yükseltinin fazla, yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu bir yörede yukarıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin yapılması zorlaşır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

15.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de yetişen bir ürünün üretiminin bölgelere göre dağılımı verilmiştir.

Grafığe göre, bu ürünün aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Zeytin
- B) Ayçiçeği
- C) Pamuk
- D) Turunçgiller
- E) Mısır

1. Haritadaki pamuk üretim alanları incelendiğinde Karadeniz dışında tüm kıyı bölgelerde (Marmara, Ege, Akdeniz) yetiştirildiği söylenebilir.

Cevap B

2. I numaralı alanda yetişen ürün ketendir. 2018 verilerine göre üretiminin tamamı Afyon'da yapılır. II numaralı alandaki Çukurova'da yer alan ürün yer fıstığı, III. bölgede yer alan ürün ise GAP'la birlikte üretilmeye başlanan pamuktur.

Cevap B

3. Karadeniz'de dağların kıyıya paralel uzanmasına bağlı olarak denizellik etkisi iç kısımlara sokulamaz. Buna bağlı olarak da nemlilik ve kış ılıkılığı isteyen zeytin, çay, kivi, turunçgiller; iç kısımlarda yetiştirilemez. Soğuğa dayanıklı üzüm iç bölgelerde yetiştirilen üründür.

Cevap D

4. Bir bölgede koyun yetiştiriciliğinin ön planda olması, o bölgenin yüzey şekilleri bakımından sade, bitki örtüsünün cılız, karasal iklim bölgesi olması gerekir. Buna bağlı olarak da Türkiye'de küçükbaş hayvancılıkta koyun yetiştiriciliği daha ön plandadır.

Cevap D

5. Yurdumuzda sanayileşme ve kentleşmeye bağlı olarak tarımın ekonomi içindeki payı giderek azalmıştır. Bu durum sanayileşmenin bir sonucudur. Bu durum, tarımın gerilemesi ya da ihmal edilmesi demek değildir. Kaldı ki tarım hâlâ Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Fakat buna rağmen tarımın yurt içi millî hasılamız içindeki payı %45'in altındadır.

Cevap C

6. Türkiye, sıcaklık ve yağış şartları bakımından orman yetişmesine genel olarak elverişlidir. Fakat uzun yıllardan beri ormanlarımızın tahrip edilmesi sonucunda bugün orman alanlarımız ülke yüz ölçümünün sadece %27,6'lık kısmını kaplamaktadır.

Türkiye'de orman dağılışı en önemli faktör yağış ve nemdir. Yağış miktarı ile orman dağılışı arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Karadeniz Bölgesi'nde yağışın fazla olmasından dolayı ormanlar çok iken Güneydoğu'da kuraklıktan dolayı ormanlar çok az yer kaplar.

Cevap A

7. Sıcaklık ve nemliliğin olduğu bölgelerde tarımsal çeşitlilik fazla iken sıcaklık ve nemin az olduğu yerlerde tarımsal çeşitlilik azdır. Haritada verilen ok yönlerinden V numaralı yönde ilerledikçe karasal bir bölgeden denizel bölgeye doğru gidildiği için çeşitlilik artar.

Cevap E

8. Her mevsimi yağışlı, buna bağlı olarak da bulutlu gün sayısı fazla olan Karadeniz ikliminde ot miktarı fazla olduğu için büyükbaş hayvancılık yapılır. Çay her mevsim nemlilik isteyen, kışları düşük sıcaklıkların yaşanmadığı yerlerde yetişir ve bu şartları taşıyan Karadeniz iklim bölgesine uyum sağlamış üründür. Yaylacılık yükseltiye bağlı olarak her bölgede yapılır.

Cevap C

9. Ekim alanı en geniş olan fakat buna rağmen üretim miktarı en az olan bölge, verimliliğin en az olduğu yerdir.

Cevap C

10. Muz tropikal bir meyvedir. Ülkemizde üretimin çok büyük bir kısmı Antalya ile Mersin arasında kalan Gazipaşa, Alanya, Erdemli ve Anamur'da, özel konum şartlarına bağlı olarak yetiştirilir. Ekim alanları dar olduğu ülke ihtiyacını karşılamaz, ithal edilir.

Cevap D

11. Bir bölgede koyun yetiştiriciliğinin ön planda olması, o bölgenin yüzey şekilleri bakımından sade, bitki örtüsünün cılız, karasal iklim bölgesi olması gerekir.

Cevap A

12. Verilen alanlardan en geri kalmış bölüm Yukarı Kızılırmak Bölümü'dür. Sivas çevresinden oluşan bu bölüm geri kalmış dağlık bir coğrafya olduğu için ekstansif yöntemler kullanılır.

Cevap C

13. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi üzerinde en etkili faktör sıcaklıktır. Sıcaklığın fazla olduğu yerde bu süre kısılırken az olduğu yerde uzar. Enlem ve denizelliğe bağlı olarak yaz mevsiminin en erken başlaması, Akdeniz'de olgunlaşma süresi en kısadır.

Cevap D

14. Dağlık bir bölgede koyun yetiştirmek zordur. Bir bölgede koyun yetiştiriciliğinin ön planda olması için, o bölgenin yüzey şekilleri bakımından sade, bitki örtüsünün cılız, karasal iklim bölgesi olması gerekir.

Cevap B

15. Ayçiçeği üretiminde birincilik Marmara'da

Pamuk üretiminde birincilik Güneydoğu'da

Turunçgiller üretiminde birincilik Akdeniz'de

Mısır üretiminde birincilik İç Anadolu Bölgesi'ndedir.

Grafiği verilen tarım ürünü, zeytin üretimine aittir.

Cevap A

1. Antalya'da (Akseki) çıkarılan yer altı kaynağı Konya'nın Seydişehir İlçesinde işlenmektedir.

Sözü edilen yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Linyit C) Boksit
D) Lületaşı E) Krom

2. Aşağıdaki maden ve bulunduğu yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Bor - Emet
B) Bakır - Murgul
C) Linyit - Soma
D) Altın - Cerattepe
E) Demir - Keçiborlu

3. Aşağıdaki madenlerden hangisi Ege Bölgesi'nden çıkarılmaz?

- A) Bakır B) Zımpara taşı C) Cıva
D) Bor E) Krom

4. Linyit rezervine bağlı olarak gelişme gösteren termik santrale aşağıdaki şehirlerden hangisinde rastlanır?

- A) Kahramanmaraş B) Kırıkkale
C) Rize D) Artvin
E) Edirne

5.

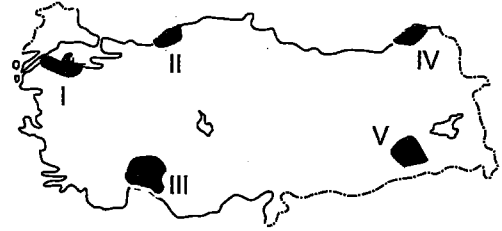
Haritada verilen alanlardan çıkarılan enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taş kömürü
B) Linyit
C) Uranyum
D) Doğal gaz
E) Jeotermal

6. Susurluk, Bigadiç ve Emet havzasından çıkarılan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor B) Kükürt C) Bakır
D) Boksit E) Volfram

7.

Bu haritada işaretlenmiş yörelerde çıkarılan yer altı zenginlikleri ile ilgili aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I - Bor mineralleri
B) II - Taş kömürü
C) III - Krom
D) IV - Bakır
E) V - Petrol

8. Türkiye'de demir yataklarının işletilen yataklara göre daha fazla olduğu bilinmektedir.

Türkiye'de bilinen bütün demir yataklarının işletilmemesinin nedeni;

- I. bazı demir yataklarında rezervin yetersiz olması,
II. bazı yörelerde ulaşımın zor olması,
III. bazı yatakların işletilme maliyetinin yüksek olması,
IV. demire olan ihtiyacın az olması

durumlarından hangisi olamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) II ve III E) III ve IV

9.

- I. Teknik elemanın bulunması
II. Tenör oranının yüksek olması
III. Endüstrinin gelişmiş olduğu bölgelere yakınlığı
IV. İşletme için gerekli sermayenin bulunması
V. Rezervinin fazla olması

Bu bilgilerden hangisi bir madenin işletilebilmesi için gerekli olan koşullardan biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıda ülkemizde çıkarılan başlıca madenler ve bu madenlerin işlendiği endüstri tesislerinin yerleri eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Demir - Iskenderun
B) Bakır - Samsun
C) Boksit - Seydişehir
D) Krom - Isparta
E) Bor - Bandırma

11.

- I. Seyitgazi
II. Akseki
III. Hekimhan
IV. Küre
V. Murgul

Yukarıdaki merkezlerin hangilerinde bakır madeni çıkarılmaktadır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve V
E) IV ve V

12. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de bazı yıllarda tüketilen enerji kaynakları gösterilmiştir.

Yıllar	Linyit (bin ton)	Petrol (bin ton)	Taş kömürü (bin ton)	Doğal gaz (10 ⁶ m ³)
1970	2060	1850	450	-
1985	5500	3780	970	50
1990	8480	5320	1560	813
1995	5900	6220	1800	2317

Tabloda verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğal gaz 1970 yılında üretiminin hepsi ihraç edilmiştir.
B) Linyit Tüketiminde son 10 yılda azalma olmuştur.
C) Petrol Tüketimi sürekli artmıştır.
D) Linyit Üretimi sürekli artmıştır.
E) Taş kömürü En fazla Zonguldak'tan çıkarılır.

13.

- Dünya rezervinde birinci sıradadır.
- Kütahya, Bursa, Eskişehir, Balıkesir'de rezervleri bulunur.
- Cam, seramik ve uzay araçları sanayisinde kullanılır.

Yukarıda özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Krom
B) Bor
C) Fosfat
D) Bakır
E) Kükürt

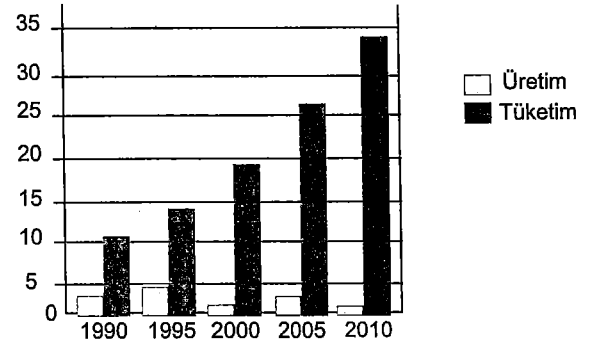
14. Aşağıda ülkemizde çıkarılan başlıca madenler ve bu madenlerin işlendiği endüstri tesislerinin yerleri eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kükürt - Keçiözümlü
B) Bor - Bandırma
C) Demir - Murgul
D) Krom - Antalya
E) Bakır - Samsun

15. Aşağıdaki grafikte bazı yıllarda Türkiye'nin ürettiği ve tükettiği petrol miktarları gösterilmiştir.

(milyon ton)

Bu grafikteki verilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Petrol üretimi, tüketimi karşılayamamaktadır.
B) Petrol fiyatlarının düşmesiyle tüketim artmıştır.
C) Tüketilen petrolün büyük bir kısmı ithal edilmektedir.
D) Petrol üretiminde yıllara göre artış ve azalış görülür.
E) 2000'li yıllarda petrol tüketimi 35 milyon tonu aşmamıştır.

16.

- I. Linyit - Aşkale
II. Krom - Guleman
III. Demir - Hasançelebi
IV. Bakır - Doğubeyazıt
V. Kurşun-çinko - Keban

Yukarıda Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan madenlerden hangisinin yeri yanlış verilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

1. Antalya'nın Akseki ve Konya'nın Seydişehir ilçelerinden çıkarılan alüminyum (boksit) Konya'nın Seydişehir ilçesinde işlenir.

Cevap C

2. Bor – Emet (Kütahya), Bakır – Murgul (Artvin), Linyit – Soma (Manisa), Altın – Cerattepe (Artvin) eşleştirmeleri doğrudur. Ancak Keçiborlu'da (Isparta) önemli maden yatağı demir değil kükürttür.

Cevap E

3. Ege Bölgesi'nde bor (Kütahya) zımparataşı (İzmir, Aydın, Muğla), Civa (İzmir, Uşak), krom (Muğla) yatakları bulunur. Ancak bölgede ülkemizin önemli bir bakır yatağı bulunmaz.

Cevap A

4. Kahramanmaraş'ın Afşin – Elbistan ilçesi, Türkiye'de linyit rezervlerinin en fazla olduğu merkezdir. Bu ilimizde Afşin Termik Santrali bulunur.

Cevap A

5. Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait olan linyit Türkiye'de birçok merkezde çıkarılmaktadır. Haritada gösterilen merkezlerde ve çok daha fazlasında çıkarılan enerji kaynağı linyittir.

Cevap B

6. Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait olan bor, Türkiye'de bu dönemde oluşmuş arazilerin varlığına bağlı olarak rezerv açısından oldukça fazladır. Türkiye, bor rezervlerinde dünya lideridir. Soruda verilen merkezlerde çıkarılan maden, bor madenidir.

Cevap A

7. Elazığ'ın Guleman, Muğla'nın Fethiye, Köyceğiz ve Dalaman ilçelerinden çıkarılan krom, Elazığ ve Antalya'da ferro-krom tesislerinde işlenir. III numaralı alan boksit rezervi bölgesidir.

Cevap C

8. Türkiye hızla büyüyen, gelişen ve sanayileşen bir ülkedir. Ülkede özellikle sanayileşme sürecinde demire olan ihtiyaç fazladır.

Cevap C

9. Bir madenin işletilebilmesi için tesisin sanayi bölgesine yakın olma zorunluluğu yoktur. Böyle bir durum söz konusu olsaydı Türkiye'de en çok maden işleme tesisi Marmara Bölgesi'nde olurdu.

Cevap C

10. Elazığ'ın Guleman, Muğla'nın Fethiye, Köyceğiz ve Dalaman ilçelerinden çıkarılan krom, Elazığ ve Antalya'da ferro-krom tesislerinde işlenir. Isparta'da kükürt yatakları bulunur.

Cevap D

11. Türkiye'de bakırın çıkarıldığı yerler KADER şeklinde kodlanır:

Kastamonu (Küre)

Artvin (Murgul)

Diyarbakır (Ergani)

Elazığ (Maden)

Rize (Çayeli)

Cevap E

12. Tabloda, Türkiye'de tüketilen bazı enerji kaynakları verilmiş olup bu kaynaklarla ilgili ihracat, üretim, çıkarılan merkez gibi bilgiler yer almamaktadır. Tabloya göre petrolün her geçen dönem tüketiminin arttığı görülmektedir.

Cevap C

13. Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait olan bor, Türkiye'de bu dönemde oluşmuş arazilerin varlığına bağlı olarak rezerv açısından oldukça fazladır. Türkiye, bor rezervlerinde dünya lideridir. Verilen öncüller bor madenine ait bilgilerdir.

Cevap B

14. Sivas, Malatya gibi havzalardan çıkarılan demir Karabük, İskenderun, Zonguldak gibi başlıca alanlarda işlenir. Murgul'da ise demir değil, aynı alandan çıkarılan bakır madeni işlenmektedir.

Cevap C

15. Petrol ile ilgili verilen grafikte bu enerji kaynağının fiyatına dair bilgilere yer verilmemiştir. Fiyata bağlı olarak üretim veya tüketim hakkında yorum yapılamaz.

Cevap B

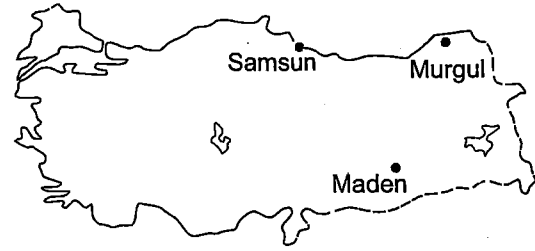
16. Doğu Anadolu'da bakırın çıkarıldığı önemli merkez, Elazığ'ın Maden ilçesidir.

Cevap D

1. Türkiye'de maden çeşidi ve rezervinin en fazla olduğu bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yukarı Murat – Van Bölümü
- B) Orta Fırat Bölümü
- C) Yukarı Fırat Bölümü
- D) Ergene Bölümü
- E) Yukarı Kızılırmak Bölümü

5.

Yukarıdaki haritada yer alan merkezler hangi madenin işlendiği alanları göstermektedir?

- A) Krom
- B) Bakır
- C) Kurşun – Çinko
- D) Alüminyum
- E) Cıva

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de Üçüncü Jeolojik Zaman'da oluşmuş arazilerin geniş yer tutmasına bağlı olarak oluşan madenlerden biri değildir?

- A) Taş kömürü
- B) Bor
- C) Linyit
- D) Kaya tuzu
- E) Petrol

3. Aşağıdaki madenlerden hangisinde Türkiye rezerv bakımından dünyada birinci sırada yer alır?

- A) Krom
- B) Bor
- C) Bakır
- D) Demir
- E) Kurşun

4. Aşağıdaki merkezlerden hangisi ülkemizde kaliteli demir rezervinin en fazla olduğu alandır?

- A) Zonguldak (Ereğli)
- B) Sivas (Divriği)
- C) İskenderun
- D) Karabük
- E) Elazığ (Guleman)

6. Nükleer enerji uranyum ve toryum gibi madenlerin atom çekirdeğinin parçalanması ile üretilen enerjidir.

Aşağıda yer alan merkezlerden hangisinde ülkemizin nükleer enerji santralleri kurulmaktadır?

- A) Antalya – Adana
- B) Mersin – Sinop
- C) Antalya – Trabzon
- D) İzmir – Denizli
- E) İzmit – Bursa

7. Rüzgâr enerjisi; çevreci ve yenilenebilir bir enerji kaynağıdır.

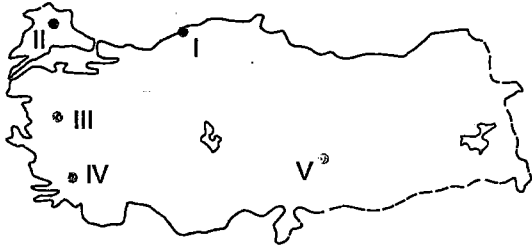
Aşağıdaki merkezlerin hangisinde rüzgârdan elektrik enerjisi elde edilen santral sayısı en fazladır?

- A) Sarayköy
- B) Soma
- C) Bandırma
- D) Çayırhan
- E) Elbistan

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yer alan önemli doğal gaz yataklarından biri değildir?

- A) Hamitabat (Kırklareli)
- B) Hayrabolu (Tekirdağ)
- C) Akçakoca (Düzce)
- D) Ovaakça (Bursa)
- E) Çamurlu (Mardin)

9.

Haritada gösterilen termik santrallerden hangisinde enerji kaynağı olarak linyit kullanılmamaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. Aşağıda ülkemizde elektrik elde etmede kullanılan bazı enerji kaynakları verilmiştir.

- I. Güneş
- II. Taş kömürü
- III. Linyit
- IV. Rüzgâr
- V. Biyoenerji

Verilen enerji kaynaklarının hangilerinden sağlanan enerji kendisini sürekli yenileme özelliğine sahip değildir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

11.

- Guleman (Elazığ)
- Eskişehir
- Aladağ (Adana)
- Fethiye, Milas, Dalaman (Muğla)

gibi merkezlerden çıkarılan ve en çok ihraç edilen yer altı kaynağı grubunda yer alan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Krom
- B) Demir
- C) Bor
- D) Taş kömürü
- E) Fosfat

12. Aşağıdakilerden hangisi bir madenin işletilebilmesi için gerekli olan koşullardan biri değildir?

- A) Tenör oranının düşük olması
- B) Pazarlama olanaklarının fazla olması
- C) Kalitesinin yüksek olması
- D) Maden rezervinin fazla olması
- E) Kullanım alanının geniş olması

13.

Yukarıdaki haritada yer alan merkezlerde çıkarılan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Civa
- B) Kurşun – Çinko
- C) Bor
- D) Kükürt
- E) Manganez

14.

Bölge	Rezerv %
Doğu Anadolu	43
Ege	24
İç Anadolu	15
Marmara	10
Akdeniz	4
Karadeniz	3
Güneydoğu	1

Yukarıda rezervinin bölgelere göre dağılışı verilen enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Linyit
- B) Krom
- C) Doğal gaz
- D) Taş kömürü
- E) Jeotermal

1. Türkiye'de maden çeşitliliğinin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Yukarı Fırat Bölümü'dür.

Cevap C

2. Taş kömürü madeni Birinci Jeolojik Zaman'a ait arazilerde yoğun olarak bulunur. Türkiye genç oluşumlu bir ülkedir. Üçüncü Jeolojik Dönem'e ait araziler geniş yer kaplar. Buna bağlı olarak taş kömürü rezervi azdır.

Cevap A

3. Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait olan bor rezervi Türkiye'nin bu dönemde oluşmuş arazilerinin varlığına bağlı olarak oldukça fazladır. Türkiye bor rezervlerinde dünya lideridir.

Cevap B

4. Türkiye'nin birçok yerinde çıkarılan bir madendir. Demir çıkarımının %80'ini Doğu Anadolu Bölgesi içerisinde kalan Divriği sağlar.

Cevap B

5. Türkiye'de bakırın çıkarıldığı yerler KADER şeklinde kodlanır.

- Kastamonu (Küre)
- Artvin (Murgul)
- Diyarbakır (Ergani) (buradaki maden ocağı kapatılmıştır.)
- Elazığ (Maden)
- Rize (Çayeli)

Soruda verilen merkezler bakırın çıkarıldığı yerlerdir.

Cevap B

6. Türkiye'de kurulması planlanan nükleer santraller Mersin ve Sinop illerindedir.

Bu illerin tercih edilmesinin nedenleri;

- Su kaynaklarına yakın olmaları
- Deprem riskinin az olmasıdır.

Cevap B

7. Sarayköy, jeotermal enerji

Soma, linyit

Bandırma, rüzgâr

Çayırhan, linyit

Elbistan, linyit ile çalışan santraller yer alır.

Cevap C

8. Bursa'da yer alan Ovaakça'da doğal gaz çıkarımı yapılmaz. Burada yer alan tesis, doğal gaz ile çalışan termik santraldir.

Cevap D

9. I numaralı bölgedeki Zonguldak'ta yer alan Çatalağzı Termik Santrali taş kömürü ile,

II numaralı bölgedeki Kırklareli'de yer alan Hamitabat doğal gaz ile çalışmaktadır.

III numaralı alanda yer alan Manisa Soma'da linyit

IV numaralı alanda yer alan Muğla Yatağan'da linyit

V numaralı alanda yer alan Kahramanmaraş Elbistan'da linyit ile çalışan santraller yer alır.

Cevap A

10. Bilimsel olarak esasen, enerji kaynakları sıralamasında yenilenemez olarak adlandırılan bir enerji kaynağı olmasına rağmen, oluşumu çok uzun zaman alan enerji kaynaklarına büyük bölümü fosil yakıtlar ve nükleer enerjiden oluşmakla birlikte, özellikle fosil kaynaklı yakıtların yanmasıyla oluşan enerjinin verimliliği ve fazla enerji vermesi, doğal çevreye ve ekolojiye olan zararları çok fazladır. Linyit ve taş kömürü fosil yakıtlar içinde yer alan yenilenemeyen enerjilerdir.

Cevap B

11. Krom; çok sert, çok iyi cilalanabilen ve paslanmayan bir maden olduğu için, madenî eşya yapımında büyük önem taşır. Dışarıya en çok satılan madendir. Kaplamacılıkta ve çelik yapımında kullanılır.

Çıkarıldığı yerler: Guleman (Elazığ), Fethiye - Milas - Marmaris - Dalaman Köyceğiz (Muğla), Acıpayam (Denizli), Orhanlı (Bursa), Kayseri, Eskişehir Kütahya, Kahramanmaraş, Adana

Cevap A

12. Bir madeni işlemenin ekonomik olması bazı koşullara bağlıdır. Bunlar;

- rezervinin (maden miktarı) işletme için yeterli olması,
- maden rezervi içindeki saf maden oranının (tenorunun) yüksek olması,
- madenin çıkarıldığı bölgedeki ulaşımın kolay olması,
- sermayenin yeterli olması gibi koşullardır.

Cevap A

13. Haritada yatakları verilen yerlerde çıkarılan maden kurşun-çinkodur.

Cevap B

14. Toplam dünya linyit rezervinin yaklaşık %1,6'sı ülkemizde bulunmaktadır. Bununla birlikte linyitlerimizin büyük kısmının ısı değeri düşük olduğundan termik santrallerde kullanımı ön plana çıkmıştır. Ülkemiz linyit rezervinin yaklaşık %45'i Afşin-Elbistan Havzası'nda bulunmaktadır. Elbistan, Doğu Anadolu Bölgesi sınırlarında yer alır.

Cevap A

1. Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'nin batı kesiminde sanayinin daha fazla gelişmiş olmasının nedenlerinden biri değildir?

A) Sermaye varlığı
B) Yerçekillerinin sadeliği
C) İş gücü potansiyeli
D) Ulaşımın gelişmişliği
E) Enerji üretiminin fazlalığı

2. Türkiye'de sanayi sektörü, sanayi gruplarına göre sınıflandırılmıştır.

Aşağıda verilenlerden hangisi metal ana sanayi grubu içerisinde yer almaz?

A) Demir - çelik
B) Metal eşya
C) Elektrik makineleri
D) Petrol rafinerileri
E) Makine sanayi

3. Ham maddeye yakınlık, bir sanayi tesisinin kurulumunda önemli olan şartlardan biridir.

Aşağıdaki yerlerden hangisindeki sanayi kurulumunda bu durum etkili olmamıştır?

A) Samsun'daki sigara fabrikası
B) İzmir'deki petrol rafinerisi
C) Ankara'daki şeker fabrikası
D) Elazığ'daki ferro-krom işletmesi
E) Tekirdağ'daki içki endüstrisi

4. Ülkemizde çay işleme fabrikalarının ve atölyelerinin sayısı yaklaşık 230'dur. Bu işletmeler başta Rize olmak üzere Trabzon, Giresun ve Artvin illerinde yer almaktadır.

Yukarıdaki fabrikaların kurulumunda esas alınan koşul ile aşağıda verilen sanayi kuruluşlarından hangisinin kurulum koşulu aynıdır?

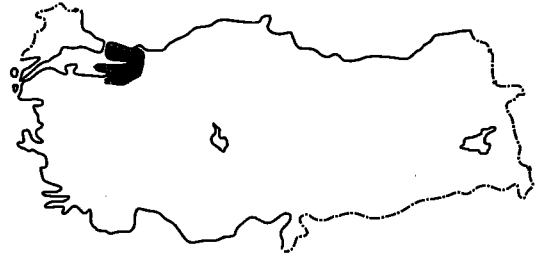
A) Karabük Demir-Çelik İşletmesi
B) Samsun sigara fabrikası
C) Bursa otomotiv endüstrisi
D) Samsun bakır işletmesi
E) Iskenderun Demir-Çelik İşletmesi

5. Günümüzde sanayi tesislerinin kurulumunda elektrik enerjisinin üretim merkezlerine yakın olması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bu durum, aşağıda verilenlerden hangisi ile ilgilidir?

A) Günümüzde birçok sanayi kuruluşunda elektrik enerjisinin kullanılmaması
B) Elektriğin depolanabilmesi
C) Alternatif enerji kaynaklarının kullanılması
D) Elektrik enerjisinin taşınabilmesi
E) İnsan gücüne bağlı sanayi kuruluşlarının gelişmesi

6. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki sanayinin en fazla yoğunlaştığı alanlardan biri taranarak gösterilmiştir.

Bu haritada gösterilen alanda aşağıda verilen sanayi kuruluşlarından hangisi yer almaz?

A) Gemi yapımı
B) Otomotiv
C) Petrol rafinerisi
D) Konserve
E) Demir-çelik

7. Türkiye'de en yaygın sanayi dalı gıda sanayisidir. Bu sanayi dalı içerisinde un ve unlu mamullerin payı en fazladır.

Bu durumun sebebi aşağıda verilenlerden hangisidir?

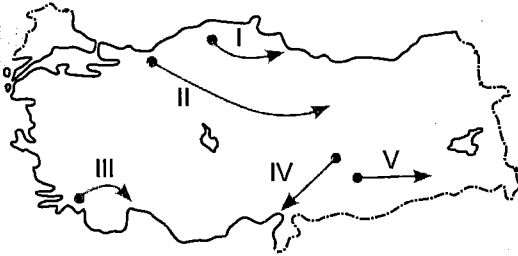
A) Enerji ihtiyacının az olması
B) Ham maddenin yaygın ve tüketiminin fazla olması
C) Kurulumunun ucuz olması
D) İş gücü ihtiyacının az olması
E) Dış satımda önemli bir yeri olması

8. Ülkemizde beş önemli petrol rafinerisi bulunmaktadır.

Aşağıda verilen bu rafinerilerden hangisi ham maddenin ülke içerisinde temini açısından diğerlerinden ayrılır?

- A) Aliağa
- B) İpraş
- C) Batman
- D) Ataş
- E) Orta Anadolu

9. Aşağıda ülkemizde yer alan bazı maden ham maddelerini işleyen sanayi tesisleri gösterilmiştir.

Çıkarılan maden ve işlendiği yer eşleştirildiğinde haritada verilen numaralı ok yönlerinden hangisi yanlış olur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıda verilenlerden hangisi bir ülkenin sanayileşmesi ile birlikte meydana gelen değişimlerden biri değildir?

- A) Dış ticaret hacmi büyür.
- B) Sanayi ürünleri ihracatı ve ham madde ithalatı artar.
- C) Kişi başına düşen millî gelir artar.
- D) Tarımsal üretimde azalmalar görülür.
- E) Şehirleşme oranı artar.

11. Bir ülkenin dış ülkelere mal satışına ihracat denir.

Aşağıda ülkemizin ihracatı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) En fazla ihracat yaptığımız ülke Almanya'dır.
- B) Türkiye'de en büyük ihracat kalemi motorlu kara taşıtlarıdır.
- C) Ülkemiz ihracatının %50'lik payını tarım ürünleri alır.
- D) İhracattaki en düşük pay madenlere aittir.
- E) İhracat gelirleri ithalat giderlerinden azdır.

12. Türkiye'nin 1963 yılında tarım ve hayvancılık ihracat payı %77,20, sanayi ihracat payı %19,90'dır. 2018 yılında tarım ve hayvancılık ihracat payı yaklaşık %4, sanayi ihracat payı yaklaşık %93 olmuştur.

Bu durum, ülkemizdeki tarımsal üretimin değişimi ile ilgili nasıl bir bilgi verir?

- A) Tarımsal üretim azalmış, sanayi üretimi artmıştır.
- B) Sanayi ihracatı arttığı için tarım ihracatı payı azalmıştır.
- C) Ülkemizde tarım alanları ve tarımda çalışan kişi sayısı azalmıştır.
- D) Tarımda verim azaldığı için ülkemiz tarım ürünü ithal etmektedir.
- E) Ülkemiz ticaret yaptığı ülkeleri değiştirmiştir.

13. Türkiye'de iç ticaret hacmi giderek artmaktadır.

Bu durum üzerinde aşağıda verilenlerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Tarım ürünlerinin çeşitlenmesi
- B) Sanayi ürünleri üretiminin artış göstermesi
- C) Nüfusun artması
- D) Kişi başına düşen gelirin artması
- E) Kara yolu ulaşımının gelişmesi

14. Türkiye'nin ihracatında tarım ürünleri yer aldığı gibi ithalatında da tarım ürünleri yer alır.

Aşağıda verilen tarım ürünü gruplarından hangisi ülkemizin tarım ithalatında önde gelir?

- A) Tahıllar
- B) Sebzeler
- C) Baklagiller
- D) Tropikal meyveler
- E) Yumru bitkiler

15. Ülkemizde ihracat büyük bir hızla artmaktadır. Ancak buna rağmen Türkiye dış ticaret açığı veren bir ülkedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi dış ticaret açığının nedenini en iyi şekilde açıklar?

- A) İthalatın ihracattan az olması
- B) İhracat mallarından yüksek vergi alınması
- C) İhracat yapılan ülkelerin az olması
- D) İhracatın ithalattan az olması
- E) İthal edilen ürünlerin daha çok gıda maddesi olması

1. Bir bölgede sanayi için gerekli şartlar; sermaye, ham madde, iş gücü, ulaşım ve pazarlamadır. Enerji üretiminin sanayi gelişimi üzerinde pek fazla etkisi bulunmaz, enerji sanayinin geliştiği alanlara taşınabilir.

Cevap E

2. Petrol rafinerileri, kimya endüstrisi içinde yer alır. Demir - çelik, metal eşya, elektrik makineleri ve makine sanayi metal sanayisinde yer alırlar.

Cevap D

3. İzmir Aliğa'da petrol rafinerisi bulunmasına rağmen petrol İzmir'den çıkarılmamaktadır. Türkiye'de rezervleri az da olsa petrolün tamamı Güneydoğu Anadolu'dan çıkarılır.

Cevap B

4. Çay fabrikalarının Doğu Karadeniz'de kurulmasının temel nedeni çayın tamamının bu bölgede üretilmesidir. (ham maddeye yakınlık ilkesi) Seçeneklerde bu koşulu sağlayan, bütün üretimine bağlı olarak Samsun'daki sigara fabrikasıdır.

Cevap B

5. Enerji, sanayi kuruluşları için önemli bir kriterdir. Türkiye'de enerjinin büyük bir kısmını sanayi harcamaktadır. Sanayi kuruluşunun enerjiye yakın olma gibi bir zorunluluğunun olmamasının nedeni günümüzde elektrik enerjisinin uzak mesafelere sevk edilebilmesidir.

Cevap D

6. Türkiye'de demir-çelik sanayisi Zonguldak, Karabük, Iskenderun, Kırıkkale, İzmir ve Sivas'ta bulunmaktadır.

Cevap E

7. Türkiye yüz ölçümünün büyük bölümünde karasal iklim özellikleri görülür. Karasal iklim tahıl tarımına uygundur. Türkiye'de en çok yetiştirilen tahıl ürünü buğdaydır. Yaklaşık 82 milyon nüfusuyla da büyük bir tüketici nüfusa sahiptir.

Cevap B

8. Türkiye'de rezervleri az da olsa petrolün tamamı Güneydoğu Anadolu'dan çıkarılır. Bu yüzden Batman Rafinerisi'nin kurulmasında ham maddeye yakınlık söz konusudur. Diğer rafineriler ithal edilen petrolün işlendiği merkezlerdir.

Cevap C

9. Haritadaki II numaralı ok Zonguldak'tan Sivas'a doğru gitmektedir. Fakat Sivas'tan çıkarılan demir, taş kömürünün varlığına bağlı olarak Zonguldak'ta işlenir. Bu durumda ok yönü yanlıştır.

Cevap B

10. Bir ülkenin gelişmesi demek her anlamda kalkınması demektir. Gelişen ülkelerde tarımda modern yöntemler kullanılmaya başlanacağı için tarımsal üretim de artar.

Cevap D

11. Türkiye büyük bir hızla gelişmekte ve sanayileşmektedir. Her ne kadar tarım ürünleri ihracatımız miktar olarak fazla olsa da toplam ihracat içindeki payı %5'in altındadır.

Cevap C

12. Sanayi ürünlerinin ekonomik değerleri tarım ürünlerine göre daha fazladır. Bu yüzden üretimi arttıkça ithalatta da ihracatta da oranları artar. Buna bağlı olarak da tarım ürünlerinin oranı azalır.

Cevap B

13. Tarım ürünlerinin çeşidi arttıkça arz talep ilişkisine bağlı olarak iç ticaret de artar. Sanayi ürünlerinin üretiminin artması tüketiciye daha kolay ve daha ekonomik yoldan ulaşmayı sağlar, böylece iç ticaret artar. Nüfusun artması ve kişi başına düşen gelirin artması tüketimi artırır, dolayısıyla iç ticaret artar. Ulaşım ise diğerlerinden daha az etkiye sahiptir; transit ticaretin gelişmesini ve pazarlamayı daha çok etkiler.

Cevap E

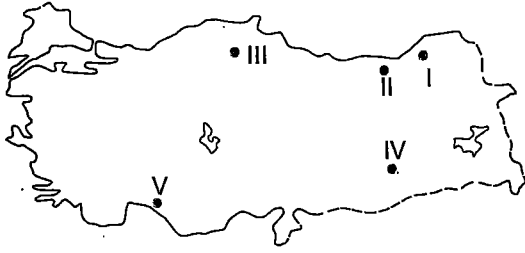
14. Türkiye'de iklim çeşitliliği oldukça fazla olduğu için tarımsal çeşitlilik de fazladır. Fakat tropikal iklim ülkemizde yaşanmadığı için tropikal ürünleri ithal ederiz.

Cevap D

15. Dış ticaret açığı, ithalatın (dış alım) ihracattan (dış satım) fazla olmasıdır. Türkiye'nin de dış ticaret açığı vermesi ithalatın daha fazla olmasından kaynaklanır.

Cevap D

1. Kablo imalatı için gerekli olan bakır kolay ve hammadde kaynağından temin etmek isteyen bir yatırımcı, fabrika kurulumunu buna göre belirlemeyi düşünmektedir.

Yatırımcı haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde bu faaliyetini gerçekleştirirse maliyetin **daha yüksek** olmasına neden olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

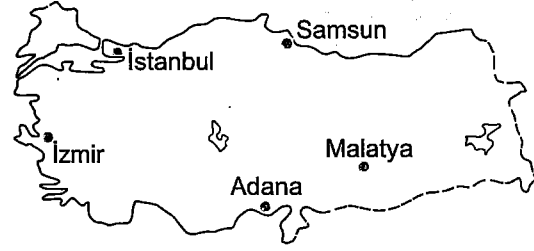
2. Aşağıda verilen endüstri kolu ve bulunduğu il eşleştirmelerinden hangisinin ham maddeye yakınlık esasına göre kurulduğu **söylenemez**?

A) Kastamonu	→	Orman ürünleri
B) Samsun	→	Bakır tesisleri
C) Kars	→	Süt ürünleri
D) Rize	→	Çay endüstrisi
E) İzmir	→	Sigara endüstrisi

3. Aşağıdaki kentlerin hangisinde önemli oranda seramik üretimi gerçekleştirilmektedir?

- A) Çanakkale
B) Sivas
C) Şanlıurfa
D) Samsun
E) Adana

4.

Haritada gösterilen merkezlerde bulunan endüstri kolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sigara B) Otomotiv C) Cam
D) Seramik E) Ferrokrom

5. Suni gübre üretiminde kullanılan fosfat aşağıdaki illerin hangisinden **daha çok** karşılanmaktadır?

- A) İzmir B) Samsun C) Mardin
D) Mersin E) Adana

6. Aşağıdakilerden hangisi Bursa - İstanbul, Adapazarı - İzmit illerinde yer alan **ortak** sanayi koludur?

- A) Uçak sanayi
B) Demir yolu sanayi
C) Petrokimya sanayi
D) Otomotiv sanayi
E) Demir-çelik sanayi

7. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nde endüstrinin fazla gelişmiş olduğunun **en güçlü** kanıtıdır?

- A) Fizyolojik nüfus yoğunluğunun fazla olması
B) Yer şekillerinin sade olması
C) Demir yolu ulaşımının bulunması
D) İl sayısının fazla olması
E) Enerji tüketiminin fazla olması

8. Bir yörede endüstrinin gelişmesi için gerekli şartlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Ham madde
- B) Enerji
- C) Tüketim
- D) İş gücü
- E) İklim

9. Türkiye'de bazı ticari faaliyetlerin gelişmişliği ile coğrafi konumun uygunluğu açısından paralellik vardır.

Buna göre aşağıdaki illerin hangisinde coğrafi konuma bağlı olarak sınır ticareti daha fazla gelişmiştir?

- A) Hakkâri
- B) Bayburt
- C) Gaziantep
- D) Ardahan
- E) Çanakkale

10.

- I. Pazarlama koşullarının gelişmesi
- II. Sanayi ürünlerinin çeşitlenmesi
- III. Ulaşımın gelişmesi
- IV. İl ve ilçe sayısının artması
- V. Nüfusun ve tüketimin artması

Yukarıdakilerden hangisi Türkiye'nin iç ticaret potansiyelinin artmasında en az etkiye sahiptir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Türkiye'nin ihracatta en fazla gelir elde ettiği ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Otomotiv
- B) Gübre
- C) Çimento
- D) Maden ham maddesi
- E) Kuru incir

12. Türkiye'de sürdürülen ekonomik faaliyetlerden hangisi dış ticaret açığını arttırmaktadır?

- A) Turizme önem verilmesi
- B) Elektrik üretiminde en fazla doğal gazın kullanılması
- C) Otomotiv sektörünün gelişme göstermesi
- D) Bor ihracatının her yıl artış göstermesi
- E) Sanayi ürünlerinin standardının yükselmesi

13. Türkiye aşağıdaki ürünlerinden hangisinin ihracatını gerçekleştirmez?

- A) Konserve
- B) Krom
- C) Beyaz eşya
- D) Kahve çekirdeği
- E) Kuru üzüm

14. Aşağıda verilen endüstri kollarından hangisinde ham madde olarak tarımsal ürün kullanılmaz?

- A) Yağ
- B) Konserve
- C) Sigara
- D) Pamuklu dokuma
- E) İpekli dokuma

ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'de bakırın çıkarıldığı yerler KADER şeklinde kodlanır.

- Kastamonu (Küre)
- Artvin (Murgul)
- Diyarbakır (Ergani) (burdaki maden ocağı kapatılmıştır.)
- Elazığ (Maden)
- Rize (Çayeli)

Dolayısıyla bu merkezlere kurulacak kablo sanayisi ham maddeye yakınlık ilkesine bağlı olarak daha ekonomik olacaktır. Fakat V numaralı bölgede bakır olmadığı için maliyet artar.

Cevap E

2. Samsun'da bakır çıkarılmamasına rağmen işlenir. Bu durum Samsun'un liman şehri özelliklerinden kaynaklanır ve pazarlama imkânlarından faydalanmak içindir. Buradaki bakır işletmeciliğinde ham maddeye yakınlık yoktur.

Cevap B

3. Seramik sanayi: Kil toprağının çamurundan yapılan çeşitli eşyaların yüksek sıcaklıkta pişirilmesiyle oluşmaktadır. Bursa (İznik), Bilecik (Bozüyük), Kütahya ve Çanakkale çevresinde fabrikalar yoğunlaşmıştır.

Cevap A

4. Haritada verilen merkezler Türkiye'de tütün üretiminin olduğu alanlardır. Ham maddeye yakınlığa da bağlı olarak sigara fabrikalarının olduğu merkezlerdir.

Cevap A

5. Gübre ham maddesi olarak kullanılan fosfat ihtiyacımızı karşılamaz. Fas, Tunus ve Cezayir'de yaygın olarak görülür ve daha çok bu ülkelerden ithal edilir. Türkiye'deki en zengin fosfat yatakları Mazıdağı (Mardin), Adıyaman, Bingöl ve Bitlis'te bulunmaktadır.

Cevap C

6. Soruda verilen illerin hepsinde yer alan ortak sanayi, otomotiv endüstrisidir.

Cevap D

7. Elektrik tüketimini en çok sanayi kuruluşları gerçekleştirmektedir. Bir bölgede sanayinin varlığı elektrik tüketimini beraberinde getirir. Türkiye'de birincil enerjinin %24'ünü, elektriğin %47'sini sanayi sektörü kullanmaktadır. Ülkemiz OECD ülkeleri içinde, enerji yoğunluğu yüksek ülkelerin başında gelmektedir.

Cevap E

8. Bir bölgede sanayi kurulması için gerekli olan şartlar; sermaye, ham madde, enerji, iş gücü, ulaşım, pazar şeklindedir. İklim, sanayi kurulması için gerekli olan şartlardan bir değildir.

Cevap E

9. Devletlerin verdiği izin uyarınca, sınırın iki yanı arasında belli koşullara ve ölçülere dayalı olarak alışverişin yapılması biçiminde gerçekleşen ticarettir sınır ticareti denir. Gaziantep verilen iller arasında en çok gelişen, sınır ticareti potansiyeli en fazla olandır.

Cevap C

10. Türkiye iç ticaret hacmi fazla olan bir ülkedir. Bu durum;

- ülke nüfusunun fazla olması,
- bölgeler ve iller arasında üretilen ürünler bakımından belirgin fark olması,
- sanayi ürünleri üretim miktarının ve ürün çeşitliliğinin artması,
- reklam ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi,
- ulaşım ve ulaştırma sektörünün gelişmesiyle ilgilidir.

İl ve ilçe sayısını arttırmak, toplam nüfusu veya tüketimi etkilemeyeceği için iç ticarete farklılık yaratmaz.

Cevap D

11. Türkiye'nin 2018 ihracatında ilk sırada yer alan sanayi grubu otomotiv sanayisidir.

Cevap A

12. Günümüz Türkiye'sinde üretilen elektriğin yaklaşık %65'i dışarıdan satın aldığımız bir enerji kaynağı olan doğal gazdan temin etmektedir. Bu durum dış ticaret açığımızın artmasına neden olmaktadır.

Cevap B

13. Kahve, Ekvator ve çevresinde yetiştirilen tropikal ve savan iklimine ait bir tarım ürünüdür. Türkiye'de yetiştiriciliği iklim şartlarına bağlı olarak yapılamaz. Bu yüzden ithal ettiğimiz bir tarım ürünüdür.

Cevap D

14. İpekli dokuma, ipek böcekçiliğine bağlı olarak yapıldığı için tarıma bağlı değil, hayvancılığa bağlı olarak gelişme gösterdiği söylenebilir.

Cevap E

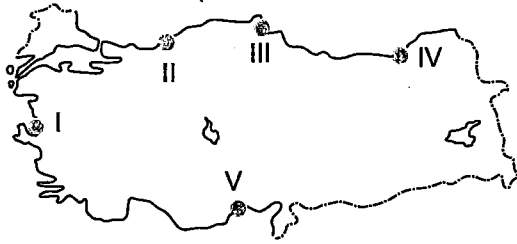
1. Her türlü ulaşım olanağı bulunan bir ülkede demir cevheri, kömür gibi madenlerin dış alım ve satımında yararlanılan;

- I. demir yolu,
II. kara yolu,
III. deniz yolu

taşımacılıkları, aşağıdakilerden hangisinde taşıma maliyeti en düşük olandan en yüksek olana doğru sıralanmıştır?

- A) III, I ve II B) II, III ve I C) I, II ve III
D) I, III ve II E) II, I ve III

2.

Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde gösterilen noktalardan hangisi, doğal liman olduğu hâlde ard bölgesi (hinterlandı) dar olduğu için gelişme gösterememiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Yurdumuzda 1960'lı yıllardan itibaren iç turizm yaygınlaşmakta ve canlanmaktadır. Son yıllarda çok daha geniş kitlelere ulaşmaya başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi yurdumuzda iç turizmin gelişmesine katkıda bulunan etkenlerden değildir?

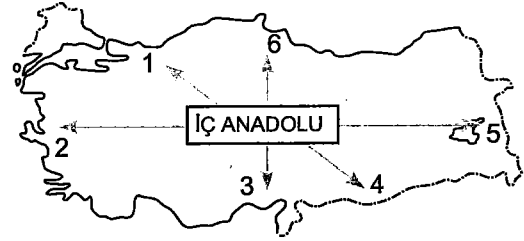
- A) Kişi başına düşen millî gelirin artması
B) Ulaşım olanaklarının gelişmesi
C) Eğitim ve kültür düzeyinin yükselmesi
D) Nüfusun dengeli dağılması
E) Turistik tesislerin sayısı ve çeşitliliğinin artması

4. Ülkemizde yer şekillerinin çeşitli olması, dağların doğu-batı yönlü olması ve yükseltinin batıdan doğuya doğru artması nedeniyle bazı yörelerde ulaşım ancak geçitler yardımıyla yapılmaktadır.

Aşağıdaki illerin hangisinde ulaşımда geçitlere daha az ihtiyaç duyulur?

- A) Trabzon B) Adana C) Afyon
D) Sinop E) Antalya

5.

Kara ve demir yolu ulaşımında yeryüzü şekillerinin önemli etkisi olmaktadır.

Bu etki düşünülerek İç Anadolu Bölgesi'nden haritada işaretli yerlerin hangisine doğru ulaşım bağlantısının daha zor olacağı söylenebilir?

- A) 3-4 B) 2-5 C) 2-6 D) 2-3 E) 1-5

6.

- I. Cennet-Cehennem Obruğu
II. Manavgat Şelâlesi
III. Pamukkale Travertenleri
IV. Palandöken
V. Damlatas-İnsuyu Mağaraları

Yukarıdaki turistik alanlardan hangisinde diğerlerinden farklı bir turizm potansiyeli bulunur?

- A) V B) IV C) III D) II E) I

7. Marmara Bölgesi turizm potansiyeli ve turizm gelirleri en fazla olan bölgemizdir.

Buna göre, aşağıdaki turizm özelliklerinden hangisi Marmara Bölgesi'nde gelişmemiştir?

- A) Deniz turizmi
B) Kış turizmi
C) Kültür turizmi
D) Kaplıca turizmi
E) Rafting turizmi

8. Ülkemizin turizm potansiyeli düşünüldüğünde turizm sektörü gelişmiş İspanya, Fransa, ABD, Çin gibi ülkelerden daha az turist ziyaret etmesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanamaz?

- A) Bölgesel sorunların turistlerin tercihinde etken olması
B) Tanıtım çalışmalarının yetersiz olmasıyla
C) Konaklama hizmetlerinin yetersizliğiyle
D) Ulaştırma hizmetlerinin yetersizliğiyle
E) Mal ve hizmetlerin ucuz olmasıyla

9. Ulaşım, her türlü mal ve hizmetin bir yerden başka bir yere nakledilmesidir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki ulaşım ile ilgili doğru bir değerlendirme değildir?

- A) Ege, Marmara, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yol yapım maliyetleri daha düşüktür.
B) Avrupa'yı Orta Doğu'ya bağlayan pek çok yolun Türkiye'den geçmesi birçok avantaj sağlar.
C) Üç tarafı denizlerle çevrili olduğu için en çok deniz yolları gelişmiştir.
D) Akdeniz, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde ulaşım belirli geçitlerden yapılır.
E) Kara yolu ile Türkiye'nin her yerine ulaşılabilirdiği için demir yollarından daha çok kullanılmaktadır.

10.

- I. Kara yolları taşımacılığı
II. Hava yolları taşımacılığı
III. Akarsu taşımacılığı
IV. Demir yolları taşımacılığı
V. Deniz yolları taşımacılığı

Yukarıdaki ulaşım faaliyetlerinden hangisi, turizm amaçlı yolcu taşımacılığında ve kısa sürede bozulabilen çiçek, meyve ve sebze gibi ürünlerin ihracatında diğerlerine oranla daha fazla önem taşır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de Karadeniz Bölgesi kıyılarında deniz turizmi diğer kıyılara göre daha azdır.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Kıta sahanlığının dar olması
B) Konaklama tesislerinin yetersizliği
C) Tanıtım ve reklam yetersizliği
D) Yaz mevsiminde güneşli gün sayısının az olması
E) Kıyılarda balıkçılığın fazla olması

12. Turizm merkezleri, özellikle yaz mevsiminde artan talebe bağlı olarak büyük tüketim merkezleri hâline gelirler ve yaz mevsimi boyunca iç ticaretin canlanmasında büyük rol oynarlar.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisi verilen özelliklere uymaz?

- A) Erzurum B) Antalya C) Aydın
D) Muğla E) Bursa

13. Türkiye turizm potansiyeli ve çeşidi yüksek bir ülkedir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin turistik doğal varlıklarından değildir?

- A) Geniş kıyı ve plajların bulunması
B) Fuar ve seminer alanlarının bulunması
C) Kaplıca, içme ve maden sularının bulunması
D) *Caretta caretta*'ların yumurtlama alanının bulunması
E) Kış turizmine elverişli merkezlerin bulunması

14. Bir bölgede kara yolu ulaşımında;

- Boğaz ve geçitler önemliyse,
- Yollar akarsu vadilerini takip ediyorsa

bu bölgenin fizikî özellikleriyle ilgili olarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ovalar geniş yer kaplar.
B) Yolların kavşak noktasındadır.
C) İklim koşulları ulaşımı olumsuz etkiler.
D) Yer şekilleri engebelidir.
E) Akarsular bakımından zengindir.

15. Aşağıdaki merkezlerden hangisi inanç turizmi kapsamında daha önemli bir yere sahiptir?

- A) Aydın B) Sinop C) Konya
D) Çorum E) Kayseri

16. Aşağıdaki kentlerimizden hangisinin kısa sürede büyüyüp gelişmesinde turizmin etkisinden söz edilebilir?

- A) Iskenderun
B) Bodrum
C) Bandırma
D) Akhisar
E) Divriği

1. Ulaşım yolları içinde bir seferde en çok yük ve yolcu taşıma kapasitesine sahip olması ve yol yapımı gibi sorunların olmaması sebebiyle deniz yolu en ucuz ulaşım türüdür. Türkiye'nin dağlık ve engebeli olması, iklim çeşitliliğinin fazla olması kara yolu ulaşımını oldukça zor ve pahalı hâle getirir.

Cevap A

2. Sinop Limanı, Türkiye'nin en büyük doğal limanı olmasına rağmen gerisinde uzanan Küre Dağları'nın kıyıya yakın olmasına bağlı olarak hinterlandı dar olduğu için gelişmemiştir.

Cevap C

3. Bir ülkede nüfusun dengeli dağılımı, o ülkenin gelişmiş olduğunun göstergesidir. Böyle bir ülkede turizm zaten gelişmiştir. Nüfusun dengeli dağılımı turizmin gelişmesinde sebep değildir.

Cevap D

4. Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde dağlar kıyıya paralel uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım geçitlerle sağlanır. Ege Bölgesi'nde ise dağlar kıyıya dik uzandığı için bu durum söz konusu değildir.

Cevap C

5. Akdeniz Bölgesi'nde Toros Dağlarının kıyıya paralel uzanmasına bağlı olarak kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım oldukça zor ve pahalıdır. Diğer merkezlerle karşılaştırma yaptığımızda 3 ve 4 numaralı merkezler diğerlerine göre daha engebeli arazidir.

Cevap A

6. Diğer merkezlerde verilen turizm bölgeleri doğal ve yer şekillerine bağlı olarak gelişen turizm merkezleridir. Pa-landöken ise kış turizm merkezidir.

Cevap B

7. Marmara Bölgesi Türkiye'nin en alçak ve yer şekilleri sade olan bölgesidir. Rafting turizmi için akarsuların akış hızının fazla olması gerekir.

Cevap E

8. Ülkemizde turizm potansiyeli oldukça fazla olmasına rağmen turist sayıları yeterli düzeyde değildir. Türkiye'de mal ve hizmetlerin soruda verilen ülkelere göre daha ucuz olması turist sayılarını azaltan değil artıran bir etkidir.

Cevap E

9. Türkiye'de ve dünyada en eski ve her yere ulaşım imkânı sağladığı için en çok kullanılan ulaşım, kara yolu ulaşımıdır.

Cevap C

10. Bütün ulaşım yolları içinde en son teknolojiyle en hızlı olan ulaşım şekli hava yolu ulaşımıdır.

Cevap B

11. Enleme bağlı olarak kıyı bölgeleri içinde yaz mevsiminin en geç başlayıp en erken bittiği, yaşadığı iklime bağlı olarak bulutluluk oranının fazla, güneşlenme süresinin az olduğu bölge Karadeniz'dir. Buna bağlı olarak deniz turizmi potansiyeli düşüktür.

Cevap D

12. Erzurum yaz turizmi potansiyeli olmayan bir kenttir. Buna bağlı olarak da yaz döneminde ticaret potansiyeli artmaz.

Cevap A

13. Fuar ve seminerler beşerî turizm faaliyetleridir.

Cevap B

14. Bir bölgede ulaşım geçitleri, boğazlar, viyadükler, tüneller gibi ulaşım yolları kullanılıyorsa bu o coğrafyanın oldukça engebeli olduğunun göstergesidir.

Cevap D

15. Mevlâna Türbesi'nin varlığına bağlı olarak Konya, inanç turizm merkezlerimizdendir.

Cevap C

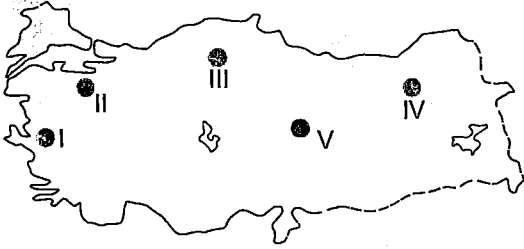
16. Kıyı Ege, Türkiye'de yaz turizm potansiyelinin en fazla olduğu bölümdür. Muğla'da yer alan Bodrum, turizme bağlı olarak kısa zaman içerisinde büyüyüp gelişmiştir.

Cevap B

1. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de ulaşımı olumsuz etkileyen faktörlerden biri değildir?

- A) Sis, don ve kar yağışının yaşanması
- B) Dağlık ve engebeli olması
- C) Dağların doğu - batı uzanışlı olması
- D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- E) Derin vadilerin bulunması

2. Türkiye'nin yüksek ve engebeli bir ülke olması kış turizmi potansiyelini arttırmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerden hangisi yükselti ortalamasının az olması nedeniyle kış turizmine diğerlerinden daha az elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Yatak eğimi ve taşıdığı su miktarı dikkate alındığında aşağıda yer alan akarsulardan hangisinde rafting, kano, nehir kayağı gibi turizm faaliyetlerinin yapılması için uygun değildir?

- A) Dalaman B) Yeşilırmak C) Aksu
- D) Çoruh E) Ergene

4. Türkiye'de demir yolu ve kara yolu hatlarının genel olarak doğu - batı doğrultusunda uzanmasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ticaretin bu yönde gelişmesi
- B) Şehirlerin bu yönde gelişmesi
- C) Dağların uzanış yönü
- D) Geçitlerin bu doğrultuda olması
- E) Zamandan tasarruf sağlaması

5. Aşağıdaki limanlardan hangisi İran'ın Karadeniz ülkeleriyle ticaretini sağlayan transit bir liman özelliği taşır?

- A) Samsun Limanı
- B) Sinop Limanı
- C) Mersin Limanı
- D) Trabzon Limanı
- E) İskenderun Limanı

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de kara yolu birim maliyetinin en fazla olduğu alanlardan biri değildir?

- A) Antalya Bölümü
- B) Taşeli Platosu
- C) Batı Karadeniz Bölümü
- D) Yukarı Sakarya Bölümü
- E) Hakkâri Bölümü

7. Türkiye'de yer şekillerinin engebeli olması nedeniyle demir yolu hattının bulunmadığı yörelerden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Malatya B) Balıkesir C) Zonguldak
- D) Muğla E) Sivas

8. Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Sinop Limanı bir doğal liman olmasına rağmen Trabzon limanı kadar gelişme gösterememiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Trabzon Limanı'nın gelişme nedenlerinden biridir?

- A) İç kesimlerle olan kara ve demir yolu bağlantısı
- B) Turizm limanı özelliği taşıması
- C) Zigana ve Kop geçitleri ile iç kesimlere bağlanması
- D) Yükleme ve boşaltma kapasitesinin fazla olması
- E) Orta Doğu'ya yönelik taşımacılık yapması

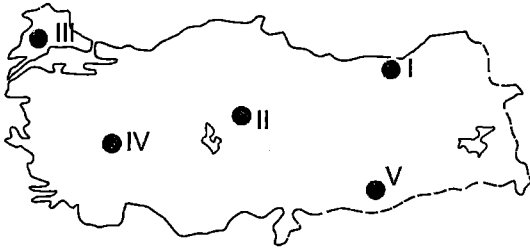
9. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde kara yollarının yapım maliyetinin yüksek olmasının başlıca nedenidir?

- A) Çığ olaylarının yaşanması
- B) Karlı ve donlu gün sayısı
- C) Volkanik dağların yaygın olması
- D) Engebenin fazla olması
- E) Plato alanlarının yaygın olması

10. Türkiye'de karstik şekillerin yaygın olduğu, mağaracılık turizminin en fazla gelişme gösterdiği bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyı Ege
- B) Çatalca - Kocaeli
- C) Antalya Bölümü
- D) Orta Fırat
- E) Orta Kızılırmak

11.

Yukarıdaki haritada işaretlenmiş alanların hangisinde yaylacılık turizmi daha fazla gelişme göstermiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

12. Türkiye'de ilk millî park uygulamasına 1958 yılında geçilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu uygulama ile ilk millî park olmuştur?

- A) Kuş Cenneti
- B) Yozgat Çamlığı
- C) Göreme
- D) Sultan Sazlığı
- E) Köprülü Kanyon

13. Aşağıdaki turizm merkezlerinden hangisi Ege Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Beydağları Millî Parkı
- B) Bergama
- C) Sard
- D) Efes
- E) Dilek Yarımadası Millî Parkı

14. Aşağıdakilerden hangisinin Marmara Bölgesi'ndeki turizm faaliyetlerinin artışında etkisi en azdır?

- A) Gelişmiş ulaşım ağının olması
- B) Turistik değerlerinin tanıtımının yapılması
- C) Koy ve körfezlerin bulunması
- D) Yaylacılık faaliyetlerinin gelişmiş olması
- E) Tarihî ve kültürel alanların bulunması

15. Türkiye'de turizmin gelişmesi ve sürdürülebilir olması için bazı önlemlerin alınması gerekmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi turizmin gelişmesi için alınan önlemlerden değildir?

- A) Turizm etkinliğinin standartlarının yükseltilmesi
- B) Doğal güzelliklerin koruma altına alınması
- C) Millî parklarda turistik tesis yapımına ağırlık verilmesi
- D) Yatak kapasitesi fazla oteller açılması
- E) Küçük işletmelere devlet kredisi ve desteği sağlanması

16. 27 Eylül 2010 tarihinde temeli atılan Otoyol 33 Projesi aşağıda verilen il çiftlerinden hangisinin arasında yapılmıştır?

- A) Bursa - Ankara
- B) İstanbul - İzmir
- C) İstanbul - Ankara
- D) İzmir - Ankara
- E) Ankara - Samsun

1. Ulaşımı etkileyen faktörler:

- doğal faktörler
- yüzey şekilleri / iklim / coğrafi konum
- beşerî faktörler
- iş gücü / teknik eleman / sermaye / ekonomik faaliyetler şeklinde sıralanır.

Üç tarafının denizlerle çevrili olması ulaşımı olumsuz değil olumlu yönde etkiler. Deniz yolu ulaşımı avantajı sağlar.

Cevap D

2. Haritada verilenler arasında I numaralı bölge Ege Bölgesi'dir. Bu bölgede yükseltinin az ve kışların ılık olmasına bağlı olarak kış turizmi gelişmemiştir. II numaralı alanda Uludağ, III numarada Iğaz, IV numarada Palandöken ve V numarada Erciyes merkezleri yer alır.

Cevap A

3. Ergene Çayı Meriç'in en önemli koludur. Marmara'da yer alan bu akarsuyun akış hızı, yükselti ve eğimin az olduğu bir bölgede yer aldığı için az akarsu turizmine uygun değildir.

Cevap E

4. Türkiye Kuzey ve Güney yönlü levha sıkıştırılmalarına maruz kaldığı için dağlarımız genel olarak doğu-batı yönlü uzanır. Buna bağlı olarak da daha ucuz ve ekonomik olduğu için de kara ve demir yolu ulaşımı bu yönlerde gelişmiştir.

Cevap C

5. İran'ın Karadeniz ülkeleriyle özellikle de Rusya ile yaptığı ticarete transit geçişler için kullanılan liman Trabzon Limanı'dır.

Cevap D

6. Eğim ve engebenin arttığı yerlerde demir yolu ulaşımının da yapımı da zorlaşır ve maliyeti artar. Verilen alanlardan Yukarı Sakarya (Ankara-Eskişehir) yüzey şekilleri bakımından sade olduğu için demir yolu ulaşımı diğerlerine göre daha ucuz ve kolaydır.

Cevap D

7. Muğla bulunduğu bölge itibarıyla Menteşe dağlık bölgesinde yer alır. Arazi yapısının engebeli olmasına bağlı olarak demir yolu ulaşımı yoktur.

Cevap D

8. Trabzon Limanı Ortadoğu ülkelerinin transit ticarete kullandığı bir limandır. İran'ın Karadeniz ülkeleriyle, bağlantısını sağlar özellikle de Rusya ile yaptığı ticarete transit geçişler için kullanılan liman Trabzon Limanı'dır.

Cevap E

9. Doğu Anadolu, Türkiye'de ortalama yükseltinin en fazla engebeli arazinin en çok olduğu bölgedir. Buna bağlı olarak da kara ve demir yolu ulaşımı başta olmak üzere ulaşım oldukça zor ve pahalıdır.

Cevap D

10. Karstik arazi kolay eriyebilme özelliği gösteren arazidir. Bu arazilerde yer altındaki erimeler sonucu oluşan mağaralar, bulundukları bölgelere turizm özelliği kazandırır. Türkiye'de en çok karstik arazi Akdeniz'de yer aldığı için mağara turizmi de bu bölgede yer alır.

Cevap C

11. Yaz mevsiminde sıcaklık ortalamaları fazla olan bölgeler yaylacılık için uygun olmayan yerlerdir. İç bölgelerde platolarının yükseltisi çok fazla olmadığı için bu alanlardaki otlar da yaz başlarında kurur. Bu yüzden yaylacılık faaliyetleri için elverişli değildir. Yazı yağışlı ve ot miktarı fazla olan Karadeniz, yaylacılık için en uygun bölgedir.

Cevap A

12. Türkiye'nin ilk millî parkı Yozgat Çamlığı Millî Parkı'dır.

Cevap B

13. Olimpos Beydağları Millî Parkı, 1972 tarihinde Antalya ili Kemer ilçesi sınırları içinde bulunan doğal ve tarihî güzelliklerin korunması için sit alanı olarak korunmaya alınan bölgedir. Olimpos-Beydağları Sahil Millî Parkı, Sarısu'dan itibaren Antalya-Kumluca karayoluna ve Akdeniz'e paralel olarak Gelidonya Burnu'na kadar uzanmaktadır. Akdeniz Körfezi'nin batı sahilinde muhteşem güzellikte doğal plajlar ve antik şehirler vardır. Çıralı ve Adrasan Plajı bunlardan en güzel ve uzun olanlarıdır.

Cevap A

14. Marmara Bölgesi yaylacılığın gelişmediği bir bölgedir. Yaz mevsiminde sıcaklık ortalamaları fazla olan bölgeler yaylacılık için uygun olmayan yerlerdir. Yükseltisi çok fazla olmadığı için bu alanlardaki otlar da yaz başlarında kurur. Bu yüzden yaylacılık faaliyetleri için elverişli değildir.

Cevap D

15. Millî parklar; bilimsel ve estetik bakımdan, millî ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat ve gezinme parçalarıdır. Bu alanlar koruma altında oldukları için turistik tesisler yapılmasına izin verilmez.

Cevap C

16. Otoyol 33 (O-33) ya da Gebze - Bursa - İzmir (İzmit Körfez geçişi ve bağlantı yolları dâhil) Otoyolu Projesi İstanbul ile İzmir'i birbirine bağlamıştır. Aynı zamanda geçtiği güzergah dikkate alındığında Bursa ve Balıkesir gibi illerin de projenin içerisinde yer almasıyla, nüfus yoğunluğu yüksek iller ve Marmara Bölgesi ile Ege Bölgesi arası önemli bir bağlantı sağlamaktadır.

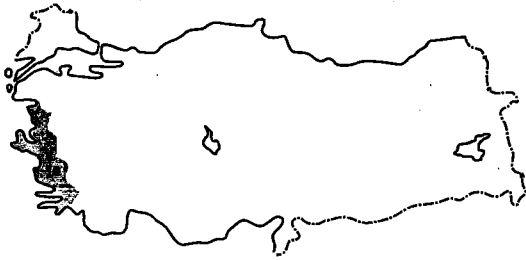
Cevap B

1. Ülkemizde ekonomik açıdan yeterince gelişmemiş ancak kalkınma potansiyeline sahip bölgeler mevcuttur. Bu tür bölgelerin gelişebilmesi için bölgesel kalkınma projeleri yapılmıştır. Ülkemizdeki bölgesel projeler, fizibilite çalışmaları tamamlanan projeler ve uygulanmakta olan projeler olarak gruplandırılabilir.

Aşağıda verilen projelerden hangisi uygulanmakta olan ülkemizin en büyük sulama projesidir?

- A) Doğu Karadeniz Bölgesel Kalkınma Projesi
B) Doğu Anadolu Projesi
C) Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi
D) Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi
E) Güneydoğu Anadolu Projesi

2. Haritada gösterilen taralı alanlar, delta ovalarının varlığı, geniş graben ovalarındaki akarsu ve verimli toprakların varlığı ile tarımsal üretimin önemli yer tuttuğu alanlardır.

Bu alanların tarım ürünleri arasında aşağıda verilenlerden hangisi üretimde önemli bir yere sahip değildir?

- A) İncir
B) Tütün
C) Üzüm
D) Haşhaş
E) Zeytin

3. Türkiye'nin bazı yörelerinde belli tarım ürünleri ön plana çıkar.

Aşağıda verilen yöre ve ön plana çıkan tarım ürünü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Harran Ovası - Pamuk
B) Konya - Mısır
C) Ergene - Ayçiçeği
D) Edremit - Turuncgiller
E) Aydın - İncir

4. **Aşağıda verilen ülkemizdeki hayvancılık faaliyeti ve uygun olduğu doğal koşul eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Arı - Çiçek çeşidi bol, dağlık alan
B) İpek böceği - Yağış rejimi düzenli, ormanlık alan
C) Sığır - Yaz yağışı, uzun boylu çayır alanı
D) Keçi - Kısa boylu ot, engebeli alan
E) Koyun - Kısa boylu ot, düzlük alan

5. **Ülkemizdeki bir yörede hayvanlardan elde edilen süt veriminin düşük olması ve süt üretiminde yıllar arasında dalgalanmalar görülmesi, aşağıda verilenlerden hangisinin göstergesidir?**

- A) Hayvan sayısının az olduğunun
B) Mera alanlarının az olduğunun
C) Tüketime değişkenlik gösterdiğinin
D) Hayvancılığın ilkel olarak yapıldığının
E) Daha çok küçükbaş hayvan yetiştirildiğinin

6. **Ekonomi üç ana sektörden oluşur: ziraat, sanayi ve hizmet sektörü.**

Aşağıda verilen çalışma gruplarından hangisi farklı bir sektörde yer alır?

- A) Marmaris'te arıcılık yapan bir çiftçi
B) Bodrum'da otelde çalışan bir garson
C) Çanakkale'de taksicilik yapan bir şoför
D) Ankara'da lisede çalışan bir öğretmen
E) İstanbul'da bir markette çalışan kasiyer

7. **Her ikisi de organik tortul olmasına rağmen linyit kömürünün ülkemizde yaygın, taş kömürünün ise dar alanlı olması, ülkemizin aşağıda verilen özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?**

- A) Yer şekillerinin farklılık göstermesi
B) Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada olması
C) Jeolojik yaşının genç olması
D) Kıvrım dağlarının yaygınlık göstermesi
E) Yüksek ve engebeli bir ülke olması

8.

- Yer kabuğunun volkanik bir oluşum gösteren bölgeleri ile bu bölgelerden taşınmış tortullar tarafından oluşturulmuş tortul kayaçlarının yoğun olduğu bölgelerde bulunur.
- Yumuşak metaller sınıfına girer, bu nedenle insanlık tarihinde en erken yararlanılan yer altı kaynağıdır.
- Rize, Artvin, Kastamonu, Elazığ illerinde önemli yatakları bulunur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Krom C) Bakır
D) Cıva E) Linyit

9.

Termik santral Enerji kaynağı

I.	Ovaakça	Linyit
II.	Ambarlı	Doğal gaz
III.	Afşin	Hidrolik
IV.	Çatalağzı	Taş kömürü

Yukarıda verilen termik santral ve enerji kaynağı eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

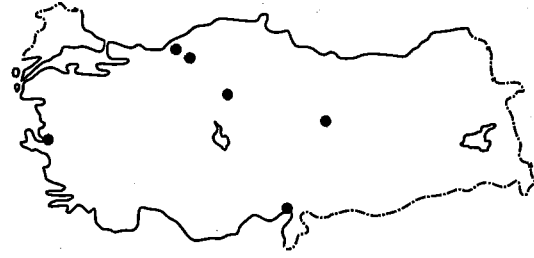
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Uranyum atomlarının parçalanması sonucu açığa çıkan enerjiye nükleer enerji denir. Ülkemizde bu enerji kaynağına ait santral bulunmamasına rağmen Rusya Federasyonu tarafından ülkemizde kurulmaktadır.

Aşağıda verilen illerden hangisi Rusya Federasyonu tarafından nükleer santralin yapımı devam eden yerdir?

- A) Muğla (Yatağan)
B) Mersin (Akkuyu)
C) Kars (Sarıkamış)
D) Kırklareli (Hamitabat)
E) Elazığ (Maden)

11.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda yer alan sanayi kolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kâğıt
B) Otomotiv
C) Yağ
D) Demir - çelik
E) Konserve

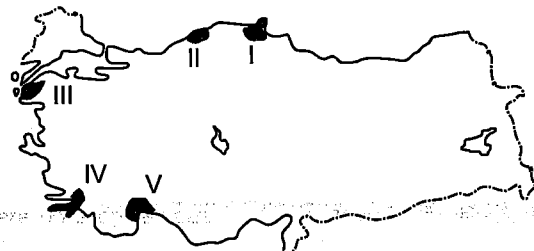
12.

- Türkiye'de kâğıt fabrikalarının büyük çoğunluğunun kıyı bölgelerde yer alması
- Halıcılığın geliştiği alanların daha çok iç kesimler olması
- Yağ fabrikalarının daha çok Ege ve Marmara'da yer alması

Bu bilgiler aşağıda verilenlerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Tüketim alanlarına yakınlık
B) İhracat limanlarına yakınlık
C) Ham madde kaynaklarına yakınlık
D) Enerji kaynaklarına yakınlık
E) Nüfuslanma alanlarına yakınlık

13. Türkiye'de demir yolu ulaşımı her noktaya bulunmadığı için ulaşım ve ticarete daha çok kara yolu tercih edilir.

Bu haritada gösterilen liman kentlerinden hangisine demir yolu ulaşımı bulunur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Türkiye'de var olan kalkınma projeleri içerisinde şu anda uygulanmakta olan ve sona yaklaşmış olan en büyük sulama projesi Güneydoğu Anadolu Projesi'dir. (GAP)

Cevap E

2. Seçeneklerde verilen tüm tarım ürünleri Ege Bölgesi'nin üretimde birinci olduğu ürünlerdir. Haritada Kıyı Ege Bölümü taranmıştır. Haşhaş ise İç Batı Anadolu Bölümü'nde daha çok üretilir.

Cevap D

3. Turunçgiller, maki familyasında yer alır. Maki, Akdeniz ikliminin bitki örtüsüdür. Dolayısıyla turunçgiller üretiminde Akdeniz Bölgesi ilk sırada yer alır. Edremit zeytin tarımında ön planda yer alır.

Cevap D

4. İpek böcekleri yalnızca dut yapraklarıyla beslenir. Ayrıca modern anlamda ipek böcekçiliği kapalı alanlarda yapılmaktadır.

Cevap B

5. Bir bölgede et ve süt üretiminde yıllara göre dalgalanmaların görülmesi, o bölgede mera hayvancılığı (modern olmayan hayvancılık) yapıldığının göstergesidir. Mera hayvancılığı modern olmayan yöntemdir.

Cevap D

6. I. ekonomik faaliyet tarımdır. (ziraat) Bu grup içerisinde çiftçilik, hayvancılık, ormancılık, maden işçiliği gibi doğrudan doğaya bağlı meslekler yer alır.

Cevap A

7. Taş kömürü madeni Birinci Jeolojik Zaman'a, linyit ise Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait arazilerde yoğun olarak bulunur. Türkiye genç oluşumlu bir ülke olduğundan Üçüncü Jeolojik Zaman'a ait araziler geniş yer kaplar. Buna bağlı olarak linyit rezervleri ülkemizde fazla iken taş kömürü rezervi azdır.

Cevap C

8. Soruda verilen özellikler bakır madenine aittir.

Cevap C

9. Bursa Ovaakça'da doğal gaz, Ambarlı'da doğal gaz, Afşin'de linyit, Çatalağzı'nda taş kömürü enerji kaynağı olarak kullanılır.

Cevap C

10. Türkiye'de ihtiyaç duyulan enerji için kurulması kesinleşen ve inşasına başlanan nükleer santral merkezi Mersin'in Akkuyu ilçesindedir. Diğer santraller Sinop ve Kırklareli'nde kurulacaktır.

Cevap B

11. Türkiye'de yalnızca Zonguldak, Karabük, Iskenderun, İzmir, Sivas ve Kırıkkale illerinde demir-çelik sanayisi bulunur. Haritada verilen merkezler bu alanlardır.

Cevap D

12. Bir bölgede sanayi kurulması için gereken şartlardan biri de ham maddeye yakınlık ilkesidir. Kıyılarda kâğıt sanayisinin varlığı orman varlığıyla, iç bölgelerde halıcılığın gelişmesi küçükbaş hayvancılıkla, Ege ve Marmara'daki yağ fabrikaları ise zeytin yetiştiriciliğiyle ilgilidir.

Cevap C

13. Karadeniz kıyısı boyunca yalnızca Zonguldak ve Samsun'da demir yolu ulaşımı bulunur. Haritadaki II numaralı merkez Zonguldak'tır.

Cevap B

1. Türkiye'nin önemli geçim kaynaklarından biri hayvancılık faaliyetleridir.

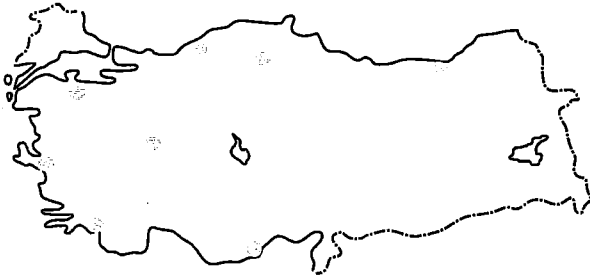
Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hayvancılık faaliyetlerini geliştirmek ve verimi artırmak için yapılması gerekenlerden biri değildir?

- A) Suni yem sanayisini geliştirmek
- B) Mera hayvancılığını yaygınlaştırmak
- C) Yapay tohumlama yoluyla hayvan ıslahı yapmak
- D) Besi ve ahır hayvancılığını teşvik etmek
- E) Pazarlama imkânlarının geliştirilmesini sağlamak

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarımın geliştirilmesi ve verimin artırılması için yapılması gerekenlerden biri değildir?

- A) Verimsiz alanların ıslah edilerek tarıma açılması
- B) Sulanabilir alanların yaygınlaştırılması
- C) Doğal koşullara bağımlılığın artırılması
- D) Tarımda makineleşmenin yaygınlaştırılması
- E) Toprakta eksik olan besin maddesinin sağlanması

3.

Yukarıdaki haritada, bir endüstri kolunun dağılışı gösterilmiştir.

Bu endüstri kolu, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kağıt
- B) Yünlü dokuma
- C) Demir - Çelik işletmesi
- D) Otomotiv
- E) Bakır işleme

4.

- I. Madencilik
- II. Tarım ve hayvancılık
- III. Turizm

Karadeniz Bölgesi'nin Türkiye ekonomisine yukarıdakilerden hangilerinde daha fazla katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

5. Karadeniz Bölgesi'nin iklim özellikleri göz önüne alındığında kıyı kesiminde yetiştirilen aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetişme alanının diğerlerinden daha sınırlı olduğu söylenebilir?

- A) Çay
- B) Fındık
- C) Mısır
- D) Kivi
- E) Pirinç

6.

	Maden	Çıkarıldığı Merkez
I.	Mermer	Denizli
II.	Linyit	Manisa
III.	Boksit	Kütahya
IV.	Bor	Balıkesir

Yukarıda yer alan maden ve çıkarıldığı merkez eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) III ve IV

7. Kıyı Ege Bölümü'nde Akdeniz ikliminin etkisiyle tarım ürünleri çeşitlenmiş, İç Batı Anadolu'da karasal iklimden dolayı küçükbaş hayvancılık yaygınlık göstermiştir.

İklimin, ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisi düşünüldüğünde Menteşe Yöresi'nde gelişen ekonomik etkinliğin aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Seramik endüstrisi
- B) İpek böcekçiliği
- C) Büyükbaş mera hayvancılığı
- D) Şeker üretimi
- E) Arıcılık faaliyetleri

8. Arıcılık faaliyetleri dağlık ve engebeli alanlarda yaygınlık gösterir.

Buna göre aşağıdaki merkezlerden hangisinde arıcılık faaliyetleri daha yaygın olarak yapılır?

- A) İzmir B) Denizli C) Muğla
D) Afyon E) Kütahya

9. Mardin-Mazıdağı'ndan çıkarılan yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Çinko C) Petrol
D) Bakır E) Fosfat

10.

- I. Petrol rafinerisi → Kırıkkale
II. Uçak endüstrisi → Ankara
III. Savunma sanayi → Yozgat
IV. Mobilya → Sivas

Yukarıda verilen İç Anadolu Bölgesi endüstri kuruluşları ve bulunduğu merkez eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

11. Aşağıdaki merkezlerden hangisi, o merkezde yer almayan bir endüstri kuruluşu ile eşleştirilmiştir?

	Merkez	Endüstri Kuruluşu
A)	Batman	Petrol rafinerisi
B)	Gaziantep	Yağ
C)	Ankara	Mobilya
D)	Diyarbakır	Şeker
E)	Bursa	Otomotiv

12. Batman, Siirt, Adıyaman ve Diyarbakır'da çıkarılan yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fosfat B) Petrol C) Cıva
D) Krom E) Demir

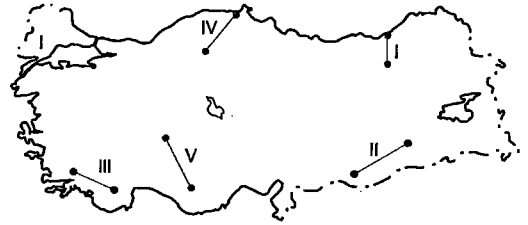
13. Aşağıdaki millî parklardan hangisi ülkemizde ilan edilen en son millî park alanıdır?

- A) Yozgat Çamlığı Millî Parkı
B) Kazdağı Milli Parkı
C) Nemrut Dağı Millî Parkı
D) Göreme Tarihi Millî Parkı
E) Botan Vadisi Millî Parkı

14. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde üretilen aşağıdaki ürünlerden hangisinde ülkemiz, dünyada önemli bir paya sahiptir?

- A) Pirinç
B) Kivi
C) Antep fıstığı
D) Mısır
E) Susam

15. Yol yapımının birim maliyeti yer şekillerine bağlı olarak değişir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde kara yolu yapım maliyetinin daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdaki yörelerin hangisinde yenilenebilir enerji kaynağı olan güneş enerjisi potansiyeli daha fazladır?

- A) Kastamonu
B) Antalya
C) Yozgat
D) Giresun
E) Balıkesir

1. Modern olmayan hayvancılık mera hayvancılığıdır ve bu yöntemde kaliteli hayvan soyları yetiştirilmez. Bu da et-süt üretimini azaltır.

Cevap B

2. Ekstansif (ilkel-kaba-yaygın) Tarım Metodu: Nüfusa göre tarım alanlarının fazla olduğu ülkelerde uygulanan tarım metodudur. Birim alandan alınan verim düşüktür. Üretim miktarında iklimin etkisi vardır. Bu yöntemde iklime bağımlılık olduğu için üretimde dalgalanmalar görülür. Doğal koşullara bağlılığın artması tarımı geliştirmez.

Cevap C

3. Türkiye'nin kâğıt fabrikaları; İzmit, Balıkesir, Giresun, Zonguldak, Taşucu, Dalaman, Bolvadin, Bartın ve Denizli çevresinde bulunur. Haritada verilen merkezler bu alanları göstermektedir.

Cevap A

4. Karadeniz Bölgesi Batı Karadeniz'deki Zonguldak'ta yer alan taş kömürü başta olmak üzere maden varlığı, fındık ve çay gibi önemli tarım ürünlerinin varlığına bağlı olarak ülke ekonomisine daha çok maden ve tarım ile katkıda bulunur.

Cevap D

5. Çay; her mevsim nemlilik isteyen, kışları düşük sıcaklıkların yaşanmadığı, mikroklima iklim özelliklerine bağlı olarak Ordu ile Gürcistan arasındaki dar kıyı şerhinde yetişen üründür.

Cevap A

6. Boksit, sarı ve gri renklerde, olup yağlı bir kayadır. Sıcaklığın etkisiyle, dışarıya su vermektedir. Tropikal iklimler ve bol yağışlı yerlerde bulunmaktadır. Boksitler alüminyum üretiminde kullanılan ana ham maddeleridir. Ülkemizde boksit haritasına baktığımız zaman, üretimin genellikle Konya'nın Seydişehir ilçesi, Adana'nın Saimbeyli ve Antalya'nın Akseki ilçesinde yapıldığı görülür.

Cevap C

7. Türkiye'de dağlık ve engebeli arazinin varlığı, farklı iklim bölgelerinin olması ve bitki örtüsünün çeşitliliği arıcılık için uygun bir ortam oluşturmuştur. Ülkemizde son yıllarda arıcılıkta ve bal üretiminde önemli artışlar olmuştur. Bunun nedeni eski tip kovanlar yerine, modern tip kovanlarda üretim yapılmasıdır. Erzurum – Kars Yöresi, Doğu Karadeniz Bölümü, Hakkari Yöresi, Menteşe Yöresi ve Güney Marmara Bölümü arıcılık faaliyetinin yoğun olarak yapıldığı yerlerdir.

Cevap E

8. Menteşe Yöresi'nde dağlık ve engebeli arazinin varlığı farklı iklim bölgelerinin olması ve bitki örtüsünün çeşitliliği; arıcılık için uygun bir ortam oluşturmuştur.

Cevap C

9. Gübre ham maddesi olarak kullanılan fosfat, ihtiyacımızı karşılamaz. Fas, Tunus ve Cezayir'de yaygın olarak görülür ve daha çok bu ülkelere ithal edilir. Türkiye'deki en zengin fosfat yatakları Mazıdağı (Mardin), Adıyaman, Bingöl ve Bitlis'te bulunmaktadır.

Cevap E

10. Savunma sanayisi daha çok Ankara, Çankırı, Kırıkkale; mobilya ise Bursa, Ankara, İzmir, Kayseri'de gelişme göstermiştir.

Cevap E

11. Verilen merkezlerden yanlış olan Diyarbakır - şeker fabrikasıdır. Güneydoğu Anadolu, şeker pancarı üretimi yok denecek kadar az olan ve buna bağlı olarak da fabrikalarının olmadığı bir bölgedir.

Cevap D

12. Türkiye'deki en zengin fosfat yatakları Mazıdağı (Mardin), Adıyaman, Bingöl ve Bitlis'te bulunmaktadır.

Cevap A

13. Ülkemizdeki millî parklar içerisinde en son ilan edilen (Ağustos 2019) Siirt'in merkez, Aydınlar ve Eruh ilçeleri sınırlarında bulunan Botan Vadisi Millî Parkı'dır.

Cevap E

14. Antep fıstığının anavatanı Türkiye, İran ve Türkmenistan'dır. Dünya'da Antep fıstığının en çok yetiştiği ülkeler sırasıyla İran, ABD ve Türkiye'dir.

Türkiye'de ise en çok Gaziantep (Barak Ovası-Nizip), Şanlıurfa, Siirt, Kahramanmaraş, Adıyaman, Diyarbakır ve Göksu kenarındaki hemen hemen her köyde yetişir. Fıstık ağacı sıcak havayı çok sever.

Cevap C

15. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Türkiye'de yüzey şekilleri bakımından en sade bölgedir. Bu sebeple verilenler arasında yapılacak kara veya demir yolu ulaşımının en ucuz ve kolay olacağı alan II numaralı alandır.

Cevap B

16. Güneş enerjisi üzerindeki en önemli faktör güneşlenme süresidir. Bir bölgedeki güneşin gökyüzünde görünebildiği süreye güneşlenme süresi denir. Güneşlenme süresini etkileyen en önemli faktörler; gündüz süresi ve bulutluk oranıdır. Verilen illerden bu potansiyele en çok sahip olan il Antalya'dır.

Cevap B

1. Karadeniz Bölgesi'nde dağların doğrultusu;

- I. yağış miktarı,
- II. ulaşım,
- III. balıkçılık,
- IV. yerleşme

gibi faktörlerden hangilerini olumsuz yönde etkilememiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde köy yerleşmeleri daha çok dağın ve küçük mahalleler hâlinindedir.

Bu durumun oluşmasında;

- I. tarım alanlarının dağın olması,
- II. kıvrım dağlarının yaygın olması,
- III. su kaynaklarının bol olması,
- IV. nüfus yoğunluğunun fazla olması

gibi faktörlerden hangileri etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde narenciye tarımı yapılabilmektedir.

Bu durumun ortaya çıkmasındaki temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım alanlarının sulanabilir olması
B) Kışların yağışlı geçmesi
C) Kışların ılık geçmesi
D) Yer şekillerinin engebeli olması
E) Topraklarının verimli olması

4. Aynı tür tarım ürününün Akdeniz Bölgesi ve Karadeniz Bölgesi'nde farklı zamanlarda olgunlaşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak çeşidinin farklılığı
B) Yağış miktarlarının farklı olması
C) Enlemlerinin farklı olması
D) Yer şekillerinin farklı olması
E) Bitki örtüsünün farklı olması

5. Makineli tarım, Marmara, İç Anadolu ve Ege bölgelerinde yaygınlaştığı hâlde Karadeniz Bölgesi'nde yaygınlaşmamıştır.

Bu durum, Karadeniz Bölgesi'nin hangi özelliğinin bir sonucudur?

- A) Hayvancılığın gelişmiş olması
B) Makine kullanımına elverişli tarım alanlarının sınırlı olması
C) Tarım gelirlerinin yüksek olması
D) Tarım etkinliklerine elverişli sürenin kısa olması
E) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması

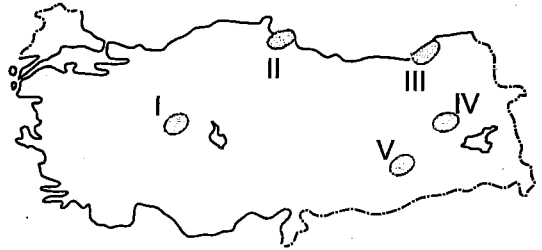
6.

- I. Yıllık yağış miktarları
- II. Geniş alüvyal ovaların yer alması
- III. Dağların uzanış biçimi
- IV. Kışların ılık geçmesi

Yukarıdakilerden hangileri Orta Karadeniz ile Doğu Karadeniz Bölümü'nün ortak özelliği değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

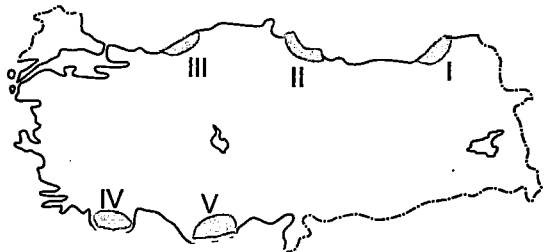
7. Denizel etkinin yaşandığı ve dağların soğuk rüzgârları engellediği yerlerde kışlar daha ılık geçmektedir.

Buna göre haritada verilen yerlerden hangisinde yukarıdaki nedene bağlı olarak kışlar daha ılık geçmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

Yukarıdaki haritada;

- heyelan olaylarının fazla olduğu,
- bulutluluk oranının fazla olduğu,
- rüzgâr erozyonunun en az olduğu

yer kaç numarayla gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine paralel uzanmaktadır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

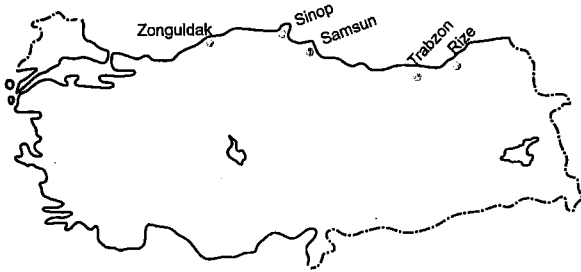
- A) Kıyıda yağış miktarının fazla olmasında
- B) Kıyı ve iç kesimler arasında ulaşımın güç olmasında
- C) Kıyıda girinti ve çıkıntının az olmasında
- D) Delta ovalarının kolay oluşmasında
- E) Doğal limanların az olmasında

10. Ülkemizde özellikle Doğu ve Batı Karadeniz bölümlerinde heyelan olayı daha fazla meydana gelir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Yağış miktarının fazla olması
- B) Bitki örtüsünün gür olması
- C) Yamaç eğiminin fazla olması
- D) Killi arazinin yaygın olması
- E) Tabakaların eğim yönünde uzanması

11.

Yukarıdaki haritada Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde yer alan beş ayrı merkez gösterilmiştir. Kıyıda hâkim rüzgâr yönü kuzeybatıdır.

Dağların hâkim rüzgâr yönüne uzanış doğrultusu dikkate alındığında verilen merkezlerin hangisinde yıllık yağış miktarı daha azdır?

- A) Rize
- B) Trabzon
- C) Sinop
- D) Zonguldak
- E) Samsun

12. Karadeniz Bölgesi'ndeki akarsuların akış hızları fazladır.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi
- B) Yağış miktarının fazla olması
- C) Akarsu ağının zengin olması
- D) Bitki örtüsünün sık olması
- E) Akarsuların yatak eğimlerinin fazla olması

13. Doğu Karadeniz'in kıyı kesiminde çay, fındık gibi tarım ürünleri yetiştirilirken iç kesimde buğday, arpa gibi tarım ürünleri yetiştirilmektedir.

Bu durumun meydana gelmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) İklim özelliklerinin farklı olması
- B) Ekonomik getirilerinin az olması
- C) Bitki örtülerinin farklı olması
- D) Halkın temel ihtiyaçlarının farklı olması
- E) Toprak türlerinin farklı olması

14. Karadeniz Bölgesi'ndeki coğrafi bölümlerin Türkiye ekonomisine katkıları birbirinden farklıdır.

Buna göre, Batı ve Doğu Karadeniz bölümlerinin Türkiye ekonomisine hangi alanlarda katkıları daha fazladır?

Batı Karadeniz	Doğu Karadeniz
A) Turizm	Sanayi
B) Hayvancılık	Turizm
C) Sanayi	Tarım-hayvancılık
D) Tarım	Maden
E) Sanayi	Turizm

15. Karadeniz Bölgesi, nemlilik ve bulutlanmanın en fazla olduğu bölgedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Çay, fındık ve mısır tarımının yapılması
- B) Maden rezervinin fazla olması
- C) Güneş enerjisi potansiyelinin az olması
- D) Bitki örtüsünün gür olması
- E) Sıcaklık farklarının az olması

16. Karadeniz Bölgesi'ne dökülen Kızılırmak ve Yeşilirmak ağzında denize doğru belirgin delta ovaları oluşurken Sakarya Nehri'nin ağzında belirgin (denize doğru fazla çıkıntı yapamamıştır) bir delta ovaları oluşmamıştır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağların uzanış doğrultusunda farklılıklar olması
- B) Doğu Karadeniz'deki yağış oranının fazla olması
- C) Yeşilirmak ve Kızılırmak'ın daha fazla malzeme taşıması
- D) Sakarya'nın ağzında akıntıların etkili olması
- E) Sakarya'nın döküldüğü alandaki eğimin az olması

1. Karadeniz'de dağların denize paralel uzanması yağış miktarını artırır, ulaşımı zorlaştırır, tarım alanlarını daralttığı için insanları balıkçılığa yönlendirir ve engebeli arazi yapısına bağlı olarak dağınık yerleşme kurulmasına yol açarak yerleşmeyi olumsuz yönde etkiler.

Cevap B

2. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında tatlı su kaynaklarının varlığı ve arazinin engebeli olup olmaması etkilidir. Karadeniz'de su kaynaklarının ve engebeli yapının fazla olmasına bağlı olarak tarım arazilerinin dağınık olması dağınık yerleşmelere yol açmıştır.

Cevap B

3. Türkiye'nin narenciye (turunçgiller) üretiminin küçük bir kısmını Karadeniz karşılar. Akdeniz iklimine ait bu ürünün Karadeniz'in kıyı kesimlerinde üretilmesi kış ılıkılığı ile ilgilidir.

Cevap C

4. Bir tarım ürününün olgunlaşmasındaki en önemli faktör sıcaklıktır. Sıcaklık arttıkça olgunlaşma süresi kısalmıştır. Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde aynı tür ürünün farklı sürelerde olgunlaşmasının nedeni enleme bağlı olarak sıcaklıklarının farklı olmasıdır.

Cevap C

5. Karadeniz Bölgesi dağlık ve engebeli arazi yapısına sahip olduğundan makineli tarım için elverişsizdir.

Cevap B

6. Karadeniz kıyısı boyunca dağlar denize paralel uzansa da Doğu Karadeniz'de dağlar Orta Karadeniz'e göre kıyıya daha yakın ve yükseltisi daha fazladır. Bu durum yağış miktarını ve kıyı derinliğini, buna bağlı olarak da alüvyal alanların farklılaşmasını etkiler.

Cevap A

7. Doğu Karadeniz'de dağların uzanış yönüne bağlı olarak kuzeydoğu yönlü soğuk esen poyraz rüzgârı kıyıya ulaşmamaktadır. Ayrıca yükseltiye bağlı olarak sıcaklığın düşüşü olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nin soğuk hava akımlarına da kapalıdır.

Cevap C

8. Haritanın altında yer alan bilgiler Doğu Karadeniz Bölümü'ne aittir.

Cevap A

9. Delta ovası, akarsuların taşıdığı alüvyonları denize döküldüğü kıyıda biriktirmesiyle oluşur. Karadeniz'de dağlar denize paralel uzandığı için kıyı derinliği az ve delta oluşumu zordur.

Cevap D

10. Bir bölgede heyelanın meydana gelmesinde bol yağış, eğim, killi arazi ve tabakaların uzanışı etkilidir. Bitki örtüsünün gür olması heyelan üzerinde çok da önemli bir etkiye sahip değildir. Bitki örtüsü erozyon üzerinde etkilidir.

Cevap B

11. Orta Karadeniz'de dağlar Batı ve Doğu Karadeniz'e göre yükseltisi daha az ve denizin daha gerisinde yer alır. Bu durum yağış miktarının azalmasına neden olur.

Cevap E

12. Türkiye'de ortalama yükseltinin fazla olması, eğim ve engebeyi artırmıştır. Bu durum akarsuların akış hızının fazla olmasına yol açmıştır. Karadeniz'de de akarsuların hızlı akmasının nedeni aynıdır.

Cevap E

13. Karadeniz'de dağlar denize paralel uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında iklim farklılığı yaşanır. Bu durum tarım ürünlerinin farklılaşmasına neden olur.

Cevap A

14. Batı Karadeniz'de taş kömürü madeninin varlığına bağlı olarak demir-çelik sanayisi oldukça gelişmiştir. Doğu Karadeniz'de ise arazi yapısının dağlık ve engebeli olması bölümün geri kalmasına yol açmıştır.

Cevap C

15. Maden çeşitliliğinin fazla olması veya rezervlerinin miktarı jeolojik dönemlerle alakalıdır.

Cevap B

16. Sakarya Nehri'nin ağız kısmında şelf alanı dar olduğu ve İstanbul Boğazı'na yakın bir coğrafyadan Karadeniz'e döküldüğü için akıntılar nehrin getirdiği alüvyonların birikmesini engeller. Bu durumda belirgin bir delta oluşumu gerçekleşmez.

Cevap D

1. Yağış rejiminin düzenli olduğu Doğu Karadeniz Bölümü kıyı kesimi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

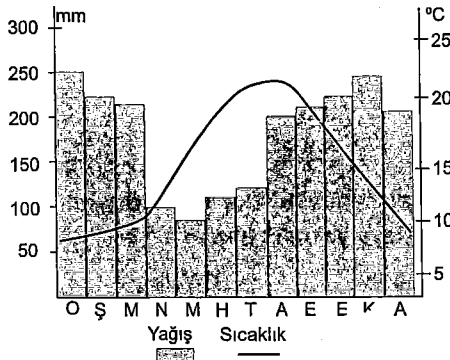
- A) Yağışlar genellikle yağmur şeklindedir.
- B) Nem oranı yüksektir.
- C) Yıllık ve günlük sıcaklık farkı azdır.
- D) Bulutluluk oranı yüksektir.
- E) Fiziksel çözülme fazladır.

2. Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü, Türkiye'nin en fazla göç veren bölümlerinden biridir.

Bu durumun meydana gelmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Sanayinin gelişmemiş olması
- B) Tarım alanlarının dar ve parçalı olması
- C) Ulaşım olanaklarının sınırlı olması
- D) Arazinin engebeli olması
- E) Orman örtüsünün yaygın olması

3. Aşağıda yaz mevsiminde serin ve yağışlı, kış mevsiminde ise ılık ve yağışlı geçen bir bölgenin yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu bölge için geçerli yargılardan biri değildir?

- A) Akarsu rejiminin düzenli olması
- B) Bitki örtüsünün orman olması
- C) Çay, fındık gibi tarım ürünlerinin yetişmesi
- D) Kimyasal çözünmeyle toprak oluşumunun gerçekleşmesi
- E) Kestane rengi step toprakların yaygın olması

4. Karadeniz Bölgesi'nin çoğu kıyı kesiminde şeker pancarı tarımı yapılmamaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak özelliklerinin uygun olmayışı
- B) Orografik yağışların görülmesi
- C) Yüksek gelir sağlayan tarım ürünlerinin tercih edilmesi
- D) Tarım alanlarının dar olması
- E) Balıkçılık faaliyetlerinin gelişmiş olması

5. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde Karadeniz iklimi görülürken iç kesimlerde karasal iklim görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedeni?

- A) Bitki örtüsünün orman olması
- B) Güneşlenme süresinin uzun olması
- C) Fön rüzgârlarının etkili olması
- D) Dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusu
- E) Kuzey – güney genişliğinin fazla olması

6. Karadeniz Bölgesi'nde yıllık sıcaklık farkı Akdeniz Bölgesi'nden daha azdır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

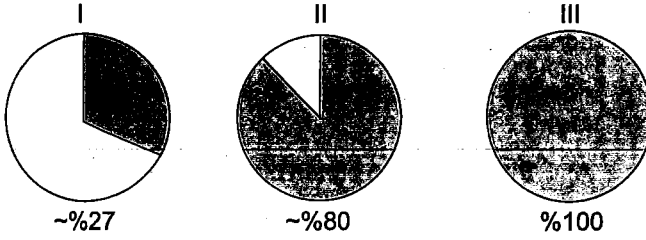
- A) Enlem farkı
- B) Hakim rüzgâr yönü
- C) Nem miktarı
- D) Bakı durumu
- E) Yükselti

7. Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü endüstriyel gelişim yönünden Orta Karadeniz Bölümü'nden daha geridir.

Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz Bölümü'nde bu durumunun ortaya çıkmasının başlıca nedenidir?

- A) Nem miktarının fazla olması
B) Madensel ham madde açısından fakir olması
C) Tarımsal ham madde açısından fakir olması
D) Orman alanının fazla olması
E) Yer şekillerinin engebeli olması

8. Aşağıdaki pasta grafiklerde Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilen üç tarım ürününün belirli bir yıldaki Türkiye üretimindeki payları yer almaktadır.

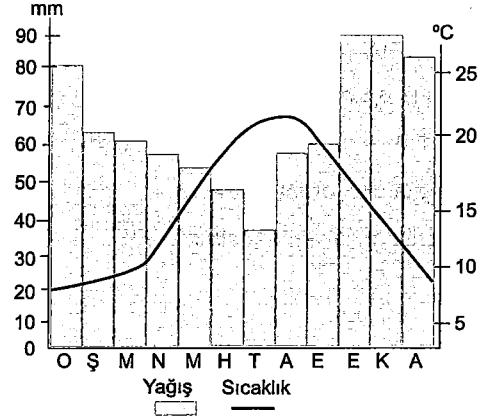
Grafiklerde yer alan ürünler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Ayçiçeği	Çay	Fındık
B)	Pirinç	Fındık	Çay
C)	Ayçiçeği	Kenevir	Tütün
D)	Fındık	Şeker pancarı	Pirinç
E)	Ayçiçeği	Çay	Mısır

9. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz Bölümü'nün özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Tarım alanları dar ve parçalıdır.
B) Dağınık yerleşmeler yaygındır.
C) Tarımda makine kullanımı zordur.
D) Limanların hinterlandı geniştir.
E) Akarsuların hidroelektrik potansiyeli yüksektir.

10. Aşağıdaki grafikte Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde yer alan bir ilin sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafikteki verilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bitki örtüsü ormandır.
B) Sıcaklık ve yağış koşulları seracılığa uygundur.
C) Kimyasal çözünmeyle toprak oluşumu gerçekleşir.
D) En fazla yağış sonbaharda yaşanır.
E) Bulutluluk oranı fazla, bağıl nem oranı yüksektir.

11. Aşağıda Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bazı endüstri kuruluşları ve bulunduğu şehirler verilmiştir.

	Endüstri Kuruluşları	Bulunduğu Şehirler
I.	Cam	Sinop
II.	Çay	Rize
III.	Bakır	Samsun
IV.	Kâğıt	Zonguldak

Verilen endüstri kuruluşlarından hangileri ham maddeye yakınlık esasına göre kurulmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Karadeniz Bölgesi'nin fiziki ve beşeri özellikleri düşünüldüğünde aşağıdaki illerin hangisinde ormanlık faaliyetlerinin daha gelişmiş olması beklenir?

- A) Çorum B) Bayburt C) Zonguldak
D) Samsun E) Tokat

1. Fiziksel (Mekanik) Çözülme: Kayaların, kimyasal yapıları değişmeden, yalnızca fiziki yapılarında görülen parçalanma, ufalanma ve ayrışma olayıdır. Fiziksel çözülme, daha çok aşırı sıcaklık farkı görülen yerlerde, kayaların gündüzleri aşırı sıcaktan genişlemesi, geceleri de aşırı soğuktan dolayı büzülmesi sonucu gerçekleşir. Karadeniz'de yağış ve sıcaklığa bağlı olarak kimyasal çözümler yaygındır.

Cevap E

2. Doğu Karadeniz'in gelişmemesinde orman varlığının olumsuz yönde etkisi yoktur. Tam tersine orman varlığı bölge için ekonomik katkı sağlar. Bu durum göçe neden olmaz.

Cevap E

3. Verilen grafik Karadeniz iklim bölgesine aittir. Karadeniz ikliminin toprağı, kahverengi orman toprağıdır. Kahverengi step toprağı Karasal iklimin toprağıdır.

Cevap E

4. Şeker pancarı ekonomik getirisi düşük olduğu için kıyılarda tercih edilen bir ürün değildir. Kıyılarda daha çok ekonomik getirisi yüksek sanayi ürünleri tercih edilir. Ayrıca bölgede güneşlenmenin az olması pancarın şeker oranını azalmasına neden olduğu için tercih edilmez.

Cevap C

5. Karadeniz'de dağlar kıyıya paralel uzandığı için boyuna kıyılar görülür. Bu kıyılarda girinti-çıkıntı azdır. Doğal limanlar azdır ve hinterlandları dardır. İç kesimlere ulaşım zordur. Dalga aşındırması ile falez oluşumu fazladır. Kıyı ile iç kesim arasında iklim, bitki örtüsü, ekonomik faaliyetlerde farklılık fazladır.

Cevap D

6. Nem sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli olan bölgelerde sıcaklık farkları az, nemin az olduğu yerlerde bu fark fazladır.

Cevap C

7. Doğu Karadeniz, bölgenin en dağlık ve engebelik bölümüdür. Bu durum bölgenin en geri kalmasının temel nedenidir.

Cevap E

8. Çayın %100'ü Doğu Karadeniz'de yetiştiği için II numaralı grafik çaya aittir. Bu, seçeneklerde yalnızca B seçeneğinde gösterilmiştir.

Cevap B

9. Hinterland, iç bir sahil, okyanus, deniz veya bunlara açılan nehir kanallarının art kısmı olarak tanımlanır. Geniş bir anlam ile ekonomi açısından limanların beslendiği alandır. Kapsamı ve genişliği önemlidir. Coğrafi olarak limanların arkasında engelleyici bir morfoloji yoksa ve ulaşım olanakları bakımından iyi ise liman olarak olumlu hinterlandı sahibidir. Doğu Karadeniz'in hinterlandı ulaşım imkânlarının elverişsiz olması bakımından dardır.

Cevap D

10. Seracılık için gerekli olan en temel şartlar; kış ılıkılığı ve güneşlenme süresidir. Verilen grafik Karadeniz iklimine aittir. Yağış miktarı fazla olan bu iklim tipi, güneşlenme süresinin az olmasına bağlı olarak seracılığa elverişli değildir.

Cevap B

11. Türkiye'de bakırın çıkarıldığı yerler KADER şeklinde kodlanır.

Kastamonu (Küre)

Artvin (Murgul)

Diyarbakır (Ergani) (Buradaki maden ocağı kapatılmıştır.)

Elazığ (Maden)

Rize (Çayeli)

Seçeneklerde verilen merkezlerden Samsun'da bakır olmamasına rağmen liman şehri özelliğine bağlı olarak işlenir.

Cevap C

12. Verilen illerden Çorum, Bayburt ve Tokat dağların güneyinde kaldıkları için denizellik etkisinin daha az olduğu illerdir. Samsun'da ise dağlar kıyının gerisinde yer aldığı için yağış miktarı Doğu ve Batı Karadeniz'e göre daha düşüktür. Dolayısıyla Batı Karadeniz'de Zonguldak'ta orman varlığına bağlı olarak kâğıt fabrikası yer alır.

Cevap C

1. Marmara Bölgesi'ne ait aşağıda verilen genel özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) Dört farklı bölümden oluşur.
- B) Ortalama yükseltisi en az olan bölgedir.
- C) İklim çeşitliliği en fazla olan bölgedir.
- D) Yüz ölçümü en küçük olan bölgedir.
- E) Nüfus miktarı ve yoğunluğunun en fazla olduğu bölgedir.

2. Marmara Bölgesi'nde üç önemli akarsu yer alır. Bu akarsulardan her biri farklı bir denize dökülür.

Aşağıda verilenlerden hangileri Marmara Bölgesi'nde yer alan bu önemli akarsulardır?

- A) Gediz - Asi - Yeşilırmak
- B) Meriç - Susurluk - Sakarya
- C) Bakırçay - Aksu - Ceyhan
- D) Bartın - Aras - Çoruh
- E) Göksu - Susurluk - Seyhan

3. Meriç Nehri ile ilgili olarak,

- I. Taşkınlar yapar.
- II. Doğal sınır oluşturur.
- III. Marmara Denizi'ne dökülür.
- IV. En önemli kolu Susurluk Çayı'dır.

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) III ve IV

4. Marmara Bölgesi ülkemizdeki birçok bölgeden daha fazla göl sayısına sahiptir.

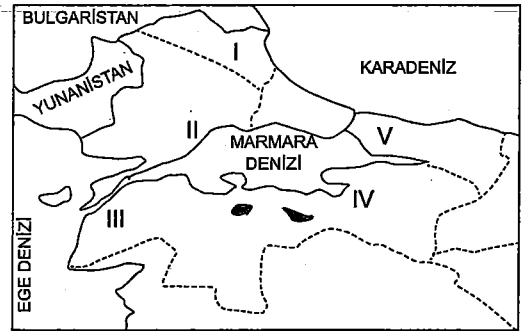
Aşağıda verilen Marmara göllerinden hangisinin oluşumu diğerlerinden farklıdır?

- A) İznik
- B) Uluabat
- C) Manyas
- D) Terkos
- E) Sapanca

5. Marmara Bölgesi ile ilgili olarak verilen genel özelliklerinden hangisi yanlıştır?

- A) En yüksek kesimi Uludağ'dır.
- B) Ülkemizdeki tek doğal sınır özelliği taşıyan Meriç Irmağı bu bölgede yer alır.
- C) Üç farklı denize kıyısı vardır.
- D) İki kıtada toprağı bulunan tek bölgedir.
- E) Türkiye'nin deniz seviyesine en yakın ve en fazla sanayileşmiş platosuna sahiptir.

6.

Haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisi, Marmara Bölgesi'nde yağış miktarı ve orman alanının en fazla olduğu yöredir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Marmara Bölgesi'nin çoğu yerinde Akdeniz iklimi hâkim olmasına rağmen bölgede sıcaklık ortalamaları aynı iklimin görüldüğü Ege ve Akdeniz kıyılarına göre daha düşüktür.

Bu durumun sebebi aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) Yüz ölçümünün küçük olması
- B) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
- C) Bitki örtüsünün seyrek olması
- D) Yağış miktarının az olması
- E) Daha kuzeyde yer alması

8. Marmara Bölgesi'nde kışların en soğuk geçtiği yerin Edirne çevresi olmasında etkili olan faktör aşağıda verilenlerden hangisidir?

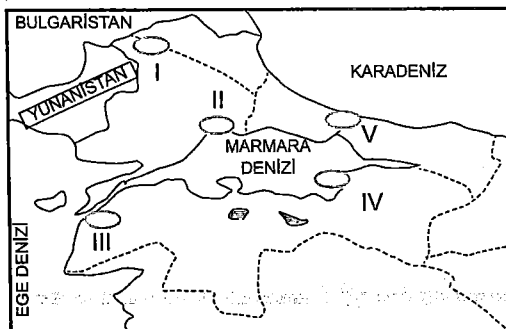
- A) Yükselti ortalamasının fazla olması
- B) Balkanlardan gelen soğuk hava akımlarına açık olması
- C) Kar yağışı ve don olaylarının fazla olması
- D) Yağış rejiminin düzensiz olması
- E) Bölgenin en kuzeyinde yer alması

9. Marmara Bölgesi üç denize kıyısı olmasına rağmen en az yağış alan kıyı bölgesidir.

Bu durum, aşağıda verilenlerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Orman örtüsünün az olması
B) Yağışların yıl içerisinde düzensiz dağılımı
C) Akarsu ve göl sayısının az olması
D) Yükselti ortalamasının az olması
E) Maksimum nemin düşük olması
10. Marmara Bölgesi'nde yer alan Gelibolu'nun تنها nüfuslu olmasında aşağıda verilenlerden hangisi öncelikle etkili olmuştur?
- A) Yağış azlığı
B) Tarihî koruma alanı olması
C) Kara yolu bağlantısının bulunmaması
D) Topraklarının verimsiz olması
E) Çok fazla göç vermesi
11. Marmara Bölgesi'nin genel nüfus özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
- A) Nüfus miktarı ve yoğunluğunun en fazla olduğu bölgedir.
B) Fizyolojik nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölgedir.
C) Ergene ve Güney Marmara en تنها nüfuslu alanlarıdır.
D) Okuma-yazma oranının en fazla olduğu bölgedir.
E) Doğum oranları düşük olmasına rağmen nüfus artış hızı en fazla olan bölgedir.

12.

Marmara Bölgesi'nin en küçük yüz ölçümüne sahip olan ili, yukarıdaki haritada verilen numaralı alanlardan hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13.

- I. Ayçiçeği
II. Pirinç
III. Keten
IV. Zeytin
V. Mısır

Yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangileri Marmara Bölgesi'nin Türkiye üretiminde ilk sırada olduğu ve yoğun yetiştirilme alanlarının bölgenin aynı bölümünde yer aldığı ürünlerdir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

14. Marmara Bölgesi'nde tarım ürünleri çeşitliliğinin fazla olması aşağıda verilenlerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Yeryüzü şekillerinin sade olması
B) Makineli tarımın gelişmiş olması
C) Yağış miktarının fazla olması
D) İklim çeşitliliğinin fazla olması
E) Tüketime fazla olması

15. Türkiye'deki sanayinin yarıdan fazlası Marmara Bölgesi'nde yer alır.

Aşağıda verilen sanayi kollarından hangisi Marmara Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Cam sanayi
B) Petrol rafinerisi
C) Konserve sanayi
D) Yağ sanayi
E) Alüminyum işletmesi

16. Türkiye'de turizm gelirlerinde birinci sırada olan bölge, Marmara Bölgesi'dir. Bölgede çok çeşitli turizm potansiyelleri yer alır.

Aşağıda verilen turizm çeşitlerinden hangisinde Marmara Bölgesi önemli bir potansiyele sahip değildir?

- A) Kaplıca turizmi
B) Dinî turizm
C) Tarih turizmi
D) Kongre turizmi
E) Rafting turizmi

1. Türkiye'nin yüz ölçümü en küçük bölgesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

Cevap D

2. Marmara Bölgesi'nin en önemli akarsuları Meriç, Susurluk ve Sakarya'dır.

Cevap B

3. Meriç, yatak derinliğinin az olmasına bağlı olarak sık sık taşkınlar yapar. Türkiye'nin Bulgaristan ve Yunanistan ile olan sınırının bir kısmını oluşturur. Ege Denizi'ne dökülür ve en önemli kolları Ergene ve Tunca nehirleridir.

Cevap E

4. Terkos (Durusu) Gölü oluşum bakımından kıyı set gölüdür. Diğer seçeneklerdeki göller ise tektonik oluşumlu göllerdir.

Cevap D

5. Meriç Nehri, Türkiye - Bulgaristan - Yunanistan arasında sınır oluştururken Aras, Türkiye - Azerbaycan - Ermenistan arasındaki sınırı oluşturur. Tek doğal sınır ifadesi yanlıştır.

Cevap B

6. I numaralı alan Yıldız Dağları Bölümü'dür. Bu bölüm bütün özellikleriyle Karadeniz Bölgesi'ne benzemektedir. Dolayısıyla orman varlığı en zengin olan alandır.

Cevap A

7. Marmara'da yaşanan Akdeniz ikliminin sıcaklık ortalamalarının daha düşük olmasının temel nedeni enlemdir. Daha kuzeyde yer aldığı için sıcaklık ortalamaları düşüktür.

Cevap E

8. Edirne çevresi Ergene Bölümü'nde yer alır. Bölüm yüzey şekilleri bakımından sade olduğu için kuzey yönlü soğuk hava akımlarına açıktır. Ayrıca karasal bir iklim bölgesidir. Bu yüzden bölgenin en soğuk bölümüdür.

Cevap B

9. Bir bölgede yağış meydana gelmesi için gerekli olan temel şart sıcaklığın azalmasıdır. Marmara Bölgesi yüzey şekilleri bakımından sade ve yükseltisi az olan bir bölgedir. Diğer kıyı bölgelerle karşılaştırıldığı zaman yağış miktarının az olması, havanın yeterince yükselip soğuyamamasındandır.

Cevap D

10. Gelibolu Yarımadası, Kurtuluş Savaşı mücadelesinin yapıldığı simgesel noktalardan biridir. 1973'te millî park ilan edilen bu alan, 2014 yılında tarihî koruma alanı olarak değiştirilmiştir.

Cevap B

11. Marmara Bölgesi, yüz ölçümü olarak Türkiye'nin en küçük bölgelerinden biridir. Türkiye'nin en gelişmiş bölgesi olduğu için en çok göç alan ve en fazla nüfusa sahip olan bölgesidir. Bu durum nüfus yoğunluğu bakımından en yoğun bölge olmasını sağlamıştır. Marmara'nın en yoğun nüfuslu bölümü Çatalca'dır. Yoğunluğu en az olan bölümü ise Yıldız Dağları'dır.

Cevap C

12. Marmara'nın yüz ölçümü olarak en küçük ili, sonradan il olan Yalova'dır. Haritada IV numara ile gösterilen merkezdir.

Cevap D

13. Ergene Bölümü, Marmara'nın tarımsal anlamda önemli üretim sahasıdır. Bu bölüm ayçiçeği ve pirinç üretiminde Türkiye'de ilk sırada yer alır.

Cevap A

14. Marmara Bölgesi, yüz ölçümü olarak Türkiye'nin en küçük bölgelerinden biri olmasına rağmen iklim çeşitliliği en fazla olan bölgedir. İklim çeşitliliği fazla olduğu için tarımsal çeşitlilik de fazladır.

Cevap D

15. Türkiye'de alüminyum sanayisi en önemli kısmı Konya'nın Seydişehir ilçesinde yer alır.

Cevap E

16. Marmara Bölgesi yüzey şekilleri bakımından Türkiye'nin en sade bölgesidir. Rafting turizmi için akarsuların akış hızının fazla olması gerekir.

Cevap E

1. Marmara Bölgesi'nde yer şekilleri sade, yükselti ortalaması azdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bölgenin ortalama yükseltisinin az yer şekillerinin sade olması sonucunda ortaya çıkan özelliklerden biri değildir?

- A) Akarsu taşkınlarının sık yaşanması
- B) Enerji tüketiminin fazla olması
- C) Tarım alanlarının geniş olması
- D) Ulaşımın kolay olması
- E) Hidroelektrik potansiyelinin düşük olması

2. Marmara Bölgesi endüstrinin en fazla geliştiği bölgedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenleri arasında gösterilemez?

- A) Ham madde kaynaklarının bol olması
- B) Pazarlama imkânlarının kolay olması
- C) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
- D) İş gücü potansiyelinin fazla olması
- E) Tüketici nüfusun fazla olması

3. Marmara ve Ege kıyılarında zeytinin yetişebilmesi bu bölgelerin hangi bakımdan benzerlik gösterdiğini kanıtlar?

- A) Yer şekilleri
- B) Enlem değerleri
- C) İklim özellikleri
- D) Uygulanan tarım metotları
- E) Yağış miktarları

4. Aşağıdaki akarsulardan hangisi Türkiye ile Yunanistan sınırını oluşturmuştur?

- A) Sakarya
- B) Susurluk
- C) Ergene
- D) Meriç
- E) Asi

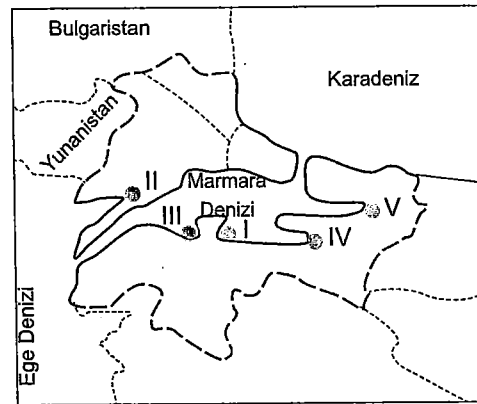
5. Marmara Bölgesi'nde yapımı devam eden üçüncü köprü projesinin bölgeye aşağıdakilerden hangisinde etkisi daha az olur?

- A) Transit ticaret potansiyelini artırır.
- B) Turizm gelişimini artırır.
- C) Zaman kaybını azaltır.
- D) Ulaşımı rahatlatır.
- E) Ekonomiyi canlandırır.

6. Aşağıdakilerden hangisinin sadece Marmara Bölgesi'nde görülen bir özellik olduğu söylenebilir?

- A) Ria kıyı tipi görülmesi
- B) Kış turizmi potansiyeline sahip olması
- C) Tektonik göllerin bulunması
- D) Toplu yerleşmelerin görülmesi
- E) Kıtaların birleşim noktasında yer alması

7.

Marmara Bölgesi haritasında numaralarla gösterilen körfezlerden hangisinde sanayileşmeye bağlı kimyasal kirlilik daha fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'ndeki tarımsal etkinliklerle ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) İklim şartları sebzeçiliğin yapılmasını kolaylaştırır.
- B) Ekstansif tarım metodu yaygındır.
- C) Tarımda makineleşmenin en yaygın olduğu alan Trakya ve Güney Marmara'dır.
- D) İklim koşulları nedeniyle fındık ve zeytin tarımı yapılır.
- E) Tarım ürünü çeşitliliği fazladır.

9.

- I. Mermer: Bursa, Bilecik, Marmara Adası
- II. Volfram: Uludağ
- III. Linyit: Bursa (Mustafa Kemal Paşa)
- IV. Doğal gaz: Hamitabat, Hayrabolu
- V. Bor mineralleri: Susurluk, Bigadiç

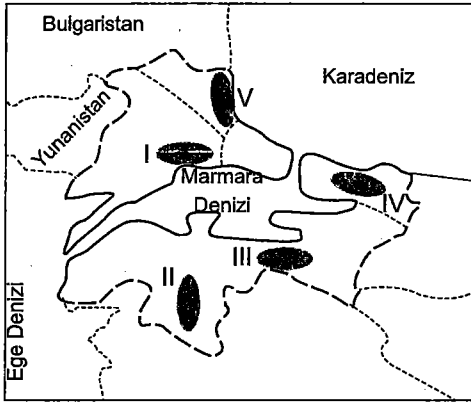
Yukarıdaki yer altı kaynakları ve çıkarılan merkez eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde en fazla yaşanan doğa olaylarından biridir?

- A) Heyelan
- B) Kaya düşmesi
- C) Sel ve taşkın
- D) Çığ
- E) Tsunami

11.

Marmara Bölgesi haritasında numaralarla işaretlenmiş yörelerden hangisi bölgenin en seyrek nüfuslu yerlerinden biridir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Bursa, Bilecik ve Sakarya illerinde yapılan en önemli ortak ekonomik etkinlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Balıkçılık
- B) İpek böcekçiliği
- C) Petrol arıtma
- D) Kıl keçisi yetiştiriciliği
- E) Turuncgil tarımı

13. Aşağıda verilen Marmara Bölgesi'ne ait sanayi kuruluşlarından hangisinin ham maddesi daha çok bölge içinden elde edilir?

- A) Otomotiv
- B) Petrokimya
- C) Tekstil
- D) Yağ
- E) Beyaz eşya

14. Marmara Bölgesi Türkiye'de doğum oranlarının en az olduğu bölgedir. Buna karşın göçe bağlı olarak nüfus artış hızının en fazla olduğu bölgedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bölgenin yoğun bir şekilde göç almasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Sanayinin gelişmiş olması
- B) Eğitim ve sağlık hizmetlerinin gelişmiş olması
- C) Hizmet sektörünün gelişmiş olması
- D) Ticaretin gelişmiş olması
- E) Konut sayısının fazla olması

15. Aşağıdaki yarımadalardan hangisinde yıl boyunca tarih turizmi etkinlikleri yapılmaktadır?

- A) Kapıdağ
- B) Armutlu
- C) Karaburun
- D) Gelibolu
- E) Dilek

ÇÖZÜMLER

1. Elektrik tüketimini en çok sanayi kuruluşları gerçekleştirmektedir. Bir bölgede sanayinin varlığı elektrik tüketimini beraberinde getirir. Türkiye'de birincil enerjinin %24'unu, elektriğin %47'sini sanayi sektörü kullanmaktadır. Bu durumun yüzey şekilleri ile doğrudan bir ilişki yoktur.

Cevap B

2. Ham madde kaynakları yüz ölçümü bakımından büyük olan yerlerde fazladır. Marmara Bölgesi Türkiye'de yüz ölçümü bakımından en küçük ikinci bölgedir. Bu yüzden ham madde bakımından zengin değildir.

Cevap A

3. Zeytin bir makidir ve Akdeniz ikliminin tarım ürünüdür. Akdeniz iklim özellikleri göz önüne alındığında ekim alanları Akdeniz, Ege ve Güney Marmara'dır. Bu durum sözü edilen bölgelerin iklimlerinin benzer olduğunu gösterir. Üretimde birincilik Ege'de ikincilik ise Güney Marmara'dadır. Sofralık zeytinde ise Marmara ilk sırada yer alır.

Cevap C

4. Meriç; Yunanistan ile Türkiye sınırının bir kısmını oluşturan, Bulgaristan'da doğarak Türkiye'ye giren ve Edirne üzerinde Ege Denizi'ne dökülen ırmaktır.

Cevap D

5. Bir bölgede ulaşımın gelişmesi seçeneklerde verilenlerden hepsinin gelişimine katkıda bulunur. Soru kökünde daha az dediği için turizmin gelişimini doğru cevap kabul etmeliyiz. Çünkü bu ulaşım, ülke içi turizmine katkıda bulunur.

Cevap B

6. Marmara Bölgesi Asya ve Avrupayı birbirine bağlaması yönüyle diğer bölgelerde olmayan bir özelliğe sahiptir.

Cevap E

7. Haritada işaretlenen alanlardan V numaralı bölge İzmit Körfezi'dir. Türkiye'nin en çok sanayileşen illerinden biri olduğu için kirlilik oranı yüksektir.

Cevap E

8. Marmara Bölgesi Türkiye'nin en gelişmiş bölgesi olduğu için entansif tarım yöntemleri daha çok kullanılır.

Ekstansif (ilkel-kaba-yaygın) Tarım Metodu: Nüfusa göre tarım alanlarının fazla olduğu ülkelerde uygulanan tarım metodudur. Birim alandan alınan verim düşüktür. Üretim miktarında iklimin etkisi vardır. Bu yöntemde iklime bağımlılık olduğu için üretimde dalgalanmalar görülür.

Cevap B

9. Marmara Bölgesi'nde linyit en çok Çanakkale- Çan'da çıkarılır ve burada yer alan termik santralde kullanılır.

Cevap C

10. Marmara Bölgesi yükselti ve eğimin az olduğu bir bölgedir. Buna bağlı olarak akarsuları geniş yataklı vadilerde akar. Vadilerin yatak derinliği az, genişliği fazla olduğu için başta Meriç olmak üzere sık sık taşkınlara neden olur.

Cevap C

11. V numaralı alan Yıldız Dağları Bölümü'dür. Bu bölüm engebeli ve ana ulaşım yollarından uzak olmasına bağlı olarak Marmara'nın en seyrek nüfuslu yerlerinden biridir.

Cevap E

12. Verilen iller Güney Marmara'da yer alan, dut ağacının olduğu ve buna bağlı olarak da ipek böcekçiliği yapılan illerdir.

Cevap B

13. Türkiye'de en çok yağ ayçiçeğinden elde edilmektedir. Ayçiçeği üretiminde birincilik Marmara'daki Ergene Bölümü'ndedir. Dolayısıyla yağ fabrikaları için ham madde fazladır.

Cevap D

14. Konut sayısının fazla olması göçle beraber artan hızlı nüfus artışının sebebi değil, sonucudur.

Cevap E

15. I. Dünya Savaşı, Çanakkale Deniz ve Kara muharebelerinin yapıldığı yerler Gelibolu Yarımadası içerisinde. Ayrıca batık gemiler, toplar, siperler, kaleler, burçlardan ve savaşla ilgili yüzlerce başka kalıntıdan oluşan geniş bir yelpazenin yanı sıra 60.000'i aşan Türk şehidinin ve yine 250.000'i aşan Avustralya, Yeni Zelanda, İngiliz ve Fransız askerinin savaş mezarları ve anıtları buradadır. Bu özelliklerine bağlı olarak yıl boyu yerli ve yabancı turist çekmektedir.

Cevap D

1. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyıya dik uzanır.

Bunun sonucunda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

- A) Gerçek kıyı uzunluğunun fazla olması
- B) Horst ve graben sisteminin yaygın olması
- C) Koy, körfez ve doğal limanların az olması
- D) Kıta sahanlığının dar olması
- E) Karstik arazilerin geniş yer kaplaması

2. Ege Bölgesi, delta oluşumunun en fazla olduğu bölgedir.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyıdaki sığlığın akarsuların birikimine olanak sağlaması
- B) Şelf alanının dar olması
- C) Kıyı akıntılarının etkisinin fazla olması
- D) Kıyıda girinti çıkıntının az olması
- E) Akarsu boylarının kısa olması

3. Ege Bölgesi'nde Akdeniz iklimi görülmesine rağmen sıcaklık değerlerinin Akdeniz kıyılarından daha düşük olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yükselti
- B) Dağların uzanışı
- C) Bakı durumu
- D) Nem oranı
- E) Enlem

4. Ege Bölgesi'nde fay kaynaklarının varlığı sağlık turizminin gelişmesini sağlamıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında,

- I. çökme depremlerinin olması,
- II. jeotermal enerji potansiyelinin bulunması,
- III. kırıklı yapının fazla olması

etmenlerinden hangileri ilişkili değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

5. Ege Bölgesi'nin tarımsal faaliyetleri düşünüldüğünde yetiştirilen tarım ürünü çeşidinin fazla olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kırıklı yapının yaygın olması
- B) Yağış miktarının fazla olması
- C) İklim koşullarının uygun olması
- D) Alüvyal toprakların varlığı
- E) Karstik arazinin yaygın olması

6. Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'nin iklim özelliklerinden biri değildir?

- A) En fazla yağışın kış mevsiminde düşmesi
- B) Nem oranının düşük olması
- C) Cephe yağışlarının görülmesi
- D) Yağış rejiminin düzensiz olması
- E) Sıcaklık ortalamalarının Akdeniz'den düşük olması

7. Ege Bölgesi'nde kıyı ovalarında aşağıdaki toprak türlerinden hangisinin yaygın olarak görülmesi beklenir?

- A) Alüvyal topraklar
- B) Kahverengi orman toprakları
- C) Terra-rossalar
- D) Löss toprakları
- E) Moren toprakları

8. Ege Bölgesi'nde Kıyı Ege (Menteşe Yöresi hariç) sık nüfuslu yerler arasındadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durum üzerinde daha az etkilidir?

- A) Tarım
- B) Endüstri
- C) Ulaşım
- D) Ticaret
- E) Hayvancılık

9. Ege ve Akdeniz Bölgesi aynı iklim özelliklerine sahip olmasına rağmen kıyı kesimiyle iç kesiminde yetiştirilen ürünler bakımından farklılık gösterir.

Ege Bölgesi ile Akdeniz Bölgesi arasındaki bu farkın nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yükselti farkı
B) Yağış miktarı
C) Dağların kıyıya uzanış doğrultusu
D) Sulama olanakları
E) Deniz suyu sıcaklığı
10. Ovalar önemli tarım ve yerleşme alanıdır. Mineral bakımından zengin topraklardan oluşur.

Ege Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki ovalardan hangisi için bu durum daha az söz konusudur?

- A) Manisa Ovası
B) Balat Ovası
C) Tavas Ovası
D) Küçük Menderes Ovası
E) Gediz Ovası

11. Jeotermal, güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynakları çevreye daha az zarar verir.

Ege Bölgesi'ndeki enerji santrallerinden hangisinin çevreye daha çok zarar vermesi beklenir?

- A) Demirköprü
B) Sarayköy
C) Adıgüzel
D) Yatağan
E) Germencik

12. Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'nde yer alan Menteşe Yöresi'nin özelliği değildir?

- A) Aritmetik nüfus yoğunluğunun az olması
B) Dağların kıyıya dik uzanması
C) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması
D) Ulaşımın gelişmemiş olması
E) Tarım alanlarının dar olması

13. Ege Bölgesi'nde yer alan Manisa ve Muğla illerinin aşağıdaki özelliklerden hangisi bakımından benzerlik gösterdiği söylenebilir?

- A) Ulaşım olanakları
B) Yer şekilleri
C) Nüfus özellikleri
D) Tarım ürünleri
E) Yağış rejimi

14. Ege Bölgesi'nde Kıyı Ege Bölümü'nde yer alan illerin nüfus yoğunluğu, iç kesimlerdeki illere göre daha fazladır.

Aşağıdaki yerlerden hangisi bu duruma uymaz?

- A) İzmir
B) Manisa
C) Denizli
D) Muğla
E) Aydın

15. Ege Bölgesi'nde, ihrac değeri fazla olan ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Elma
B) Pırlıç
C) Kivi
D) Muz
E) İncir

- 16.

- I. Termik santrallerin varlığı
II. Kırıklı yapının yaygın olması
III. İklim çeşitliliği en fazla olan bölge olması
IV. Kış sıcaklığı en yüksek olan bölge olması

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri Ege Bölgesi için söylenemez?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

1. Ege'de dağların kıyıya dik uzanması sonucu enine kıyı tipi özellikleri görülür. Bunun sonucunda kıyıda girinti çıkıntı oldukça fazladır. Bu durum kıyının gerçek uzunluğunun fazla olmasına yol açmıştır.

Cevap A

2. Ege'de dağların kıyıya dik uzanması sonucu enine kıyı tipi özellikleri görülür. Enine kıyılarda denizin derinliği oldukça azdır. Denizlerin derinliğinin az olması, akarsuların biriktirmeyi daha kolay yapmasını sağlar. Buna bağlı olarak delta oluşumu kolay ve delta sayısı fazladır.

Cevap A

3. Ege'de Akdeniz ikliminin sıcaklık ortalamalarının daha düşük olmasının temel nedeni enlemidir. Akdeniz'e göre daha kuzeyde yer aldığı için sıcaklık ortalamaları düşüktür.

Cevap E

4. Sağlık turizmi potansiyelinin fazla olması sıcak su özelliği taşıyan fay kaynaklarının fazla olmasından kaynaklanır. Ege Bölgesi'nin arazisi kırıklıdır. Bu kırıklı araziye bağlı olarak da yerin derinliklerinden gelen sıcak sular rahatlıkla yüzeye ulaşır.

Çöküntü deprem, karstik arazilerde görülür. Karstik arazi-lerde de voklüzler (karstik kaynak) görülür.

Cevap A

5. Ege Bölgesi'nde özellikle kıyı bölümünde Akdeniz iklim özellikleri yaşanır. Kıyıda iklim şartlarının elverişli olması tarımsal çeşitliliği artırır.

Cevap C

6. Denizellik etkisinin görüldüğü bölgeler buharlaşmanın fazla olmasına bağlı olarak nemlilik oranı yüksek olan alanlardır.

Cevap B

7. Ege'de dağların kıyıya dik uzanması sonucu enine kıyı tipi özellikleri görülür. Enine kıyılarda denizin derinliği oldukça azdır. Denizlerin derinliğinin az olması akarsuların biriktirmeyi daha kolay yapmasını sağlar. Buna bağlı olarak delta oluşumu kolay ve delta sayısı fazladır. Ayrıca graben alanlarında yükseltinin ve eğimin az olması da alüvyal alanların fazla olmasını sağlar.

Cevap A

8. Ege Bölgesi tarım alanları oldukça geniş ve üretim çeşitliliği fazla, özellikle Kıyı Ege'de sanayi yoğun ve ulaşım elverişli olduğu için ticaret potansiyeli fazla olan Türkiye'nin gelişmiş bölgelerindendir. Bölgede ekonomik faaliyetler içinde hayvancılığın payı diğer sektörlerle göre daha düşüktür.

Cevap E

9. Ege'de dağların kıyıya dik uzanması sonucu denizel iklim özellikleri, dağların kıyıya paralel uzandığı Akdeniz'e göre iç kesimlere daha fazla sokulur. Bu durum Ege Bölgesi'nde kıyı ile iç bölgeler arasındaki iklim ve tarımsal çeşitliliğin daha az farklılaşmasını sağlar.

Cevap C

10. Delta ovaları çok verimli tarım arazileridir. Bu durum yoğun nüfuslanmalara yol açar. Soruda verilen ovalardan Tavas Ovası, karstik ova olduğu için yoğun nüfuslu değildir.

Cevap C

11. Demirköprü - hidroelektrik, Sarayköy - jeotermal, Adıgüzel - hidroelektrik, Germencik - jeotermal enerji merkezleridir. Yatağan, linyit ile çalışan santral olduğu için kirlilik oranı diğerlerine göre daha fazladır.

Cevap D

12. Kıyı Ege'de yer almasına rağmen yöreye adını veren Menteşe Dağları kıyıya paralel uzanmaktadır. Bu yönüyle de Kuzey Ege'den farklılıklar gösterir.

Cevap B

13. Manisa, Kıyı Ege'de yüzey şekilleri bakımından sade, tarım arazileri bakımından geniş bir il özelliği gösterirken; Muğla, Kıyı Ege'de yer almasına rağmen dağlık ve engebeli, karstik arazi yapısına sahip bir ildir. Bu iki il de Akdeniz iklim coğrafyasında yer aldığı için yağış rejimleri benzerdir.

Cevap E

14. Kıyı Ege'de yer almasına rağmen yöreye adını veren Menteşe Dağları denize paralel uzanmaktadır. Muğla, Kıyı Ege'de yer almasına rağmen dağlık, engebeli ve karstik arazi yapısına sahip bir ildir.

Cevap D

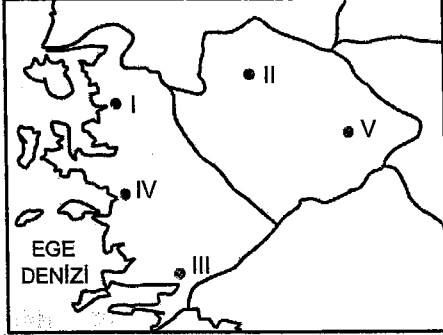
15. İncir üretiminde Ege Bölgesi ilk sırada yer alır. Aydın ili ile özdeşleşmiştir. Türkiye, dünyada incir üretiminde birincidir. Hem yaş hem kuru olarak en çok ihraç ettiğimiz ürünlerden bir tanesidir. Dünya kuru incir ihtiyacının yarısına yakını Türkiye karşılamaktadır.

Cevap E

16. Türkiye'de iklim çeşitliliğinin en fazla olduğu bölge Marmara'dır. Kışların en ılık geçtiği bölge ise enleme bağlı olarak Akdeniz Bölgesi'dir.

Cevap E

1. Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında; sıcak hava, soğuk havanın üstünde cephe boyunca yükselerek soğur ve cephe yağışlarının oluşumu gerçekleşir.

Cephe yağışlarının yaygın olduğu kıyı Ege'de, haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisinde orografik yağışlar belirgin bir şekilde görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ege Bölgesi'nde; Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes, Büyük Menderes gibi akarsular yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'nde yer alan bu akarsuların özelliklerinden biri değildir?

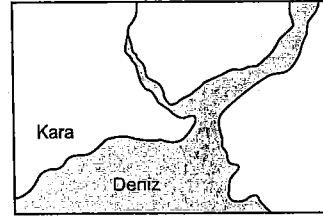
- A) Aşındırma güçlerinin az olması
B) Rejimlerinin düzenli olması
C) Büklüm yaparak akmaları
D) Yatak eğimlerinin az olması
E) Hidroelektrik potansiyellerinin az olması

3. Ovalar genel olarak ovalar kıyı ve iç ovaları olarak ikiye ayrılır.

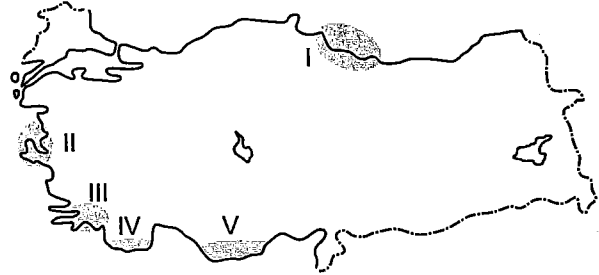
Buna göre, aşağıdaki ovalardan hangisi Ege Bölgesi'nde yer alan kıyı ovalarından biri değildir?

- A) Bakırçay
B) Menemen
C) Büyük Menderes
D) Acıpayam
E) Küçük Menderes

4.

Yukarıdaki şekilde, akarsular tarafından aşındırılmış vadilerin denizin ilerlemesi sonucu sular altında kalmasıyla oluşan ria kıyı tipi gösterilmiştir.

Buna göre, yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde ria kıyı tipi görülmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Ege Bölgesi'nde dağların kıyı çizgisine dik uzanması aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Delta oluşumunda
B) Kıyı ile iç kesim arası ulaşım kolaylığında
C) Kıta sahanlığı genişliğinde
D) Pamuk tarımının yapılmasında
E) Kıyı derinliğinin azlığında

6. Ege Bölgesi'nde iklime bağımlılığı fazla olan yenilenebilir enerji kaynakları bulunmaktadır.

Santral

- I. Soma
II. Demirköprü
III. Alaçatı
IV. Yatağan

Yukarıda yer alan enerji santrallerinden hangisi yenilenebilir bir enerji kaynağı kullanmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve IV E) III ve IV

7. Ege Bölgesi'nde kırık hatların yaygınlığı ısınma ve enerji üretmede kullanılan jeotermal kaynaklar açısından bölgenin zengin olmasına neden olmuştur.

Buna göre, aşağıda yer alan turizm faaliyetlerinden hangisinin Ege Bölgesi'nde yıl boyunca yapılması beklenir?

- A) Deniz turizmi
- B) Doğa turizmi
- C) Sağlık turizmi
- D) Rafting turizmi
- E) Kış turizmi

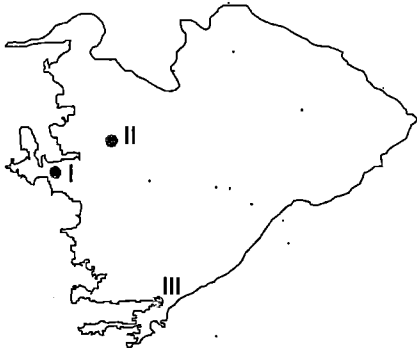
8. Aşağıdaki termik santrallerden hangisinin Ege Bölgesi'nde hava kirliliği ve çevre sorunlarına yol açmadan elektrik üretiminde kullanıldığı söylenebilir?

- A) Sarayköy (Denizli)
- B) Yatağan (Muğla)
- C) Soma (Manisa)
- D) Tavşanlı (Kütahya)
- E) Seyitömer (Kütahya)

9. Tunçbilek, Tavşanlı, Yatağan ve Soma'dan çıkarılan olan yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Linyit
- B) Cıva
- C) Krom
- D) Bor
- E) Demir

10.

Yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangisinde nüfus yoğunluğunun fazla olmasında verimli tarım alanları ve sanayi kuruluşlarının varlığı birlikte etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) I ve II
- E) II ve III

11. Menteşe Dağları, kıyı çizgisine paralel uzandığı için bölgenin diğer yörelerine göre farklı özellikler görülür.

- I. Yağış miktarı
- II. Bitki örtüsü
- III. Kıyı tipi
- IV. İklim tipi

Menteşe Yöresi'nde yukarıdaki özelliklerden hangisinin farklı olması beklenmez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12. Bir yörede iklim ve ekonomik nedenlere bağlı olarak bir tarım ürünü yoğun olarak yetiştiriliyorsa o ürün yöre için monokültür bitkisi olur.

Buna göre, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi Ege Bölgesi için monokültür bitkisi olarak tanımlanır?

- A) Turunçgiller
- B) İncir
- C) Ayçiçeği
- D) Pamuk
- E) Şeker pancarı

13. Ege Bölgesi Türkiye'de kültür balıkçılığının en fazla yapıldığı yerlerden biridir.

Bu durumun başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deniz suyu sıcaklığının fazla olması
- B) Deniz tuzluluğunun az olması
- C) Koy ve körfez sayısının fazla olması
- D) Gelişmiş teknelerin bulunması
- E) Diğer ekonomik faaliyet kollarının gelişmemiş olması

1. Kıyı Ege'de dağlar kıyı çizgisine dik uzandığı için orografik (yamaç) yağışlar görülmez. Ancak Kıyı Ege'de olmasına rağmen Menteşe Yöresi'nde dağlar kıyıya paralel uzanır. Bu yörede denizden gelen nemli hava kütleleri dağlara çarpar, yükselir ve orografik (yamaç) yağışlar etkili olur.

Cevap C

2. Akarsuyun akımının yıl içerisinde gösterdiği değişmelere rejim ya da akım düzeni denir. Akarsu rejimini belirleyen temel etken havzanın yağış rejimidir. Yağışlar iklimle alakalıdır. Ege'de görülen Akdeniz iklimi en çok kışın, en az yazın yağış alır. Bu yüzden bu iklim bölgesinde akarsuların rejimi düzensizdir.

Cevap B

3. Acıpayam, Ege Bölgesi'nin güneydoğusunda bulunan, Denizli iline bağlı bir ilçedir. Bu bölgede tütün tarımı çoğunluklu olmakla beraber ismindeki "payam" sözcüğünü badem üretiminden de almaktadır.

Cevap D

4. Ria kıyı, çeşitli nedenlerle deniz seviyesinin yükselmesi ya da denize kıyısı bulunan toprak parçasının çökmeye uğramasıyla oluşur. Her iki durumda da deniz ya da okyanus gibi büyük su kütlelerinin suları, çöken akarsu vadisini basar. Yayılan sular, yükseltinin elverdiği ölçüde karanın içlerine dek sokulur. Türkiye'de Marmara ve Ege kıyılarındaki, Menteşe çevresinde görülür.

Cevap C

5. Pamuk ekildiği dönemde nemlilik isteyen, fakat olgunlaşma döneminde ise istikrarlı bir yaz sıcaklığı isteyen üründür. Yetiştirilme koşulları iklimle alakalıdır. Dağların uzanışı sadece iklimin etki alanını etkiler, iklim koşullarını etkilemez.

Cevap D

6. Manisa'da yer alan Soma linyit
Manisa'da yer alan Demirköprü hidroelektrik
İzmir'de yer alan Alaçatı rüzgâr
Muğla'da yer alan Yatağan linyit
* Hidroelektrik ve rüzgâr enerjisi yenilenebilir enerji kaynaklarıdır.

Cevap D

7. Sağlık turizmi, sağlığına kavuşmak için ikamet ettiği ülkeden başka bir ülkeye herhangi bir sebeple tedavi amaçla gidilmesidir. Tedavi amaçlı gidene de sağlık turisti denir.
Sağlık turizminin sadece hastanelerde tedavi için gidilen bir turizm çeşidi olarak değerlendirilmemesi gerekir.
Sağlıklı yaşam sunan her türlü turizmi sağlık turizmi kabul etmek gerekmektedir birlikte sağlık turizmi 3 ana başlıkta değerlendirilmektedir:
1. Tıp Turizmi (Hastanelerde tedavi ve ameliyat vb. işlemler)

2. Termal Turizm (Termal tesislerde rehabilitasyon ve dinlenme vb. hizmetler)

3. Yaşlı ve Engelli Turizmi (Geriatrik tedavi merkezi veya yaylalarda sosyal aktivitelerle birlikte uzun süreli konaklamalar)

Her üçü de kesintisiz, yıl boyunca yapılan turizm etkinlikleridir.

Cevap C

8. Sarayköy'de (Denizli) yer alan santral, sıcak su ile çalışan jeotermal santrali iken diğerleri linyit ile çalışan termik santrallerdir. Bu nedenle çevreye kirliliği en az olan Sarayköy Jeotermal Santralı'dır.

Cevap A

9. • Kıyı Ege Bölümü'nde;
• Soma ve Yatağan'da
• İç Batı Anadolu Bölümü'nde
• Tavşanlı, Tunçbilek, Seyitömer, Değirmisaz'da linyit çıkarılır.

Cevap A

10. Haritada numaralandırılan alanlardan I numaralı bölge İzmir, II numaralı bölge Manisa'dır. Bu iki şehir verimli alüvyal sahalara ev sahipliği yapar. Fakat III numaralı bölge Menteşe (Muğla) çevresidir. Engebeli arazi ve karstik yapısına bağlı olarak verimli tarım sahaları yoktur.

Cevap D

11. Kıyı Ege'de dağlar, kıyı çizgisine dik uzandığı için enine kıyı özellikleri görülür, bu kıyı oluşumunda denizellik etkisi iç kısımlara sokulur ve bu durum ise yağış miktarının azalmasına neden olur. Ancak Kıyı Ege'de olmasına rağmen Menteşe Yöresi'nde dağlar kıyıya paralel uzanır. Bu yörede denizden gelen nemli hava kütleleri dağlara çarpar, yükselir ve bol miktarda orografik (yamaç) yağışlar etkili olur. Ama iklim ve bitki örtüsü tüm kıyılarda aynıdır. Dağların uzanışı sadece iklimin etki alanını etkiler, iklim koşullarını etkilemez.

Cevap D

12. Monokültür; belirli bir bitki türünün bir bölgede çok yaygın olarak uzun yıllar boyunca yetiştirilmesine dayanan bir tarımsal yöntemdir. Aydın ilinin, dolayısıyla Ege Bölgesi'nin monokültür ürünü incirdir.

Cevap B

13. Kültür balıkçılığı; deniz, göl ve akarsularda gıda veya diğer amaçlar için sucul canlıların yetiştirilmesidir. Tuzlu su havuzlarında balık ve karides gibi kabuklu deniz ürünleri, istiridye, deniz yosunu yetiştirme işi de kültür balıkçılığının bir türüdür. Koy ve körfez sayısının en fazla Ege'de olmasına bağlı olarak bölgenin kıyılarında yaygındır.

Cevap C

1. Akdeniz Bölgesi'nin genel özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Orojenez ile kıvrılma sonucunda oluşan dağlar yaygındır.
- B) Torosların tamamı bu bölgede yer alır.
- C) Ülkemizde karstik arazinin en yaygın olduğu bölgedir.
- D) Delta ovaları Adana Bölümü'nde yer alır.
- E) Genellikle rejimleri düzensiz, açık havzalı akarsulara sahiptir.

2. Türkiye'de geçit sayısının en fazla olduğu bölge Akdeniz Bölgesi'dir.

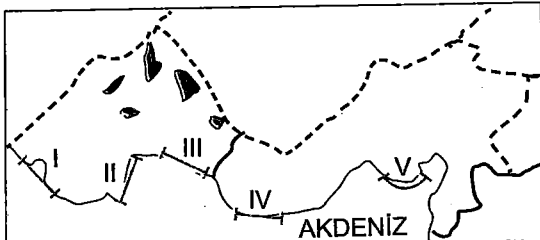
Bu durumun sebepleri arasında;

- I. karstik arazinin yaygın olması,
- II. Orta Doğu'daki dinî ve ticari potansiyeller,
- III. kıvrım dağlarının yaygın olması,
- IV. kıyıya ulaşan demir yolu hatlarının varlığı

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Delta ovası oluşabilmesi için gerekli koşullardan biri de şelf alanının geniş olmasıdır.

Bu durum göz önüne alındığında, haritada gösterilen numaralı kıyı kesimlerinden hangisinde şelf alanının daha geniş olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Akdeniz Bölgesi'nde karstik, graben, delta gibi ova çeşitleri yer alır.

Aşağıda verilen ovalar oluşumlarına göre gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

- A) Silifke
- B) Kestel
- C) Çukurova
- D) Amik
- E) Tefenni

5. Akdeniz Bölgesi'nin akarsu ve gölleriyle ilgili aşağıda verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) Genellikle akarsuların rejimi düzensizdir.
- B) Bazı akarsuları karstik kaynaklardan beslenir.
- C) Bölgedeki tüm göller kalkerli yapıdan dolayı acıdır.
- D) En büyük gölleri Göller Yöresi'nde yer alır.
- E) Birçok akarsuyun ilkbahar döneminde kar erimeleri ile suları artar.

6. Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminin iklimi ile ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) Akdeniz ikliminin yayılım alanı geniş değildir.
- B) Yaz mevsiminin en erken başlayıp en geç bittiği bölgedir.
- C) Yıl boyunca kar yağışı ve don olaylarının görülmediği tek bölgedir.
- D) Kışların en ılık geçtiği bölgedir.
- E) En fazla yağış kış, en az yağış yaz mevsiminde düşer.

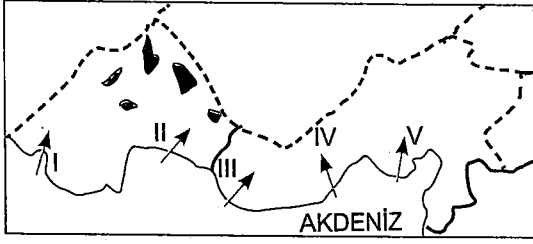
7. Akdeniz Bölgesi'nde dağların kıyı çizgisine paralel uzanması;

- I. denizelliğin yayılım alanı,
- II. cephe yağışlarının görülmesi,
- III. kuzeyden gelen soğuk hava akımlarına kapalı olması,
- IV. yaz mevsiminin yağışsız geçmesi

verilen iklim özelliklerinden hangileri üzerinde etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) Yalnız IV

8. Akdeniz Bölgesi'nde dağlar kıyı çizgisine paralel uzandığı için Akdeniz ikliminin yayılım alanı dardır.

Bu haritada gösterilen numaralı ok yönlerinden hangisinde Akdeniz iklimi iç kesimlere daha fazla sokulabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Akdeniz Bölgesi'nin bitki örtüsü ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Göller Yöresi'nde bozkır bitki örtüsü görülür.
B) Maki başlangıç sınırının en alçak olduğu bölgedir.
C) Kıyı kesiminde defne, zakkum, zeytin gibi ağaçlar görülür.
D) Doğal bitki örtüsünün yaprakları kuraklığa karşı uyum sağlamıştır.
E) Maki bitki örtüleri, kışlar ılık geçtiği için kışın yapraklarını pek fazla dökmezler.

10. Akdeniz Bölgesi'nde yılda birden fazla ürün alınabilmektedir.

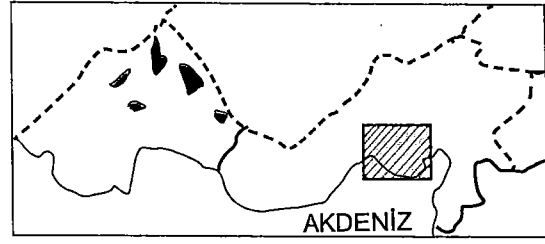
Bu durum;

- I. makineli tarımın gelişmiş olması,
II. alüvyal toprakların yaygın olması,
III. yazların uzun sürmesi,
IV. sulama olanaklarının gelişmiş olması

gibi özelliklerden hangileri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Akdeniz Bölgesi birçok tarım ürünü üretiminde ilk sırada yer alır.

Bu haritada gösterilen taralı alanda Akdeniz Bölgesi'nin tarımsal ürünlerinden hangisi üretilemez?

- A) Mısır
B) Yer fıstığı
C) Soya
D) Kenevir
E) Pamuk

12. Akdeniz Bölgesi ile ilgili olarak aşağıda verilen tarım özelliklerinden hangisi yanlıştır?

- A) Tarım ürünlerinin en erken olgunlaştığı bölgedir.
B) Yılda birden fazla ürün alınabilir.
C) Önemli tarım alanları Antalya, Silifke Ovası, Çukurova ve Amik Ovası'dır.
D) Tarım alanlarının en geniş olduğu bölgedir.
E) Muz ve yağlık gül üretiminde ilk sırada yer alır.

13. Akdeniz Bölgesi, aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangisinde ilk sırada yer alır?

- A) Arıcılık
B) Koyun yetiştiriciliği
C) Balıkçılık
D) Kıl keçisi yetiştiriciliği
E) Sığır yetiştiriciliği

14. Akdeniz Bölgesi, aşağıda verilen maden çeşitlerinden hangisinde önemli bir rezerve sahip değildir?

- A) Barit B) Boksit C) Kükürt
D) Krom E) Bor

1. Akdeniz kıyısı boyunca uzanan Toroslar; Batı, Orta ve Güneydoğu Toroslar olmak üzere üçe ayrılır. Batı ve Orta Toroslar, Akdeniz'de yer almasına rağmen; Güneydoğu Toroslar, Doğu Anadolu'ya kadar uzanır.

Cevap B

2. Akdeniz Bölgesi'nde Çubuk, Sertavul, Gülek ve Belen gibi önemli geçitler bulunur. Bu durum üzerinde dağların denize paralel uzanmasının yanı sıra soruda da verildiği gibi Orta Doğu'nun var olan dinî ve ticari potansiyelinin varlığı etkilidir.

Cevap B

3. Kıta sahanlığı (şelf alanı) denizin 200 metreye kadar olan derinliğini kapsar. Akdeniz Bölgesi'nde özellikle Adana Bölümü'nde dağlar denizin daha gerisinde yer aldığı için denizin derinliği Antalya Bölümü'ne göre azdır. Bu durum kıta sahanlığının daha geniş, delta oluşumunun daha kolay olmasını sağlamıştır.

Cevap E

4. Silifke ve Çukurova delta ovaları, Tefenni ve Kestel ise karstik (polye) ovalardır. İkili gruplar oluşturulduğunda bir graben ovaları olan Amik Ovası dışarıda kalır.

Cevap D

5. Akdeniz Bölgesi, zengin göl varlığına sahiptir. Bölgedeki göllerin hepsi karstik yapıya bağlı olarak oluşmamıştır ve hepsinin suları kimyasal özellik bakımından acı değildir. (Beyşehir, Eğirdir tatlı su gölleridir.)

Cevap C

6. Akdeniz iklimi yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı bir iklim tipidir. Ülkemizde Akdeniz kıyılarında bu iklim özellikleri yaşanır. Ancak Torosların yüksek kesimlerinde ve dağların kıyıya paralel uzanmasına bağlı olarak dağların kuzey yamaçlarında yer alan bölgelerde kar yağışı ve don olayı görülmektedir.

Cevap C

7. Dağların kıyıya paralel uzanması, denizelliğin iç bölgelere ulaşmasını engellemektedir. Bu nedenle denizellik dar kıyı şeridinde etkili olmaktadır. Dağlar kıyıya paralel uzandığı için de kuzey yönlü soğuk hava akımlarına kapalıdır.

Cevap B

8. Adana Bölümü'nde özellikle Çukurova'nın varlığına bağlı olarak dağlar kıyının gerisinde yer aldığı için denizellik bölgenin diğer alanlarına göre iç kesimlere daha fazla sokulur.

Cevap E

9. Akdeniz ikliminin bitki örtüsü makidir. Çalı formasyonunda yer alan makiler kısa boylu ağaç toplulukları olarak bilinirler. Yaz kuraklığına uyum sağlamış, kök sistemleri gelişmiş bitkilerdir. Akdeniz ikliminin görüldüğü tüm kıyılarda deniz seviyesinde makilere rastlanır. Buna göre, "Maki başlangıç sınırının en alçak olduğu bölgedir." ifadesi yanlıştır.

Cevap B

10. Akdeniz Bölgesi'nde, özellikle de Çukurova'da entansif (modern) tarım yöntemleri kullanılmaktadır. Bölgenin iklim şartlarının elverişli olması ve sulama imkânlarının varlığı, bir dönemde birden fazla hasat imkânı tanımaktadır.

Cevap E

11. Son yıllarda ülkemizdeki kenevir üretiminin tamamı Samsun ilinde gerçekleştirilir.

Cevap D

12. Akdeniz Torosların varlığına bağlı olarak tarım alanları parçalı olan bir bölgedir. Ülkemizde tarım alanlarının en geniş olduğu bölge İç Anadolu'dur.

Cevap D

13. Bitki örtüsünün maki, yüzey şekillerinin dağlık ve engebeli olmasına bağlı olarak bölgede en çok yetiştiriciliği yapılan hayvan kıl keçisidir.

Cevap D

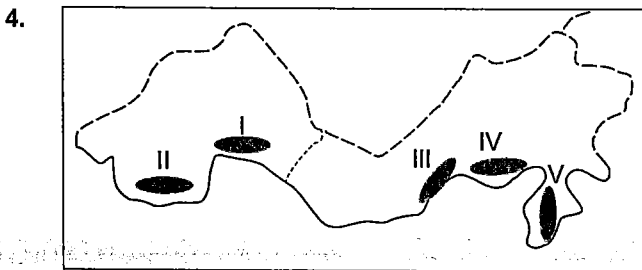
14. Bor madeninde en çok rezerve sahip olan bölge Marmara'dır. (Bursa, Balıkesir)

Cevap E

1. Antalya Bölümü'nde bulunan Batı Toroslar'ın, Adana Bölümü'nde yer alan Orta Toroslar'a göre kıyıya daha yakın olması nedeniyle Antalya Bölümü'nde kıyı ile iç kesimler arasındaki farklılıklar daha fazladır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Antalya Bölümü'nde görülen bu farklılıklardan biri değildir?

- A) Ulaşımın iç kesimlere geçitlerle sağlanması
B) Delta oluşumunun zorlaşması
C) Denizel etki alanının daha dar olması
D) Nüfusun daha çok kıyıda toplanması
E) Şelf alanının daha dar olması
2. Akdeniz Bölgesi Türkiye'de en fazla doğal göle sahip olan bölgedir. Bölgedeki göllerin bazılarının oluşumunda karstik ve tektonik olaylar birlikte etkili olmuştur.
- Buna göre aşağıdaki göllerden hangisinde bu oluşum görülmektedir?**
- A) Kestel B) Suğla C) Beyşehir
D) Avlan E) Salda
3. Akdeniz Bölgesi'nin kıyılarında karlı ve donlu gün sayısının az olmasında enlem ve denizellik etkili olmuştur.
- Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonucunda bölgede görülen özelliklerden biri değildir?**
- A) Yıllık sıcaklık farkının az olması
B) Karstik yapının yaygın olması
C) Seracılık faaliyetlerinin gelişmiş olması
D) Zeytin tarımının yapılması
E) Kışın konut ısıtma maliyetinin düşük olması

Yukarıdaki haritada işaretlenmiş alanların hangisinde karstik yapının yaygınlığına bağlı olarak tarımsal faaliyetler fazla gelişmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nin birinci sırada yer aldığı yer altı kaynağıdır?

- A) Barit B) Demir C) Krom
D) Linyit E) Manganez

6. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nde yer alan turizm merkezlerinden biri değildir?

- A) Perge B) Davraz C) İnsuyu
D) Aspendos E) Sard

7. Akdeniz Bölgesi iklim özelliklerine bağlı olarak birçok ürünün üretiminde ilk sırada yer alır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nin üretiminde birinci sırada yer aldığı tarım ürünlerinden biri değildir?

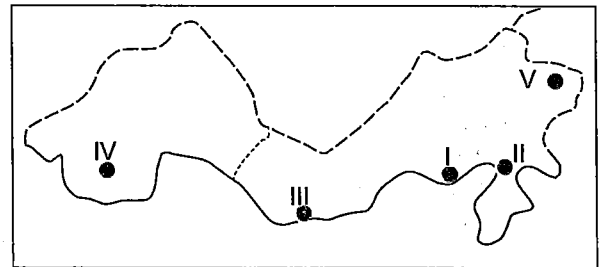
- A) Susam B) Yer fıstığı C) Muz
D) Pamuk E) Turunçgiller

8. Türkiye'de kıl keçisi yetiştiriciliğinin en fazla olduğu yer Akdeniz Bölgesi'dir.

Bu durumun ortaya çıkmasındaki başlıca neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış miktarı
B) Karstik yapı
C) Eğim ve engebe
D) Denizellik
E) Yağış rejimi

9. Akdeniz Bölgesi'nde:

I numaralı alanda pamuk tarımı yaygındır.

II numaralı alanda demir - çelik sanayisi gelişmiştir.

III numaralı alan seyrek nüfuslanmıştır.

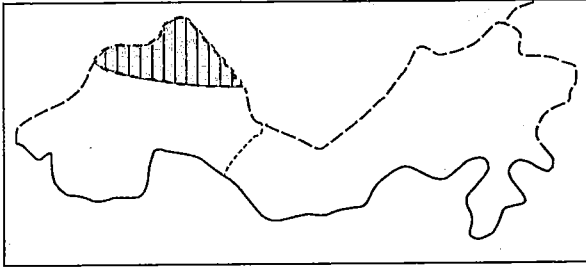
IV numaralı alanda kıl keçisi yetiştiriciliği yaygındır.

V numaralı alanda yağlık gül yetiştiriciliği yaygındır.

Haritada işaretlenmiş alanlar ve özellik eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10.

Yukarıdaki haritada taranmış olarak gösterilen alanda hangi ekonomik faaliyet bölge geneline göre daha yüksek oranda gerçekleşir?

- A) Muz yetiştiriciliği
- B) Yağlık gül yetiştiriciliği
- C) Krom çıkarımı
- D) Yer fıstığı yetiştiriciliği
- E) Büyükbaş hayvancılık

11. Aşağıdaki geçitlerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Gülek
- B) Belen
- C) Sertavul
- D) Zigana
- E) Çubuk

12. Aşağıda verilen ürünlerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nin üretimde birinci olduğu ürünler bir arada verilmiştir?

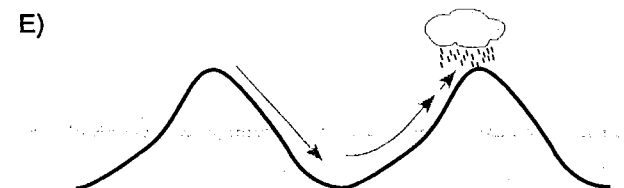
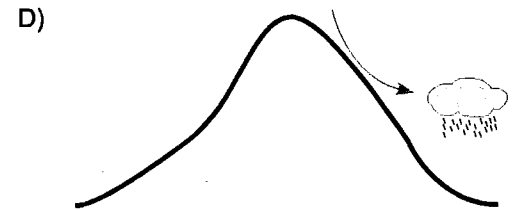
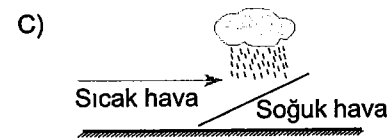
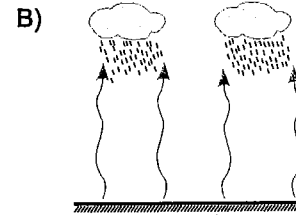
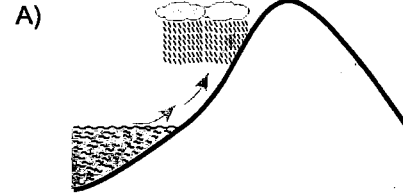
- A) Pamuk - Soya fasulyesi - Yağlık gül
- B) Soya fasulyesi - Yağlık gül - Kivi
- C) Turunçgiller - Anason - Zeytin
- D) Muz - Yağlık gül - Yer fıstığı
- E) Susam - Pamuk - Turunçgiller

13. Yayla Türkiye'de en yaygın köy altı yerleşmesidir.

Akdeniz Bölgesi'nde Toroslarda yapılan yaylacılığın amacı daha çok aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım faaliyeti
- B) Hayvancılık faaliyeti
- C) Ticari faaliyet
- D) Su kaynaklarına yakın olmak
- E) Kültürel etkinlikler

14. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesi'nde hâkim olan yağış türüdür?

1. Akdeniz Bölgesi'nde her ne kadar Antalya Bölümü'nde dağlar Adana Bölümü'ne göre kıyıya daha yakın olsa da bölgenin tamamında dağlar kıyıya paralel uzanır. Buna bağlı olarak da bölgenin tamamında iç kısımlara ulaşım zordur ve geçitler kullanılır.

Cevap A

2. Bazen bir gölün oluşumunda birden fazla kuvvet etkili olabilmektedir. Bu tür oluşumlara karma oluşumlu göller denir. Bunun en güzel örneği Van Gölü'dür. Oluşumunda hem tektonizma hem de volkanizma etkili olmuştur. Soruda verilen göllerden Beyşehir Gölü, oluşumunda hem tektonizma hem de karstik erimeler etkili olduğu için tekno-karst adını verdiğimiz oluşuma sahiptir. Diğerleri ise karstik göldür.

Cevap C

3. Akdeniz ikliminde yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bu durum üzerinde enlem ve denizellik etkilidir. İklim özelliklerine bağlı olarak sıcaklık farkları az, kış ılık-lığına bağlı olarak seracılığa ve zeytin tarımına uygundur. Kışların ılık geçmesi, konut ısıtmasında maliyetin düşük olmasını sağlar. Fakat arazinin karstik olmasının denizellik ve enlemle alakası bulunmaz.

Cevap B

4. I numaralı bölgede Antalya Ovası
II numaralı bölgede Teke Platosu (karstik)
III numaralı bölgede Silifke Ovası
IV numaralı bölgede Çukurova
V numaralı bölgede Amik Ovası yer alır.

* Karstik arazilerde tarım çok gelişmez.

Cevap B

5. Türkiye'de Adana-Feke, Konya-İlmen Beldesi'nde, Antalya iline bağlı Alanya-Gazipaşa ilçeleri çevresinde, Giresun, Muş, Çanakkale, Kocaeli, Karaman, Gümüşhane, Bayburt, Isparta, Sivas, Ereğli ilçesinde barit yatakları bulunmaktadır. En çok rezerv Akdeniz Bölgesi'ndedir.

Cevap A

6. Sardes veya Sardeis, Manisa'nın Salihli ilçesine bağlı Sart Kasabası yakınlarında bulunan ve Lidya (Lydia) Devleti'ne başkentlik yapmış bir antik kenttir.

Cevap E

7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'tan önce sulama yetersiz olduğu için susuzluğa dayanıklı, ekonomik getirisi düşük olan ürünler tercih ediliyordu. GAP'la birlikte bölgede ekonomik getirisi yüksek ürünler ekilip biçilmeye başlandı. Örneğin pamuk üretimi son yıllarda oldukça artmış ve bölge pamuk üretiminde Türkiye birincisi olmuştur.

Cevap D

8. Kıl keçisi ya da kıl keçi veya kara keçi, Türkiye'de en yaygın evcil keçi ırkı olup Anadolu'nun her türlü iklim ve toprak koşullarına adapte olmuş, fundalık ve makiliklerden en iyi faydalananabilen, meyilli ve kayalık araziye en iyi tırmanabilen ve sert iklime dayanıklı bir hayvandır. Bu nedenle Akdeniz'de Torosların varlığına bağlı olarak bu coğrafyada en çok yetiştirilen hayvandır.

Cevap C

9. Haritadaki işaretli alanlara dair yanlış olan V numaralı bilgidir. Çünkü Akdeniz Bölgesi'nde en çok yağlık gül Antalya Bölümü'nde yer alan Isparta ve çevresinde yetiştirilir.

Cevap E

10. Haritadaki işaretli alan Göller Yöresi'dir. Isparta ve Burdur illerinin yer aldığı alandır. Akdeniz Bölgesi'nde en çok yağlık gül Antalya Bölümü'nde yer alan Isparta ve çevresinde yetiştirilir.

Cevap B

11. Akdeniz Bölgesi'ndeki geçitler:

Antalya'yı Göller Yöresi'ne bağlayan geçit → Çubuk Geçidi
Mersin'i İç Anadolu'ya bağlayan geçit → Sertavul Geçidi
Adana'yı İç Anadolu'ya bağlayan geçit → Gülek Geçidi
Adana'yı Suriye ve Hatay'a bağlayan geçit → Belen Geçidi
Zigana geçidi Karadeniz Bölgesi'nde yer alır.

Cevap D

12. Seçeneklerde verilen ürünlerden muz, yağlık gül ve yer fıstığı üretiminde Akdeniz Bölgesi birinci sırada yer alır.

Cevap D

13. Yaylacılık; nispeten kısa mesafelerde, insanların hayvanlarının beslenme ihtiyacı doğrultusunda mevsimsel hareketi, yaz aylarında tipik olarak yüksek mera ve kışın düşük vadilere göç etmesidir. Akdeniz'de de bu amaçla yapılmaktadır.

Cevap B

14. C seçeneğindeki şekildeki yağış frontaldır. (cephesel) Sıcak ve soğuk karakterli hava kütlelerinin karşılaşmasıyla oluşur. Akdeniz ikliminin karakteristik yağış oluşumudur.

Cevap C

1. Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde dağların kıyı çizgisine paralel uzanması;

- I. Gülek Geçidi'nin Adana ve Mersin'i İç Anadolu'ya bağlaması,
- II. Antalya'dan Isparta'ya doğru tarım ürünlerinin farklılaşması,
- III. Rize'de orografik yağışların oluşması

özelliklerinden hangilerinin gerçekleşmesinde etkilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2. Orta Karadeniz Bölümü'nde Canik Dağları, kıydan uzakta başladığından bu bölüm, Batı ve Doğu Karadeniz bölümlerinden farklı özellikler gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliklerden değildir?

- A) Yağış miktarının azalması
- B) Şelf alanının genişlemesi
- C) Yamaç yağışlarının görülmesi
- D) Tarım alanlarının genişlemesi
- E) Ulaşımın kolaylaşması

3.

- I. Hidroelektrik enerji potansiyelinin az olması
- II. Gerçek alanla izdüşüm alan arasındaki farkın en fazla olması
- III. Gerçek sıcaklıkla indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın az olması
- IV. Fizikî haritada sarı rengin en fazla kullanıldığı alan olması

Bu özelliklerden hangilerinin Marmara Bölgesi'ne ait olması beklenmez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) II ve IV

4. Ege Bölgesi'nde yer alan Menteşe Dağları bölge içinde farklılık gösterir.

Menteşe Yöresi'nde bu farkın sonucunda aşağıdaki özelliklerden hangisi görülmez?

- A) Kıyı ile iç kesimler arası ulaşımın zorlaşması
- B) Yağışların fazla olması
- C) Akdeniz ikliminin yayılım alanının dar olması
- D) Fay hatlarının daha yaygın olması
- E) Orman örtüsünün artması

5. Akdeniz'den Ege'ye ve Ege'den Marmara'ya giden bir yolcu Akdeniz iklim özelliğinin bozulduğuna ve sıcaklık ortalamasının azaldığına tanık olur.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Yükselti
- B) Eğim
- C) Enlem
- D) Rüzgârlar
- E) Nem

6.

- I. Denge profiline yaklaşması
- II. Büklüm çizerek akması
- III. Yatak eğimlerinin fazla olması
- IV. Rejimlerinin düzenli olması

Akarsular ile ilgili verilen bu özelliklerden hangileri Ege Bölgesi akarsularına ait değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Yazılıkaya Platosu ve Küçük Menderes Ovası'nın Ege Bölgesi'nde yer almasına karşın fizikî haritada farklı renklerle gösterilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deniz seviyesinden yükseklikleri
- B) İklim ve bitki örtüsü farklılığı
- C) Tarımsal faaliyetlerin çeşitli olması
- D) Yıllık yağış miktarı
- E) En yağışlı mevsimin kış olması

8. Karadeniz Bölgesi'nde kimyasal çözünmeyle toprak oluşumu daha hızlı gerçekleşir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) En fazla yağışın ilkbaharda düşmesi
- B) Sıcaklık farkının fazla olması
- C) Arazinin engebeli olması
- D) Kar erimelerinin fazla olması
- E) İklimin nemli ve sıcak olması

9. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz Bölümü ile Antalya Bölümü'nün ortak özelliklerinden biridir?

- A) Deniz turizmine uygun sürenin uzun olması
- B) Tarım alanlarının geniş olması
- C) Falez oluşumunun yaygın olması
- D) Tarımda sulamaya duyulan ihtiyacın az olması
- E) Yıllık yağış tutarının az olması

10. Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesi'nde orman örtüsünün geniş, karışık ve iğne yapraklı ormanlar şeklinde kuşaklar oluşturmada etkili olmuştur?

- A) Bulutlu gün sayısı - Yerel rüzgârlar
- B) Nem - Sıcaklık
- C) Bakı - Yükselti
- D) Bitki örtüsü - Eğim
- E) Bakı - Enlem

11.

- I. Menteşe Yöresi, Ege Bölgesi'nin diğer alanlarına göre daha fazla yağış alır.
- II. Akdeniz kıyılarında tuzluluk oranı Karadeniz kıyılarına oranla daha fazladır.
- III. Bolkar Dağları'nın güneye bakan yamaçlarında tarım ürünleri, kuzeye bakan yamaçlarına oranla daha erken olgunlaşır.

Bölgelerin iklim özellikleriyle ilgili olarak verilen ifadeler aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A)	Yükselti	Enlem	Bakı
B)	Enlem	Nem	Karasallık
C)	Nem	Yükselti	Bakı
D)	Yükselti	Denizellik	Enlem
E)	Denizellik	Bakı	Nemlilik

12. Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişim Projesi (DOKAP) kapsamında yer almayan merkez aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ordu
- B) Gümüşhane
- C) Bayburt
- D) Artvin
- E) Sinop

13. Türkiye'de akarsuların en yoğun olduğu bölge Karadeniz'dir.

Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesi'ndeki akarsuların özellikleri arasında yer almaz?

- A) Akış hızları fazladır.
- B) Enerji potansiyelleri yüksektir.
- C) Rejimleri düzensizdir.
- D) Boyları kısadır.
- E) Aşındırma gücü fazladır.

14. Marmara Bölgesi turizm gelirlerinde 1. sırada yer alır ve bölgede yıl boyunca turizm etkinlikleri yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nde yapılan turizm etkinliklerinden değildir?

- A) Kış turizmi - Uludağ
- B) Yayla turizmi - Çanakkale
- C) Kaplıca turizmi - Bursa, Yalova
- D) Tarihî eserler ve müzeler - İstanbul, Bursa
- E) Deniz turizmi - Mudanya, Erdek

15. Akdeniz Bölgesi, enlem ve denizellik nedeniyle karlı ve donlu gün sayısını en az yaşayan bölgedir.

Bunun sonucunda Akdeniz Bölgesi'nde aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Yağış rejiminin düzenli olması
- B) Seracılığın yapılması
- C) Sıcaklık farkının artması
- D) Toprak tipinin kahverengi step olması
- E) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin uzaması

16. Antalya kıyılarındaki yağış miktarı, Adana kıyılarından farklılık gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Dağların kıyının hemen gerisinden başlaması
- B) Cephe yağışlarının görülmesi
- C) Delta ovalarının oluşması
- D) Doğal bitki örtüsünün farklı olması
- E) En yağışlı mevsimin farklılık göstermesi

17. Cam ve plastik gibi maddeler kullanılarak sağlanan ısıyla zamanından önce veya sonra sebze ve meyve yetiştirmek için uygulanan yöntem, seradır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesi ve Ege Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde seracılığın yapılmasının nedenlerinden biridir?

- A) Güneşlenme süresinin az olması
- B) Kış ılıkılığı yaşanması
- C) Yüksek maliyetin karşılanabilmesi
- D) Sulama olanaklarının gelişmesi
- E) Yağış miktarının fazla olması

1. Bu iki bölgede de dağların kıyıya paralel uzanması kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım da geçitler kullanılmasını, iklim farklılaşmasının yaşanmasını ve yamaç (orografik) yağışlarının görülmesini sağlar.

Cevap E

2. Orta Karadeniz'de dağların denizin daha gerisinde olması yağış miktarının azalmasına yol açtığı için orman varlığı batı ve doğu bölümlerine göre daha azdır. Dağların kıyının gerisinde yer alması şelf alanının genişlemesini ve ulaşımın kolaylaşmasını sağlamıştır.

Cevap C

3. Marmara Bölgesi, yüzey şekilleri en sade, ortalama yükseltisi en az olan bölgemizdir. Bu özelliklere bağlı olarak gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark azdır. Renklendirme yöntemiyle hazırlanan haritalarda da yeşil renk daha fazladır.

Cevap E

4. Menteşe Yöresi, Ege Bölgesi'nde deprem riski az olan alanlardandır. Bu bölge fay hatlarından uzaktır. Fay hatlarının varlığı arazinin jeolojik ve jeomorfolojik özellikleriyle alakalıdır.

Cevap D

5. Akdeniz iklim özelliklerinin kuzeye doğru gidildikçe bozulması ve sıcaklık ortalamalarının düşmesi, Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de olmasına bağlı olarak enlem ile açıklanır.

Cevap C

6. Ege Bölgesi'ndeki akarsular graben ovaları içerisinde aktığı için yatak eğimleri azdır. Bölgede Akdeniz iklimi olduğu için de rejimleri düzensizdir.

Cevap E

7. Yazılıkaya Platosu, İç Batı Ege'de; Küçük Menderes Ovası ise Kıyı Ege'de yer alır. Bu iki bölümün ortalama yükseltileri birbirinden farklı olduğu için fizikî haritalarda farklı renkler kullanılır.

Cevap A

8. Toprak, ana kayanın fiziksel (mekanik) veya kimyasal yolla ayrışması sonucu oluşur. Fiziksel parçalanma sıcaklık farkının fazla olduğu bölgelerde, kimyasal çözünme ise sıcaklıkların yüksek olduğu nemli iklim bölgelerinde görülür. Toprak kimyasal yolla daha çabuk oluşur.

Cevap E

9. Falez (yalıyar) dalga aşındırmasıyla oluşan yer şeklidir. Dağların denize paralel uzandığı kıyılarda yaygın olarak görülür. Antalya ve Doğu Karadeniz bölümlerinde dağlar denize çok yakın uzandığı için bu iki bölümde falezler oldukça fazladır.

Cevap C

10. Karadeniz Bölgesi'nde bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması, sıcaklık ve nem oranının değişmesiyle mümkündür.

Cevap B

11. Menteşe Yöresi'nin daha fazla yağış alması dağlık ve engebeli olmasıyla, Akdeniz'in daha tuzlu olması sıcaklık ve buharlaşmayla (enlem), dağların güney yamacındaki ürünlerin daha çabuk olgunlaşması sıcaklık (bakı) ile açıklanır.

Cevap A

12. Sinop Batı Karadeniz'de yer alan, DOKAP'a dâhil olmayan bir ildir.

Cevap E

13. Karadeniz iklimi, her mevsim yağış alan bir iklim olduğu için bölgedeki akarsuların rejimleri de düzenlidir.

Cevap C

14. Marmara Bölgesi, yüzey şekilleri en sade, ortalama yükseltisi en az olan bölgemizdir. Bu özelliklere bağlı olarak yayla turizm potansiyeli azdır.

Cevap B

15. Türkiye'de seracılığın (örtü altı tarımı) en fazla Akdeniz Bölgesi'nde olmasının temel nedeni kış ılıkılığıdır. Bölgede kar ve donlu gün sayısının az olması, seracılığın gelişmesine katkı sağlamıştır.

Cevap B

16. Akdeniz Bölgesi'nde özellikle Adana Bölümü'nde dağlar denizin daha gerisinde yer aldığı için yağış miktarı Antalya Bölümü'ne göre azdır.

Cevap A

17. Türkiye'de seracılığın (örtü altı tarımı) en fazla Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde olmasının temel nedeni kış ılıkılığıdır. Bölgelerde kar ve donlu gün sayısının az olması, seracılığın gelişmesine katkı sağlamıştır.

Cevap B

1. Bir tarım ürününün yoğun olarak yetiştirildiği yörelere o ürünün tarım bölgesi denir.

Buna göre, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin tarım bölgesinin Karadeniz olduğu söylenebilir?

- A) Fındık B) Turunçgiller C) Zeytin
D) Üzüm E) Şeker pancarı

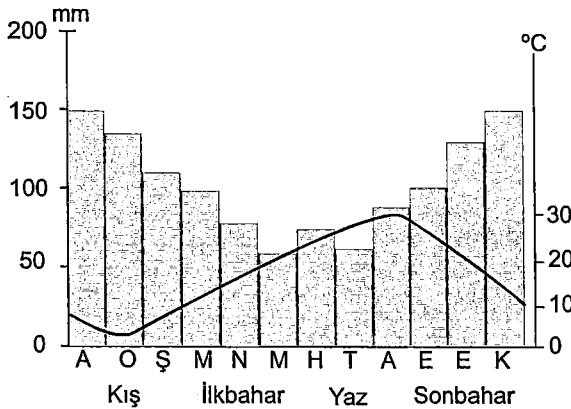
2.

- I. Üzüm
II. Haşhaş
III. Çeltik
IV. Tütün

Yukarıdaki tarım ürünlerinden hangilerinin üretiminde Marmara Bölgesi ilk sırada yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

3.

Yukarıdaki grafikte Zonguldak ilinin yıl içindeki yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu grafikten çıkarılacak bir sonuç değildir?

- A) Buğday ve pamuk yetiştirilmesi zordur.
B) Günlük ve yıllık sıcaklık farkı azdır.
C) Bitki örtüsü ormandır.
D) Yağmur yağışları fazladır.
E) Akarsu akış hızı fazladır.

4. Türkiye'de ormanların bölgelere göre oransal dağılışı:

Karadeniz Bölgesi	: %27
Akdeniz Bölgesi	: %22
Marmara Bölgesi	: %13
Ege Bölgesi	: %17
İç Anadolu Bölgesi	: %8
Doğu Anadolu Bölgesi	: %10
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	: %3

Yukarıdaki verilere göre, orman oranının Karadeniz Bölgesi'nde fazla olmasında başlıca etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yükselti
B) Toprak çeşidi
C) Sıcaklık
D) Yağış
E) Yüzölçümü

5. Türkiye'de dağlar genellikle doğu - batı doğrultusunda uzandığından kara yolları da bu uzanışa paralellik gösterir. Yer şekillerinin engebesi arttıkça yol yapımının birim maliyetleri de artmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki bölüm ve yörelerin hangisinde yol yapım maliyetinin en fazla olması beklenir?

- A) Ergene Bölümü
B) Orta Karadeniz Bölümü
C) Konya - Ereğli Yöresi
D) Menteşe Yöresi
E) Antep Yöresi

6. Yükselti ortalamaları 3000 metreden fazla olan ve kıyıya paralel olarak uzanan Giresun, Kaçkar, Kop, Mescit, Çimen, Yalnızçam Dağları Doğu Karadeniz Bölümü'nde bulunmaktadır.

Renklendirme metodu ile çizilen haritalarda 3000 metreden fazla olan bu yerler hangi renk ile gösterilir?

- A) Yeşil B) Sarı C) Turuncu
D) Açık Yeşil E) Koyu Kahverengi

7. Tabloda Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bazı illerin sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

İller	En Sıcak Ay Ort. (°C)	En Soğuk Ay Ort. (°C)	Yıllık Sıcaklık Ort. (°C)	Yıllık Yağış Mik. (mm)
Artvin	21	3	12	663 mm
Rize	22	7	14	2.300 mm
Samsun	23	8	16	730 mm
Gümüşhane	20	-2	10	441 mm
Trabzon	23	7	15	834 mm

Aşağıdakilerden hangisi bu tablodaki bilgilerden çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

- A) Rize'nin yıllık yağış miktarı 2.000 mm'yi geçmektedir.
 B) En sıcak ay ve en soğuk ay sıcaklık ortalaması arasında en fazla fark Gümüşhane'dedir.
 C) Trabzon'un yıllık sıcaklık ortalaması Artvin'den fazladır.
 D) Gümüşhane'nin yıllık sıcaklık ortalaması Trabzon'dan azdır.
 E) Samsun'un yağış miktarı Gümüşhane'nin yağış miktarının iki katıdır.
8. Kırsal alanda dağınık yerleşmelerin en fazla görüldüğü bölüm Doğu Karadeniz'dir.

Bu durumun başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Su kaynaklarının bol olması
 B) Ormanlık arazinin fazla olması
 C) Dağların kıyı çizgisine paralel uzanması
 D) Ulaşımın zor olması
 E) Sanayinin gelişmemiş olması

9.

- Nadas alanlarının azlığı
- Rüzgâr erozyonunun azlığı
- Sulama sorununun olmayışı

Yukarıda verilen özelliklerin Karadeniz Bölgesi'nde yaşanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejiminin düzenli olması
 B) Tarım alanlarının dar olması
 C) Bölgenin engebeli olması
 D) Akarsu akış hızının fazla olması
 E) İklimin kısa mesafelerde değişiklik göstermesi

10.

- Orman ürünleri ve kâğıt endüstrisi gelişmiştir.
- Temel geçim kaynağı madenciliktir.
- Taş kömürü çıkarımının %100'ünü karşılar.

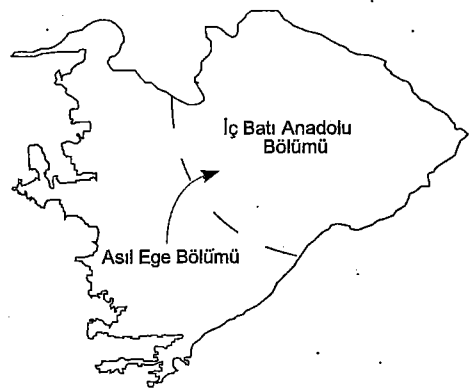
Yukarıda yer alan özelliklerin tümü aşağıdaki bölümlerden hangisi için geçerlidir?

- A) Antalya Bölümü
 B) Kıyı Ege Bölümü
 C) Doğu Karadeniz Bölümü
 D) Orta Karadeniz Bölümü
 E) Batı Karadeniz Bölümü

11. Aşağıdaki bölümlerden hangisinin yer şekilleri diğerlerine göre daha sade ve ortalama yükseltisi daha azdır?

- A) Hakkâri Bölümü
 B) Yukarı Kızılırmak Bölümü
 C) Doğu Karadeniz Bölümü
 D) Antalya Bölümü
 E) Orta Karadeniz Bölümü

12.

Yukarıdaki haritada Ege Bölgesi'nde ok yönünde hareket ederek iç bölgelere ulaşan bir gözlemci aşağıdakilerden hangisine tanık olmaz?

- A) Nem miktarının azalmasına
 B) Maki yerine bozkırların yaygınlaşmasına
 C) Kentleşme oranının düşmesine
 D) Yağış rejiminin düzenli olmasına
 E) Yükseltinin artmasına

1. Fındık her mevsim nemlilik isteyen, kışların düşük sıcaklıkların yaşanmayıp ılık geçtiği, nemli ve humuslu toprağı sever. Yıllık 1000-2000 mm kadar yağış alan yerlerde yetişen ve bu şartları taşıyan Karadeniz iklim bölgesine uyum sağlamış bir üründür.

Cevap A

2. Ülkemizde pirinç (çeltik) tarımı için elverişli iklim şartları yaşanmadığı için vadi kenarlarında sulama yöntemi kullanılarak yapılmaktadır. Sıcaklık ve sulama isteği olan bu ürünün Türkiye'de ekim alanları oldukça dardır. Marmara Bölgesi üretimde ilk sırada yer alır. Verilen diğer ürünlerde Ege birincidir.

Cevap C

3. Verilen grafik her mevsim yağışlı olan Karadeniz iklimine aittir. Bu iklim özellikleri göz önüne alındığında A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir.

Fakat akarsuyun akış hızı için tek başına iklim bilgileri yeterli değildir. Bölgenin yeryüzü şekilleri ve eğim engebeleri hakkında da bilgi sahibi olmak gereklidir.

Cevap E

4. Orman varlığının dağılışı dikkatli incelendiğinde (İç Anadolu ve Güneydoğu hariç) verilen sıralama Türkiye'nin bölgelere göre yağış miktarının dağılışı ile aynıdır. Yağış miktarı arttıkça orman ve bitki örtüsü zenginleşir.

Cevap D

5. Seçeneklerde ortalama yükseltinin en fazla, engebeleri arazinin en çok olduğu yer Menteşe'dir. Buna bağlı olarak da kara ve demir yolu ulaşımı başta olmak üzere ulaşım bu alanda oldukça zor ve pahalıdır.

Cevap D

6. Fiziki haritalarda yeryüzü şekillerini daha belirgin gösterebilmek için yükselti basamakları renklerle boyanır. Genellikle şöyle bir sıra takip edilir:

0-200 metre → Koyu yeşil

200-500 metre → Açık yeşil

500-1000 metre → Sarı

1000-1500 metre → Turuncu

1500-2000 metre → Açık kahverengi

2000+ metre → Koyu kahverengi

Cevap E

7. Tablo dikkatli incelendiğinde Samsun iline dair bilgi verilmediği görülür. Bu yüzden E seçeneğindeki Gümüşhane'nin yağış miktarının Samsun'dan iki kat daha az olduğu bilgisine ulaşamaz.

Cevap E

8. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir. Doğu Karadeniz'de yağışın fazla olması, tatlı su kaynaklarının fazla olmasına yol açmıştır. Buna bağlı olarak dağınık yerleşmeler yaygındır.

Cevap A

9. Karadeniz iklimi her mevsim yağışlı bir iklim tipidir. Buna bağlı olarak kurak alanlarda ihtiyaç duyulan nadasa duyulan ihtiyaç azdır; yine kurak bölgede etkili olan erozyon bu iklim bölgesinde en az görülür. Her mevsim yağışlı olduğu için de tarımsal sulama problemlerinin en az yaşandığı yerdir.

Cevap A

10. Sorunun öncülünde verilen bilgiler doğrultusunda; Zonguldak Çaycuma'da kâğıt fabrikası, taş kömürü madeninin tamamının bu ilden karşılanmasına bağlı olarak cevap Batı Karadeniz'dir.

Cevap E

11. Orta Karadeniz verilen seçenekler arasında eğim-engebe ve ortalama yükseltinin en az olduğu yerdir. Bu bölümde yer alan Canik Dağları Doğu ve Batı Karadeniz'e göre kıyının daha gerisindedir ve yükseltisi de azdır.

Cevap E

12. Kıyı Ege'de Akdeniz iklim özellikleri görülürken İç Batı Ege'de karasal iklim özellikleri yaşanır. Bu iki iklim tipinde de yağış rejimi düzensizdir. Kıyıda iç bölgelere doğru gidildikçe yağış rejiminin düzenli olması gözlenmez.

Cevap D

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile ilgili olarak aşağıda verilen genel özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) İç bölgeler içerisinde ortalama yükseltisi en az olan bölgedir.
- B) Güneyden kuzeye doğru yükselti ortalaması azalır.
- C) En yüksek yeri Karacadağ Volkanı'dır.
- D) Kuzey sınırını Güneydoğu Toroslar oluşturur.
- E) Yüz ölçümü en küçük olan bölgedir.

2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi yeryüzü şekillerinin sade olduğu, ova ve plato alanlarının yaygınlık gösterdiği bir bölgedir.

Aşağıda verilen ova ve plato alanlarından hangisi bu bölgede yer almaz?

- A) Şanlıurfa Platosu
- B) Altınbaşak Ovası
- C) Suruç Ovası
- D) Amik Ovası
- E) Gaziantep Platosu

3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde doğal göl oluşumunun az olmasında,

- I. yağış miktarının azlığı
- II. yeryüzü şekillerinin sadeliği
- III. tarımda sulamanın fazlalığı
- IV. buharlaşmanın fazlalığı

durumlarından hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ülkemizin en fazla su potansiyeline sahip Fırat ve Dicle ırmakları yer almasına rağmen bu akarsular tarımda sulama açısından elverişli değildir.

Bu durumun nedeni aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) Rejimlerinin düzensiz olması
- B) Baraj sayılarının fazla olması
- C) Vadilerinin dar ve derin olması
- D) Sularının acı olması
- E) Buharlaşmanın fazla olması

5. Ülkemizin bölgesel kalkınma projeleri arasında uygulanmakta olan tek proje Güneydoğu Anadolu Projesi'dir. Bu proje 9 ili kapsayan önemli bir sosyal ekonomik kalkınma projesidir.

Aşağıda verilen illerden hangisi bu proje kapsamında yer almasına rağmen Güneydoğu Anadolu Bölgesi sınırları içerisinde yer almaz?

- A) Diyarbakır
- B) Şırnak
- C) Adıyaman
- D) Batman
- E) Siirt

6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, nüfus miktarında son sıralarda yer almasına rağmen nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Bu durumun sebebi aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A) Doğum oranlarının düşük olması
- B) Göç olaylarının fazla olması
- C) Çocuk ölümlerinin fazla olması
- D) Sağlık olanaklarının gelişmemiş olması
- E) Yüz ölçümünün küçük olması

7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus bölgenin batısında fazladır. Bölgenin doğusuna ve güneyine doğru gidildikçe nüfus tenhalaşır.

Bu durumun sebebi olarak aşağıda verilenlerden hangisi gösterilebilir?

	Doğu	Güney
A)	Karstik arazi	Engebe
B)	Yağış azlığı	Enlem
C)	Engebe	Kuraklık
D)	Elverişsiz toprak	Yağış fazlalığı
E)	Su azlığı	Yükselti

8. Başlangıç aşamasında sulama ve hidroelektrik amaçlı bir proje olarak düşünülen GAP, 1980'lerde sosyal ve ekonomik bölgesel kalkınma programına dönüştürülmüştür. Proje kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santralin inşası planlanmaktadır. 2018 sonu itibarıyla 13 hidroelektrik santral tamamlanmıştır.

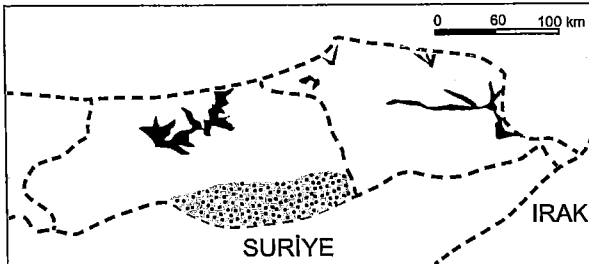
Aşağıda verilenlerden hangisi bu barajlardan biri değildir?

- A) Birecik B) Atatürk C) Altınkaya
D) Kralkızı E) Dicle

9. Aşağıda verilenlerden hangisi Güneydoğu Anadolu Projesi ile hedeflenen gelişmelerden biri değildir?

- A) Bölge içinde sermaye birikimini sağlamak
B) Kişi başına düşen millî gelir ile istihdamı artırmak
C) Bölge dışına yapılan göçleri azaltmak
D) Nadas uygulamasını artırmak
E) Bölgeyi sanayi ve hizmet merkezi hâline getirmek

10. GAP Bölgesi'nde 1.822.000 ha alanın sulamaya açılması planlanmıştır. 2018 yılı sonu itibarıyla Fırat ve Dicle Havzası'nda toplam yaklaşık 558 bin ha alan sulamaya açılmıştır. Sulama projelerinin %53'ü işletmededir.

Bu sulama projeleri ile haritada gösterilen alanda aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretimi yaygınlaşmıştır?

- A) Buğday B) Pamuk C) Üzüm
D) Mercimek E) Mısır

11. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük kenti Gaziantep'tir.

Bu durum;

- I. ulaşımında sahip olduğu önem,
II. ılıman iklim koşulları,
III. yer altı zenginliği,
IV. turizmde sahip olduğu değerler

gibi özelliklerden hangileri ile daha çok ilgilidir?

- A) I ve II B) Yalnız III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

12. Ülkemizde bugün bilinen petrol rezervinin %90'dan biraz fazlası Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Aşağıda verilen illerden hangisinde petrol çıkarılmaz?

- A) Gaziantep B) Batman C) Siirt
D) Adıyaman E) Diyarbakır

13. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ülkemizde yaz mevsiminin en sıcak geçtiği bölgedir.

Bu durumun gerçekleşmesinde;

- I. bitki örtüsünün cılız olması,
II. kuraklığın fazla olması,
III. buharlaşmanın fazla olması,
IV. güneyinde çöl ikliminin etkili olması

gibi faktörlerden hangileri daha fazla etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) Yalnız IV E) II ve III

14. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde aşağıda verilen üretim kollarından hangisi bulunmaz?

- A) Halıcılık ve battaniye
B) Yağ endüstrisi
C) Petrol arıtma tesisi
D) Gübre endüstrisi
E) Şeker endüstrisi

1. Bölgenin kuzeyinde Güneydoğu Toroslar yer aldığı için güneyden kuzeye doğru gidildikçe yükseltisi artar.

Cevap B

2. Amik Ovası, Hatay'da yer alır. Hatay ili, Akdeniz Bölgesi sınırları içerisindedir.

Cevap D

3. Yeryüzünde oluşan çukurluklara suların birikmesiyle göller oluşur. Bölge yeryüzü şekilleri bakımından oldukça sade olduğu için çukur alanlar azdır. Ayrıca enlem ve karasallığa bağlı olarak buharlaşma oldukça fazladır. Bu iki durum bölgede doğal oluşumlu göl olmamasına yol açmıştır.

Cevap D

4. Türkiye'nin toptan yükselmesine bağlı olarak akarsularımız genel olarak dar ve derin vadiler içinde aktıkları için tarımda sulamada akarsulardan doğrudan yararlanılmaz. Tarım arazileri yüksek, akarsular derinde kalmaktadır. Bu durum Fırat ve Dicle için de geçerlidir.

Cevap C

5. Şırnak, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almasına rağmen GAP kapsamında yer alan bir ildir.

Cevap B

6. Aritmetik nüfus yoğunluğu: Toplam nüfus / Toplam yüz ölçümü şeklinde hesaplanır. Güneydoğu Anadolu'nun nüfusu az olmasına rağmen yoğunluğunun fazla olmasının sebebi, Türkiye'nin yüz ölçümü en küçük bölgesi olmasıdır.

Cevap E

7. Bölgenin doğusuna doğru gidildikçe Şırnak ve Hakkâri gibi dağlık bölgelere ulaşılır. Engebe arttığı için nüfus tenhalaşır. Güneye doğru gidildikçe de enleme bağlı olarak sıcaklık ve buharlaşmanın etkisiyle kuraklık artar ve nüfus tenhalaşır.

Cevap C

8. Altinkaya Barajı, Kızılırmak Nehri üzerinde yer alır.

Cevap C

9. Nadas, özellikle kurak iklim bölgelerinde toprağın verimsizleşmesine bağlı olarak uygulanan, toprağın ekilmeden boş bırakılmasına yönelik olumsuz bir tarımsal uygulamadır. Nadası engellemenin en etkili yolu sulamadır. GAP ile birlikte nadas uygulamasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Cevap D

10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'tan önce sulama yetersiz olduğu için susuzluğa dayanıklı ürünler tercih ediliyordu. GAP'la birlikte bölgede pamuk üretimi son yıllarda oldukça artmış ve bölge pamuk üretiminde Türkiye birincisi olmuştur.

Cevap B

11. Gaziantep, Akdeniz ve İç Anadolu'yu Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan önemli bir kavşak noktasıdır. Ayrıca Akdeniz Bölgesi'ne yakın olduğu için geçişli bir Akdeniz iklimi özelliği yaşanır. Bu iki özelliğe bağlı olarak da bölgenin en gelişmiş şehri olmuştur.

Cevap A

12. Batman - Raman Dağı, Siirt - Kurtalan, Diyarbakır - Ulaşlı, Adıyaman - Kahta petrolün çıkarıldığı merkezlerdendir.

Cevap A

13. Güneydoğu Anadolu Bölgesi yaz sıcaklık ortalamalarının en yüksek olduğu bölgedir. Bu durum üzerinde enlem, karasallık ve güneyinde yer alan çöllerin varlığı etkilidir. I, II ve III. öncüller bu durumun sebebi değil ancak sonucu olabilirler.

Cevap D

14. Halı ve battaniye Gaziantep, yağ endüstrisi Gaziantep, petrol rafinerisi Batman, gübre sanayisi Mardin'de bulunurken; iklim şartlarının elverişsiz olması sebebiyle şeker pancarı üretimi olmadığı için şeker pancarı fabrikaları bölgede yer almaz.

Cevap E

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki orman alanlarının İç Anadolu Bölgesi'nden az olmasının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış azlığı
- B) Buharlaşmanın fazlalığı
- C) Yükselti ortalamasının azlığı
- D) Toprak yapısı
- E) Yağış rejiminin düzensizliği

4. Karasal iklimin en belirgin özelliği yıllık sıcaklık farkının fazla olmasıdır.

Aşağıda yer alan bölümlerin hangisinde yıllık sıcaklık farkının daha belirgin yaşanması beklenir?

- A) Kıyı Ege Bölümü
- B) Orta Fırat Bölümü
- C) Adana Bölümü
- D) Dicle Bölümü
- E) Güney Marmara Bölümü

2. Bazı endüstri kuruluşlarının yerleri belirlenirken ham madde kaynağına yakınlık esas alınmıştır.

- I. Petrokimya
- II. Fosfat işleme
- III. Yağ

Buna göre, yukarıda yer alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan endüstri kuruluşlarının hangisinde ham madde kaynağına yakınlık etkili olmuştur?

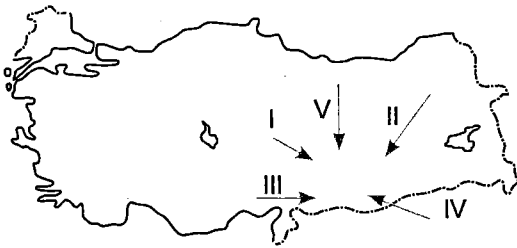
- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

5. İklim bir yörede uygulanan tarım yöntemi ve hayvancılık faaliyetleri üzerinde önemli bir etkidir.

Aşağıdakilerden hangisi nadas tarımının uygulandığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin özellikleriyle ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Küçükbaş hayvancılığın yaygınlığı
- B) Tarımsal üretimde dalgalanmaların yaşanması
- C) İklim koşullarına bağımlılık olması
- D) Tarım toprağında tuz ve kireç oranının fazlalığı
- E) Güneyindeki ovalarda büyükbaş mera hayvancılığının gelişmesi

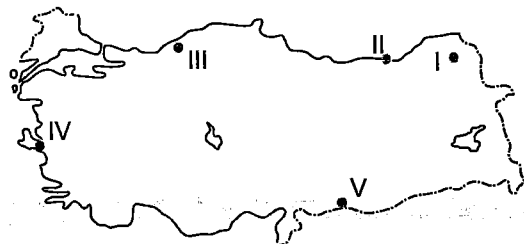
3.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen rüzgârlardan hangileri, yaz mevsiminde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sıcaklığı artırıcı etki yapar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Bitki örtüsünün bozkırlardan oluştuğu bölgelerde küçükbaş hayvancılık yapılır.

Yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangisinde küçükbaş hayvancılık önemli bir ekonomik faaliyettir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ile sulanabilir tarım alanlarının genişlemesi aşağıdakilerden hangisinde belirgin bir artışa neden olmaz?

- A) Mercimek ekim alanlarında
- B) Sebze üretiminde
- C) Pamuk tarımında
- D) Tarım ürünlerinin çeşit ve miktarında
- E) Bölge tarımının ülke ekonomisine olan katkısında

8. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yüksek sıcaklığın ve nem oranının düşüklüğünün aşağıdakilerden hangisine neden olması beklenemez?

- A) Mekanik çözülmeye
- B) Kerpiç yapı malzemesinin kullanılmasına
- C) Toprakta tuz oranının fazlalığına
- D) Orman örtüsünün azlığına
- E) Tarım alanlarının azalmasına

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yer şekilleri sadedir. Bölgenin bu özelliğinin, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkisi bulunmaz?

- A) İç bölgelere ulaşımın kolay olmasında
- B) Yol yapım maliyetinin az olmasında
- C) Tarım arazisi oranının fazla olmasında
- D) Kısa mesafelerde iklim değişikliğinin belirgin olmamasında
- E) Bitki örtüsünün bozkır olmasında

10.

- I. Petrol ve fosfat en önemli yer altı zenginliğidir.
- II. Atatürk Barajı bu bölümde yer alır.
- III. Bölgede sanayileşmenin en yüksek olduğu bölümdür.

Yukarıda verilen özelliklerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Dicle Bölümü için söylenbilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

11.

- I. Gaziantep,
- II. Adıyaman,
- III. Mardin

gibi merkezlerin ekonomik etkinlikleri göz önüne alındığında, hangisinde endüstri kuruluşlarının payının en fazla olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin Türkiye ekonomisinde önemli bir yeri vardır?

- A) Antep fıstığı
- B) Kayısı
- C) Piring
- D) Üzüm
- E) Mercimek

13. Aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunduğu söylenemez?

- A) Petrokimya
- B) Şeker fabrikaları
- C) Dokuma fabrikaları
- D) Yağ endüstrisi
- E) Halı - kilim fabrikaları

14. Step (bozkır), yağışlı mevsimde yeşeren yaz mevsiminde sararıp kuruyan ot topluluğudur.

Buna göre, bozkırın yaygın olduğu alanlarda;

- I. küçükbaş hayvancılık,
- II. buğday tarımı,
- III. arıcılık

gibi faaliyetlerden hangisinin öne çıkması beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

1. Türkiye'de orman varlığının dağılışı göz önüne alındığında (İç Anadolu ve Güneydoğu hariç) sıralama Türkiye'nin bölgelere göre yağış miktarının dağılışı ile aynıdır. Yağış miktarı arttıkça orman ve bitki örtüsü zenginleşir. Fakat bu sıralamada Güneydoğu en son sırada yer almasına rağmen yağış miktarı İç Anadolu'dan daha fazladır. Buna rağmen orman varlığının daha az olmasının nedeni buharlaşmanın fazla, kuraklığın daha şiddetli olmasıdır.

Cevap B

2. Güneydoğu Anadolu'da Batman-Raman Dağı'ndan petrol, Mardin Mazı Dağı'ndan fosfat çıkarılır. Ayrıca GAP'la birlikte bölgede yağ bitkilerinin ekim alanları oldukça artmıştır. Bu kaynakların varlığına bağlı olarak da sanayileri, bölgede gelişmiştir.

Cevap E

3. Harita da verilen IV numaralı rüzgâr çölden esen samiyeli (keşişleme) rüzgârıdır. Günümüzde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Irak yönünden yani Güneydoğu yönünden esen rüzgârdır. Güney yönlü ve çöl bölgesinden estiği için sıcaktır.

Cevap D

4. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Bu yüzden karasal bir bölgede havanın çabuk ısınıp çabuk soğuduğunu ve sıcaklık farkının arttığını söyleyebiliriz. Farkın en az olduğu yer ise deniz, göl kıyısında yer alan nemli bölgelerdir. Dicle Bölümü verilenler arasında karasallığın en şiddetli yaşandığı yerdir.

Cevap D

5. Güneydoğu Anadolu'da sınıra yakın güney ovalar Türkiye'de kuraklığın en şiddetli hissedildiği yerlerdir. Bu durum enlem ve karasallığa bağlıdır. Bu bölgede kuraklığa bağlı olarak uzun çayır az olduğu için büyükbaş mera hayvancılık önemli oranda yapılmaz.

Cevap E

6. Türkiye'de en az yağışı İç Anadolu Bölgesi almasına rağmen Türkiye'de kuraklığın en şiddetli hissedildiği yer enlem ve karasallığa bağlı olarak Güneydoğu'dur. Bu bölgede kuraklığa bağlı olarak ot miktarı az olduğu için küçükbaş hayvancılık yapılır.

Cevap E

7. Bölgede yetiştirilen kırmızı mercimek susuzluğa karşı oldukça dayanaklıdır. Bölge insanı GAP'tan önce bu ürünü tercih ediyordu üretim miktarı da oldukça fazlaydı. Fakat GAP ile birlikte sulanabilen alanlar arttıkça ekonomik getirisi yüksek olan ürünler ekilmeye başlandı ve mercimeğin ekim alanları daraldı.

Cevap A

8. Tarım alanlarının azlığı veya çokluğu daha çok yeryüzü şekilleri ile alakalıdır. Dağlık ve engebeli alanlarda tarım alanları az iken Güneydoğu gibi yüzey şekilleri bakımından sade olan yerlerde tarım alanları oldukça geniştir.

Cevap E

9. Bitki örtüsünün bozkır olması yeryüzü şekilleri ile ilgili değil, bölgenin yaşadığı iklim özellikleri ile alakalıdır.

Cevap E

10. Petrol (Batman-Raman Dağı), Fosfat (Mardin-Mazıdağı) (Dicle Bölümü)

Atatürk Barajı Şanlıurfa'da yer alır (Orta Fırat Bölümü)

Bölgede sanayileşmenin en fazla olduğu il Gaziantep'tir. (Orta Fırat Bölümü)

Cevap A

11. Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sanayi ve gelişmişlik bakımından birincidir.

Cevap A

12. Antepfıstığı kabuklu bir meyve ve bu meyvenin ağacıdır. Bazı yörelerde Şam fıstığı olarak da bilinir. Büyük bir çoğunluğu Gaziantep ve Şanlıurfa olmak üzere geriye kalan kısmı da çevre illerde yetişmektedir. Antep fıstığının anavatanı Türkiye, İran ve Türkmenistan'dır. Dünya'da Antep fıstığının en çok yetiştiği ülkeler, sırasıyla İran, ABD ve Türkiye'dir. Ülke ekonomisine katkısı oldukça fazladır.

Cevap A

13. Güneydoğu Anadolu; şeker pancarı üretimi yok denecek kadar az olan, buna bağlı olarak da fabrikalarının olmadığı bir bölgedir.

Cevap B

14. Türkiye'de dağlık ve engebeli arazinin varlığı, farklı iklim bölgelerinin olması ve bitki örtüsünün çeşitliliği; arıcılık için uygun bir ortam oluşturmuştur. Fakat Güneydoğu'da yüzey şekillerinin sade, bitki çeşidinin az olması bölgede arıcılığın gelişmesini engellemiştir. Buna karşın, bölgenin yüzey şekilleri ve iklim özellikleri buğday ve küçükbaş hayvancılık için uygundur.

Cevap D

1. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki akarsuların enerji potansiyelleri fazladır.

- I. Yatak eğimleri
- II. Akarsuların uzunluğu
- III. İlbahar ve yaz döneminde fazla su taşımaları

Bu durumun oluşmasında yukarıdakilerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükselti ve engebe fazladır. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu durumun doğrudan sonucu değildir?

- A) Aritmetik nüfus yoğunluğunun fazla oluşu
- B) Ekili - dikili alanın az oluşu
- C) Akarsuların hidroelektrik potansiyelinin fazla oluşu
- D) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla oluşu
- E) Ulaşımın zor oluşu

3.

- I. Yatak eğimleri azdır.
- II. İlbahar ve yaz döneminde fazla su taşırlar.
- III. Tamamı açık havzalıdır.

Yukarıdakilerden hangileri Doğu Anadolu Bölgesi akarsularının özelliğidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'de maden bakımından en zengin bölgedir.

Aşağıdakilerden hangisinde Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan bir maden ve çıkarıldığı yer yanlış eşleştirilmiştir?

Maden	Çıkarıldığı yer
A) Linyit	Afşin - Elbistan
B) Demir	Divriği
C) Kurşun	Bingöl
D) Krom	Guleman
E) Bakır	Maden

5. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Volkanik arazinin en fazla yer kapladığı bölge olması
- B) Hayvancılığın temel ekonomik faaliyet olması
- C) Tarım alanlarının dar olması
- D) Tarımsal nüfus yoğunluğunun az olması
- E) Enerji üretiminin fazla olması

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nin özellikleri dikkate alındığında hangisi diğer dördünün temel nedeni olarak söylenebilir?

- A) Tarım alanlarının dar olması
- B) Hidroelektrik enerji potansiyeline sahip olması
- C) Endüstrinin en az geliştiği bölge olması
- D) Arazinin engebeli ve yüksek olması
- E) Ulaşımın zor ve yol yapım maliyetinin fazla olması

7. Türkiye'de hayvancılığın en fazla yapıldığı bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durum üzerinde en az etkili olmuştur?

- A) Engebenin fazla oluşu
- B) Erzurum - Kars Bölümü'nde görülen yaz yağışı
- C) Yaz mevsiminin kısa oluşu
- D) Tarımda sulama olanaklarının yetersiz oluşu
- E) Yükseltinin fazla oluşu

8. Sebzelerin en geç olgunlaştığı bölgenin Doğu Anadolu olmasında;

- I. yükseltinin fazla oluşu,
- II. bulutlu gün sayısının fazla oluşu,
- III. kış mevsiminin soğuk ve uzun oluşu,
- IV. yaz kuraklığının erken başlaması

nedenlerinden hangileri etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Doğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus yoğunluğu ve miktarı azdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durum üzerinde etkili değildir?

- A) Ulaşım imkânlarının gelişmemişliği
- B) İklim koşullarının olumsuzluğu
- C) Tarım imkânlarının sınırlılığı
- D) Yağışın yeterli olmayışı
- E) Sanayi faaliyetlerinin gelişmemişliği

10. Doğu Anadolu Bölgesi'nde çevresine göre çukurda kalan mikroklima alan oluşturan ve pamuk yetiştirilen il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ardahan
- B) Hakkari
- C) Kars
- D) Van
- E) Iğdır

11. Çevresinden farklı iklim özelliklerine sahip dar alanlar, mikroklima alanlarıdır.

Buna göre, aşağıdaki tarımsal üretimlerden hangisi mikroklimanın sonucunda yapılır?

- A) Malatya'da kayısı
- B) Iğdır'da pamuk
- C) Elazığ'da üzüm
- D) Erzurum'da arpa
- E) Bitlis'te tütün

12. Pamuk, ilkbaharın sıcak olduğu ve sulama imkânlarının geliştiği alanlarda yetişir.

Doğu Anadolu Bölgesi'nin iklim koşulları düşünüldüğünde aşağıdaki illerden hangisi pamuk için elverişli koşullara sahiptir?

- A) Kars
- B) Ardahan
- C) Bingöl
- D) Malatya
- E) Erzurum

13. Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Erzurum - Kars Bölümü'nde uzun çayırların yetişmesi bu yörede hangi tür hayvancılığın yaygın olarak yapılmasını sağlamıştır?

- A) Koyun yetiştiriciliği
- B) Kıl keçisi yetiştiriciliği
- C) Arıcılık
- D) Büyükbaş hayvancılık
- E) Tiftik keçisi yetiştiriciliği

14.

Yukarıda verilen haritadaki alanlarda hangi maden yer almaktadır?

- A) Bakır
- B) Cıva
- C) Krom
- D) Linyit
- E) Oltu taşı

15. Türkiye'de Hakkâri Bölümü, Yukarı Murat - Van ve Erzurum - Kars bölümleri nüfus bakımından en seyrek bölümlerdir.

Bu durumun temel nedeni bölümlerin hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Yer şekilleri ve iklimin elverişsiz olması
- B) Ana yollara sapa kalması
- C) İş imkânlarının az olması
- D) Endüstri faaliyetlerinin gelişmemesi
- E) Tarım alanlarının dar olması

16. Hakkâri Bölümü'nde fizyolojik nüfus yoğunluğu fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenidir?

- A) Tarım alanlarının az olması
- B) Karlı gün sayısının fazla olması
- C) Göç olaylarının yaşanması
- D) Makineli tarımın yapılmaması
- E) Arazi yapısının düz olması

1. Akarsuların hidroelektrik potansiyelinin fazla olması, akış hızının fazla olmasıyla ilgilidir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama yükselti, eğim ve engebe oldukça fazla olduğu için akarsuyuların enerji potansiyelleri de fazladır.

Cevap A

2. Doğu Anadolu Bölgesi'nin nüfus miktarı azdır. Bölge yüz ölçümü bakımından da oldukça büyüktür. Buna bağlı olarak da nüfus yoğunluğu en az olan bölgedir.

Cevap A

3. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama yükselti, eğim ve engebe oldukça fazla olduğu için akarsuların yatak eğimi fazladır. Akarsular denizlerden uzak ve yer şekillerinin engebeli olmasına bağlı olarak kapalı havzalıdır. Fakat kar erimelerine bağlı olarak en fazla suyu ilkbahar ve yaz döneminde taşırlar.

Cevap B

4. Kurşun, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Elazığ'dan (Keban)'dan çıkarılır.

Cevap C

5. Doğu Anadolu Bölgesi'nde temel ekonomik faaliyet hayvancılıktır.

Tarımsal nüfus yoğunluğu: Tarımla uğraşan nüfus / Tarım alanları

Bir bölgede tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasının en önemli faktör, bölgenin dağlık ve engebeli olmasıdır. Bu durum tarım alanlarının daralmasına ve tarımsal yoğunluğun artmasına neden olur.

Cevap D

6. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'de ortalama yükseltinin en fazla olduğu dağlık ve engebeli bir bölgedir. Bu durum soruda verilen A, B, C ve E seçeneklerinin meydana gelmesinin temel nedenidir.

Cevap D

7. Tarımda sulamanın yetersiz olması hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesini çok etkileseydi, bu bölgelerde hayvancılık Doğu Anadolu Bölgesi'nden daha fazla gelişirdi.

Cevap D

8. Tarım ürünlerinin daha çabuk olgunlaşmasında en önemli faktör sıcaklıktır. Doğu Anadolu Bölgesi, yükseltinin fazla olmasına ve kış mevsiminin uzun sürmesine bağlı olarak sıcaklık ortalamaları düşük olduğu için ürünlerin en geç olgunlaştığı bölgedir.

Cevap B

9. Aritmetik nüfus yoğunluğu: Toplam nüfus / Toplam yüz ölçümü şeklinde hesaplanır.

Doğu Anadolu Bölgesi, yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük ikinci bölgesidir. Ayrıca gerek iklim şartlarının elverişsiz olması gerekse arazinin dağlık yapısı bölgenin gelişmemesine ve nüfuslanmanın az olmasına yol açmıştır. Bu durum nüfus yoğunluğunun az olmasını sağlar.

Cevap D

10. Doğu Anadolu'dan çevresine göre alçak olduğu için mikroklima alan oluşturan ve pamuk yetiştirilebilen il Iğdır'dır.

Cevap E

11. Iğdır, Doğu Anadolu'da yer alan bir şehirdir. Bölgede genel olarak iklim şartları göz önüne alındığı zaman karasal iklim şartları gözlemlenir. Fakat fön rüzgârlarının yarattığı etkiyle Iğdır'da pamuk yetişir.

Cevap B

12. Malatya bölgenin, sulama imkânları elverişli şehirlerinden biridir. Ayrıca bölgenin batısında yer aldığı için iklim şartları daha ılımandır.

Cevap D

13. Erzurum-Kars Bölümü'nde yaz yağışlarıyla yetişen uzun boylu çayırın varlığına bağlı olarak büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

Cevap D

14. Haritada verilen ilçeler, Elazığ şehrinin ilçeleridir. Bu merkezlerde bakır madeni çıkarılmaktadır.

Cevap A

15. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin nüfus miktarı az olan bölgelerindendir. Özellikle Hakkâri Bölümü ve Yukarı Murat- Van Bölümü yer şekillerine ve olumsuz iklim koşullarına bağlı olarak seyrek nüfuslu alanlardır.

Cevap A

16. Fizyolojik nüfus yoğunluğu: Toplam nüfus / Toplam tarım arazileri şeklinde hesaplanır.

Hakkâri Bölümü'nde nüfus miktarı az olmasına rağmen fizyolojik yoğunluğun fazla olmasının nedeni, dağlık ve engebeli yapıya bağlı olarak tarım alanlarının azlığıdır.

Cevap A

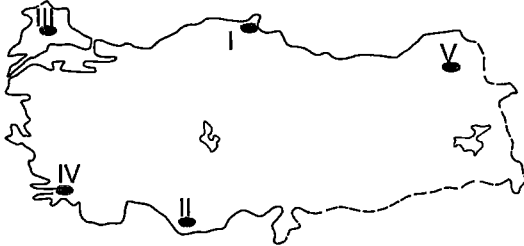
1. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükselti ve engebenin fazla olması;

- I. maden çeşidinin fazla olması,
- II. komşu ülke sayısının fazla olması,
- III. tarım ürünlerinin geç olgunlaşması
- IV. deprem riskinin fazla olması

gibi verilen özelliklerden hangisi üzerinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Ülkemizin birçok bölgesinde volkanik arazilere rastlanır.

Haritada işaretlenmiş alanlardan hangisinde volkanik araziler yaygın olarak görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik dağlardan biri değildir?

- A) Nemrut B) Karacadağ C) Ağrı
D) Süphan E) Tendürek

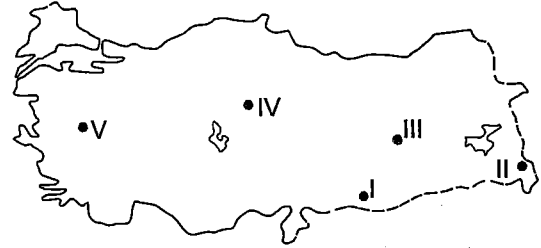
4. Doğu Anadolu Bölgesi fizikî haritasında kahverengi tonlarının fazla olması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulaşımın zor, yol yapım maliyetinin yüksek olduğu
- B) Karlı ve donlu gün sayısının fazla olduğu
- C) Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkın az olduğu
- D) Yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu
- E) Tarımsal ve fizyolojik nüfus yoğunluğunun fazla olduğu

5. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunmayan bir ovadır?

- A) Malatya B) Pasinler C) Erzincan
D) Kağızman E) Tercan

6. Türkiye'de eğim ve engebenin fazlalığına bağlı olarak tarım, ticaret, ulaşım, sanayi faaliyetlerinin yapılması zor olmaktadır.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde yer şekillerinin olumsuz etkisi nedeniyle bu faaliyetler daha sınırlıdır?

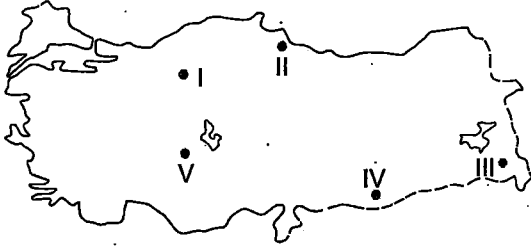
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Volkanik faaliyetler sırasında oluşan çukurların zamanla sular ile dolması veya çıkan lavların akarsu vadilerini tıkaması sonucunda volkanik göller oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde paragrafta açıklanan türde bir göl değildir?

- A) Hazar Gölü
- B) Erçek Gölü
- C) Nemrut Gölü
- D) Van Gölü
- E) Haçlı Gölü

8. Ülkemizdeki dağlık ve engebeli alanlarda yoğun kar yağışı sonucu yamaçlarda biriken karın çeşitli nedenlerle aşağı doğru hareketi sonucu çığ oluşur.

Yukarıdaki haritada işaretlenmiş alanların hangisinde bu etkenler nedeniyle çığ tehlikesi daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Doğu Anadolu Bölgesi'nde Kars Platosu'nda yaz mevsimi serin geçerken aynı zamanda Iğdır Ovası'nda ise yaz sıcaklık ortalaması yüksektir.

Buna göre bu alanlarda kısa mesafelerde yaşanan yerel iklim farklılığının başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karasallık
B) Yükselti
C) Karlı gün sayısı
D) Bakı durumu
E) Enlem etkisi

10. Maksimum nem 1 m^3 havanın en fazla taşıyabileceği nem miktarıdır ve sıcaklıkla doğru orantılıdır.

Buna göre aşağıdaki yörelerin hangisinde kış mevsiminde maksimum nem miktarının en az olması gerekir?

- A) Malatya
B) Iğdır
C) Elazığ
D) Kars
E) Muş

11. Aşağıdaki özelliklerden hangisi Van Gölü'ne ait değildir?

- A) Yüz ölçümünün büyük olması
B) İnci kefalinin yaşam alanı olması
C) Feribot taşımacılığının yapılması
D) Sularının sodalı olması
E) Heyelan set gölü olması

12. Aşağıdaki merkezlerden hangisi Doğu Anadolu'da yağış miktarının en fazla olduğu alanlardan biridir?

- A) Bitlis B) Malatya C) Kars
D) Elazığ E) Erzincan

13. Çernezyom toprak humus bakımından zengin verimi fazla olan topraklardır.

Aşağıdaki merkezlerin hangisinde çernezyom toprak yer almasına karşın tarımsal faaliyetler yeterince gelişmemiştir?

- A) Kars B) Hakkâri C) Malatya
D) Bitlis E) Muş

14. Volkanik faaliyetlere bağlı olarak Türkiye'de maden çeşidi ve rezervi Doğu Anadolu Bölgesi'nde fazladır.

Aşağıdaki madenlerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nin önemli miktarda rezerve sahip olduğu bir maden değildir?

- A) Boksit B) Kurşun C) Demir
D) Oltu taşı E) Linyit

1. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi üzerinde en etkili faktör sıcaklıktır. Sıcaklığın fazla olduğu yerde bu süre kısalırken az olduğu yerde uzar. Türkiye'de yükseltinin en fazla olduğu Doğu Anadolu; yükseltinin fazla olmasına bağlı olarak yıl boyunca sıcaklıkların Türkiye'de en düşük olduğu bölgedir. Buna bağlı olarak da tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi uzundur.

Cevap C

2. Ülkemizde başta Doğu Anadolu olmak üzere birçok alanda volkanik araziye rastlanır. Haritada gösterilen V numaralı alan (Erzurum - Kars) lav örtüsüyle kaplı platoya sahiptir. Dolayısıyla volkanik arazinin yaygın olduğu bir yerdir.

Cevap E

3. Doğu Anadolu'da Van Gölü kıyısında Ağrı, Tendürek, Süphan ve Nemrut gibi volkanik dağlar yer alır. Karacadağ adıyla hem İç Anadolu hem de Güneydoğu Anadolu'da yer alır.

Cevap B

4. Fiziki haritalarda koyu kahverengi, ortalama yükseltinin fazla olduğu yerleri göstermek için kullanılır. Yükseltinin fazla olduğu yerlerde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark fazladır.

Cevap C

5. Malatya bulunduğu konum itibarıyla bölgenin güneyinde yer alır. Doğu Anadolu'nun güneyinden DAF (Doğu Anadolu Fay Hattı) geçtiği için, bu fay üzerinde yer alır.

Cevap A

6. Haritada işaretlenen alanlardan II numaralı bölge Hakkâri çevresidir. Bu bölüm oldukça dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

Cevap B

7. Elazığ'da yer alan Hazar Gölü oluşum bakımından tektonik oluşumludur.

Cevap A

8. Çığ, genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütlesinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisi veya beşerî nedenler ile başlayan bir ilk hareket sonucu (tetiklenen), yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanır. Haritada işaretlenen alanlardan III numaralı bölge Hakkâri çevresidir. Bu bölüm oldukça dağlık ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir.

Cevap C

9. Yükseltiye bağlı olarak kısa mesafelerde sıcaklık değişimleri yaşanır. Sıcaklık değişimleri de iklimin farklılaşmasına neden olur. Bu durum mikroklima iklim özellikleri yaşanmasına neden olur.

Cevap B

10. Maksimum nem sıcaklık ile doğru orantılıdır. Bu yüzden bu nemin en az olması için sıcaklık ortalamasının en düşük olması gerekir. Verilen seçenekler arasında en düşük ortalama sıcaklıklar Kars'a aittir.

Cevap D

11. Bir gölün oluşumunda birden fazla kuvvet etkili olabilir. Bu tür oluşumlara karma oluşumlu göller denir. Bunun en güzel örneği Van Gölü'dür. Oluşumunda hem tektonizma hem de volkanizma etkili olmuştur.

Cevap E

12. Van Gölü kıyısında yer alan Bitlis ortalama yükseltisinin de fazla olmasına bağlı olarak Türkiye'de ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde en çok yağış alan yerlerden biridir. (Yıllık yağış toplamı 1217 mm)

Cevap A

13. Yıllık ortalama sıcaklığın 3 - 6°C, yıllık ortalama yağışın 500 - 700 mm arasında değiştiği Erzurum - Kars dolaylarında, 1600 - 2000 metre yükseklikteki plato alanlarında bazalt ve neojen karasal depoları üzerinde gelişmiştir. Bu topraklar üzerinde 1 metreyi bulan çayır örtüsünden oluşan organik madde, sıcaklığın azlığından dolayı yeterince ayrışmamaktadır. Toprağın üst kısmı organik madde bakımından zengin, alt kısmı ise (1 metre altı) kireç bakımından zengindir. Bu topraklar dünyanın en verimli toprakları olarak kabul edilir ama sıcaklığın yetersiz olduğundan dolayı, sadece sıcaklığın yeterli olduğu alanlarda tahıl tarımı yapılır.

Cevap A

14. Boksitler alüminyum üretiminde kullanılan ana ham maddelerinden olmaktadır. Ülkemizde boksit haritasına baktığımız zaman genellikle üretimi Konya'nın Seydişehir ilçesi, Adana'nın Saimbeyli ve Antalya'nın Akseki ilçesinde yapılmaktadır. Akdeniz rezervde birincidir.

Cevap A

1. İç Anadolu Bölgesi'nin genel yeryüzü şekilleri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

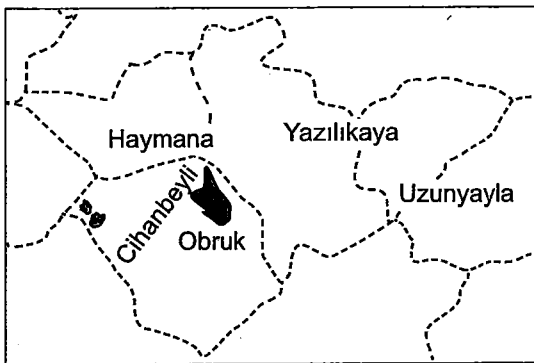
- A) Yüz ölçümü büyüklüğünde ikinci sırada yer alır.
- B) Kuzey ve güneyi kıvrım dağlarla çevrilidir.
- C) Volkanik arazinin en yaygın olduğu bölgedir.
- D) Volkanik, alüvyal set ve tektonik göllere rastlanır.
- E) Platonun en fazla olduğu bölgedir.

2. İç Anadolu Bölgesi'nde Tuz Gölü'nün güneyinden başlayıp kuzeydoğu yönüne doğru sıralı bir şekilde uzanan volkanik dağlar yer alır.

Bu dağların kuzeydoğu-güneybatı yönünde sıralı bir şekilde uzanmasına aşağıda verilenlerden hangisi sebep olarak gösterilebilir?

- A) Erozyonun etkisinin bu alanda daha fazla olması
- B) Karstik arazilerin bu alanda yaygın olması
- C) Toros sıra dağlarının eteklerinde bulunmaları
- D) Kırık hatların bu yönde uzanması
- E) Birinci jeolojik zamana ait araziye sahip olması

3. İç Anadolu Bölgesi, ülkemizde platonun en fazla olduğu bölgedir.

Bu haritada gösterilen platolardan hangisinin bulunduğu yer yanlış gösterilmiştir?

- A) Cihanbeyli Platosu
- B) Haymana Platosu
- C) Obruk Platosu
- D) Yazılıkaya Platosu
- E) Uzunyayla Platosu

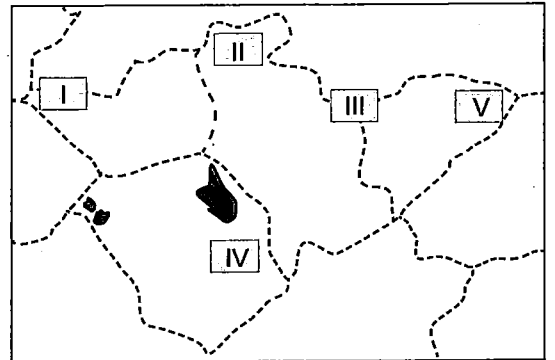
4. İç Anadolu Bölgesi'ne ait verilen göl ve oluşum şekli eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Mogan Gölü - Alüvyal set
- B) Tuz Gölü - Tektonik
- C) Eber Gölü - Volkanik set
- D) Meke Gölü - Maar (volkanik)
- E) Akşehir Gölü - Tektonik

5. İç Anadolu Bölgesi'nin genel iklim özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir.
- B) Yaz mevsiminin en kurak geçtiği bölgedir.
- C) En az yağış kış mevsiminde düşer.
- D) İlkbahar ve yaz aylarında cephesel yağışlar yaygındır.
- E) Bölgenin güneyine doğru gidildikçe sert karasal iklim görülür.

6. Bitki örtüsünün cılız olduğu alanlarda rüzgâr aşınımının da etkisi fazlalaşır. İç Anadolu Bölgesi, ülkemizde rüzgâr aşınım ve birikim şekillerinin en yaygın olduğu bölgedir.

Yukarıda gösterilen haritada işaretli alanlardan hangisinde rüzgâr şekillerine daha fazla rastlanmaktadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. İç Anadolu Bölgesi, ülkemizde nüfus miktarı bakımından ikinci sırada olan bölgedir. Ancak ülkemizin تنها nüfuslu alanlarını barındırması dışında bölge nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır.

Bu durumun sebebi olarak aşağıda verilenlerden hangisi söylenebilir?

- A) Bölge dışına göç vermesi
- B) Çocuk ölümlerinin fazla olması
- C) Ortalama yaşam süresinin kısa olması
- D) Yüz ölçümünün büyük olması
- E) Dağınık yerleşmenin yaygın olması

8. İç Anadolu Bölgesi'nin en تنها nüfuslu alanları, Tuz Gölü çevresi ve Yukarı Kızılırmak Bölümü'dür.

Bu alanların تنها nüfuslu olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

Tuz Gölü

Yukarı Kızılırmak

A) Engebe	Kuraklık
B) Verimsiz toprak	Aşırı yağış
C) Yağış azlığı	Engebe
D) Ulaşım sorunu	Yükselti
E) Yükselti	Denizden uzaklık

9. İç Anadolu Bölgesi'ndeki kırsal alanlarda toplu yerleşmelerin yaygın olması üzerinde;

- I. nüfus azlığı,
- II. bitki örtüsünün cılızlığı,
- III. yer şekillerinin sadeliği,
- IV. su olanaklarının kısıtlılığı

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) III ve IV

10. İç Anadolu Bölgesi'nin tarımsal özellikleri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.
- B) Nadas alanının en fazla olduğu bölgedir.
- C) Bölge iklimi daha çok tahıl tarımı için uygundur.
- D) Akarsu çevrelerinde sebzeçilik yapılmaktadır.
- E) Tarım alanının en fazla olduğu bölgedir.

11. İç Anadolu Bölgesi'nde tahıl ve bakla üretimi yaygındır.

Bölge aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde ilk sırada yer almaz?

- A) Nohut
- B) Fasulye
- C) Buğday
- D) Üzüm
- E) Şeker pancarı

12. İç Anadolu Bölgesi'nde küçükbaş hayvancılığın yaygın olması ile aşağıdakilerden hangisinin sebebi aynıdır?

- A) Turuncgil ve zeytin üretiminin yapılamaması
- B) Tahıl ekiminin yaygın olması
- C) Makineli tarıma elverişli olması
- D) Nüfus yoğunluğunun az olması
- E) Bölüm ve il sayısının fazla olması

13. İç Anadolu Bölgesi'nde aşağıdaki madenlerden hangisinin varlığı bu bölgede karstik arazinin yer aldığına göstergesidir?

- A) Bor
- B) Krom
- C) Linyit
- D) Kaya tuzu
- E) Lületaşı

14. İç Anadolu Bölgesi'nde sanayinin en fazla geliştiği yer Yukarı Sakarya Bölümü'dür.

Bu bölümde aşağıda verilen sanayi kollarından hangisi yer almaz?

- A) Savunma sanayisi
- B) Bor işletmesi
- C) Elektronik sanayisi
- D) Mobilya sanayisi
- E) Petrol rafinerisi

1. Türkiye'de volkanik arazilerin en geniş alan kapladığı, beş volkanik dağın yer aldığı bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir. Özellikle Erzurum-Kars platosu çevresi.

Cevap C

2. Volkanik dağların, sıcak su kaynaklarının ve depremlerin yayılışı ile fay hatlarının uzanışı arasında paralellik görülür. Çünkü lavlar kırık hattı boyunca yüzeye ulaşır, birikir, yükselir ve volkanik dağlar oluşur.

Cevap D

3. Yazılıkaya Platosu, Ege Bölgesi'nde Kütahya çevresinde yer alır. Haritada Yazılıkaya'nın verildiği yerde Bozok Platosu olması gerekir.

Cevap D

4. Türkiye'deki volkanik set göllerinin neredeyse tamamı Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Eber Gölü oluşum bakımından tektonik kökenlidir.

Cevap C

5. İç Anadolu Bölgesi'nde karasal iklim özellikleri görülür. Tuz Gölü ve çevresi, özellikle de güneyi Türkiye'nin en az yağış alan yeridir.

Cevap A

6. Tuz Gölü ve çevresi, özellikle de güneyi Türkiye'nin en az yağış alan yeridir. Yağış azlığına bağlı olarak kurak ve bitki örtüsü bakımından fakirdir. Rüzgârın en çok etkili olduğu alanlardandır.

Cevap D

7. Aritmetik nüfus yoğunluğu: Toplam nüfus / Toplam yüzölçümü şeklinde hesaplanır. İç Anadolu Bölgesi yüz ölçümü bakımından Türkiye'nin en büyük bölgesidir. Nüfus miktarı bakımından ikinci sırada olsa da yüz ölçümü büyük olduğundan yoğunluk azdır.

Cevap D

8. Tuz Gölü ve çevresinin تنها nüfuslu olmasının nedeni yağış azlığı, Yukarı Kızılırmak Bölümü'nün ise eğim ve engebedir.

Cevap C

9. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler, tatlı su kaynaklarının varlığı ve yer-yüzü şekilleridir. İç Anadolu Bölgesi'nde yağış azlığı ve yüzey şekillerinin şadeliğine bağlı olarak toplu yerleşmeler yaygındır.

Cevap E

10. Tarımsal nüfus yoğunluğu: Tarımla uğraşan nüfus / Tarım alanları

Bir bölgede tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasının en önemli faktör, bölgenin dağlık ve engebeli olmasıdır. Ancak İç Anadolu Bölgesi'nde tarım alanları geniş olduğu için tarımsal yoğunluk azdır.

Cevap A

11. Türkiye'de üzüm çeşitliliği oldukça fazladır. Buna bağlı olarak da her bölgede üzüm yetiştirilir. Ancak birincilik Ege Bölgesi'ndedir.

Cevap D

12. İç Anadolu'da küçükbaş hayvancılığın yaygın olmasının sebebi karasal iklim özelliklerine bağlı olarak bitki örtüsünün bozkır olmasıdır.

Karasal iklim özelliklerini en iyi yansıtan tarım ürünleri de tahıllardır.

Cevap B

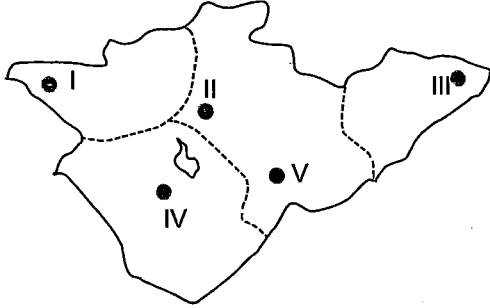
13. Karstik arazi; kalker, jips, kaya tuzu, kireç taşı gibi kolay eriyebilen arazilere denir. Bu araziler ülkemizde daha çok Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülür. İç Anadolu'da bunların varlığı karstik araziye işaret eder.

Cevap D

14. İç Anadolu'daki petrol rafinerisi, Kırıkkale'de yer alan Orta Anadolu Petrol Rafinerisi'dir. Fakat Yukarı Sakarya Bölümü'nde Ankara ve Eskişehir illeri yer alır.

Cevap E

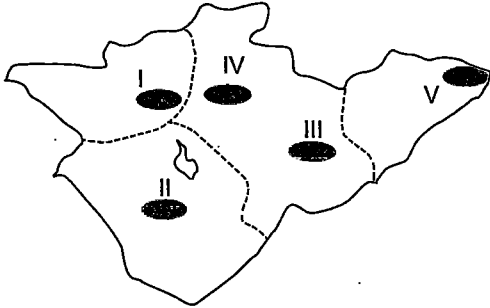
1. İç Anadolu Bölgesi'nin etrafı yüksek dağlarla çevrili olduğundan denizden gelen nemli hava bölgeye giremez. Nem miktarının azalması ve yükselti günlük sıcaklık değişimlerini artırır.

Buna göre, haritada belirlenen hangi noktada günlük sıcaklık değişimlerinin daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İç Anadolu'da yağış miktarının fazla olduğu alanlarda nüfuslanma oranı daha yüksektir.

Buna göre, yukarıdaki haritada bölgenin iklim koşulları düşünüldüğünde verilen yörelerin hangisinde yağış miktarı diğer alanlara göre fazla olmasına rağmen nüfuslanma daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İç Anadolu Bölgesi'nde platolar küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı alanlardır.

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki platoların hangisi küçükbaş hayvancılığın yapıldığı karstik bir platodur?

- A) Haymana Platosu
B) Obruk Platosu
C) Uzunyayla Platosu
D) Cihanbeyli Platosu
E) Bozok Platosu

4.

- I. Turizm potansiyeline sahip olması
II. Fay hatlarıyla paralellik göstermesi
III. Kalkerli yapının yaygın olması
IV. Tarım için elverişsiz olması

Yukarıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'ndeki en önemli volkanik arazi için söylenebilecek bir özelliktir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. İç Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Sakarya Bölümü ile Yukarı Kızılırmak Bölümü birçok bakımdan belirgin farklılıklar gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi bu farklılıklardan biri değildir?

- A) Yükselti değerleri
B) Nüfus miktarı
C) Bitki örtüsü
D) Okuryazar oranı
E) Sanayileşme düzeyleri

6. Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik dağlardan biri değildir?

- A) Sündiken B) Karadağ
C) Hasan Dağı D) Melendiz Dağı
E) Karacadağ

7. İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Meke Gölü ve Acıgöl'ün oluşum kökeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Heyelan set
B) Volkanik
C) Lav set
D) Tektonik
E) Alüvyal set

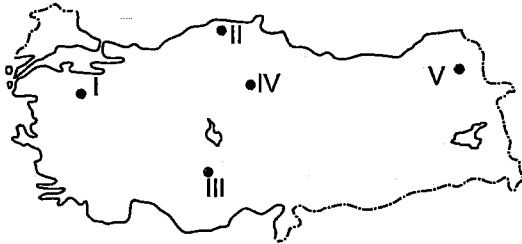
8.

- I. Konya - Ereğli Yöresi
- II. Ankara Yöresi
- III. Yukarı Sakarya Oluğu Yöresi

İç Anadolu Bölgesi'nde rüzgârın yer şekilleri üzerinde **en fazla** etkili olduğu yöre yukarıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Erozyon; toprağın üst kısmının akarsular ve rüzgâr tarafından aşındırılarak süpürülmesidir.

Buna göre, yukarıda yer alan haritada numara ile gösterilen alanların hangisinde rüzgâr erozyonu **daha fazla** etkilidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. İç Anadolu Bölgesi'nin yaygın bitki örtüsü bozkır ve çoğunlukla hayvan türü ise koyundur.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun **başlıca** nedenidir?

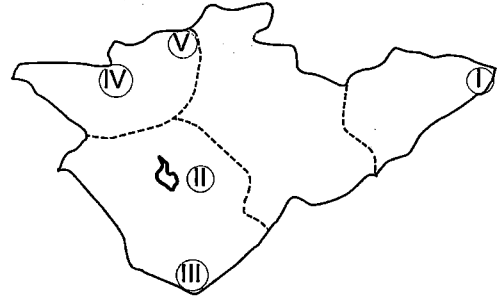
- A) Yer şekillerinin engebeli olması
- B) Yüz ölçümünün büyük olması
- C) Nem azlığı
- D) Yağış düzensizliği
- E) Bakı durumu

11. İç Anadolu Bölgesi'nde buğday üretiminde, aşırı kurak geçen yıllarda hektar başına elde edilen miktar azalırken yağışlı geçen yıllarda ise bu oranda artış yaşanmaktadır.

Buna göre, İç Anadolu Bölgesi'nde buğday üretimiindeki verimi artırmak için aşağıdakilerden hangisinin yapılması **gerekmez**?

- A) Buğday üretim alanını genişletmek
- B) Sulama olanaklarını genişletmek
- C) Kaliteli tohum kullanmak
- D) Gübre kullanımını artırmak
- E) Toprağa yeterli besin maddesi sağlamak

12.

İç Anadolu Bölgesi haritasında numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde yağışların azlığı nüfusun oldukça tenha olmasına yol açmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Ankara'dan Sivas'a giden bir yolcunun aşağıdakilerden hangisinin artışına tanık olması **beklenmez**?

- A) Yağış miktarı
- B) Sıcaklık farkı
- C) Nüfus
- D) Karlı ve donlu gün sayısı
- E) Yükselti ortalaması

14. Konya Ovası Projesi (KOP) İç Anadolu Bölgesi'nde uygulanmaya başlanan bir projedir.

Bu projeyle;

- I. nadas uygulamasını azaltmak,
- II. sulama sorununu çözmek,
- III. iklime bağımlılığı çözmek,
- IV. turuncgiller üretimini sağlamak,
- V. sebze üretimini artırmak

gibi faaliyetlerden hangisinin gerçekleşmesi **beklenmez**?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

15. İç Anadolu Bölgesi'nde yıllar arasında tarımsal üretimin dalgalı bir seyir izlemesinde;

- I. sulama sorunu,
- II. şiddetli yaz kuraklığı,
- III. konveksiyonel yağışlar

gibi faktörlerden hangisinin etkili olduğu **söylenbilir**?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

1. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölgelerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Bu yüzden haritada karasal bir bölgede havanın çabuk ısınıp çabuk soğuduğunu ve sıcaklık farkının arttığını söyleyebiliriz. Haritada verilen alanlardan III numaralı alan İç Anadolu'nun en yüksek ve nemliliğin en az olduğu Sivas çevresidir.

Cevap C

2. Yükselti arttıkça sıcaklık azalır. Bir hava kütesinin yağış bırakması için temel şart soğumadır. Soğuma olmaksızın yağış gerçekleşmez. Haritadaki V numaralı merkez İç Anadolu'nun en yüksek yeri Sivas çevresidir. Bu yüzden yağış fazla fakat nüfuslanma azdır.

Cevap E

3. Tuz Gölü'nün güneyinde yer alan Obruk Platosu karstik bir platodur. Adını karstik bir aşınım şekli olan obruktan alır.

Cevap B

4. İç Anadolu'nun en önemli volkanik arazisi Ürgüp-Göreme çevresindedir. Bu alanda yer alan volkanik arazilerde peribacaları gibi yer şekillerinin oluşumu bölgeye turizm özelliği kazandırır. Ayrıca volkanizma ile fay hatları arasında paralellik bulunur. Bunun yanında, volkanik araziler verimli tarım alanlarıdır. Kalker ise karstik arazilerde bulunur.

Cevap A

5. İç Anadolu'nun tamamında karasal iklim özellikleri görülür. Bu yüzden bölgede her yerde bozkır bitki örtüsü görülür.

Cevap C

6. Verilen dağların tamamı İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Fakat Sündiken Dağları, Eskişehir il sınırlarında bulunan sıra dağlardır ve volkanik değildir. Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi'nin sınırını oluşturur.

Cevap A

7. Meke Gölü (Tuzlası) ve Acıgöl, oluşum bakımından volkanik göllerdir. (Maar)

Cevap B

8. İç Anadolu'da yer alan Konya Karapınar, Türkiye'nin en az yağış alan yeridir. Rüzgârın bir bölgede etkili olabilmesi için o bölgenin kurak ve bitki örtüsü bakımından fakir olması gerekir.

Cevap A

9. Harita da gösterilen alanlardan III numaralı alanda rüzgâr daha çok etkilidir. Rüzgârın bir bölgede etkili olabilmesi için o bölgenin kurak ve bitki örtüsü bakımından fakir olması gerekir. İç Anadolu'da yer alan Konya Karapınar, Türkiye'nin en az yağış alan yeridir.

Cevap C

10. Bir bölgede koyun yetiştiriciliğinin ön planda olması için o bölgenin yüzey şekilleri bakımından sade, bitki örtüsünün cılız karasal iklim bölgesi olması gerekir. Buna bağlı olarak da İç Anadolu Bölgesi ve Türkiye'de küçükbaş hayvancılık daha ön plandadır.

Cevap C

11. Tarımda verim, birim alandan alınan verim demektir. Verimin artması için modern (entansif) yöntemlerin kullanılması gerekir. Tarım alanlarının artması üretim miktarını artırır, birim alandan alınan verimi artırmaz.

Cevap A

12. Türkiye'de en az yağışı alan bölge İç Anadolu Bölgesi'dir. Özellikle de Tuz Gölü çevresi yağış miktarının en az olduğu alandır. Denizellik etkisine kapalı ve yükseltisinin çevresine göre daha az olması, bu durumun temel nedenleridir.

Cevap B

13. Yükselti arttıkça sıcaklık azalır. Bir hava kütesinin yağış bırakması için temel şart soğumadır. Soğuma olmaksızın yağış gerçekleşmez. İç Anadolu'nun en yüksek yeri Sivas çevresidir. Bu yüzden yağış fazla fakat sıcaklık şartlarının düşük ve engebeli arazi yapısına bağlı olarak nüfuslanma azdır.

Cevap C

14. Turunçgiller maki familyasında yer alır. Maki, Akdeniz ikliminin bitki örtüsüdür ve düşük kış sıcaklığına dayanıksızdır. Sulama şartlarının artması iklim özelliklerini değiştirmeyeceği için karasal olan İç Anadolu'da turunçgil tarımından söz edilemez.

Cevap D

15. Ekstansif (ilkel-kaba-yaygın) Tarım Metodu: Nüfusa göre tarım alanlarının fazla olduğu ülkelerde uygulanan tarım metodudur. Birim alandan alınan verim düşüktür. Üretim miktarında iklimin etkisi vardır. Bu yöntemde iklime bağımlılık olduğu için üretimde dalgalanmalar görülür. Dalgalanmaların İç Anadolu'da fazla görülme sebepleri, sulama problemleri ve şiddetli yaz kuraklığıdır. Sulama ile bu problemler önlenebilir.

Cevap D

1. Göl sularının kapladığı alan yıl içinde buharlaşma oranını ve yağış koşulları gibi faktörlerin etkisiyle değişiklik gösterir.

Buna göre;

- I. Tuz Gölü
- II. Van Gölü
- III. Abant Gölü

bulundukları yörelerin iklim koşulları düşünüldüğünde yukarıdaki göllerin hangisinde göl sularının kapladığı alanın yıl içinde daha çok değişme göstermesi beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

2. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde küçükbaş hayvancılık faaliyetleri yapılırken Doğu Anadolu Bölgesi'nde Erzurum Kars Yöresi'nde büyükbaş hayvancılık faaliyeti yapılmaktadır.

Bölgelere göre hayvancılık faaliyetlerinin değişiklik göstermesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Yer şekilleri
- B) İklimi
- C) Bitki örtüsü
- D) Yağış
- E) Bakı durumu

3. Bir bölgenin ortalama yükseltisi ve engebe derecesi hidroelektrik üretimi üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir.

Buna göre aşağıdaki yörelerin yer şekilleri göz önüne alındığında hangisinin hidroelektrik potansiyelinin en fazla olması gerekir?

- A) Doğu Karadeniz Bölümü
- B) Yıldız Dağları Bölümü
- C) İç Batı Anadolu Bölümü
- D) Yukarı Sakarya Bölümü
- E) Konya Bölümü

4. Doğu Anadolu Bölgesi, ekili - dikili alan oranının az olduğu bir bölgedir.

Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde tarımsal faaliyetlerin pek fazla gelişmemesinin nedenlerinden biri değildir?

- A) Ortalama sıcaklığın düşük olması
- B) Kış süresinin uzun olması
- C) İklim özelliklerinin ürün çeşidini sınırlandırması
- D) Toprakların verimsiz olması
- E) Olgunlaşma süresinin uzun sürmesi

5.

Maden	Çıkarıldığı Yer
I. Demir	Divriği, Hekimhan
II. Bakır	Maden, Ergani
III. Krom	Guleman
IV. Barit	Muş
V. Boksit	Elazığ

Yukarıda verilen maden ve çıkarıldığı yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Aşağıda verilen merkezlerden hangisi kış turizmi olanaklarına sahip değildir?

- A) Erzurum
- B) Kars
- C) Kayseri
- D) Edirne
- E) Isparta

7. Aşağıdaki illerden hangisi barit rezervi bakımından ilk sırada yer alır?

- A) Antalya
- B) Gaziantep
- C) Elazığ
- D) Kars
- E) Erzincan

8. Tarımın yükselti sınırı Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.

Sadece bu faktöre göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinde tarımın yükselti sınırının en az olması beklenir?

- A) Gaziantep
- B) Kayseri
- C) Diyarbakır
- D) Antalya
- E) Ardahan

9. Türkiye fizikî haritasında aşağıdaki ovalardan hangisi kahverengi ile gösterilir?

- A) Ergene Ovası
- B) Konya Ovası
- C) Harran Ovası
- D) Malazgirt Ovası
- E) Çarşamba Ovası

10. Karasal iklimin en belirgin özelliği yıllık sıcaklık farkının fazla olmasıdır.

Bu duruma göre, aşağıda yer alan bölümlerin hangisinde yıllık sıcaklık farkının daha fazla yaşanması beklenir?

- A) Orta Fırat Bölümü
- B) Konya Bölümü
- C) Orta Fırat Bölümü
- D) Yukarı Kızılırmak Bölümü
- E) İç Batı Anadolu Bölümü

11.

- Ankara
- Adıyaman
- Malatya

Yukarıda verilen merkezlerin aşağıda yer alan faktörlerden hangisi bakımından benzerlik göstermesi beklenir?

- A) Nüfus miktarı
- B) Tarım arazileri oranı
- C) Yüz ölçümleri
- D) Ekonomik faaliyetleri
- E) Doğal bitki örtüsü

12. Eskişehir, Sivas, Iğdır yaklaşık aynı enlemde yer almalarına rağmen Iğdır'da pamuk tarımı yapılmaktadır.

Sıcak bölgelerin bitkisi olan pamuğun Iğdır'da yetişmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış azlığı
- B) Mikroklima özelliği
- C) Toprak cinsi
- D) Engebe oranı
- E) Yaz mevsiminin kısa olması

13. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik dağlardan biri değildir?

- A) Tendürek
- B) Süphan
- C) Nemrut
- D) Melendiz
- E) Ağrı

14. Sıcaklık farkının çok olduğu yerlerde fiziksel çözülme de fazladır.

Buna göre, aşağıdaki yörelerin hangisinde fiziksel çözülmenin hızı daha fazladır?

- A) Erzurum – Kars Bölümü
- B) Orta Fırat Bölümü
- C) Ergene Bölümü
- D) Doğu Karadeniz Bölümü
- E) Antalya Bölümü

15. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki volkanik faaliyetler sonucunda patlama çukurlarının suyla dolmasıyla oluşan volkanik göllerden biri değildir?

- A) Nemrut Gölü
- B) Gölçük Gölü
- C) Meke Gölü
- D) Acıgöl
- E) Eğirdir Gölü

16. Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yerleşme alanını etkileyen beşerî faktörlerden biri değildir?

- A) Sanayi faaliyetleri
- B) Tarım
- C) Ulaşım
- D) Yer altı kaynakları
- E) Hayvancılık faaliyetleri

1. Tuz Gölü, İç Anadolu Bölgesi'nde Ankara, Konya ve Ak-saray illerinin sınırının kesiştiği yerde yer alır. Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü, çevresindeki platolar arasına gömülmüş bulunan geniş bir tektonik çukurluğun en derin yerindedir. Yağış alanının genişliğine rağmen beslenme kaynakları zayıftır. Göle su getiren akarsular, yazın suları iyice azalan ya da tamamen kuruyan derelerdir. Gölün ortalama su seviyesi 40 cm civarında, yağışın arttığı mayıs ayında ise yaklaşık 110 cm'dir. Ağustos ayında göl büyük ölçüde kurur.

Cevap A

2. Bakı, güneşe göre konum demektir. Türkiye'de bakı-nın yönü yıl boyunca güneydir, değişmez. Bu durum, Türkiye'nin enlem değerlerine bağlı olarak Kuzey Yarı-m Küre'de Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer almasının sonucudur. Her yerde bakının yönünün güney olması hay-vancılık faaliyetlerinin çeşitlenmesinde etkili değildir.

Cevap E

3. Türkiye'deki akarsular ortalama yükseltinin fazla, eğim ve engebenin çok olmasına bağlı olarak hızlı aktıkları için dar ve derin vadilerde akarlar. Bu durum ülkemizde baraj yapımını kolaylaştırıp maliyetin azalmasına neden olur. Barajlar dar ve derin vadilerin önlerinin kapatılarak birikti-rilen sudan başta hidroelektrik olmak üzere çeşitli şekilde faydalanan yapay göllerdir. Verilen alanlardan Doğu Ka-radeniz, bu potansiyelin en fazla olduğu yerdir.

Cevap A

4. **Çernozyom toprak;** dünyanın en verimli yerli toprağıdır, coğrafi olarak yarı nemli step bölgelerinde, yağışın artış gösterdiği yüksek platolarda görülen topraklardır. Üzerin-deki gür bitki örtüsünün düşük sıcaklığa bağlı olarak ay-rışmaması nedeniyle humusça zengin olan, koyu renkli topraklardır. Çernozyomlar humusça zengin olduğundan, üzerinde tarım yapılması durumunda; oldukça verimli to-praklardır. Bu nedenle kara topraklar olarak da bilinir. Tarım için çok elverişlidirler. Orta Kuşak'ta yarı nemli bölgelerde, dağ çayırıların altında görülür. Türkiye'de Doğu Ana-dolu bilhassa Erzurum-Kars Platosu'nda sıkça rastlanır. Bu nedenle bölge topraklarının verimsiz olduğu seçenek yanlıştır.

Cevap D

5. Elazığ'da boksit çıkarılmaz. Boksitler alüminyum üretimin-de kullanılan ana ham maddelerdendir. Ülkemizde boksit haritasına baktığımız zaman Konya'nın Seydişehir ilçesi, Adana'nın Saimbeyli ve Antalya'nın Akseki ilçesinde üre-tim yapıldığını görürüz.

Cevap E

6. Bir bölgede kış turizmi yapılabilmesi için kar yağışının faz-la olması, karın uzun süre yerde kalması, yükselti ve eğim gereklidir. Bu şartlar göz önüne alındığında Edirne yüzey şekilleri bakımından oldukça sade olduğu için bu turizm için elverişli şartlara sahip değildir.

Cevap D

7. Türkiye'de Adana-Feke, Konya-İlmen Beldesi'nde, An-talya iline bağlı Alanya-Gazipaşa ilçeleri çevresinde, Gi-resun, Muş, Çanakkale, Kocaeli, Karaman, Gümüşhane, Bayburt, Isparta, Sivas, Ereğli ilçesinde barit yatakları bulunmaktadır. En çok rezerv Akdeniz Bölgesi'nde Antal-ya'dadır.

Cevap A

8. Tarım üst sınırı enlem yani sıcaklığa bağlı olarak Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe deniz sevi-yesine yaklaşır. Verilen merkezlerden tarım üst sınırının en az olduğu yer Ardahan'dır.

Cevap E

9. Fiziki haritalarda yeryüzü şekillerini daha belirgin göstere-bilmek için yükselti basamakları renklerle boyanır. Soru-da kahverengi sorulduğuna göre en yüksek ova olan ve Muş'ta yer alan Malazgirt doğru cevaptır.

Cevap D

10. Nem, sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir. Nemli bölge-lerde hem günlük hem de yıllık sıcaklık farkları oldukça azdır. Bu yüzden karasal bir bölgede havanın çabuk ısı-nıp çabuk soğuduğunu ve sıcaklık farkının arttığını söyle-yebiliriz. Farkın en fazla olduğu yer; yükseltinin en fazla, nem miktarının en az olduğu Yukarı Kızılırmak'tır.

Cevap D

11. Verilen illerin ortak özelliği karasal iklim bölgelerinde yer almalarıdır. Buna bağlı olarak yağışların az olduğu kara-sal yerlerde, ilkbahar yağışlarıyla gelişen ve yazın kurak-lığın etkisiyle sararan ot topluluğuna bozkır bitki örtüsü ya da bozkır denir.

Cevap E

12. Mikroklima, belirli bir iklimin hâkim olduğu bir bölgenin kü-çük bir parçasında, arazi koşullarına bağlı olarak oluşan fön rüzgarları etkisiyle farklı iklim özelliğinin görülmesine denir. Türkiye'de Iğdır Ovası mikroklima için örnek göste-rilebilir. Bu özelliğine bağlı olarak da pamuk tarımı yapılır.

Cevap B

13. Doğu Anadolu'da Van Gölü kıyısında Ağrı, Tendürek, Süp-han ve Nemrut gibi volkanik dağlar yer alır. Melendiz İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik bir dağdır.

Cevap D

14. Fiziksel (Mekanik) Çözülme: Kayaların, kimyasal yapıları değişmeden, yalnızca fiziki yapılarında görülen parçalan-ma, ufalanma ve ayrışma olayıdır. Fiziksel çözülme, daha çok aşırı sıcaklık farkı görülen yerlerde, kayaların gündüz-leri aşırı sıcaktan genişlemesi, geceleri de aşırı soğuktan dolayı büzülmesi sonucu gerçekleşir. Verilen alanlardan Erzurum-Kars; sıcaklık farkının en fazla, fiziksel çözülme-nin en şiddetli yaşandığı yerdir.

Cevap A

15. Bazen bir gölün oluşumunda birden fazla kuvvet etkili olabilmektedir. Bu tür oluşumlara karma oluşumlu göller denir. Bunun en güzel örneği Van Gölü'dür. Oluşumun-da hem tektonizma hem de volkanizma etkili olmuştur. Soruda verilen göllerden Eğirdir Gölü'nün oluşumunda hem-tektonizma hem de karstik erimeler etkili olduğu için, tekno-karst adını verdiğimiz oluşuma sahiptir.

Cevap E

16. Soruda verilen A, B, C ve E seçenekleri insanlar tarafın-dan yürütülen ekonomik faaliyetlerdir, beşerî faktörlerdir. Fakat yer altı kaynaklarının varlığı doğal faktördür.

Cevap D

1.

- I. Aritmetik nüfus yoğunluğu fazladır.
- II. Bitki örtüsü çeşitliliği fazladır.
- III. Tarımda çalışan nüfus azdır.
- IV. Turizm geliri fazladır.

Bu özelliklere sahip olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karadeniz B) İç Anadolu C) Ege
D) Marmara E) Akdeniz

2. İç Anadolu Bölgesi aşağıdaki ekonomik faaliyetlerinden hangisi ile özdeşleşmiştir?

- A) Sağlık turizmi
B) Yer altı kaynakları
C) Endüstri faaliyetleri
D) Büyükbaş hayvancılık
E) Tahıl tarımı

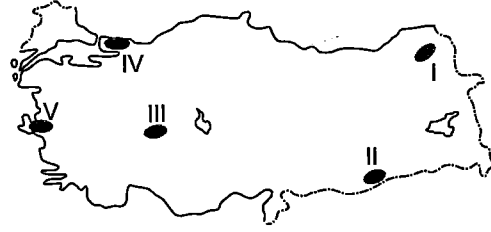
3. Türkiye’de aşağıda verilen;

- I. sanayi,
- II. turizm,
- III. madencilik

faaliyetlerinden hangileri Marmara Bölgesi’nde ilk sırada yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4.

Yukarı verilen Türkiye haritası üzerinde gösterilen alanlardan hangisinde büyükbaş hayvancılık yapımının nedeni yaz yağışıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

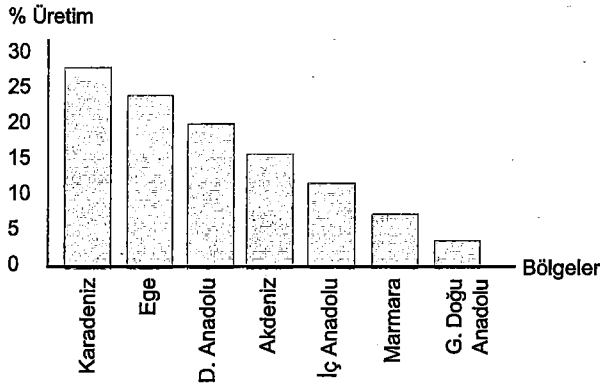
5. Ege Bölgesi’nin İç Batı Anadolu Bölümü’nde yıl boyunca en çok görülen turizm faaliyeti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültür turizmi B) Kaplıca turizmi
C) Kış turizmi D) Yayla turizmi
E) Deniz turizmi

6. Doğu Anadolu Bölgesi’nin yüksek ve engebeli olmasının aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisi üzerinde olumlu etkisi daha fazladır?

- A) Kaplıca turizmi
B) Kayısı üretimi
C) Sebzeçilik
D) Hidroelektrik üretimi
E) Endüstri tesisleri

7.

Üretimin bölgelere göre dağılımı dikkate alındığında yukarıdaki grafik Türkiye ekonomisine katkı sağlayan hangi ürünün dağılımını göstermektedir?

- A) Bal üretimi
- B) Su ürünleri üretimi
- C) Süt üretimi
- D) Et üretimi
- E) Mısır üretimi

8.

- Rüzgâr şekillendirmesi fazladır.
- Karstik arazilere rastlanır.
- Kerpiç evler fazladır.
- Küçükbaş hayvancılık yaygındır.

Bu özelliklere sahip olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz
- B) Marmara
- C) İç Anadolu
- D) Ege
- E) Güneydoğu Anadolu

9. Ege Bölgesi'nde yer alan Menteşe Yöresi'nde dağların kıyı çizgisine uzanışının sonucu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Tektonik deprem riski fazladır.
- B) Delta oluşumu kolaydır.
- C) Kıyı ile iç kesimler arası ulaşım zordur.
- D) Yağış rejimi düzenlidir.
- E) Limanların hinterlandı geniştir.

10. Aşağıda verilen plato ve bulunduğu bölge ekonomisine katkısı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

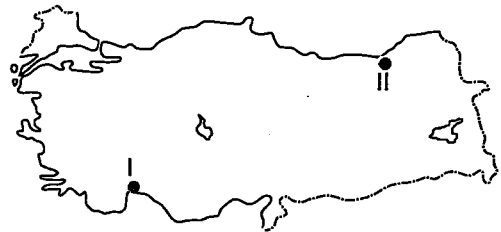
- A) Erzurum-Kars - Büyükbaş hayvancılık
- B) Çatalca-Kocaeli - Endüstri
- C) Taşeli Platosu - Küçükbaş hayvancılık
- D) Obruk Platosu - Yayılacılık
- E) Gaziantep Platosu - Ticaret

11. Karadeniz Bölgesi'nde dağların kıyıya paralel uzanması sonucunda denizel iklim iç kesimlere ulaşamaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonucu değildir?

- A) İç kesimlerde karasal iklim görülür.
- B) Yağış miktarı iç kesimlerde azalır.
- C) Ulaşım geçitlerle sağlanır.
- D) Kıyıda yamaç yağışları görülür.
- E) Bitki örtüsü farklılık gösterir.

12. Aşağıdaki haritada iki farklı tarım ürününün yetiştirildiği alanlar gösterilmiştir.

Bu haritada numaralarla gösterilen tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

I	II
A) Zeytin	Tütün
B) Turuncgiller	Çay
C) Soya fasulyesi	Pamuk
D) Gül	Üzüm
E) Tütün	Anason

13.

- Etkili olan sıcak hava kütleleri nedeniyle sulama ihtiyacı fazladır.
- Petrol ve fosfat üretiminde I. sıradadır.
- Göl sayısı en az olan bölgedir.

Yukarıda özellikleri verilen bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç Anadolu
- B) Ege
- C) Marmara
- D) Doğu Anadolu
- E) Güneydoğu Anadolu

15. Ege Bölgesi'nde bulunan endüstri tesisleri ve bulundukları yerler eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Petrol rafinerisi	- Aydın
B) Termik santral	- Muğla
C) Kâğıt endüstrisi	- Afyonkarahisar
D) Seramik endüstrisi	- Kütahya
E) Şeker fabrikası	- Uşak

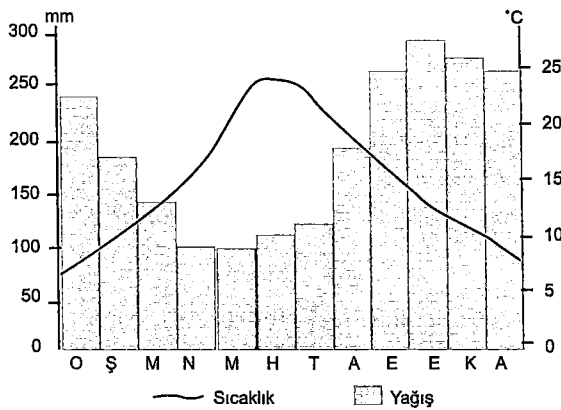
16. Akdeniz Bölgesi'nde seracılık faaliyetlerinin fazla olmasında;

- I. en yağışlı mevsimin kış olması,
- II. yer şekillerinin sade olması,
- III. güneşlenme süresinin uzun olması,
- IV. kış ılıkılığı olması

nedenlerinden hangileri etkilidir?

A) I ve II	B) I ve III	C) II ve III
D) II ve IV	E) III ve IV	

14.

Yukarıda yağış ve sıcaklık grafiği verilen il ve bulunduğu bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rize - Doğu Karadeniz
- B) Malatya - Yukarı Fırat
- C) Çorum - Orta Karadeniz
- D) Sivas - Yukarı Kızılırmak
- E) Ardahan - Erzurum-Kars

17. Karadeniz Bölgesi'nde yol yapımının zor ve maliyetinin yüksek olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bölgenin dağlık ve engebeli oluşu
- B) Tarımsal ve fizyolojik nüfus yoğunluğunun az oluşu
- C) Erozyonun fazla oluşu
- D) Ulaşımın geçitlerle sağlanması
- E) Akarsuların hidroelektrik potansiyelinin az oluşu

1. Marmara Bölgesi nüfusu en fazla, yüz ölçümü ise en küçük bölge olduğu için nüfus yoğunluğu en fazladır. İklim çeşitliliğine bağlı olarak tarımsal çeşitlilik fazladır. En gelişmiş bölge olduğu için de tarımda çalışan sayısı azdır. Turizmden en çok gelir kazanan bölgedir.

Cevap D

2. İç Anadolu Bölgesi, geniş tarım arazilerinin varlığına ve karasal iklim özelliklerine bağlı olarak Türkiye'nin tahıl ambarıdır. Ekonomiye katkısı oldukça fazladır.

Cevap E

3. Marmara Bölgesi Türkiye'nin en gelişmiş bölgesidir. Sanayi ve turizmde ilk sırada yer alır.

Cevap D

4. Erzurum-Kars Bölümü'nde yaz yağışlarıyla yetişen uzun boylu çayırların varlığına bağlı olarak büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

Cevap A

5. Sıcak su kaynakları bakımından zengin olan Ege Bölgesi'nde kaplıca turizmi İç Batı Ege'de yıl boyunca yapılır.

Cevap B

6. Akarsuların hidroelektrik potansiyelinin fazla olması, akış hızının fazla olmasıyla ilgilidir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama yükselti, eğim ve engebe oldukça fazla olduğu için akarsuların enerji potansiyelleri de fazladır.

Cevap D

7. Türkiye'de bal üretiminde ilk sırada Karadeniz (Ordu) Bölgesi yer alırken, son sırada Güneydoğu Anadolu yer alır.

Cevap A

8.

- Rüzgâr şekillendirmesi fazladır.
- Karstik arazilere rastlanır.
- Kerpiç evler fazladır.
- Küçükbaş hayvancılık yaygındır.

Verilen özellikler, İç Anadolu Bölgesi'nin özellikleridir.

Cevap C

9. Kıyı Ege'de yer almasına rağmen yöreye adını veren Menteşe Dağları denize paralel uzanmaktadır. Bu yönüyle de Kıyı Ege'den farklılıklar gösterir. Bu yüzden kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım zor ve pahalıdır.

Cevap C

10. Obruk Platosu, İç Anadolu'da yer alır ve temel ekonomik faaliyet tarımdır.

Cevap D

11. Ulaşımın geçitlerle sağlanması iklimin değil, yer şekillerinin sonucudur.

Cevap C

12. I. bölge Akdeniz iklim bölgesidir. Makiler için uygun bölgedir. Zeytin veya turuncgiller yetiştirilir.

- II. bölge ise Karadeniz iklim bölgesidir. Ayrıca Türkiye'nin en çok yağış alan coğrafyasıdır. Bu alanda yetiştirilen ürün çaydır.

Cevap B

13. Soruda verilen özellikler, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin özellikleridir.

Cevap E

14. Yağış ve sıcaklık grafiği dikkatle incelenirse kış sıcaklık değerlerinin en düşük 6-7 derece, yaz sıcaklıklarının ise 24-25 derece olduğu görülür. Yağış verilerine göre yıllık toplam 2000-2200 mm olup her mevsim yağışlıdır fakat en çok yağışı sonbaharda, en az yağışı ilkbaharda almaktadır. Bütün bu veriler Doğu Karadeniz'i işaret etmektedir.

Cevap A

15. Ege'de yer alan petrol rafinerisi İzmir'in Alağa ilçesinde yer alır.

Cevap A

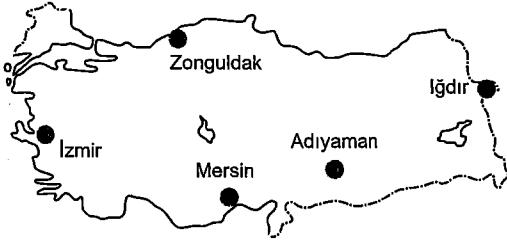
16. Seracılık faaliyetlerinde Akdeniz'in ön planda olmasının en önemli nedeni kış ılıklığıdır. Bunun yanı sıra ürünlerin olgunlaşması için sıcaklık şartlarının ve güneşlenme süresinin de elverişli olması gerekir.

Cevap E

17. Karadeniz'de dağların denize paralel uzanmasından dolayı iç kesimlerle ulaşım oldukça zordur, bu yüzden ulaşım geçitlerle sağlanır. Bu durum yol yapımını zorlaştırır ve maliyetini artırır.

Cevap A

1. Enleme bağılı olarak Türkiye'de yerleşme üst sınırları illerin konumlarına göre farklılık gösterir.

Yerleşme üst sınırı üzerinde sadece matematik konumun etkisi düşünüldüğünde yukarıdaki haritada verilen merkezlerin hangisinde yerleşme üst sınırının deniz seviyesine en yakın olması beklenir?

- A) Zonguldak B) İzmir C) Mersin
D) Iğdır E) Adıyaman

2. Menderes, akarsuların yatak eğimlerinin az olduğu alanlarda salınımlar yaparak akmasıdır.

Buna göre menderes tipi akarsu vadilerine hangi yörede en çok rastlanır?

- A) Rize B) Muğla C) Aydın
D) Hakkâri E) Antalya

3. Türkiye $36^{\circ} - 42^{\circ}\text{K}$ paralelleri, $26^{\circ} - 45^{\circ}\text{D}$ meridyenleri arasında yer alır.

Buna göre; aşağıdaki seçeneklerden hangisinde Türkiye'nin en güneybatı ucunun koordinatları doğru verilmiştir?

- A) $36^{\circ}\text{K} - 26^{\circ}\text{D}$ B) $42^{\circ}\text{K} - 26^{\circ}\text{D}$
C) $36^{\circ}\text{D} - 45^{\circ}\text{K}$ D) $42^{\circ}\text{D} - 45^{\circ}\text{K}$
E) $30^{\circ}\text{K} - 45^{\circ}\text{D}$

4. Türkiye, yer şekilleri çeşitliliği bakımından dünyanın sayılı ülkelerinden biridir.

Buna göre Türkiye'de yer şekillerinin çeşitli olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili değildir?

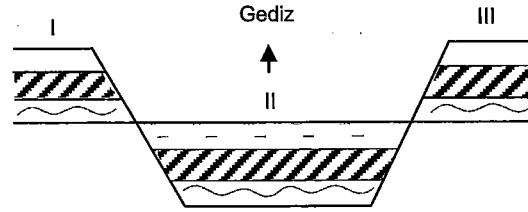
- A) Nüfus yoğunluğu
B) İklim tipleri
C) Doğal bitki örtüsü
D) Tarım ürünü çeşidi
E) Jeolojik yapısı

5. Akarsuların taşıdığı malzemeyi vadi tabanlarında biriktirmesiyle alüvyal set gölleri oluşur.

Aşağıdaki göllerden hangisinin oluşumu yukarıdaki açıklamaya örnek gösterilemez?

- A) Mogan B) Bafa C) Kestel
D) Eymir E) Köyceğiz

- 6.

Yukarıdaki şekilde oluşumu gösterilen dağlar aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II
A)	Yunt Dağı	Bozdağlar
B)	Aydın Dağı	Menteşe Dağları
C)	Bozdağlar	Aydın Dağları
D)	Bozdağlar	Menteşe Dağları
E)	Yunt Dağı	Aydın Dağı

7. Türkiye'de aşağıdaki toprak türlerinden hangisinin dağılışı daha yaygındır?

- A) Laterit
B) Podzol
C) Çernezyom
D) Kahverengi step toprakları
E) Terra-rossa

8. Türkiye'de akarsulardan pek çok şekilde yararlanılır. Ancak akarsularımızdan taşımacılıkta önemli bir ölçüde yararlanılmamaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Dar ve derin vadiler içinde akmaları
B) Rejimlerinin düzensiz olması
C) Farklı kaynaklarla beslenmeleri
D) Akış hızlarının yüksek olması
E) Yatak eğimlerinin fazla olması

9. Aşağıda ülkemizdeki platolarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İç Anadolu platolarında karasallıktan ötürü tahıl tarımı yaygındır.
B) Erzurum-Kars Platosu'nda büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.
C) Nüfusun ve sanayi faaliyetlerinin en yoğun olduğu plato, Çatalca-Kocaeli'dir.
D) Teke ve Taşeli platoları karstik oluşumludur.
E) Ege Bölgesi'nde plato bulunmamaktadır.

10. Aşağıdaki tabloda bazı coğrafi bölümler, üç ayrı özellik ile karşılaştırılmıştır.

Özellik \ Bölüm	Orman alanı	Yıllık Sıcaklık Farkı (°C)	Çizgisel Hız (km/sa)
Antalya Bölümü			En fazla
Orta Fırat Bölümü	En az	En fazla	
Doğu Karadeniz Bölümü	En fazla	En az	En az

Buna göre, tablodan yararlanarak aşağıda belirtilen;

- en fazla yıllık sıcaklık farkına Orta Fırat Bölümü'nde rastlanması,
- en az yıllık sıcaklık farkına Doğu Karadeniz Bölümü'nde rastlanması,
- çizgisel hızın en fazla Antalya Bölümü'nde olması,
- orman alanının en az Orta Fırat Bölümü'nde olması

durumlarından hangilerinin oluşum nedeni mutlak konumdur?

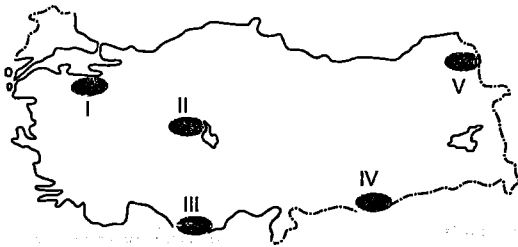
- A) Yalnız I B) I ve IV C) Yalnız III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türkiye, 36°K - 42°K paralelleri arasında yer alır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçları arasında yer almaz?

- Kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi
- Yıl içinde cisimlerin gölge boyunun hiçbir zaman sıfır olmaması
- Aynı anda tek ortak saat ayarının kullanılması
- Öğle vakti cisimlerin gölge yönünün yıl boyunca kuzeyi göstermesi
- Kuzeyden güneye doğru sıcaklık ortalamasının artması

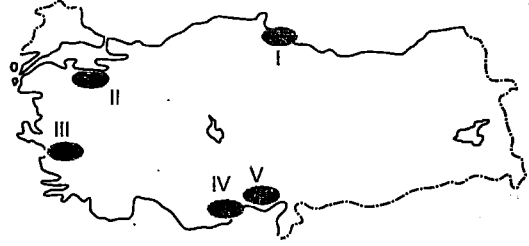
12. Plato; akarsular tarafından derince yarılmış, çevresine göre yüksekte kalmış geniş düzlüklerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada belirtilen alanlardan hangisinde platolar daha az yer kaplar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Akarsuların taşıdığı malzemeyi sığ deniz tabanında biriktirmesiyle delta ovaları oluşur.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangisinde delta ovaları bulunmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Ovalar bulundukları yere göre iç ovalar ve kıyı ovalar olmak üzere ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi kıyı ovalarımızın iç ovalarımızdan farkları arasında yer almaz?

- Sulu tarıma uygun olmaları
- Yer altı su seviyesinin yüksek olması
- Çoğunlukla taşınan malzemenin sığ deniz tabanında birikmesiyle oluşmaları
- Yer yer su baskınlarına uğramaları
- Tarım ürünü çeşitliliğinin daha az olması

15. Türkiye'nin göreceli konumu aşağıdaki özelliklerden hangisi üzerinde etkili değildir?

- Kısa mesafelerde iklim ve bitki örtüsünün değişiklik göstermesi
- Yer şekillerinin doğu-batı doğrultusunda uzanması
- Yıl içinde dört mevsimin belirgin yaşanması
- Toprak çeşitliliğinin fazla olması
- Doğuya doğru gidildikçe sıcaklığın azalması

16. Eğimin fazla olduğu yerlerde toprak kolaylıkla süpürüldüğünden toprak tabakası incedir.

Buna göre aşağıda verilen yerlerin arazi şartları dikkate alındığında hangisinde toprak tabakasının daha ince olduğu söylenebilir?

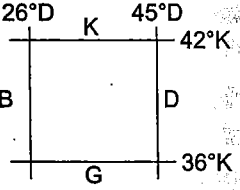
- Hakkâri çevresi
- Konya çevresi
- Edirne çevresi
- Şanlıurfa çevresi
- Eskişehir çevresi

1. Enleme bağılı olarak güneyden kuzeye doğru gidildikçe orman üst sınırı azalır. Başka bir ifadeyle deniz seviyesine yaklaşılr. Bu durumda en kuzeyde olan Zonguldak'ta sınır en azdır.

Cevap A

2. Soruda verilen illerden eğim değeri en az olan mendereslerin görülme olasılığı en fazla olan il Aydın'dır.

Cevap C

3.

Cevap A

4. İklim çeşitliliğinin fazla olmasının jeolojik yapıyla bir ilgisi yoktur. Jeoloji yerin iç yapısını, fiziksel özelliklerini ve bu süreçleri inceler.

Cevap E

5. Kestel, Akdeniz Bölgesi'nde yer alır. Oluşum bakımından karstik göllere örnekler.

Cevap C

6. Soruda verilen I. bölge horst, II. bölge grabendir. Ege'nin kırıklı dağlarının sırası kuzeyden güneye Kaz Dağları, Madra Dağları, Yunt Dağları, Bozdağlar, Aydın Dağları, Menteşe Dağları'dır.

Cevap A

7. Türkiye yüz ölçümünün büyük bir kısmında karasal iklim özellikleri yaşanır. Buna bağılı olarak da en yaygın görülen toprak, kahverengi step topraklarıdır.

Cevap D

8. Bir akarsu üzerinde taşımacılık yapılamamasında rejiminin düzensiz olması, eğim ve engebeye bağılı olarak dar ve derin vadilerde akması ve akış hızının fazla olması etkilidir. Farklı kaynaklarla beslenmesi ile taşımacılık arasında olumsuz bir durum söz konusu değildir.

Cevap C

9. Yazılıkaya Platosu, Ege Bölgesi'nde Kütahya çevresinde yer alır.

Cevap E

10. Tabloda verilen üç bölüm ve üç özellik incelendiğinde orman alanı ve yıllık sıcaklık farkı, iklimin sonucunda ortaya çıkan olaylardır. Fakat çizgisel hız enleme bağılı olarak Türkiye'de güneye doğru gittikçe artar, kuzeye doğru gittikçe azalır. İklim, özel konuma bağılı olarak değişir. Çizgisel hız ise enleme bağılı olduğu için matematiksel konumla ilgilidir.

Cevap C

11. Türkiye'nin aynı anda tek ortak saat kullanması, doğu-batı yönlü yüz ölçümü ve ülkeden geçen meridyen sayısı ile alakalıdır.

Cevap C

12. Marmara Bölgesi'ndeki plato Çatalca-Kocaeli Platosu'dur. Haritada işaretli olan I numaralı alan Güney Marmara Bölümü'dür. Bu alanda plato yer almaz.

Cevap A

13. I numaralı alanda Bafra ve Çarşamba deltaları, III numaralı alanda Küçük Menderes Deltası, IV numaralı alanda Silifke Deltası, V numaralı alanda ise Çukurova Deltası yer alır. II numaralı alanda ise delta ovaları yoktur.

Cevap B

14. Kıyı bölgelerimiz gelişmişlik seviyeleri yüksek olan, entansif (modern) tarım yapılan bölgelerimizdir. Kıyı ovaları iklim şartlarının elverişli olmasına bağılı olarak tarımsal çeşitliliğin fazla olduğu alanlardır.

Cevap E

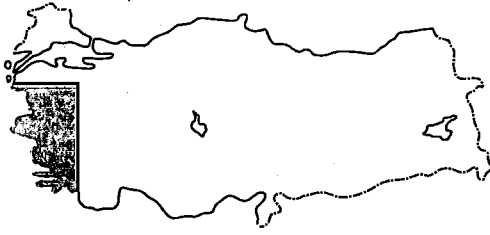
15. Ülkemizde dört mevsimin belirgin bir şekilde yaşanması Orta Kuşak'ta olmamızın yani mutlak konumumuzun sonucudur.

Cevap C

16. Soruda verilen seçenekler arasında ortalama yükseltilerin ve eğimin en fazla olduğu il Hakkâri'dir. Bu yüzden toprak örtüsü incedir.

Cevap A

1.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yörenin yer şekilleri özellikleri ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Doğu-batı doğrultusunda uzanan grabenler vardır.
- B) Kıyı çizgisine dik uzanan, kıvrılma ile oluşmuş dağ sıraları vardır.
- C) Kıyıda delta oluşumu kolaydır.
- D) Enine kıyı tipi görülür.
- E) Kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım kolaydır.

2. Ülkemizdeki platolarda yürütülen ekonomik etkinlikler farklıdır.

I. Çatalca - Kocaeli

II. Erzurum - Kars

Buna göre yukarıda verilen platoların ekonomik etkinlikleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A) Sanayi	Sanayi	Tarım
B) Tarım	Tarım	Turizm
C) Sanayi	Sanayi	Hayvancılık
D) Turizm	Turizm	Tarım
E) Ticaret	Ticaret	Turizm

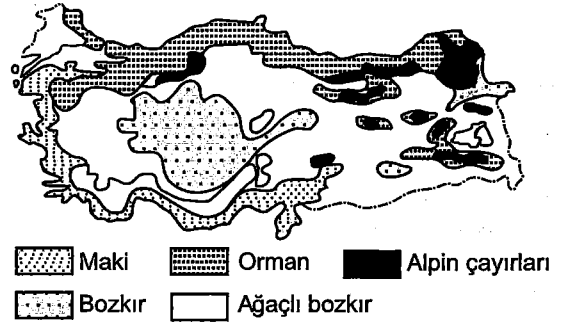
3. Tabloda üç il merkezinde ölçülen sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

İller	Sıcaklık Ort. (°C)		Yıllık Yağış Ort. (mm)
	Ocak	Temmuz	
Rize	7	23	2430
Antalya	10	28	1030
Kars	-12	18	550

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tablodan çıkarılacak bir sonuç olamaz?

- A) Kars'ta karasallığın etkisi oldukça fazladır.
- B) Rize'de yağış rejimi daha düzenlidir.
- C) Kış ılıkliği Antalya'da en fazladır.
- D) Kars'ta kış yağışları kar şeklindedir.
- E) Rize'de yıllık sıcaklık farkı Antalya'dan azdır.

4. Haritada Türkiye'deki bitki topluluklarının dağılımı gösterilmiştir.

Bitki türlerinin dağılımına bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İç Anadolu Bölgesi'nin büyük bir kesiminde küçükbaş hayvancılık yapılabilir.
- B) Marmara Bölgesi'nde üç iklim tipi de görülür.
- C) En fazla görülen tür maki bitkisidir.
- D) Tuz Gölü ve çevresinde yağış ortalaması azdır.
- E) Yükseltinin fazla olduğu yerlerde alpin çayırları görülmektedir.

5. Akarsuyun sularının belirli dönemlerde vadi dışına çıkması, taşkın olarak ifade edilir.

Taşkınlar üzerinde etkili olan faktörler düşünüldüğünde aşağıda verilenlerden hangisi bu durum üzerinde öncelikli olarak etkilidir?

- A) Boylarının kısa olması
- B) Havzalarının dar olması
- C) Rejimlerinin düzenli olması
- D) Vadi derinliklerinin az olması
- E) Kol sayılarının fazla olması

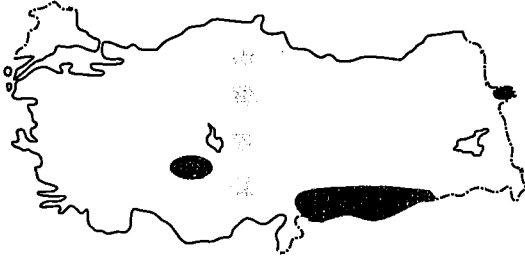
6. Aşağıda verilen akarsulardan hangisi farklı bir denize dökülür?

- A) Sakarya
- B) Bartın
- C) Yeşilirmak
- D) Çoruh
- E) Susurluk

7. Aşağıda verilen topraklardan hangileri azonal (taşınmış) topraklar içerisinde yer alır?

- A) Terra-rossa
- B) Alüvyal
- C) Podzol
- D) Vertisol
- E) Kahverengi step

8. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki bir doğa olayının yaygın olduğu alanlar gösterilmiştir.

Haritada gösterilen bu olay aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

- A) Deprem alanları
- B) Heyelan alanları
- C) Çiğ alanları
- D) Kurak alanları
- E) Sel alanları

9. Bulutluluk oranları ile yağış paralellik gösterir.

Aşağıda verilen yörelerden hangisinde bir gözlemci grubu gökyüzünü gözlemlemek için daha uzun süre imkân bulabilir?

- A) Menteşe Yöresi
- B) Sinop Yöresi
- C) Hakkâri Yöresi
- D) Teke Yöresi
- E) Tuz Gölü Yöresi

10. Her ikisi de güneyden gelmesine rağmen samyeli rüzgârı kuru - sıcak, lodos rüzgârı ise nemli - sıcak özelliğe sahiptir.

Bu farklılık üzerinde aşağıda verilenlerden hangisi etkilidir?

- A) Esiş hızlarının farklı olması
- B) Farklı kütleler üzerinden geçmeleri
- C) Geldikleri alandaki bitki örtüleri
- D) Geldikleri enlem değerleri
- E) Doğdukları alanların farklı yarım kürelerde olması

11. Türkiye'de göç eden nüfusun özellikleriyle ilgili olarak;

- I. genç nüfus oranının yüksek olması,
- II. erkek nüfus oranının yüksek olması,
- III. işsizlik oranının yüksek olması,
- IV. çoğunluğunu tarımla uğraşanların oluşturması,
- V. eğitim seviyelerinin yüksek olması

durumlarından hangisi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

12. Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde iç bölgeler ilk sırada yer almaz?

- A) Pamuk
- B) Kayısı
- C) Aspir
- D) Üzüm
- E) Şeker pancarı

13. Türkiye'deki tarım ile ilgili olarak aşağıda verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) En fazla ekim alanı tahıllara aittir.
- B) Endüstri bitkileri içerisinde en dar alanlı olan ürün çaydır.
- C) Akdeniz Bölgesi'nde alüvyal toprakların varlığı yılda birden fazla ürün alınabilmesini sağlamıştır.
- D) Ülkemizde üretim miktarı en fazla olan meyve üzumdür.
- E) Çeltik bitkisi daha çok ülkemizdeki akarsu çevrelerinde yetiştirilir.

14. Ülkemizin dış ticaret açığı vermesinde en büyük et-
kene sahip olan mallar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meyve - sebze alımı
- B) Petrol ve doğal gaz alımı
- C) Elektrik alımı
- D) Tekstil ürünleri alımı
- E) Beyaz eşya alımı

1. Türkiye'de kırıklı arazi dendiğinde akla ilk gelen bölge Ege'dir. Ege Bölgesi'nde yer alan dağlar kıyı çizgisine dik uzanır. Bu bölge horst ve graben alanlarının bölgesidir.

Cevap B

2. Çatalca-Kocaeli Bölümü, Türkiye'nin en gelişmiş bölümüdür. Bölüme adını veren platoda ekonomik faaliyet sanayidir. Ülkenin en geri kalmış bölgesinde yer alan Erzurum-Kars Platosu'nda ise tarım alanlarının yetersiz, iklim şartlarının elverişsiz olmasına bağlı olarak yapılan ekonomik faaliyet hayvancılıktır.

Cevap C

3. Soruda verilen tabloda yağış yıllık olarak verildiği için aylara göre dağılışı tablodan çıkarılamaz. Dolayısıyla rejim hakkında bilgi elde edilemez.

Cevap B

4. Türkiye'nin yüz ölçümünün büyük bir kısmında karasal iklim şartları yaşanır. Harita dikkatle incelenirse dağılımda karasal iklimin bitki örtüsü olan ağaçlı bozkır alanlarının en geniş olduğu görülür.

Cevap C

5. Taşkın için suyun yatağın dışına çıkması gerekiyorsa vadi derinliğinin az olması gerekir. Çünkü dar ve derin vadilerde yataktaki suyun taşkın oluşturmaya gücüdür.

Cevap D

6. Susurluk Nehri, Güney Marmara'da yer alır. Marmara Denizi'ne dökülen en uzun akarsudur. Diğer seçeneklerdeki akarsular ise Karadeniz'e dökülür.

Cevap E

7. Azonal (taşınmış) topraklar dış kuvvetler tarafından oluşturulur. Akarsular tarafından oluşturulan alüvyal topraklardır.

Cevap B

8. Haritada gösterilen alanlar Türkiye'de yağış miktarının az, buharlaşmanın fazla olduğu alanlardır. Bu kurak alanlar çölleşmeye uğrama tehlikesi altındadır.

Cevap D

9. Gökyüzünü incelemek için bulut oranının az olması gerekir. Bunun için de yağışın ve bulutluluğun az olduğu bir bölge olması gerekir. Türkiye'de yağışın en az olduğu alan Tuz Gölü çevresidir.

Cevap E

10. Her iki rüzgâr da güney yönlü ve sıcak olmasına rağmen İodosun nemli olması denizler üzerinden geçmesiyle, samyelinin kurak olması ise çöller üzerinden geçmesiyle alakalıdır.

Cevap B

11. Türkiye'de göç daha çok kırdan kente doğrudur. Kır bölgelerindeki eğitim oranı, kent merkezlerine göre yetersizdir ki zaten bu durum da göçün başka bir sebebidir.

Cevap E

12. Türkiye'de üzüm çeşitliliği oldukça fazladır. Buna bağlı olarak da her bölgede üzüm yetiştirilir. Ancak birincilik Ege Bölgesi'ndedir.

Cevap D

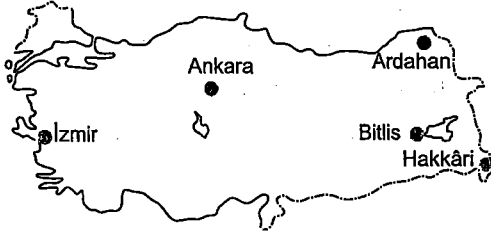
13. Akdeniz Bölgesi'nde yılda birden fazla ürünün hasat edilmesi iklim şartlarının elverişli olmasıyla ilgilidir. Alüvyal topraklar her ne kadar verimli olsa da tek başına yeterli olamaz.

Cevap C

14. Türkiye hızla büyüyen ve sanayileşen bir ülkedir. Buna bağlı olarak da enerji ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Fakat en çok kullanılan enerji kaynaklarından petrol ve doğal gaz ülkemizde yetersiz olduğu için dışarıdan satın almak zorunda kalırız ki bu da dış borcumuzu artırır.

Cevap B

1. Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark yükselti ile doğru orantılıdır.

Buna göre işaretli illerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark en azdır?

- A) Ankara B) Ardahan C) İzmir
D) Bitlis E) Hakkâri

2.

- I. Ege kıyılarının kuzey bölümlerinde turuncgil yetiştirme alanının daralması
- II. İç Anadolu'dan Karadeniz'e gidildikçe buğdayın yerini mısırın alması
- III. Torosların güney yamaçlarında ürünlerin kuzey yamaçlarına göre daha erken olgunlaşması

Yukarıdaki olayların sebepleri, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Yükselti	Enlem	Yağış
B)	Enlem	Yağış	Bakı
C)	Nem	Bakı	Enlem
D)	Yükselti	Bakı	Yer şekilleri
E)	Enlem	Nem	Yükselti

3.

- Üç farklı ülke ile sınırı bulunur.
- Ulusal saat ile yerel saati arasında fark bulunmaz.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ilin boylam değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 26° D B) 36° D C) 33° D
D) 42° D E) 45° D

4.

Merkez	Yıllık ortalama yağış miktarı (mm)
Rize	2296
Samsun	717

Yukarıdaki merkezler aynı denizin kıyılarında ve yaklaşık aynı enlemlerde olmalarına karşın yıl içinde aldıkları yağış miktarları oldukça farklıdır.

Aşağıdakilerden hangisi Rize'nin aldığı yağış miktarının Samsun'dan daha fazla olmasında etkili olmuştur?

- A) Rize'de dağların kıyı çizgisine paralel uzanması
B) Orman örtüsünün Rize'de fazla olması
C) Rize'de yağış rejiminin daha düzenli olması
D) Samsun'da dağların kıvrılma ile oluşması
E) Dağların kıyıya yakın olması

5. Ülkemizde kaynak çeşitliliği fazla olmasına rağmen tüm kaynak türlerine rastlanmaz.

Aşağıda verilenlerden hangisi ülkemizde görülme-yen bir kaynak türüdür?

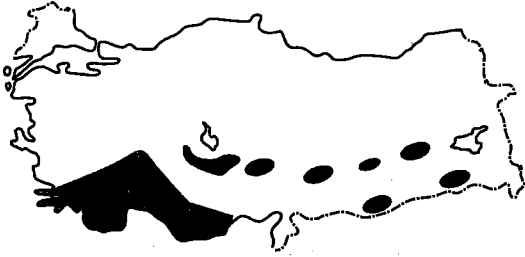
- A) Artezyen kaynağı
B) Fay kaynağı
C) Vadi kaynağı
D) Yamaç kaynağı
E) Gayzer kaynağı

6. Toprak oluşumu çeşitli faktörlere bağlıdır.

Aşağıda verilenlerden hangisi toprak oluşumu üzerinde etkili değildir?

- A) İklim
B) Yer şekilleri
C) Tarımda makineleşme
D) Zaman
E) Ana kaya

7. Aşağıdaki haritada ülkemizdeki bazı karstik alanlar gösterilmiştir.

Bu alanlar ile aşağıda verilen doğal olaylardan hangisi paralellik gösterir?

- A) Çökme depremleri
B) Orman yangınları
C) Tektonik depremler
D) Volkanik depremler
E) Sel olayları
8. Ülkemizde yaşanan iç göçlerin sonuçları arasında aşağıda verilenlerden hangisi gösterilemez?
- A) Makineli tarımın gelişmesi
B) Ülkede nüfusun dengesiz dağılımı
C) Yatırımların dengesiz dağılımı
D) Düzensiz kentleşme ile sanayi tesislerinin kent içinde kalması
E) Eğitim, sağlık, altyapı hizmetlerinin yetersiz kalması
9. Ormanların ülke ekonomisine yararları, doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki grupta incelenir. Aşağıda verilenlerden hangisi ormanların dolaylı yararları arasında gösterilemez?
- A) Meteorolojik olayların zararlarını azaltır.
B) Erozyon sürecinin hızını yavaşlatır.
C) Doğa turizmini ve ekoturizmi destekler.
D) Değişik av hayvanlarını barındırır.
E) Yakacak üretimi sağlar.

10. İpek böcekçiliği ile aşağıda verilen bitkilerden hangisi arasında sıkı bir ilişki vardır?

- A) Zeytin B) Kayısı C) Zakkum
D) Dut E) İncir

11. Türkiye dünyada birçok ülkede olduğu gibi dış ticaret açığını kapatmak için yeni gelir kaynakları yaratmaktadır.

Dış ticaret açığı veren ülkelere olduğu gibi ülkemizde de bu açığın kapatılması için en önemli girişim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ham madde ihracatını artırmak
B) Tarımsal üretimi artırmak
C) Fabrika kurulumunu azaltarak ithalatı artırmak
D) Turizm yatırımlarını ve gelirlerini artırmak
E) Halkın imalat malları tüketimini azaltmak

12.

- I. Çankırı
II. Kırıkkale
III. Ankara

İç Anadolu Bölgesi'ne ait yukarıda verilen illerde ortak sanayi kolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Petrol arıtma B) Beyaz eşya
C) Savunma D) Demir - çelik
E) İlaç

13. Aşağıda verilen İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan turizm alanı ve turizm çeşidi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Kültepe - Tarih turizmi
B) Erciyes - Kış turizmi
C) Mevlâna - Dinî turizm
D) Nevşehir - Kaplıca turizmi
E) Gordion - Dinî turizm

14.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden ok yönünde hareket edildiğinde bitki örtüsündeki değişim sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

Ankara	Erzurum	Trabzon
A) Bozkır	Çayır	Orman
B) Orman	Orman	Maki
C) Bozkır	Maki	Çayır
D) Maki	Bozkır	Çayır
E) Maki	Maki	Orman

1. Yükselti arttıkça indirgenmiş sıcaklık ile gerçek sıcaklık arasındaki fark artar. Farkın en az olması için yükseltinin en az olması gerekir.

Cevap C

2. Ege'nin kuzeyine doğru gidildikçe turuncgilin azalması, sıcaklığın azalmasına bağlıdır. Bu durum enlem ile açıklanır.

İç Anadolu'dan Karadeniz'e doğru gidildikçe buğdaydan mısıra geçilmesi yağışla alakalıdır. Çünkü mısır nemlilik isteyen bir tarım ürünüdür.

Toros Dağları'nın kuzey ve güneyi arasında sıcaklık farkının olması bakı ile ilgilidir.

Cevap B

3. Türkiye yıl boyunca 45° doğu boylamını ulusal saat olarak kabul eder. 45°D boylamında yer alan bu il İğdır ilidir.

Cevap E

4. Karadeniz sahili boyunca dağların denize paralel uzanmasına bağlı olarak özellikle Doğu Karadeniz'in (Rize) yağış miktarının fazla olması, dağların denize yakın ve yükseltisinin fazla olmasıyla alakalıdır.

Cevap E

5. Gayzer kaynağı, aktif volkanik arazilerde yer altı suyunun sıcak su veya buhar hâlinde yüzeye basınçlı şekilde çıkmasına denir. Ülkemizde bu kaynaklardan yoktur.

Cevap E

6. Toprak oluşumu üzerinde iklim, yer şekilleri, bitki örtüsü, ana kaya, zaman faktörleri etkilidir.

Cevap C

7. Karstik arazi; kalker, jips, kaya tuzu, kireç taşı gibi kolay eriyebilen arazilere denir. Bu araziler ülkemizde daha çok Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülür. Bu arazilerdeki aşındırma ve biriktirme şekilleri özellikle Teke ve Taşeli platolarında yaygındır. Bu arazilerde erimeler sonucu oluşan mağaraların tavanlarının çökmesiyle çöküntü depremi oluşur.

Cevap A

8. Makineli tarımın gelişmesi göçlerin sonuçları değil sebepleri arasında yer alır. Makineleşmeye bağlı olarak insan gücüne duyulan ihtiyaç azalır ki bu durum kırsalda yaşayan insanları göçe zorlar.

Cevap A

9. Ormanlar bir dönem insanoğlu için enerji kaynaklarıydı. Ülkemizde hâlâ bazı orman içi köylerde ormanlardan ısınma amaçlı faydalanılmaktadır. Bu, ormanlardan doğrudan yararlanma yoludur.

Cevap E

10. İpek böcekleri daha çok dut yapraklarıyla beslenir. Bu yüzden aralarında sıkı bir ilişkiden söz edilebilir.

Cevap D

11. Türkiye'nin dış ticaret açığını kapatmak için kullandığı etkili yollardan biri de turizmdir. Turizm, bacasız sanayi olarak kabul edilir. Ülkeye döviz girdisi sağlar.

Cevap D

12. Verilen üç ilde de Türkiye'nin savunma sanayisi yer almaktadır.

Cevap C

13. Sorunun en büyük çeldiricisi Nevşehir'de kaplıca turizmidir. Birçok kişinin aklına peri bacalarından dolayı yer şekilleri gelse de şehrin zengin sıcak su kaynakları da bulunur. Sorunun cevabı ise Ankara'da yer alan Gordion antik şehrinin tarih ve kültür turizm potansiyelinin olmasıdır.

Cevap E

14. Ankara'da karasal iklime bağlı olarak bozkır, Erzurum'da sert karasal iklime bağlı olarak çayır, Trabzon'da da Karadeniz iklimine bağlı olarak ormanlar yer alır.

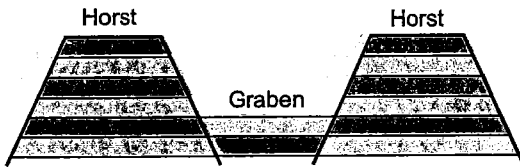
Cevap A

1. Seracılık, ısının cam veya naylon örtü ile kontrol altında tutularak zamanından önce veya sonra meyve ve sebze yetiştirilen tarım faaliyetidir. Kış ılıklığının yaşandığı yerlerde seracılık faaliyeti daha ekonomik olarak yapılır.

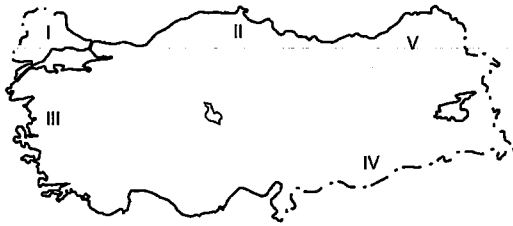
Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz kıyılarındaki kış ılıklığı yaşanmasına rağmen seracılık yapılamamasının nedenidir?

- A) Çay tarımının yaygın olması
B) Güneşlenme süresinin az olması
C) Tarım arazilerinin dar olması
D) Mikroklima etki alanının görülmesi
E) Toprak yapısının uygun olmaması

2.

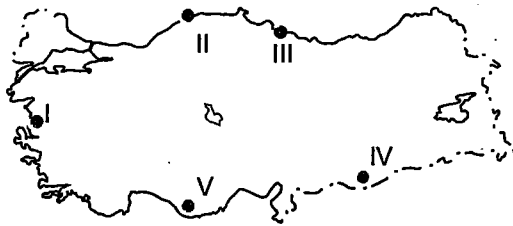
Yukarıdaki şekilde; orojenez sonucu oluşan yer şekli gösterilmiştir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangisinde bu oluşuma daha yaygın rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

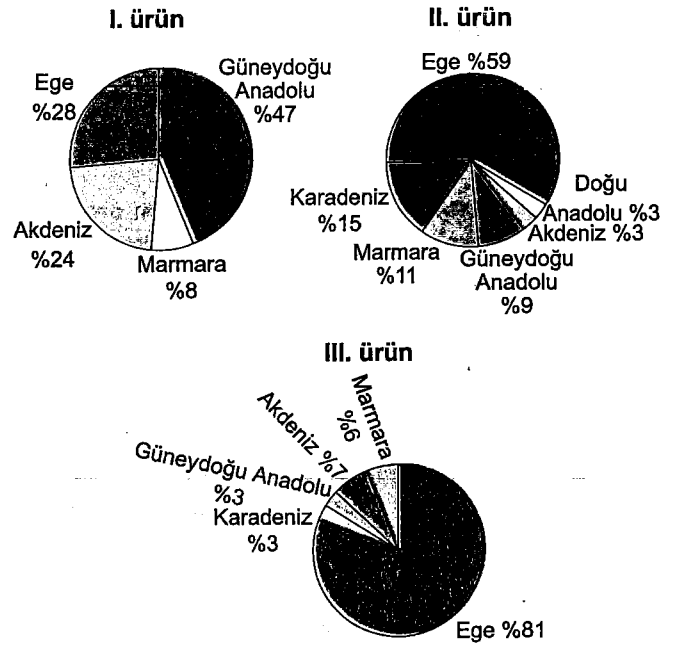
3. Dış kuvvetlerin koparıp taşıdıkları maddeleri başka alanlarda biriktirmesiyle oluşan topraklara taşınmış topraklar denir.

Yukarıdaki noktaların hangilerinde, akarsuların biriktirmesiyle oluşan alüvyal toprakların varlığı tarımda verimi artırmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

4.

Yukarıdaki grafiklerde, Ege Bölgesi'nde yetiştirilen üç tarım ürününün Türkiye üretimindeki oranları verilmiştir.

Buna göre, bu grafiklerin ait olduğu ürünler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

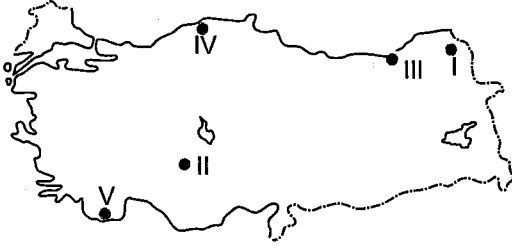
	I	II	III
A)	İncir	Zeytin	Pamuk
B)	Pamuk	Tütün	İncir
C)	Zeytin	Pamuk	İncir
D)	İncir	Pamuk	Zeytin
E)	Pamuk	Tütün	Turuncgiller

5. Güneşli gün sayısının fazla olması güneş enerjisinden yararlanma olanağını artırmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerin hangisinde güneş enerjisinden yararlanma olanağı daha fazladır?

- A) Doğu Karadeniz Bölümü
B) Kıyı Ege Bölümü
C) Yıldız Dağları Bölümü
D) Orta Fırat Bölümü
E) Güney Marmara Bölümü

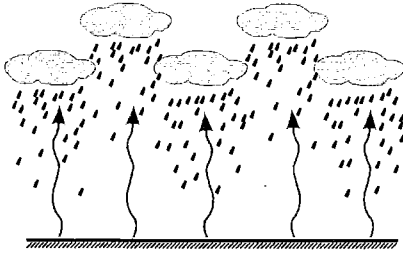
6. Yağış miktarının yetersiz olduğu kırsal alanlarda kullanılan yapı malzemesi kerpiçtir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında taranarak gösterilen alanların hangisinin kırsal alanında kerpiğin en yaygın kullanılan yapı malzemesi olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7.

Yukarıdaki şekilde konveksiyonel (yükselim) yağış oluşumu gösterilmiştir.

Bu yağışların etkili olduğu yöre için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bitki örtüsü bozkırlardan oluşur.
B) Fiziksel çözülmeyle toprak oluşumu gerçekleşir.
C) Gece - gündüz sıcaklık farkı fazladır.
D) Karlı ve donlu gün sayısı fazladır.
E) Yağış rejimi düzenlidir.

8. Ülkemizde ekili - dikili arazi oranı bölgelere göre değişiklik gösterir.

Ekili dikili alan oranının Doğu Anadolu Bölgesi'nde az olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nem oranı
B) Yer şekilleri
C) Sulama sorunu
D) Sıcaklık miktarı
E) Bitki örtüsü

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Fırat Bölümü'nde nüfus yoğunluğu bölgenin diğer bölümüne göre daha fazladır.

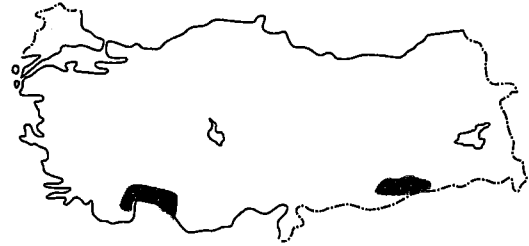
Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. sanayinin gelişmişliği
II. yer şekillerinin sadeliği
III. ulaşım kavşak noktası olması

gibi durumlarından hangileri daha fazla etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

10. Enlem ve nem miktarına bağlı olarak değişen yıllık sıcaklık farkının artmasıyla karasallığın şiddeti daha belirgin hâle gelir.

Buna göre yukarıda taranmış alanların yaklaşık aynı enlemde yer almasına rağmen farklı ortalama sıcaklık değerlerine sahip olmasının nedeni;

- I. dağların uzanış yönü,
II. denizellik - karasallık,
III. güneş ışınlarının düşme açısı

verilenlerden hangisidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Bağıl nem oranının düşük, buharlaşmanın şiddetli olduğu yörelerde orman alanları daha azdır.

Buna göre, aşağıdaki yörelerin hangisinde orman örtüsünün daha az olması beklenir?

- A) Tunceli
B) Şanlıurfa
C) Antalya
D) Menteşe
E) Sivas

1. Seracılık için gerekli olan en temel şartlar, kış ılıkılığı ve güneşlenme süresidir. Doğu Karadeniz iklimi yağış miktarı fazla olan bu iklim tipi güneşlenme süresinin az olmasına bağlı olarak seracılığa elverişli değildir.

Cevap B

2. Soruda verilen şekil kırıklı dağları ifade eder. Türkiye'de kırıklı arazi dendiğinde akla ilk gelen bölge Ege'dir. Ege Bölgesi kırılmalara bağlı olarak horst ve graben alanlarının bölgesidir.

Cevap C

3. Alüvyal topraklar: Akarsuların taşıdığı ince malzemelerin düz veya düze yakın arazilerde birikmesiyle oluşur. Bu toprakların özellikleri, malzemenin geldiği yerdeki kayaların özelliklerine benzer. Genel olarak su boşaltma sisteminin (drenajın) iyi olduğu yerlerde (kıyı ve iç ovalar), besin maddesi bakımından zengin olduğundan tarıma uygun topraklardır. Delta ovalarında daha çok karşımıza çıkan bu toprak haritasındaki I ve III numaralı alanlarda oluşan deltalarda görülür.

- I numaralı alanda Gediz Deltası
- III numaralı alanda Bafra Deltası

Cevap B

4. Grafiklerde Ege Bölgesi'nde yetiştirilen ürünlerin oranları dikkatle incelendiğinde I'nın pamuk, II'nin tütün, III'ün incir ürünlerine ait olduğu görülür.

Cevap B

5. Güneşlenme süresi üzerinde etkili olan temel faktörler enlem ve bulutluluk oranlarıdır. Türkiye'de güneşlenme süresi ortalama 3200 saat ile en fazla olan bölgeler Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz iklimi kıyı kuşağıdır.

Cevap D

6. Kerpiç meskenler: Bu tür meskenler, ormandan uzak ve ev yapımı için elverişli taşlardan mahrum olan yörelerde yapılmaktadır. Kerpiç evler genellikle orman varlığı az ve kolay şekillenebilen taşlardan yoksun olan İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görülür.

Cevap B

7. Konveksiyonel (yükselem) yağış, ısınan havanın yükselerek soğuyup yoğunlaşarak yeryüzüne düşmesine denir. Bu yağışlar Türkiye'de en çok karasal iklim bölgelerinde görülür. Karasal özellikleri göz önüne alındığında yağış rejimleri düzensizdir.

Cevap E

8. Doğu Anadolu Bölgesi Türkiye'nin en dağlık ve engebeli arazi yapısına sahiptir. Bu durum yüz ölçümüne oranla en az tarım arazilerine sahip olmasına neden olmuştur.

Cevap B

9. Güneydoğu'da Orta Fırat Bölümü'nde yer alan Gaziantep'te sanayi oldukça gelişmiştir ve şehir Akdeniz ile Güneydoğu ve Doğu Anadolu arasında ulaşım şehridir. Bu iki durum bölümün nüfuslanmasına ve yoğunluğun artmasına neden olmuştur.

Cevap D

10. Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'nun yaz ve kış sıcaklıklarının birbirinden farklı olmasının temel nedeni denizellik ve karasallıktır.

Cevap B

11. Bağıl nem sıcaklıkla ters orantılıdır. Bağıl nemin %100 olması, havanın artık suyla doyurulmuş olması demektir. Bu durumda hava daha fazla su alamayacak ve havaya katılmaya çalışan buhar yoğunlaşarak sıvı hâline dönüşecektir. Örneğin havanın bağıl nemi %50 ise yağmur yağma ihtimali olmayabilir fakat bağıl nem oranı %95 ise büyük ihtimalle yağmur yağacaktır. Sıcaklığın en fazla olduğu, buharlaşmanın en şiddetli olduğu Şanlıurfa'da orman varlığı en azdır.

Cevap B

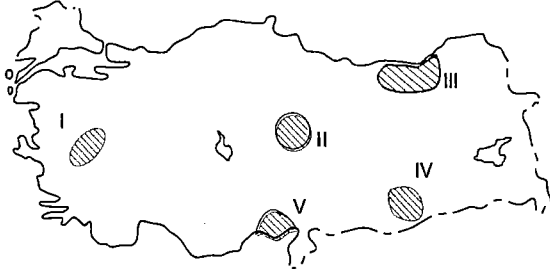
1. Aşağıdaki haritada Karadeniz Bölgesi'ndeki bazı sanayi kuruluşları ●, ■, ▲ simgeleriyle gösterilmiştir.

Buna göre, sanayi kuruluşlarının dağılışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

●	■	▲
A) Şeker Fabrikası	Bakır Fabrikası	Çay Fabrikası
B) Orman Endüstrisi	Zeytinyağı	Fındık Fabrikası
C) Demir - Çelik	Bakır İşletmesi	Çay Fabrikası
D) Demir - Çelik	Çay Fabrikası	Şeker Fabrikası
E) Zeytinyağı	Demir - Çelik	Çay Fabrikası

2. Arazinin engebeli, tarım alanlarının dar olduğu alanlarda dağınık köy yerleşmeleri görülür.

Buna göre, harita üzerinde taranarak gösterilen alanların hangisinde dağınık köy yerleşmeleri daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdakilerden hangisi Kıyı Ege Bölümü ile Menteşe Yöresi arasındaki farklardan biri değildir?

- A) Yağış miktarının Menteşe Yöresi'nde Kıyı Ege Bölümü'ne göre fazla olması
B) Kıyı Ege Bölümü'nde ulaşımın daha kolay olması
C) Kıyı Ege Bölümü'nde enine, Menteşe Yöresi'nde ria kıyı tipinin görülmesi
D) Kıyı Ege'de kırık, Menteşe Yöresi'nde kıvrım dağların yaygın olması
E) Menteşe Yöresi'nde orman alanının fazla olması

4. Aşağıda Ege Bölgesi'nde elektrik üretiminde kullanılan bazı kaynaklar yer almaktadır.

- I. Su
II. Rüzgâr
III. Jeotermal
IV. Linyit

Bu kaynaklardan hangisinden elde edilen enerji üretiminin daha az olması beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Ege Bölgesi'nin Kıyı Ege ve İç Batı Anadolu bölümleri arasında görülen iklim farklılığı bazı tarım ürünlerinin belirli alanlarda yetiştirilmesini zorunlu kılmıştır.

- I. Zeytin
II. İncir
III. Haşhaş
IV. Turunçgil

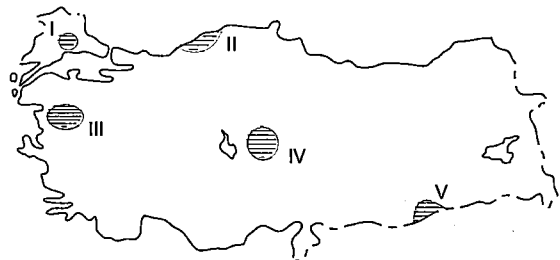
Yukarıdaki tarım ürünlerinden hangisinde böyle bir durum söz konusu değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin yeryüzü şekillerinin genel özelliklerine bağlı olarak değişmez?

- A) Yamaç yağışları
B) Karlı gün sayısı
C) Gündüz süresi
D) Bitki çeşitliliği
E) Yağış miktarı

7. Yükseltinin fazla olduğu yörelerde izdüşüm alan ile gerçek alan arasındaki fark artar.

Türkiye'nin yüzey şekilleri göz önüne alındığında numaralı yörelerin hangisinde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki farkın daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

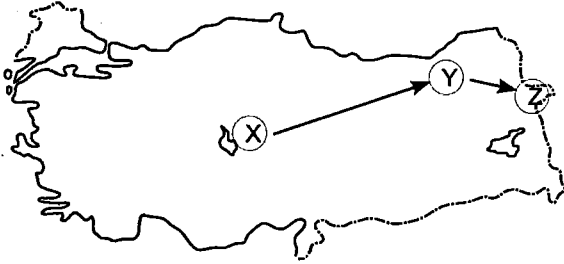

Yukarıdaki haritada gösterilen kentler arasında kış mevsiminde ok yönünde ilerleyen bir gözlemci sıcaklık değerlerinin azaldığını gözlemektedir.

Verilen yönlerden hangisinde görülen sıcaklık ortalamasının azalmasının nedeni yalnızca enlemdir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

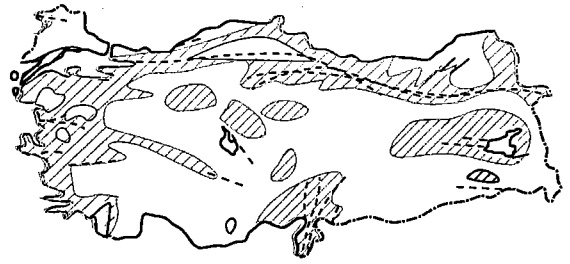
Türkiye'de yeryüzü şekillerinin genel özellikleri göz önüne alındığında X'ten Y'ye doğru sıcaklık ortalamasının azalması Y ve Z'de ise artması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

	X - Y	Y - Z
A)	Yükseltinin artması	Yükseltinin azalması
B)	Denizellik - karasallık	Yükseltinin aynı olması
C)	Yükseltinin azalması	Özel konum benzerliği
D)	Bakı durumu	Nem oranı
E)	Özel konum farklılığı	Enlem farkı

10. Doğu Anadolu Bölgesi'nde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki farkın Marmara Bölgesi'nden fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Anadolu'nun kuzey - güney yönünde geniş yer kaplaması
B) Marmara Bölgesi'nin denize kıyısının olması
C) Doğu Anadolu'da engebenin fazla olması
D) Doğu Anadolu Bölgesi'nde nüfusun az olması
E) Marmara Bölgesi'nin yüzölçümünün küçük olması

11. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki deprem riski yüksek alanlar gösterilmiştir.

Bu yerler ile;

- I. sıcak su kaynakları,
II. tektonik sınımlar,
III. karstik yapı

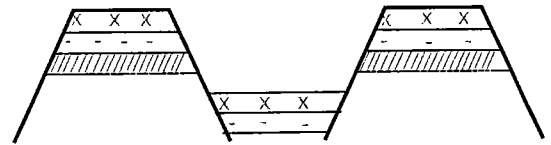
gibi özelliklerden hangileri arasında bir paralellik olduğu söylenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Türkiye'deki kıyı ovalarının genel özellikleri ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

- A) Fiziki haritada yeşil renkle gösterilir.
B) Verimli topraklara sahiptir.
C) Nüfuslanma fazladır.
D) Tektonizma sonucunda oluşmuştur.
E) Tarım ürünü çeşidi fazladır.

13.

Şekilde Türkiye'de belirli alanlarda oluşan bir dağ oluşumu gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dağ oluşumunun görüldüğü yerlerin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Deprem riski fazladır.
B) Jeotermal kaynaklara rastlanır.
C) Sağlık turizmi faaliyetleri görülür.
D) Tabaka dizilimlerinde bozulmalar görülür.
E) Taş kömürü yataklarına sahiptir.

1. Karadeniz'de verilen alanlarda, sırasıyla Zonguldak'ta demir-çelik, Samsun'da bakır işletme ve Rize'de çay fabrikalarının olduğu alanlar simgelerle gösterilmiştir.

Cevap C

2. Bir bölgede toplu veya dağınık yerleşme olmasında etkili olan temel faktörler tatlı su kaynaklarının varlığı ve yeryüzü şekilleridir. Suyu az ve yüzey şekilleri sade bir bölgede toplu yerleşmeler görülürken tersi durumda dağınık yerleşmeler görülür. Türkiye'de dağınık yerleşmeler en çok Doğu Karadeniz'de görülür.

Cevap C

3. Türkiye'de kırıklı arazi dendiğinde akla ilk gelen bölge Ege'dir. Ege Bölgesi kırılmalara bağlı olarak horst ve graben alanlarının bölgesidir. Kıyı Ege'de yer alan Menteşe Dağları kıyıya paralel uzandığı için bölümden farklı özellikler taşımasına rağmen kırıklı dağ özelliği gösterir.

Cevap D

4. Ege bölgesinin yükselti ve eğiminin az olması sebebiyle bölgede yer alan akarsuları akış hızı ve hidroelektrik potansiyelleri az olan akarsulardır. Bu potansiyel, bölgede en az faydalanılan potansiyeldir.

Cevap A

5. Haşhaş, iklim ayırt etmeyen, istenirse her bölgede yetiştirilebilen bir tarım ürünüdür. Fakat uyuşturucu yapımında kullanıldığı için ekim sahaları devlet kontrolü altındadır.

Cevap C

6. Gece-gündüz süresi üzerinde etkili olan faktör enlemdir. Bu mutlak konumun sonucuna bağlı olarak değişkenlik gösterir. Yer şekillerinin bu durum üzerinde etkisi yoktur.

Cevap C

7. Batı Karadeniz Bölgesi (II) yüzey şekilleri bakımından dağlık bir bölge olduğu için gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark fazladır. Diğer alanlar ova bölgeleri olduğu için bu fark azdır.

Cevap B

8. Bir bölgede sıcaklık üzerinde enlem ve özel konum şartları etkilidir. Yalnızca sıcaklıkta enlemin etkili olabilmesi için özel konum şartlarının aynı olması gerekir. Haritadaki bu şartı sağlayan, V numaralı çizgidir.

Cevap E

9. Haritadaki X bölgesinden (Aksaray) Y bölgesine doğru gidildikçe (Erzurum) yükselti artar, sonrasında Z bölgesine (İğdır) gidildikçe yükselti azalmasına bağlı olarak sıcaklık değişir.

Cevap A

10. Doğu Anadolu Bölgesi yüzey şekilleri bakımından dağlık bir bölge olduğu için gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark fazladır. Marmara Bölgesi'nde yüzey şekillerinin sade olmasına bağlı olarak ise azdır.

Cevap C

11. Fay hatları, sıcak su kaynakları ve depremlerin dağılışı arasında paralellik görülür. Faylar, yerin zayıf yerleri olduğu için bu durum yaşanır.

Cevap D

12. Fiziki haritalarda yeşil renkle gösterilen ovalar daha çok kıyı ovaları olan deltalar ve asıl kıyı ovalarıdır. Bu ovalar tektonizma sonucu değil, akarsular tarafından oluşturulmuştur. Bu alanlar iklim şartlarının elverişli topraklarının verimli alüvyal sahalar olmalarına bağlı olarak tarımsal çeşitlilik çok olduğu sanayi bitkilerinin yetiştirildiği alanlardır.

Cevap D

13. Taş kömürü madeni Birinci Jeolojik Zaman'a ait arazilerde yoğun olarak bulunur. Türkiye genç oluşumlu bir ülkedir ve Üçüncü Jeolojik Zaman'da araziler geniş yer kaplar. Buna bağlı olarak taş kömürü rezervi azdır. Var olan rezervlerin tamamı Batı Karadeniz'de yer alır.

Cevap E

Coğrafi Konum

Test - 1	1. E	2. B	3. B	4. E	5. A	6. A	7. D	8. D	9. D	10. A	11. C	12. B	13. E	14. C	15. A	16. C
Test - 2	1. D	2. C	3. B	4. D	5. D	6. C	7. E	8. B	9. C	10. A	11. A	12. D	13. E			
Test - 3	1. E	2. A	3. B	4. D	5. C	6. E	7. C	8. A	9. C	10. B	11. D	12. E	13. E	14. A		
Test - 4	1. B	2. E	3. C	4. D	5. E	6. E	7. A	8. D	9. C	10. E	11. B	12. A	13. A			

Türkiye'nin Dağları - Ovaları - Platoları

Test - 5	1. B	2. E	3. A	4. E	5. C	6. B	7. E	8. D	9. D	10. C	11. D	12. A	13. B	14. E		
Test - 6	1. E	2. C	3. A	4. D	5. A	6. C	7. C	8. C	9. E	10. A	11. A	12. E	13. E	14. D	15. A	

Türkiye'nin Akarsuları

Test - 7	1. E	2. B	3. C	4. E	5. C	6. D	7. A	8. E	9. A	10. C	11. C	12. B	13. C			
Test - 8	1. D	2. A	3. C	4. C	5. D	6. B	7. D	8. E	9. E	10. B	11. E	12. E	13. C			

Türkiye'nin Barajları, Gölleri, Su Kaynakları ve Denizleri

Test - 9	1. D	2. C	3. D	4. A	5. C	6. B	7. D	8. C	9. B	10. D	11. E	12. B	13. D	14. C		
Test - 10	1. D	2. C	3. A	4. B	5. A	6. A	7. E	8. C	9. E	10. E	11. B	12. D	13. C	14. E	15. C	

Türkiye'de Rüzgârlar - Buzullar - Karstik Şekiller ve Kıyı Tipleri

Test - 11	1. C	2. A	3. A	4. C	5. D	6. E	7. B	8. B	9. D	10. A	11. C	12. C	13. C	14. A	15. E	
Test - 12	1. D	2. D	3. B	4. A	5. B	6. D	7. D	8. C	9. A	10. A	11. D	12. A	13. B			

Türkiye'nin Toprak Tipleri

Test - 13	1. C	2. E	3. A	4. B	5. E	6. D	7. E	8. B	9. B	10. B	11. D	12. B	13. C			
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------	-------	-------	-------	--	--	--

Türkiye'de Erozyon - Çığ - Heyelan

Test - 14	1. B	2. C	3. E	4. D	5. B	6. A	7. E	8. C	9. C	10. D	11. B	12. D				
Test - 15	1. B	2. C	3. A	4. E	5. A	6. B	7. D	8. E	9. E	10. A	11. A	12. A	13. D			

Türkiye'nin Yer Şekilleri

Test - 16	1. D	2. B	3. C	4. D	5. A	6. A	7. B	8. E	9. A	10. D	11. D	12. C	13. E			
Test - 17	1. E	2. E	3. A	4. D	5. C	6. C	7. E	8. C	9. A	10. B	11. A	12. D				

Türkiye'nin İklim ve Bitki Örtüsü

Test - 18	1. C	2. B	3. C	4. E	5. B	6. C	7. A	8. D	9. D	10. D	11. A	12. D	13. D			
Test - 19	1. E	2. B	3. A	4. C	5. E	6. A	7. D	8. D	9. A	10. A	11. E	12. E				
Test - 20	1. D	2. C	3. C	4. D	5. D	6. E	7. A	8. B	9. D	10. D	11. E	12. B	13. B			
Test - 21	1. A	2. C	3. D	4. A	5. E	6. A	7. D	8. D	9. E	10. D	11. D	12. A				
Test - 22	1. A	2. A	3. A	4. C	5. D	6. C	7. A	8. B	9. D	10. A	11. C	12. A	13. E			
Test - 23	1. B	2. A	3. C	4. C	5. D	6. B	7. C	8. E	9. A	10. C						

Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası

Test - 24	1. D	2. C	3. B	4. D	5. C	6. B	7. D	8. A	9. C	10. E	11. A	12. C	13. A	14. A
Test - 25	1. B	2. B	3. D	4. E	5. D	6. D	7. E	8. A	9. C	10. A	11. B	12. C	13. B	14. E

Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme

Test - 26	1. D	2. A	3. B	4. D	5. D	6. E	7. B	8. A	9. A	10. B	11. D	12. A	13. A	14. E	15. B
Test - 27	1. E	2. D	3. C	4. D	5. B	6. B	7. C	8. D	9. E	10. B	11. D	12. E			
Test - 28	1. D	2. A	3. D	4. B	5. B	6. B	7. D	8. E	9. A	10. B	11. D	12. D	13. E	14. A	15. E
Test - 29	1. A	2. E	3. A	4. A	5. B	6. A	7. B	8. A	9. D	10. C	11. C	12. E	13. C		
Test - 30	1. B	2. C	3. E	4. B	5. C	6. E	7. B	8. D	9. A	10. E	11. A	12. C	13. C	14. A	15. D

Türkiye'de Tarım

Test - 31	1. B	2. D	3. D	4. B	5. E	6. C	7. D	8. B	9. A	10. D	11. B	12. B	13. E	14. B	15. E	16. E
Test - 32	1. C	2. D	3. C	4. E	5. C	6. B	7. D	8. E	9. C	10. D	11. C	12. A				

Türkiye'de Tarım, Hayvancılık ve Ormanlık

Test - 33	1. D	2. E	3. C	4. E	5. D	6. E	7. D	8. E	9. C	10. C	11. E	12. E	13. A		
Test - 34	1. E	2. B	3. B	4. C	5. B	6. E	7. D	8. E	9. E	10. B	11. C	12. C	13. B		
Test - 35	1. D	2. C	3. A	4. B	5. D	6. C	7. B	8. C	9. A	10. B	11. C	12. A	13. A	14. D	15. A
Test - 36	1. C	2. E	3. C	4. D	5. B	6. B	7. C	8. E	9. D	10. E	11. C	12. D	13. D	14. C	
Test - 37	1. B	2. B	3. D	4. D	5. C	6. A	7. E	8. C	9. C	10. D	11. A	12. C	13. D	14. B	15. A

Türkiye'de Madenler

Test - 38	1. C	2. E	3. A	4. A	5. B	6. A	7. C	8. C	9. C	10. D	11. E	12. C	13. B	14. C	15. B	16. D
Test - 39	1. C	2. A	3. B	4. B	5. B	6. B	7. C	8. D	9. A	10. B	11. A	12. A	13. B	14. A		

Türkiye'de Sanayi ve Ticaret

Test - 40	1. E	2. D	3. B	4. B	5. D	6. E	7. B	8. C	9. B	10. D	11. C	12. B	13. E	14. D	15. D
Test - 41	1. E	2. B	3. A	4. A	5. C	6. D	7. E	8. E	9. C	10. D	11. A	12. B	13. D	14. E	

Türkiye'de Ulaşım ve Turizm

Test - 42	1. A	2. C	3. D	4. C	5. A	6. B	7. E	8. E	9. C	10. B	11. D	12. A	13. B	14. D	15. C	16. B
Test - 43	1. D	2. A	3. E	4. C	5. D	6. D	7. D	8. E	9. D	10. C	11. A	12. B	13. A	14. D	15. C	16. B

Türkiye'nin Ekonomisi

Test-44	1. E	2. D	3. D	4. B	5. D	6. A	7. C	8. C	9. C	10. B	11. D	12. C	13. B			
Test-45	1. B	2. C	3. A	4. D	5. A	6. C	7. E	8. C	9. E	10. E	11. D	12. A	13. E	14. C	15. B	16. B

Karadeniz Bölgesi

Test - 46	1. B	2. B	3. C	4. C	5. B	6. A	7. C	8. A	9. D	10. B	11. E	12. E	13. A	14. C	15. B	16. D
Test - 47	1. E	2. E	3. E	4. C	5. D	6. C	7. E	8. B	9. D	10. B	11. C	12. C				

Marmara Bölgesi

Test - 48	1. D	2. B	3. E	4. D	5. B	6. A	7. E	8. B	9. D	10. B	11. C	12. D	13. A	14. D	15. E	16. E
Test - 49	1. B	2. A	3. C	4. D	5. B	6. E	7. E	8. B	9. C	10. C	11. E	12. B	13. D	14. E	15. D	

Ege Bölgesi

Test - 50	1. A	2. A	3. E	4. A	5. C	6. B	7. A	8. E	9. C	10. C	11. D	12. B	13. E	14. D	15. E	16. E
Test - 51	1. C	2. B	3. D	4. C	5. D	6. D	7. C	8. A	9. A	10. D	11. D	12. B	13. C			

Akdeniz Bölgesi

Test - 52	1. B	2. B	3. E	4. D	5. C	6. C	7. B	8. E	9. B	10. E	11. D	12. D	13. D	14. E		
Test - 53	1. A	2. C	3. B	4. B	5. A	6. E	7. D	8. C	9. E	10. B	11. D	12. D	13. B	14. C		

Kıyı Bölgeler (Tarama)

Test - 54	1. E	2. C	3. E	4. D	5. C	6. E	7. A	8. E	9. C	10. B	11. A	12. E	13. C	14. B	15. B	16. A	17. B
Test - 55	1. A	2. C	3. E	4. D	5. D	6. E	7. E	8. A	9. A	10. E	11. E	12. D					

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Test - 56	1. B	2. D	3. D	4. C	5. B	6. E	7. C	8. C	9. D	10. B	11. A	12. A	13. D	14. E		
Test - 57	1. B	2. E	3. D	4. D	5. E	6. E	7. A	8. E	9. E	10. A	11. A	12. A	13. B	14. D		

Doğu Anadolu Bölgesi

Test - 58	1. A	2. A	3. B	4. C	5. D	6. D	7. D	8. B	9. D	10. E	11. B	12. D	13. D	14. A	15. A	16. A
Test - 59	1. C	2. E	3. B	4. C	5. A	6. B	7. A	8. C	9. B	10. D	11. E	12. A	13. A	14. A		

İç Anadolu Bölgesi

Test - 60	1. C	2. D	3. D	4. C	5. A	6. D	7. D	8. C	9. E	10. A	11. D	12. B	13. D	14. E		
Test - 61	1. C	2. E	3. B	4. A	5. C	6. A	7. B	8. A	9. C	10. C	11. A	12. B	13. C	14. D	15. D	

İç Bölgeler (Tarama)

Test - 62	1. A	2. E	3. A	4. D	5. E	6. D	7. A	8. E	9. D	10. D	11. E	12. B	13. D	14. A	15. E	16. D
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Tüm Bölgeler (Tarama)

Test - 63	1. D	2. E	3. D	4. A	5. B	6. D	7. A	8. C	9. C	10. D	11. C	12. B	13. E	14. A	15. A	16. E	17. A
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Genel Tarama

Test - 64	1. A	2. C	3. A	4. E	5. C	6. A	7. D	8. C	9. E	10. C	11. C	12. A	13. B	14. E	15. C	16. A
Test - 65	1. B	2. C	3. B	4. C	5. D	6. E	7. B	8. D	9. E	10. B	11. E	12. D	13. C	14. B		
Test - 66	1. C	2. B	3. E	4. E	5. E	6. C	7. A	8. A	9. E	10. D	11. D	12. C	13. E	14. A		
Test - 67	1. B	2. C	3. B	4. B	5. D	6. B	7. E	8. B	9. D	10. B	11. B					
Test - 68	1. C	2. C	3. D	4. A	5. C	6. C	7. B	8. E	9. A	10. C	11. D	12. D	13. E			